પાવ મહેલને લગતી ક્રિયાઓ,

બાજ ધરણું અને નિરંગ-દીન.

(ક્રીઆ [illegible])

છપનાર અને પ્રગટ કરનાર,

મોબેદ મેહરવાનજી ખુરશેદજી બેહરામ કામદીન દસ્તુરના.

પાવ મહેલને લગતી ક્રિયાઓ,

બાજ ધરણું અને નિરંગ-સ્તાન.

(કદમી તરીકત પ્રમાણે).

લખનાર અને પ્રગટ કરનાર,

મોબેદ મેહરવાનજી ખુરશેદજી બેહરામ કામદીન દસ્તુરના.

સને ૧૩૦૦ યઝદેજર્દી

ઈ૦ સ૦ ૧૯૩૧.

પ્રગટ કરનાર:
મેહરવાનજી ખુરશેદજી બેહરામ કામદીન દસ્તુરના.
દાદી શેઠના આતશ બેહરામ, બહાર કોટ,
મુંબઇ.

છાપનાર:
હોશંગ તેહમુરસ અંકલેસરીઆ,
ધી ફોર્ટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,
નં૦ ૧, પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

કદીમ ટોળાનાં પ્રખ્યાત વડા દસ્તુર

મુલ્લાં ફીરોઝ બિન મુલ્લાં કાઉસ રૂસ્તમ જલાલ

જનમ—	મરણ—
રોજ ૨૧ મો માહ ૧૦ મો (કદમી)	રોજ ૭ મો, માહ ૨ જો (કદમી)
૧૧૨૭ ય. જ.	૧૨૦૦ ય જ.
તા૦ ૬ ઠી જુલાઈ ૧૭૫૮	તા૦ ૮ મી ઑકટોબર ૧૮૩૦.

અર્પણ પત્રિકા.

દસ્તુર મુલ્લાં ફિરોજ બિન મુલ્લાં કાઉશ જલાલ

જેવણુ એક કદીમ ટોળાંનાં નામાંક્તિ વડા દસ્તુર, (૧૭૯૪–૧૮૩૦)
અને રાહબર તરીકે,

વિદ્વાન મંડળમાં ઝીબાયશ આપનાર એક કાબેલ ભાષાશાસ્રી તરીકે,

જાત પરજાતના ચેલા ધરાવનાર (જેમા મુંબઇનાં નામદાર ગવર્નર
જોનાથન ડંકન જેવા નામવર નરના) નામાંકિત ઉસ્તાદ તરીકે,

દેશ પ્રદેશમાં વાંચક અને વિદ્વાન પ્રજામાં જાણીતા થયલા એક ઉત્તમ
ગ્રંથકાર તરીકે,

મુંબઇની પારસી પ્રજાના આગેવાન અકાબરોમાનાં એક અકાબર તરીકે,

ધર્મસમાજ અને સંસારસમાજના એક સાચ્ચા સુધારક તરીકે,

દેશ પ્રદેશમાં જાણીતા થયલા એક સહાસિક વ્યાપારીક તરીકે,

મુંબઇમાં કબીસાની (૧૮૨૬–૨૭) ઝુમ્બેશની તકરારી લડાઇમા એક
સુરા સરદાર તરીકે,

એક કાબેલ, ફાઝેલ, શાએર અને ફીલસુફ તરીકે

માનસહીત હેયાતી ભોગવી ગયા છે.

તેઓનાં માનમા આ પુસ્તક અર્પણ કરૂં છું.

લી૦ કર્તા.

પાવ મેહલની ક્રિયાઓના પુસ્તકની નકલો ખરીદનારાં બાનુઓ અને ગ્રહસ્થોના મુબારક નામો.

સંખ્યા.		મુંબઇ.
૫	દસ્તુર	દીનશાજી જીવણજી ગરડા
૧	,,	મીનોચેહર કેખશરૂ જામાસ્પ આશાના.
૨	,,	બરજોરજી કાવશજી ભાઠેના.
૧	એરવદ	માણેકજી બરજોરજી દસ્તુર ભાઠેના
૨	,,	રૂસ્તમજી બહમનજી મુલ્લાં ફિરોઝ.
૧	,,	માહીયાર નવરોજી કુતાર.
૧	શેઠ	ફરામજી દોરાબજી પાંડે.
૨	,,	પેસ્તનજી દોરાબજી પાંડે
૩	,,	માણેકજી કાવશજી પીટીટ.
૧	ડૉ૦	દાદીબા નશરવાનજી સાહેર.
૧૭	શેઠ	મરઝબાન કાવશજી છોઇ.
૧	,,	કાવશજી જાલભાઇ શેઠ.
૧	,,	મેહરવાનજી અરદેશર રાંદેરીઆ.
૧	,,	નાનાભાઇ ફરામજી મામા.
૧	,,	હરમજી એદલજી કુંમાના.
૬	,,	દાદીશેઠ ચેરીટીઝ ટ્રસ્ટ ફંડ.
૬	,,	નશરવાનજી મંનચેરજી કામા ધર્માદા ફંડ.
૩	શેઠ	એક જરથોસ્તી તરફથી.
૧	,,	જાંગીરજી પેસ્તનજી મુલ્લાં ફિરોઝ.
૧	,,	અરદેશર માણેકજી દારૂવાલા.
૧	,,	મરહુમ નશરવાનજી એ. દારૂવાલાના છોકરા.

સંખ્યા.		મુંબઇ.
૨	બાઇ	પુતલીબાઇ જાંગીરજી ગામડયા.
૧	,,	જરબાઇ શોહરાબજી પીટીટ.
૩	,,	વીરબાઇજી નશરવાનજી કામા.
૧	,,	મેહરબાઇ એદલજી કામા.
૧	,,	બચુબાઇ જમશેદજી પાંડે
૨	,,	પેરીન પેસ્તનજી મેહતા.
૨	,,	દીનબાઇ બેહરામજી તારાપોરવાળા.
૧	,,	માણેકબાઇ અરદેશર દુબાશ.
૧	,,	મેહરબાઇ હોરમસજી પદમજી.
૧	,,	મેહરબાઇ ફરામજી પોંચાજી.
૧	,,	મરહુમ નિવાઝબાનું ફરામરોઝ લરચની દીકરીઓ.
૩	એરવદ	શાપુરજી દીનશાજી દસ્તુર ગરડા.
૧	,,	રતનજી બરજોરજી દસ્તુર ભાઠેના
૫	,,	કુંવરજી પેસ્તનજી અસલી.
૨	,,	શોહરાબજી પેસ્તનજી અસલી
૧	,,	રૂસ્તમજી પેસ્તનજી અસલી.
૧	,,	શાપુરજી ખરશેદજી બેહરામ-કામદીન.
૧	,,	જમશેદજી ખરશેદજી બેહરામ-કામદીન.
૨	,,	પીરોજશાહ દોરાબજી કાપડયા.
૩	,,	કેખશરૂ દીનશાજી નાલ્લાદારૂ.
૧	,,	અરદેશર શોહરાબજી આદરીયાનવાલા.
૧	,,	નાદરશાહ કાવશજી નાનપોરીયા.

સંખ્યા.		મુંબઇ.
૧	એરવદ	મેહરજી જમશેદજી બેહરામ-કામદીન.
૨	મરહુમ	પેસ્તનજી ખરશેદજી પીર.
૧	એરવદ	કાવશજી ફરામજી પંઠકી.
૧	,,	રૂસ્તમજી રતનજી પંઠકી.
૧	,,	મીનોચેહર બેજનજી પંઠકી.
૧	,,	હોરમસજી ફરાંમજી જીજીના.
૧	,,	રૂસ્તમજી ફરાંમજી મસાની.
૧	,,	ફરામરોઝ પેસ્તનજી ભેસાંન્યા.
૧	,,	અસ્પંદીયારજી પેસ્તનજી ભેસાંન્યાં.
૧	,,	જાંગીરશા પીરોજશા ,,
૧	,,	એરચશા પીરોજશા ,,
૧	,,	નવરોજી ખરશેદજી ,,
૧	,,	પેતેરસ્પ પેસ્તનજી ,,
૧	,,	જમશેદજી આદરજી ,,
૧	,,	જાલ મંનચેરશાહ ખોરી.
૧	,,	શેહરીયાર ફરામજી પંઠકી
૧	,,	જમશેદજી રૂસ્તમજી દસ્તુર. રાંદેરયા.
૧	,,	અરદેશર મંનચેરશા રાંદેરીયા.
૧	,,	માણેકશા શાપુરજી જીજીનાં સુંવાલીવાલા.
૧	,,	હોરમસજી ખરશેદજી કાપડયા.
૧	,,	રૂસ્તમજી પેસ્તનજી વજીફદાર.
૧	,,	પીરોજશા રૂસ્તમજી મોદી
૧	,,	બેહરાંમજી જમશેદજી ઉનવાલા.
૧	,,	દીનશાહજી પાહલનજી સીધવા.
૧	,,	જાંગીરજી શોહરાબજી ભાધા.
૧	,,	જાંગીરજી દીનશાહજી સીધવા.
૧	શેઠ	પાહલનજી એફ. મીસ્રી.
૧	,,	નશરવાનજી માણેકશા પેસ્તનજી નાણાવટી.
૧	,,	પીરોજશા પાલનજી.
૨	,,	કેખશરૂ જમશેદજી શોહરાબજી ઉમરીગર.

સંખ્યા.		મુંબઇ.
૨	શેઠ	એરચશા ધનજીભાઇ કાલાપેસી.
૧	,,	કેખશરૂ કાવશજી સદરી.
૧	,,	ફરામરોઝ બહમનજી એનજીન્યર.
૧	,,	અરદેશર જમશેદજી પટેલ.
૧	,,	દારબશાહ નશરવાનજી શરોફ.
૧	,,	દીનશાહ ધનજીભાઇ ગઝદર.
૧	,,	નરીમાન પેસ્તનજી ઓહ્યા.
૧	,,	શોહરાબ મંનચેરજી માદન.
૧	,,	ડોશાભાઇ તેમુલજી કાપડયા.
૧	,,	દારબશાહ રતનજી કાપડયા.
૧	,,	હોરમસજી નાનાભાઇ સ્કુવાલા.
૧	,,	મરહુમ કાવશજી નશરવાનજીના છોકરાઓ.
૧	એરવદ	હીરજીભાઇ ફરામજી પંઠકી.

સુરત.

૫	દસ્તુર	કાવશશાહ રૂસ્તમજી જમશેદજી.
૧	,,	જમશેદજી શોહરાબજી દસ્તુર કુંમાના.
૨	,,	પેસ્તનજી એદલજી દસ્તુર.
૧	,,	નવરોજી એદલજી બેહરી.
૧	,,	એદલજી માણેકજી દફતરી.
૧	,,	બરજોરજી દારાબજી દારાબ પાહલનના.
૧	,,	બમનજી અસ્પન્દીયાજી રબાડી.
૧	,,	જમશેદજી ફરામજી રબાડી.
૩	ખા. સા.	ડોશાભાઇ માણેકશા વકીલ.
૧	એરવદ	ખોરશેદ શાપુરજી દાણુ M.A.
૩	મરહુમ	માણેકશા મનચેરજી મોટાફરામના વારેસો.
૧	એરવદ	એરચશા બમનજી દસ્તુર કુંમાનાં.
૧	,,	દાદાભાઇ શોહરાબજી બેહરામ કામદીન.
૧	,,	માણેકજી ખરશેદજી બહેરામ-કામદીન.

સંખ્યા.		સુરત.
૧	એરવદ	નરીમાન હોરમસજી આઇબાડા.
૧	,,	કાવશજી દોરાબજી તુરેલ.
૧	,,	મંનચેરજી દોરાબજી તુરેલ.
૧	,,	નરીમાન દોરાબજી તુરેલ, પંઠકી.
૧	,,	મનચેરશા કાવશજી દસ્તુર.
૧	,,	ધનજીશાહ શોહરાબજી દસ્તુર કુંમાના.
૧	,,	અરદેશર ધનજીશાહ નાલાદારૂ.
૧	,,	પીરોજશા ખરશેદજી બેહરામ—કામદીન.
૧	,,	મીનોચેહર રતનશા શોહરાબખાન
૧	,,	મનચેરશા શોહરાબજી ટદી.
૧	,,	મરઝબાન કાવશજી આઇબાડા
૧	,,	એરચશાહ કાવસજી આઇબાડા.
૧	,,	જાલેજર નવરોજી આઇબાડા.
૧	,,	ગુસ્તાદજી નશરવાનજી મેન્તી.
૧	,,	નરીમાન દાદાભાઇ ખશીના.
૧	,,	પીરોજશા ફરામજી પાવરી.
૧	,,	ગુસ્તાદજી મેહરવાનજી સીનોર.
૧	,,	અરદેશર ગુસ્તાદજી સીનોર.
૧	,,	જહાંબક્ષ પેસ્તનજી શેંહના.
૧	,,	ખરશેદજી ફરામજી આંટીઆ
૧	,,	અરદેશર શાપુરજી સુરતી.
૧	,,	મનચેરજી અસ્પન્દીયારજી રબાડી.
૧	,,	શેહરયારજી દોરાબજી રબાડી.
૧	,,	કાવશજી ભીખાજી રાવ.
૧	,,	જમશેદજી કાવશજી ભંડારી.
૧	,,	જમશેદજી હોરમસજી પંથકી.
૧	,,	સાવકશા જમશેદજી પંથકી.
૧	,,	બરજોરજી પેસ્તનજી જીજીના.
૧	,,	પેસ્તનજી દોરાબજી દસ્તુર.
૧	,,	નોશીરવાન કેખશરૂ દસ્તુર.
૧	,,	કેખશરૂ રૂસ્તમજી ગરડા.
૧	,,	પીરોજશા બેહરામજી દરબારી.
૧	,,	બેહરામજી કાવશજી તુરેલ.
૧	,,	રતનશા મનચેરજી તુરેલ.
૧	,,	શોહરાબજી મંનચેરજી તુરેલ.

સંખ્યા.		સુરત.
૧	એરવદ	એદલજી નવરોજી દસ્તુર બેકરી.
૧	,,	પીરોજશા રતનજી દલાલ.
૧	,,	કુંવરજી ફરદુનજી મેન્તી.
૧	,,	બરજોરજી કાવશજી અમરોલી-વાલા.
૧	,,	રૂસ્તમજી મનચેરજી પંઠકી.
૧	,,	દાદાભાઇ મંનચેરજી પંઠકી.
૧	શેઠ	અરદેશર માણેકજી તાડીવાલા.
૧	બાઇ	સુનાંબાઇ બહમનજી સુખીઆ.

કલકત્તા.

૧	મરહુમ	શેઠ રૂસતમજી કાવશજી બનાજીનાં આદરાંન.
૧	,,	સર દીનશા માનેકજી પીટીટ ઝોરાસ્ટ્રીયન લાયબ્રેરી.
૧૦	શેઠ	રૂસતમજી કાવશજી મોદી.
૧૦	મરહુમ	શેઠ રૂસતમજી ખરશેદજી દોતીવાલા.
૩	,,	,, મેહરવાનજી નાનાભાઇ મેહતા.
૧	એરવદ	બરજોરજી જમશેદજી દસ્તુર મેહરજીરાણા.
૨	એક	જરથોસ્તી.
૨	શેઠ	પીરોજ મોતાભાઇ ગજદર.
૧	,,	અરદેશર ખુરશેદજી બહેરામ કામદીન.
૧	,,	એદલજી નવરોજી કાંગા.
૧	,,	કાવશજી પાલનજી ભાઠેના.
૨	બાઇ	ધનબાઇજી માણેકજી રૂસ્તમજી.
૧	શેઠ	મનચેરશા શોહરાબજી ભેસાનીઆ.
૧	એક	જરતોસ્તી.
૧	શેઠ	અરદેશર નવરોજી કોટવાલ.
૧	,,	માણેકજી ખરશેદજી ખંબાતા.
૧	,,	કેખશરૂ નવરોજી કાવારાણા.
૧	,,	ડોશાભાઇ જાંગીરજી ગજદર.

સંખ્યા.		કલકતા.
૧	શેઠ	શાપુરજી શોહરાબજી ગજદર.
૧	,,	દીનશાજી રતનજી બોહલીમોરયા.
૧	એરવદ	પેશતનજી હોરમશજી દસ્તુર.
૧	,,	ખરશેદજી મેહરવાનજી દેશાઇ.
૧	,,	નશરવાનજી શોહરાબજી બોદ.
૧	,,	હોરમશજી દાદાભાઇ પંથકી
૧	,,	કેખશરૂ રૂસતમજી કોહીના.
૧	,,	જમશેદજી હોરમશજી મની.
૧	,,	તેહમુલજી રૂસ્તમજી ઉદવાડયા.
૧	શેઠ	જમશેદજી શોહરાબજી દાંડીવાલા.
૧	,,	શોરાબજી એદલજી મીસ્રી.
૧	,,	કેખશરૂ શોહરાબજી કોહલા.
૧	,,	ખરશેદજી બમનજી દસ્તુર.
૧	,,	બેહરાંમજી શાપુરજી માદન.
૧	,,	શોહરાબજી એદલજી જીલ્લાદુધા.
૧	,,	રૂસતમજી જમશેદજી કાવારાણા.

પુણા.

૨	દસ્તુર	પેસ્તનજી ભીખાજી આદરીઆનવાળા.
૧	એરવદ	શોહરાબજી પેસ્તનજી ,,
૧	,,	પેશોતન દાદાભાઇ બેહરામ—કામદીન.
૧	,,	રૂસ્તમજી રતનજી કરકરીઆ.
૨	,,	કાવશજી પાલનજી કરકરીઆ.
૧	,,	માણેકશા કાવશજી કરકરીઆ.
૧	શેઠ	દીનશા દા. નીકલસન.
૧	,,	રૂસ્તમ આદર કેખશરૂ ઇરાની.
૧	,,	ફરીદુન શેરીઆર ઇરાની.
૧	,,	જેહાન જમશેદ જેહાન
૧	,,	શોહરાબ ખોદાદાદ ઇરાની.
૧	એરવદ	નરીમાન નશરવાનજી જીજીના.
૧	,,	ફરેદુન મનચેરજી આદરીઆનવાળા.

સંખ્યા,		નવસારી.
૩	એરવદ	મરહુમ એદલજી બરજોરજી મુલ્લાં બેહતરી ફંડ.
૧	શેઠ	નશરવાનજી જમશેદજી દેશાઇ.
૧	એરવદ	નરીમાન હોરમસજી દાદાચાનજી.
૧	,,	બેહરામજી દારાબજી દાદાચાનજી.
૧	,,	હોરમસજી દોરાબજી ફ૦ કરકરીઆ.

ઉદવાદા.

૧	એરવદ	કેખશરૂ ભીખાજી મોંગલ.
૧	,,	કેખશરૂ માણકશા ભાધા.
૧	,,	માણેકશા રૂસ્તમજી સીધવા.
૧	,,	શોહરાબજી પેસ્તનજી દસ્તુર.

વલસાડ.

૧	એરવદ	પીરોજશા માણેકજી સંજાણાં.
૧	,,	માણેકશા દાદાભાઇ સંજાણાં
૧	,,	શાપુરજી જમશેદજી કનથનનાં

જમશેદપુર.

૧	શેઠ	રૂસ્તમજી પેસ્તનજી પટેલ.

વડોદરા.

૧	એરવદ	રૂસ્તમજી કુંવરજી કરંજીઆ.
૧	,,	કેખશરૂ બેહરામજી કરંજીઆ.

કરાંચી.

૧	એરવદ	શોહરાબજી જમશેદજી સીધવા.

કરંજ.

૧	એરવદ	બમનજી એદલજી કરંજીઆ.
૧	,,	મેહરવાનજી મંચેરજી કરંજીયા.

ભગવા.

૧	એરવદ	બેહરામજી એદલજી કરંજીયા.

ભાઠા.

૧	એરવદ	દાદાભાઇ કુંવરજી ભાઠેના.

કુડીયાણાં.

૧	એરવદ	નવરોજી બેહરામજી કરંજીયા

પ્રસ્તાવના

બનામે ખુદા રાસ્તી પસંદ.

અત્ હુવો મજ્દા ઇજાયા આજાઇતિશ્યા, યે દએનાંમ્ વંહ્વ સારશ્તા મનંह્હા; આર્મતોઇશ કસ્ચીત્ અષા હુર્જન્તુશ, તાઇશ્યા વીસ્પાઇશ થ્વહ્મી ક્ષથ્રોઇ અહુરા.

અર્થ—અય અહુરમજ્દ! જે કોઇ શખ્શ આએ માજદયસની જરથોશ્તી દીનને નેક મનશ્નીથી શ્રેષ્ઠ ગણે છે, યાને ખરા એતેકાદથી માને છે, અને દુશમનોના હુમલાથી બચાવીને બુલંદ દરજ્જો આપે છે તે પોતે આબાદી વધારનાર ગણાય છે. (ય૦ હા૦ ૪૯, ફ૦ ૫. કૃત એ૦ કા૦ એ૦ કાંગા.)

પ્રિય વાંચક તમો સમક્ષ આ કદીમ તરીકત પ્રમાણે પાવ મહેલને લગતી ક્રિયાઓ, અને બાજધરણાનું તથા નિરંગસ્તાન નામનુ પુસ્તક રજુ કરૂં તે આગમજ ખુલાસાના બે બોલ લખવાની અત્રે જરૂર ધારૂં છું.

આ પુસ્તક અમારા કદમી પંથના અથોરનાન સભ્યોની સુચનાને માન આપી પ્રગટ કર્યું છે.

ઇરાન મધ્યે યઝદેજર્દ શેહરયારની પારસી શેહનશાહત ખતમ થવા પછી જરથોશ્તી ધર્મની સાચવણી માટે જરથોશ્તી ટોળો અત્રે હિન્દુસ્તાન મધ્યે આવી વસ્યો, અને લાંબા કાળના વસ્વાટ દરમ્યાન તેમનાં ધર્મ-ગુરૂઓ પાંચ જુદી જુદી સરહદના પાંચ પંથનાં ધર્મરાજ ગુરૂ તરીકે છુટા પડયા ત્યાંસુધી કદીમી પંથ હસ્તિમાં આવ્યો નહોતો એ વાત નિસંસય છે.

છતાં તે કાંઇ સુરત મધ્યે જરથોશ્તી કોમમાં નવોજ ટોળો ઉભો કીધો હતો એવું કાંઇ નથી, ઇ. સ. ૧૭૨૧ માં ઇરાનથી દસ્તુર જામાસ્પ વેલાતી સુરત ખાતે આવ્યો હતો ત્યારે તેણે ઇરાન અને હિન્દુસ્તાનનાં રોજ માહ વચ્ચે ફરક જોયો, અને હિન્દુસ્તાનનો રોજ માહ ભુલ ભર્યો માલૂમ પડયો હતો તે માટે ત્યાંના જરથોશ્તીઓનું ધ્યાન ખેંચી કદીમ માહ, ભણવાનું સુચવ્યું હતું, પણ તે વખતે તુરતાતુરત એ સુચના ત્યાંના જરથોશ્તીઓને માફક આવી હતી નહી, પણ પાછળથી એ ભુલ વાસ્તવિક માલુમ પડવાથી ઇ. સ. ૧૭૪૫ માં સુરત ખાતે કેટલાક જરથોશ્તીઓ

એકત્ર થઇ દસ્તુર દારાબ સોરાબ કુમાના, અને દસ્તુર કાવુશ ફરેદુન મુનજમની આગેવાની હેઠળ કદમી રોજ માહ ભણવાની શુરૂઆત કીધી.

હવે આ હસ્તિમાં આવેલા નવા પંથને કદીમ સંજ્ઞા મળવાનું કારણ આ છે કે આપણા જરથોશ્તી ફિરકામા ઇરાન મધ્યે પારસી શેહનશાહતના જમાનામાં ૨) પ્રકારના વર્ષો ચાલતાં હતા; એક દીનઆઇનનું, અને બીજું મેહસુલી સુલતાની. દીનઆઇનના વર્ષને "હુશમોરદી," અને મેહસુલી સુલતાની વર્ષને "વહીજકી" કરી કેહતા હતા. "વહીજકી" વર્ષ કસરવાળું હતું, જ્યારે "હુશમોરદી" વર્ષ ૩૬૫ દહાડાનું બેકસર ગણીતનું હતું.

દીનકર્દના ૩ જા, વોલ્યુમમાં 'હુશમોરદી' વર્ષ માટે લખે છે કે,:—"હુશમોરદી" વર્ષ તે છે કે દીનઆઇનને માટે મુકરર કીધું છે, કે જે વર્ષમાં નવરોઝ મેહરગાંન અને બીજા જશ્નોના હન્ગામો આવે છે, આ વર્ષ રૂઝે અવ્વલ યાને પેશદાદીઆન અથવા આગલા કદીમ લોકના જમાનાથી ચાલુ છે, અને તે કયાનીઓએ માન્ય રાખ્યું છે. તે તેની જગ્યાએથી કદી ખસેડવું નહિ, યાને તેમાં કસર ઉમેરવી નહિ, કારણ કે તેમ કીધાથી જશનોનાં હીંગામો તેની જગ્યાએથી ખસી જાય છે અને તેનો મહિમા ઓછો થાય છે.

જ્યારે ફસલી મેહસુલી વર્ષ જે ફસલો સાથે સંબંધ ધરાવે છે, તેમા વર્ષની આખેરની બાકી રહેલી કસર જે ૧૨૦) વર્ષે ૧) મહિનાની થાય છે, તે ઘટટે વખતે ઉમેરવી કે જેમ કીધાથી ફસલો બર વખતે આવે.

આ ઉપરથી જણાશે કે પારસી શેહનશાહતનાં જમાનામાં ૨) પ્રકારનાં વર્ષો ચાલતાં હતાં, ત્યારે તેનાં પંચાંગોમાં એ બેઉ વર્ષના મહિનાઓમાં ગુચવણ નહીં આવે તેની ઓળખ માટે દીનઆઇનના મહિના માટે "કદીમ-માહ," અને ફસલી વર્ષના મહિના માટે "ફસલી માહ"ની ઓળખ આપતા હતા, અને એજ આધારે સુરત ખાતે ખરો દીનઆઇનનો રોજમાહ પઢનારાઓને "કદમી" અથવા કદમી પંથના સંજ્ઞા મળી છે તે વાસ્તવિક છે. જ્યારે હિન્દુસ્તાનનો કદમી પંથ ઇરાનના અસલ પંથ સાથે પાછો જોડાયો ત્યારે હિન્દુસ્તાનના કદમી પંથથી છુટો પડેલો પંથ પોતાને રસમી પંથના યાને હિન્દુસ્તાનમાં ધારણ અને આમેજ કીધેલી રસમ પ્રમાણે ચાલનારા અથવા-શેહરસહી-પંથના કહેવાવા લાગ્યા. પારસી શેહનશાહત ખતમ થયા પછી ઇરાનના કદીમ તરીકતના પંથથી છુટો પડેલો ટોળો તે હાલનો શેહનશાહી અથવા રસમી ટોળો કહેવાય છે.

હિન્દુસ્તાનના મોબેદો પાંચ પંથકમાં વહેંચાયા પછી ક્રિયા તરીકત સૌ સૌની મરજી મવાફેક હેરફેર કરવા લાગ્યા; અને સુર-

તનાં કદમી પંથમા તો પ્રથમ માત્ર ૧) મહિનાની ભૂલનો સુધારો કીધો હતો તેજ, અને ક્રિયાઓ તો જે ચાલુ હતી તેવીજ રાખી હતી, અને હજુન પણ તેવીજ રીતે કદમી શેહનશાહી ભેળસેળના તરીકાવાલી ક્રિયાઓ ચાલે છે, તેનો એક દાખલો કદમી આતશબેહરામની બોય દેવાની ક્રિયાનો મૂખ્ય પુરો પાડે છે.

જ્યારે મુંબઇમાં, ઇરાનથી કદમી તરીકતનું સાહિત્ય, દસ્તુર મુલ્લાં ફિરોઝજી ઇરાનથી લાવ્યા હતા, તે પ્રમાણે ક્રિયા તરીકત ચાલે છે; છતાં કદમીઓના દરેક સ્થળે ક્રિયા તરીકતમાં કાંઇ ને કાંઇ હેરફેર રીતી ચાલે છે, આવા પ્રસંગે આ એક કદમી તરીકતને લગતું, પુસ્તક કદીમ સિદ્ધાંત અને સત્તા સાથે રચવામાં કોશેશ કરવામાં આવી છે.

આ પુસ્તકમાં કેટલીક એવી તરીકતો આવેલી છે, જે હાલે ચાલુ પ્રચારમાં નહિ હોવાથી કેટલાક સાહેબોને તે અજાયબી કે હુમબગ ભરેલી લાગે, પણ તેમ કરવાની કશી જરૂર નથી. કારણ આ પુસ્તકના લેખક કોઇને તે પ્રમાણે ચાલવાને તેમજ કરવાને ફરજથી દબાણ કરતા નથી. તે દરેકની અક્કલને મુનસફી ઉપર પાળવા છોડે છે.

આ સાથે જોડેલી નિરંગસ્તાન યાને એજમતી નિરંગોનો સંગ્રહ સમાવવામાં આવ્યો છે, તેનો ખુલાસો એ નિરંગસ્તાનમા કરવામાં આવ્યો છે તે વાંચી વાકેફ થવું.

આ પુસ્તક રચવામાં અન્ય જે જે પુસ્તકો ચોપાન્યાં અને વર્તમાનપત્રોનો આધાર લીધો છે તે તે સર્વ કર્તાઓ જેઓ હૈયાત અને જેઓ મરહુમ થયા છે તેઓનો તથા આ પુસ્તક મી૦ હોશંગ તેહમુરસ્પ અંકલેસરીઆએ પોતાના પ્રેસમાં મેહનત લઇ વખતસર છાપી આપ્યું છે તેઓનો તથા આ પુસ્તકના આગમજથી માનવંત ગ્રાહકો થઇ આસરો આપ્યો છે તેઓ સર્વેનો ઉપકાર માનું છું.

છેવટે જણાવવું આ કે આ પુસ્તકના લેખક કોઇ વીદવાન ફીલસુફ કે અચુક હોવાનો દાવો કરતા નથી, કે આ પુસ્તકમા ભુલ રહેવા નહિ પામી હોય. પણ વાંચનાર સાહેબને જ્યાં ભુલ જણાય તે માટે આ લેખકનું ભવિષ્યના સુધારા માટે ધ્યાન ખેંચવાની મેહરબાની કરવી.

લા૦ કર્તા.

આ "કદીમ તરીકત મુજબના પાવમહેલને લગતી ક્રિયાઓ અને બાજધરણાંનાં પુસ્તક" રચવામાં નીચલાં પુસ્તકોનો આધાર લીધો છે.

૧. બાજધરણું કૃત એરવદ દીનશા એ. કરકરચા
૨. વંદીદાદ હાર્લેનો ગુજરાતી તરજુમો કૃત એ૦ મહેરજીભાઇ પા૦ માદન.
૩. વંદીદાદનો ગુજરાતી તરજુમો. એ૦ કાવસજી એદલજી કાંગા..
૪. વંદીદાદનો ગુજરાતી તરજુમો કૃત દસ્તુર ફરામજી રબાડીના.
૫. ખુર્દેહ અવસ્તા બામાએની કૃત એ૦ કાવશજી એદલજી કાંગા.
૬. ૭૮ સવાલની રેવાયત.
૭. જરથોસ્તી ધર્મ ઉપરની વાએજ કૃત સમશુલ ઓલમા સરદાર ખાનબહાદુર દસ્તુર હોશંગજી જામાસ્પજી જામાસ્પ આશાના સી. આઇ. ઇ., પીએચ. ડી.
૮. 'યજશ્ને બા નીરંગ' કૃત દસ્તુર દીનશાજી જીવણજી ગરડા. જે. પી.
૯. જરથોશ્તી દએન પ્રમાણે મરણ પછી ઉર્વાનની હાલત કૃત મી૦ બેરામશા ન૦ શરાફ.
૧૦. 'સદદરે બેહરે તવીલ'નો ગુજરાતી તરજુમો કૃત દસ્તુર ડો. જામાસ્પજી મીનોચહેરજી જામાસ્પ આશાના.
૧૧. જરતોશ્તી સાહિત્ય કૃત દસ્તુર ખુરશેદજી એરચજી પાવરી.
૧૨. ખુલાશએ આફ્રીન્ગાન કૃત દસ્તુર સોરાબજી જમશેદજી કુકાદારૂ.
૧૩. પારસી પ્રકાશ વોલ્યૂમ ૧ લું કૃત ખાનબહાદુર બમનજી બેહરામજી પટેલ.
૧૪. જરથોસ્તી ધર્મ વિષે ભાષણો કૃત શમ્સુલ ઑલમા ડૉ૦ સર જીવણજી જમશેદજી મોદી બી. એ., પીએચ. ડી., સી. આઇ. ઇ.
૧૫. યજશ્ને બા નીરંગ (ઝંદ હરૂફમા) કૃત મુબદ નામદાર શેહરીઆર ઇરાણી.
૧૬. રેવાયતે દસ્તુર દારાબ હોરમઝદયાર કૃત એરવદ જામાસ્પજી સો૦ દસ્તુર મેહરજીરાણા.
૧૭. રિસ્તીસ્તાન કૃત એ૦ શહેરયારજી દાદાભાઇ ભરૂચા.
૧૮. અવસ્તાના વિષેશ નામોની ફરહંગ શમ્સુલ ઑલમા ડૉ૦ સર જીવણજી જ. મોદી બી. એ., પીએચ. ડી., સી. આઇ. ઇ.
૧૯. ચેરાગ પુસ્તક ૧૭ કૃત મી૦ નશરવાનજી ફરામજી બીલ્લીમોરયા.

૨૦. સમશુલ ઓલમા દસ્તુર પેશોતનજી બેહરામજી સંજાણાએ જરથોશ્તી અનજુમનના નવા આતશ વિષે કાઢેલા ચોપાન્યાનો રદ જવાબ, કૃત દસ્તુર કેખશરૂ જામાસ્પજી જામાસ્પ આશાના.
૨૧. અવીઝેહ દીની કૃત દસ્તુર મુલ્લાફિરોઝ બીન કાઉશ.
૨૨. રેસાલાએ ખુરશેદ કૃત દસ્તુર ખુરશેદજી એરચજી પાવરી.
૨૩. પએવન્દનામે ઇરાની-જરતોશ્તી. કૃ. મે-ખુ-બે. કા. દસ્તુરના
૨૪. તફસીરે ગાહ ગાસાની કૃત સમશુલ ઓલમા દસ્તુર પેશોતનજી બેહરામજી સંજાણા.
૨૫. બુનદેહશને કૃત ડૉ૦ સર જીવણજી જમશેદજી મોદી, બી. એ., પીએચ. ડી. સી. આઇ. ઇ.
૨૬. આઇને દીને જરથોશ્તી કૃત મોબેદ મેહરગાન મોબેદ શ્યાવક્ષ.
૨૭. સાંજ વર્તમાન, જામે જમશેદ, જામે જેહાનુમા, ચેરાગે-હિન્દ.
૨૮. દાદેસ્તાને દીની, કૃત એરવદો શેહરયારજી દા. ભરૂચા અને તેહમુરસ્પ દી. અંકલેશ્વરયા.
૨૯. આદર-ખુરેહ, કૃત દસ્તૂર રૂસ્તમજી કેકોબાદ-મુલ્લાફિરોઝ.

સાંકળીઉં.

પાવ મેહલને લગતી ક્રિયાઓ.

નિરંગસ્તાન.

બરૅશ્નૂમ આપવાની ક્રિયા.

બરૅશ્નૂમની ક્રિયાની વિગત જાણવા આગમજ આપણે અત્રે બરૅશ્નૂમ અને તેની મહત્વતા વિષે મળી આવતો ખુલાસો જાણવાની કોશેશ કરીશું, કે જેથી બરૅશ્નૂમ લેવાની જરૂરત અને તેના ફાયદા શું શું છે, તે ઝટ તેહકીક થાય. આથી આપણામાં નવરાત્રીનું જે બરૅશ્નૂમ આપવામાં આવે છે તે બરૅશ્નૂમ-શબ્દનો ભાવાર્થ અને રહસ્ય નીચે પ્રમાણે છે.

"બરૅશ્નૂમ શબ્દનું રહસ્ય."

બરૅશ્નૂમ શબ્દ અવસ્તા ભાષાના "બૅરૅશ્નુ" ઉપરથી નીકલ્યો છે. એને અર્થ બુલંદી યા ઉંચી ટોંચ (Exaltation; attaining to height) થાય છે. સામાન્ય રીતે એવું માનવામાં આવે છે કે, એ બોલ વંદીદાદની ૯ મી પરગરદના ૧૫ ફકરા ઉપરથી લેવાયો છે, જ્યાં રીમન થયલા શખ્સને નાહતી વખતે "છેક ઉંચેથી માથા ઉપર" પાણી છાંટવાં માટે કહ્યું છે, અને "બરૅશ્નુમ હે વઘધનેમ્" યાને તેનાં માંથાની ટોંચ ઉપરથી એવા શબ્દો ત્યાં મળે છે. તેથી આખી ક્રિયાનું નામ "બરૅશ્નૂમ" પડયું હોય, પણ આપણો સામાન્ય બોલ તો ન્હાન (સ્નાન) છે, જે પવિત્ર કરનાર ગોશલ (Purifictory bath)ની મતલબથી વપરાય છે. માટે ટુંકમાં એમ કહી શકાય કે, "આખા શરીરને છેક ઉંચેથી નીચે સુધી પવિત્ર કરનારી ક્રિયા" ને "બરૅશ્નૂમ" નાં નામથી ઓળખવી.

બરૅશ્નૂમ લેવાની-મતલબ.

આપણી હાલની બરૅશ્નૂમ લેવાની રૂઢીની ખાસ મકસદ શી હશે, તે આપણે પહેલે નોંધી શકયે. (૧) એકાંતવાસ; દુન્યવી રોકાણો બલકે રોજની જરૂરી વસ્તુઓનો ત્યાગ કરી મનને તદ્દન એલાહેદી જગ્યા ઉપર સ્થિર કરવા કોશેશ કરવી.

(૨) શરીરને એવી રીતે સાફ કરવું, કે તે મનના કાબુ તળે આવે, અને તન તથા મન બન્ને એકજ તાકાતથી સમાધાન (harmonious) બને.

(૩) મનને કોઇ ઉંચી ક્રિયા કરવા માટે ૧૦) દિવસ આગમજથી તૈયાર બનાવવું; યાને જે ઉંચુ કામ કરી બતાવવાનું છે તે માટેની પુરતી મનશક્તિ (ઇચ્છા, વિચાર, ઇ૦) મગજમાં ભરી રાખી તેને ધ્યાન (meditation) થી ખીલવી એવી મજબૂત બનાવવી કે ગોયા વિજળીની ભરી રાખેલી બેટરી (accumulator) માફક, તે જોરાવર મનના પ્રવાહુથી ક્રિયાને કારગર બનાવે.

(૪) નીતિમાન લાગણીની ખિલવણી કરવી, યાને મનને એવી હાલતમાં રાખવું; કે ઉંઘમાં વટીક દુષ્ટ સ્વપ્નાથી હવસ યા "શારિરીક મસ્તી" જાહેર થાય નહિ. ઉંઘમાં વટીક એવો વિચાર આવે, એ "શેતાની રમત" (શેતાની બાજી) કહેવાય છે. આવી રમત બતાવે છે કે તે માણસના છેક સુક્ષ્મ યા એસ્ત્રલ શરીરમાં એવી કેટલીક લાગણીઓ છુપાઇ છે, કે જે ખાકી મજાહો તરફ ખેંચાશે તેથી જ્યાં સુધી આપણી લાગણી ઉપરનો કાબુ (Control of feeling or emotions) એબી બરૅશ્નૂમની એક ખાસ મકસદ ગણાય છે.

ટુંકમાં બરૅશ્નૂમની રૂહી તેના સખ્ત નિયમો સાથે એક સ્કુલ જેવી છે, જ્યાં પવિત્ર મન ધારણ કરવાની તરતીબો અપાય છે, અને તેની છેવટની મકસદ એ હોય છે કે આવી તૈયારી પછી થતી ક્રિયાઓ બહુ કારગર લાગે યા કાર્યસાધક થઇ પડે, તેમજ મન દુન્યવી ખ્યાલો જુસ્સાઓમાં લપેટાયલું હોય તો તેમાંથી જુદું પડી ખુદા તરફ પાછું સિધ્ધું બને યાને પતેત કરે. (ચેરાગ પુ૦ ૧૭ મું).

"બરૅશ્નૂમગાહનો વિસ્તાર; અને બરૅશ્નૂમગાહ આબાદીથી કેટલી દુર હોવી જોઇએ."

બરૅશ્નુમગાહ—ન્હાન લેવાની જગ્યા. વિસ્તારમાં કેટલી અને આબાદીથી કેટલી છેટે હોવી જોઇએ, એ માટે વંદીદાદનું ફર્માન આપણને નીચે પ્રમાણે મળે છે, ત્યાં કહે છે કે:—

"નવ વી બાઝવ દ્રાજો કેમચિત્ પઇતિ ચથ્રુષનાંમ"

યાને ચેહારો તરફથી નવ બાજુ લાંબી–પહોળી એકસરખી હોવી જોઇએ, (વં. પર. ૯, ફ. ૨). કે જ્યાં ઝાડપાન, પાણી ન હોય, જે પવિત્ર અને સુકી હોય, અને જે પશુ, ઢોરો, આતશ, પાણી, અને બાંધેલી બરૅસ્મથી ૩૦) કદમ, તથા અશોમર્દથી ૩) કદમ, દૂર હોવી જોઇએ. (વંદી. પર. ૯, ફ. ૪–૫).

બરૅશ્નૂમગાહમાં નવ ખાડા કેટલી ઉંડાઇનાં વિસ્તારમાં ખોદવા.

બરૅશ્નૂમ-ગાહમાં એક જરતોશ્તી ઇસમને બરૅશ્નૂમ આપવા માટે, નવ જુદા જુદા ખાડા શિયાળા અને ગર્મીની ઋતુ મૂજબ અનુક્રમે ૪) અને ૨) આંગળ ઉંડા ખોદવા, આગળા વખતના કાયદા મૂજબ ગર્મીની ઋતુમાં ખાડાની ઉંડાઇ ૨) આંગળ, અને શર્દીની ઋતુમાં ૪) આંગળ હોવી જોઇએ. વંદી. પર. ૯, ફ. ૬ માં એની મતલબ સમજાવતાં એરવદ રબાડીનાં પુસ્તકમાં લખે છે કે "ઇરાનમાં ચેહાર ઋતુ હતી, પણ અહિં માત્ર બેજ જણાવી છે, જેથી રપિથ્વીન અને બીજી હાવનવાળા વર્ષના બે વિભાગો લેવા (યાને ફરવર્દીન માસથી આવાં માસ સુધીની શરૂઆત સુધી એક, અને આવાંથી ગાથાના દિવસોની આખેરી સુધીનો બીજો ભાગ). એ બે જુદા જુદા હિંગામમાં જમીનપર રેડાતો નીરંગ સુકાતા જુદો વખત લાગે છે; યાને શર્દીમાં તે નીરંગને સુકાતા વધુ વખત લાગે તેથી વધારે ઉંડો ખાડો ખોદવા કહ્યું છે, પણ આપણી તરફ શિયાળો શુરૂ થતાં ન્હાન આપવાનું કામ બંધ પડે છે, જો કે તે બાબે ખાસ બંધી ધર્મમાં નથી; છતાં એવું માનીને બંધ કરવામાં આવે છે કે, "ન્હાન લેનાર" ના શરીર ઉપર પાણી ટપકે તેનો સંભવ છે, અને તેથી તેને પાણીથી દૂર રહેવાનો હુકમ કદાચ તોડવો પડે. (ચેરાગ પુ૦ ૧૭).

ત્યારે વાસ્તવિક રીતે આખા વર્ષમાં કોઇબી મોસમમાં, સૂર્યના તડકામાં, અને વરસાદ અને ભીનાશની ગેરહાજરીમાં ન્હાન લઇ શકાય એ ધર્મનાં ફર્માન પ્રમાણે સાબેત ઠરે છે.

"આવા નવ ખાડા વચ્ચે એક બીજાથી કેટલા દૂર હોવા જોઇએ."

સર્વ મળીને નવ ખાડામાં પ્રથમ ૬) માં હરેક ખાડાની વચ્ચે એક કદમને તફાવતે યાને પગના ૩) તળીઆંને તફાવતે હોવા જોઇએ, અને છેવટના ત્રણ ખાડા, પહેલા છ ખાડામાંના છઠ્ઠાથી નવ પગલાંને તફાવતે યાને ત્રણ કદમની લંબાઇએ જોઇએ. (વંદી. પર. ૯, ફ. ૮-૯-૧૦.)

આ નવ ખાડામાંના પ્રથમ ૬) ખાડા નીરંગનાં હોય છે, અને ત્રણ પાણીના, અને નીરંગ અને પાણીના ખાડાઓની વચ્ચે રેતી યા ખાક શરીરે ચોપડવા માટેની જગ્યા હોય. છે. ટુંકામાં પહેલા ૬) ખાડામાં દર બે ખાડા વચ્ચે ત્રણ ત્રણ ફીટનો તફાવત અને છઠા તથા સાતમા

ખાડા વચ્ચે નવ ફ્રીટ પછી સાતમા, આઠમા, નવમા એ દરેકની વચ્ચે ત્રણ ફ્રીટને તફાવતે ખોદવા.

" કશ ખેંચવાની ક્રિયા અને તેની ખુબી."

એ "કશ" દિવસની વખતે ખેંચવા, અને તે ધાતુની અણી (તલવાર–છરી ઇ૦) સિવાય બીજી કોઇ વસ્તુથી નહિ ખેંચી શકાય.

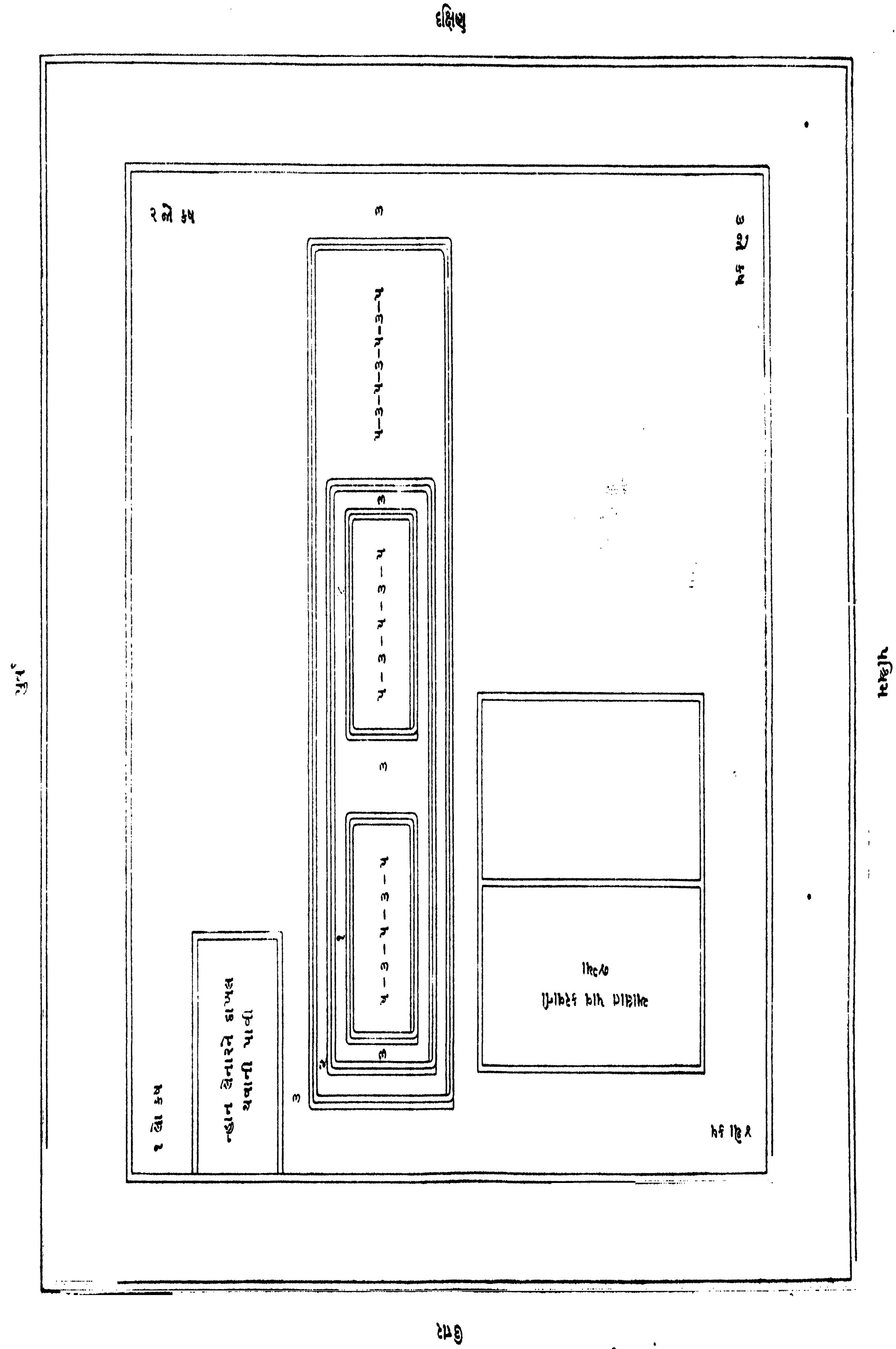
"કશ" ખેંચવાના કાયદા વિષે ખોર્દાદ યશ્તમાં દાદાર અહૂરમજદ કહે છે કે: "અગરજો મારી માંથ્રવાણી અને અવસ્તાવાણી બુલંદ અવાજે બોલવામાં આવે, યાદ કરવામાં આવે, ભણવામાં આવે, અથવા ભણતાં "કશ" ખેંચે તો તે શખ્સના શરીરનો બચાવ થાય છે. (ખોર્દાદ યશ્ત, એર્વદ કા૦ એ૦ કાંગા કૃત ખોરદેહ અવસ્તા બા માએની).

યાને નશુસ દેવ તે રીમન થયલા શખ્સ ઉપરથી નિકળીને પાવી બાહેર ઉભેલાઓ ઉપર ઉડે નહિ. પ્રથમમાં નશુસનું જોર ઘણું પ્રબળ હોવાથી રીમનને બેસવાની જગ્યા આસપાસ નવ કશ ખેંચી–નસુશને ગોયા મજબૂત બંધ કરવામાં આવે છે, અને ત્યારબાદ ક્રિયાઓ થતાં તેનું જોશ કમી થતું જાય છે.

આ કશ ખેંચવા આગમજ, પ્રથમ બરૅશ્નુમ ગાહમાં યોઝદાથ્રેગર ખુબનો અમલદાર ન્હાન દેવાનો પવિત્ર આલાત લઇ જાય, જેમ કે પીવાનો નીરંગદીન, જે પવિત્ર ભસ્મ નાંખી તૈયાર કીધેલો, અને શરીરે લગાડવાનો નીરંગદીન, (દસ્ત–શુ=હાથ ધોવાનો). નીરંગદીન કરતી વખતે વંદીદાદથી ઇજેલા પવિત્ર "આવ", ચમચો બાંધેલી નવગ્રેહ, ૧), (નવ–ગાંઠવાળી લાકડી એનાથી નવ ગાંઠ સુધી રીમની પુગી શકતી નથી, અશો જરથોસ્ત પેગમ્બર સાહેબના હાથમાં જે લાકડી છે તે નવ–ગ્રેહ છે.) લોઢાનો કાપલો બાંધેલી મ્હોટી નવગ્રેહ ૧), ચોખ્ખાં પાણીનું કાહારણું ૧), ચોખ્ખા પાણીનો કળશ્યો ૧), ફુલીયાં ૨), નહાન્યાના ધોએલાં કપડાં વિગેરે.

આમા પ્રથમ ફુલીઆ ૨) ચોખ્ખાં કરી પાવ કરી ખુશ્ક કરવાં, અને કાહારણું તથા ચોખ્ખાં પાણીનો કળશ્યો પાવ, વાંધી મુજબ કરવો. એક ફુલીઆમાં પીવાનો ભસ્મવાલો નીરંગદીન કાઢવો, અને બીજા ફુલીઆમાં ભસ્મ વગર ઇજેલો નીરંગ–શરીરે ચોપડવાનો કાઢવો, નીરંગદીન વખતે વંદીદાદ ઇજેલો–પાવ–"આવ"નાં કતરા પાણીના કાહારણામાં–કળશ્યામાં અને ચોખ્ખાં કપડાં ઉપર થોડાંએક રેડવા. આટલું તૈયાર કીધા પછી પેલી મ્હોટી ખુબના ધણી બરૅશ્નૂમ દેનાર મોબેદ

અર્બ્નૂમ ગાહનો નકશો.

અરૅૹનૂમ ગાહની જગ્યાએ આવી, ખીલો બાંધેલી મ્હોટી નવગ્રેહ જમણાં હાથમાં પકડે, અને ચમચો બાંધેલી ન્હાની નવગ્રેહ ડાહબા હાથમાં પકડે, અને જયાં ૧૧) પાહડયાં ત્રણ ત્રણના, અને ૧૦) પાહડયાં પાંચ પાંચનાં પથ્થરનાં ગોઠવ્યાં છે ત્યાં આવીને પૂર્વ ભણી મ્હોડું કરી, પહેલાં ત્રણ પાહડયાં આગળ મ્હોટી નવગ્રેહનો ખીલો મુકી પઢે.

"ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ્ વૉહી (૧) યથા અહી વઇર્યો (૫) અષેમ્ વૉહી (૩) ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ વીદએવો અહુરત્કએષો [1](જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ સ્રઑષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુમાંથ્રહે દરષિ-દ્રઑષ આહૂઇર્યેહે ક્ષ્નઑથ્ર યઠ વઠ ક્ષ્નઠ ફ્રઠ યથા અહી વઇર્યો જ ઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઑતૂ અહુનેમ્ વઇરીમ્ તનુમ્ પાઇતિ, (૩ વાર) યથા અહી વઇર્યો (૧) કેમના મજ્દા...ગએથાઓ અસ્તવહતીશ્ અષહે.

(બાજમાં) બ-દસ્તુરીએ દાદાર અહુરમજ્દ, બ-દસ્તુરીએ અમેશાસ્પંદાંન, બ-દસ્તુરીએ સરોષઅષોએ ફીરોઝગર, બ-દસ્તુરીએ જરાતોશ્ત્ર સ્પૅન્તમાન, બ-દસ્તુરીએ આદરબાદ મહેરેસ્પન્દ, બ-દસ્તુરીએ ચિથ્રમાંન્ વિસ્તાસ્પાંન્, બ-દસ્તુરીએ પેશાતન વિસ્તાસ્પાંન્, બ-દસ્તુરીએ હમા દસ્તુરાંને[2] ઇન જમાંન્.

બ-દેહે મુબદે શાહ ગુશ્તાસ્પ, બ-દેહે મુબદે શાહ કય ખુસ્રવ; બ-દેહે મુબદે શાહ અર્દશીર, બ-દેહે મુબદે શાહ યઝદગર્દ શેહરયાર, બ-દેહે મુબદે હમા દેહે મુબેદાને[3] ઇન જમાન.

બ-ક્ષ્નૂદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રાયોમન્દ ખોરહેમન્દ, બ-ક્ષ્નૂદીએ દીન પાક યઝદાંન બ-ક્ષ્નૂદીએ રવાને અશોયશ્તે ફ્રહુરેવરે જરાતોશ્ત્ર સ્પૅન્તમાન બ-ક્ષ્નૂદીએ અના હમા અમેષાસ્પન્દાન ફિરોઝગર.

બ-ક્ષ્નૂદીએ રોજ (ફલાન), માહે (ફલાન), ગાહે (ફલાન) વ ાજે સરોષ અજ બેહશ્ત રવાને (ફલાન બીન ફલાન) બેરસાદ.

એ પછી અરૅૹનૂમ ગાહની ઉત્તરથી દક્ષિણ ભણી (૧) કશ, યથા અહી વઇર્યો (૧) ભણુતાં ખેંચવો.

---

૧. ન્હાન હાવન અને ઉજ્યેરીન ગેહમાં દેવામાં આવે છે.

૨-૩, બરૅષ્નુમનની દસ્તુરી ભણુતાં જયાં જેઓ તે વખતના આગેવાન દસ્તુર મોબેદ અધિકારી હોય તેનાં નામ દેવાં.

૨ જો કશ, દક્ષિણથી પશ્ચિમ ભણી ખેંચતાં (૧) **યથા અહી** **વઈર્યો** ભણવો.

૩ જો કશ, પશ્ચિમથી પૂર્વ ભણી ખેંચતાં (૧) **યથા અહી** **વઈર્યો** ભણવો, અને

૪ થો કશ, પૂર્વથી ઉત્તર ભણી ખેંચતાં (૧) **યથા અહી** **વઈર્યો** ભણવો.

એ પ્રમાણે ચેહારે દિશાના ચેહાર કશ, (૪) **યથા અહી વઈર્યો** ભણતાં ખેંચી રહ્યા પછી, પેહલાં ત્રણ પથ્થર મુકીને પાંચ પાંચના ત્રણ પાહડીઆંની આસપાસ ત્રણ કશ, (૩) **યથા અહી વઈર્યો** ભણતાં ખેંચવા, અને તેની સાથેજ તેને લગતાં બીજા પાંચ પાંચના ત્રણ પાહડીઆંના કશ, **યથા અહી વઈર્યો** (૩) ભણતા ખેંચવા.

એ પછીના—૩જી વાર ત્રણ પાંચ પાંચના પાહડીઆ સાથે લઇ ત્રણ કશ, (૩) **યથા અહી વઈર્યો** ભણતાં ખેંચવા, અને

બન્ને બાજુનાં ત્રણ—ત્રણ—પાંચના પહાડીઆં[1] મૂકી દઈને, વચલાં ત્રણ—પાંચ—પાંચનાં પાહડીઆની આસપાસ ત્રણ કશ, (૩) **યથા અહી** **વઈર્યો** ભણતાં—ખેંચવા.

એ પ્રમાણે ૧૨) કશ ખેંચી રહ્યા પછી બાજ મૂકવી. યથા અહી વઈર્યો (૨) યસ્નૅમચ—અહ્લાઇ-રએશ્ચ, હજંઘરૅમ, જસ—મે અવંઘહે મજ્દ્, તમામ પઢી અષૅમ્ વૉહી (૧)—પઢ.

એ પછી બરૅશ્નુમ લેનાર (મોબદ) ઉત્તર દિશા તરફથી બરૅશ્નૂમ-ગાહમાં દાખલ થઇ "દનઑાથ અહુરહે **મજદાઑ અષૅમ** વૉહી, (૧) ભણી **શરીર ઉપરના કપડાં ઉતારીને કશ કરે**, અને (૧) લા પાંચના પાહડીઆ ઉપર આવી બેસે, અને ડાહબા હાથ માંથાં ઉપર મૂકીને જમણે હાથે નિરંગનું કુલિઉં પકડી નીચે મૂજબ બાજ ધરે.

---

૧. "હિંદુસ્થાનમાં ખાડાઓને બદલે પથ્થરનાં ઢગ હોય છે; તેમાં એકવાર ત્રણ પથ્થરનો ઢગલો, અને તે પછી પાંચ પથ્થર, પાછા ત્રણ, પાછા પાંચ, એમ હોય છે. આ "પાહડીઆં" પહેલવીમાં કણુલાવલાં છે, તેની મકસદ એ હતી કે ખાડાની અન્દર રેતી પાંથરવા કરેલી હોવાથી પથ્થર મુકી ઉંચો ઢગ કરવાથી ગોયા વધારે ઉંડાઇ મેળવી શકાય. ત્રણ પથ્થરવાલો ઢગલો લગભગ કુદી જવામાં આવે છે. પાંચ પથ્થરનો ઢગ કામમાં આવે છે, અને તેજ અસલના "ખાડા" ની ગરજ સારે છે."

અનામે યજદ્ અક્ષાયન્દેહ અક્ષાયશગર મહેરબાન, ક્ષ્નઑથ્ર અહુ-રહે મજદાઓ। અષેમ વોહી (૧).

ઇથા[1] આત્ યજમઇદે અહુરેમ મજદામ યેગાંમચા અષેમચા દાત્ અપસ્ચા દાત્ ઉર્વરાઓસ્ચા વંઘહુઇશ દ્‌ઓરચાઓસ્ચા, દાત્ બૂમી-મચા વીસ્પાચા વોહી (૩).

☞ (બાજમાં) ઇન્ ખુરમ, દ્નપાકીએતન, યઓજદાથ્રઇએ રવાંનરાં હુમત, હીખ્ત, હુવર્શત, હુ મનશ્ને, હુ ગવશ્ને, હુ કુનશ્ને, ઇન ક્ષ્નુમઇને તન ઇ મન પાક.

બજાદહે અષો રવાને (ફલાન બેન ફલાન બેરસાદ). (અગર જીન્દે રવાનનું હોય તો) બદુશારમે અષો ઝીન્દેહ રવાને (ફલાન બેન ફલાન બેરસાદ). પછી[2] નીરંગ પીએ, (૩) મરતબે પઢે અને બાજ નીચે મૂજબ મુકવી.

અષેમ્ વોહૂ (૪) યથા અહૂ વઇર્યો (૨) અષેમ્ વોહૂ (૧) અહ્માઇ રએશ્ચ-હજંઘરેમ-જસ મે-અવંઘહે મજદ અષેમ વોહૂ (૧)

પછી બરેષ્નુમ દેનાર મોબેદ ચમચો બાંધેલી ન્હાની નવગ્રેહ જમણા હાથમાં પકડે, અને મ્હોટી નવગ્રેહ ડાહબા હાથમાં પકડી

---

૧ બાજી મોબેદો વડી બાજ નીચે મૂજબ ધરે છે.

મસ વ વેહ વ ફીરોઝગર બાદ મિનોઇએ દાદાર અહૂરમઝદ રાયોમન્દે ખરોહમંદ, ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૩). ફ્રવરાને મજદયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ વીદએવો અહુર તકએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ, અહુરહે મજદાઓ-રએવતો-ખરેનંઘહતો ક્ષ્નઑથ્ર-યo-વo ક્ષo ફ્રo યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ અષાતચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઑતૂ. અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘહુતેમ યજમઇદે. અમેષસ્પેન્તે દએન માજદયસ્ન,...યાતુમનહે જસઇતિ, ઇથા આત યજમઇદે...વીસ્પાચા વોહી (૩) ઇન ખુરમ...

(જુઓ ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૪૬ મો.)

૨. નીરંગના કતરા, કેટલીક જગ્યાના મુબદાન એકવાર એકજ કતરો પીએ છે, જ્યારે કેટલીક જગ્યાના મોબેદો (૩) વાર પીએ છે, ત્યારે ખરૂં ફર્માન કયું ? એકવાર કે ત્રણવાર પીવાનું ?

અસલ ફર્માન અને રૂઢી, નીરંગના કતરા (૩)-ત્રણ તબકકે પીવા માટે પેહલવી વજરકર્દ દીનીમાં મળે છે, ત્યાં કહે છે કે:—

"દેનમન "ખોરૂન" વરતમુનતાનો સે શામાનો સે-બાર હમગુનક મીનો રોગન અમતશ્ર ખોરૂનચ કરીતુનીએન અર્ધ વોહૂમન અમશાસ્પન્દાનો

નવગ્રેહનું પએવન્દ કરે, અને બરેશ્નુમ લેનાર સગ સાથે પકડી પોતાનો જમણો હાથ પોતાના માથા ઉપર મુકે, અને બરૅશ્નુમ દેનાર ચમચો બાંધેલી નવગ્રેહ ન્હાન લેનારના માથા ઉપર મુકેલા હાથ ઉપર મુકે, અને બરૅશ્નુમ લેનાર પોતાનો ડાહબો હાથ તે ચમચા ઉપર મુકે, તે એવી તરતીબથી કે બરૅશ્નુમ લેનારનો હાથ પેલી ચમચાવાલી નવગ્રેહને નહિ લાગે, માત્ર ચમચાનેજ લાગે.

અત્રે બરૅશ્નૂમ લેનાર, અને બરેશ્નુમ દેનાર બંને મોબેદોએ સાથે નીચે મૂજબ બાજ લીએ. **અષેમ વૉહૂ (૩) ફ્રવરાને......ફ્રેમના મજ્દા ગએથાઑ અસ્તવઇતીશ્ અષહે.** (જુઓ હાર્લેના વંદીદાદના ગૂજરાતી તર્જુમાની શરેહ પૃ૦ ૧૨૨) પછી બરૅશ્નૂમ દેનાર પોતાની પાવીમાં જઈ, ચમચામાં નીરંગ લાવી, પ્રથમ ન્હાન લેનારના ત્રણ વખત નીરંગે હાથ ધોવાડે, અને પછી માથાના આગલા ભાગની બાજુએ નીરંગ છાંટે. (વં. ૫. ૯. ફ. ૧૫) અને બરૅશ્નૂમ લેનાર નીરંગ પોતાના હાથને બાજુ સુધી લગાડે, પછી માથાં ઉપર, પછી મોઢાં ઉપર, જમણા કાન ઉપર, ડાબા કાન ઉપર, જમણી બાંધ ઉપર, ડાહબી બાંધ ઉપર, જમણી બગલ, ડાહબી બગલ, છાતી–પીઠ–જમણું થાણુ, ડાહબું થાણુ, જમણી પાંસળી, ડાહબી પાંસલી, જમણું કુલ્લું, ડાહબું કુલ્લું, છુપી જગ્યાએ પાછળથી લગાડી આગળી બાજુએ લગાડે, જમણી જાંગ, ડાહબી જાંગ, જમણું ગુંઠણુ, ડાહબું ગુંઠણુ, જમણો નળો, ડાહબો નળો,

---

વલમને યશારૂબાન ચેબુનેદો અવારીક ચેગુન બવાએશ્નીએ ગેહાનો ફરમોશદે હુમાનક અવરીક દુશ્મન દુશ્ગુખ્ત દુશવરેશ્તચ ફરમોશદે હમ અએદૂન૦"

યાને "બોરૂન" યા નીરંગના ત્રણ ટીપાં ત્રણવાર મનની પવિત્રાઇ માટે પીવામાં આવે છે, તે "મીનો રોગન" કે જેને "બુરૂન" કરીનેબી કહે છે તેની મીસાલ છે. યાને જેમ એહમન અમેષાસ્પંદ પવિત્ર રવાનને એ "મીનો રોગન"ના કતરા પાઇ આ દુન્યાને લગતી સઘળી કાળજી તથા કામ વીસરાવી નાખી રવાનને સુખી કરે છે. તેમજ ગોયા એ નીરંગના ત્રણ ટીપાં તમામ "દુશ્મત" બદવિચાર, "દુજુખ્ત" ખરાબ સખુનો, અને "દુજવૃશ્ત" બુંડાં કામોનો તિરસ્કાર બતાવી તેઓને વિસરાવે છે.

(સરદાર ખાનબહાદુર સમશુલ ઓલમા દસ્તુર હોશંગજી જામાસ્પજી જામાસ્પ આશાના–સી. આઇ. ઇ., પીએચ. ડી. ની જરતોસ્તી ધર્મ ઉપર વાએજમાં નવજોતનો રેસાલો પૃ. ૫૧૩ થી).

ત્યારે આ અસલ ફરમાન મુજબ નીરંગના ત્રણ કતરા, ત્રણ મરતબે– "ઇન ખુરમ" વાલો વાકય ભણી, પીવા સજાવાર છે, અને તેમ કરવાની અમારા સર્વે–ધર્મના મકાનોના મુબદાનોને અમારી અત્રે નમ્ર સુચના છે.

પગની જમણી ગુંટી, ડાહબી ગુંટી, જમણી પાતલી, ડાહબી પાતલી, જમણા પગનું તલ્યું, ડાહબા પગનું તલ્યું, અને છેવટે જમણા અને ડાહબા પગનાં આંગળાં ઉપર ચોપડે. (વં. પ. ૮. ફ. ૪૨ થી ૬૮.)

પછી બરૅશ્નૂમ આપનાર મોબેદ–"**યથા અહી વઇર્યો**" (૧) કેમના મજ્દા......ગએથાઍા અસ્તવઇતીશ અષહે સુધી ભણી જાય, અને "**નૅમસ્ચા યા આર્મઇતિશ ઇજ્ઞચા**" બોલી બરૅશ્નૂમ આપનારને (૨) જા પાંચનાં પાહડીઆ ઉપર બેસવાને નવગ્રેહ મૂકી દેખાડે, ત્યારે તે "**નૅમસ્ચા યા આર્મઇતિશ્‌ ઇજ્ઞચા**"નું વાકય બોલતાં બીજાં પાંચનાં પાહડીઆં ઉપર આવી બેસે.

એ પ્રમાણે ૨–૩–૪–૫–૬ ઠ્ઠા પાહડીઆ ઉપર નીરંગ આપી ક્રિયા કરે (વંદી. પ. ૯. ફ. ૨૮–૨૯) પછે

૭ માં રેતીનાં પાહડીઆં ઉપર આવી બેસે ત્યારે બરૅશ્નૂમ દેનાર મોબદે ૧૫ વખત (પંચદશ જૅમો હન્કનઇયન) માટી (બાલુ) ખોદી આપે, તે વડે શરીરને ખુબ રગડે પછી માથાંની ટોચ, બાલના છેડા સુધી શરીરના સઘળા ભાગો સુકાઇ જાય ત્યાં સુધી, તેના શરીર ઉપર ભીણી માટી સુકાઇ જાય ત્યાં સુધી ખોટી રહે; (વં. પ. ૯ ફ. ૩૦). પછી બરેશ્નુમ આપનાર "**યથા અહી વઇર્યો** (૧) **કૅમના મજ્દા... ગએથાઍા અસ્તવઇતીશ્‌ અષહે**" સુધી ભણી જાય અને "**નૅમસ્ચા યા આર્મઇતીશ્‌ ઇજ્ઞચા**" બોલી બરૅશ્નૂમ લેનારને (૮) મા પાંચના પાહડીઆં ઉપર બેસવાને નવગ્રેહ મૂકી દેખાડે, જે તે "**નૅમસ્ચા યા આર્મઇતીશ્‌ ઇજ્ઞચા**"નું વાકય બોલી (૮) મા પાંચનાં પાહડીઆ ઉપર બેસે.

૮ મા પાહડીઆ ઉપર બેસે ત્યારે, બરેષનૂમ દેનાર મોબેદે, પોતાની પાવીમાંથી પાણી લાવી પહેલીવાર (**પઍાઇરીમ ઉપ મધેમ્ હુકૅરૅદ આપો હુવાંમ્ તનૂમ પઇરિ યઓઝદથઇતે**) ત્રણવાર આપે, જે મઝકુર તરતીબ પ્રમાણે બરેશ્નૂમ લેનારે પોતાના શરીરે લગાડે, અને પછી બરૅશ્નૂમ દેનાર (અહુનૅમ્ વઇરીમ્ તનૂમ પાઇતિ) "**યથા અહી વઇર્યો** (૧) **કે મના મજદા ગએથાઍા અસ્તવઇતીશ્‌ અષહે**" સુધી ભણી જાય, અને "**નૅમસ્ચા યા આર્મઇતીશ્‌ ઇજ્ઞચા**" નું વાકય બોલતાં નવગ્રેહ ૯ મા પાંચના પાહડીઆ ઉપર મૂકી બેસવાને દેખાડે, ને તે બરૅશ્નૂમ લેનાર "**નૅમસ્ચા યા આર્મઇતીશ્‌ ઇજ્ઞચા**" નું વાકય બોલી (૯) મા પાહડીઆં ઉપર જઇને બેસે.

(૯) મા પાંચમાં પાહડીઆ ઉપર બરૅશ્નૂમ લેનાર જ્યારે આવી બેસે, ત્યારે તેને બરૅશ્નૂમ આપનાર પોતાની પાવીમાંથી-પાણી લાવી ૨) જીવાર આપે, (**બેતીમ ઉપમઘૅમ બિજવત્ આપો હુવાંમ તનૂમ પઇરિ યઑઝદથઇતે**) જે પોતાને આખે શરીરે લગાડે; ત્યારે બરૅશ્નૂમ દેનાર (**અહુનૅમ વઇરીમ તનૂમ** પાઇતિ) " **યથા અહી વઇર્યો** (૧) **કેમના મજ્દા...ગએથાઑ અસ્તવઇતીશ અષહે** " સુધી ભણી જાય, અને " **નૅમસ્ચા યા આર્મઇતીશ ઈજાચા** " નું વાકય ભણતાં ન્હાન લેનારને ત્યાં પાછો બેસવાને નવગ્રેહ મુકી ઇશારો કરે, જે તે **નૅમસ્ચા યા આર્મઇતિશ ઇજાચા** " શબ્દ બોલતાં ત્યાંજ (૯) માં પાહડીઆ ઉપર બેસી રહે

અને (૯) મા પાહડીઆ ઉપર એજ પ્રમાણે બીજી વાર, પાણી આપી (**અહુનૅમ વઇરિમ તનૂમ પાઇતિ**) " **યથા અહી વઇર્યો (૧) કેમના મજ્દા.....ગએથાઑ અસ્તવઇતીશ અષહે.** " સુધી ભણી ક્રિયા કરે પછી

૧૦ મા પાંચનાં પાહડીઆ ઉપર બરૅશ્નૂમ લેનાર આવી બેસે, ત્યારે બરૅશ્નૂમ આપનાર પોતાની પાવીમાંથી ચમચામાં પાણી લાવી આપે, (**થ્રિતિમ ઉપમયેમ થ્રિજવત્ આપો, આઅત હુવાંમ તનૂમ પઇરિ યઑઝ્દથઇતે**) જે તે આખે શરીરે લગાડે જ્યારે બરૅશ્નૂમ આપનાર (**અહુનૅમ વઇરીમ તનૂમ પાઇતિ**) "**યથા અહી વઇર્યો (૧) કેમના મજ્દા ...ગએથાઑ અસ્તવઇતીશ અષહે**", સુધી ભણી જાય, અને " **નૅમસ્ચા યા આર્મઇતીશ ઇજાચા** "નું વાકય બોલી પાછો દશમા પાહડીઆ ઉપર બેસવાને ઇશારો કરે તે—

૧૦ મા પાહડીઆ ઉપર એ પ્રમાણે બીજી મરતબે પાણી આપે, અને ક્રિયા કરે, અને તેજ પ્રમાણે ત્રીજી મરતબે પાણીનું કાહારણું આપી નહવાડે યાને દશમા પાહડીઆ ઉપર ત્રણ મરતબે " **યથા અહી વઇર્યો (૧) કે મના મજ્દા....ગએથાઑ અસ્તવઇતીશ અષહે** " સુધી ત્રણ જુદે જુદે મરતબે પઢી ક્રિયા કરે.

પછી શરીર નુછીને સુકું કરે, અને કપડાં પહેરે, અને ખાંધ ઉપર કુશ્તી નાંખે જામો પહેરે, અને જામાની ચાર જમણા હાથમાં પકડે, જે ઉપર ચમચાવાળી નવગેરેહનું પએવન્દ કરે, તે પછી બરૅશ્નૂમ લેનાર અને દેનાર બન્ને જણ, નીચે મૂજબ બાજ મુકે.

" **નૅમસ્ચા યા આર્મઇતીશ ઇજાચા** " (૩) વાર પઢે **યથા અહી વઇર્યો** (૨) **યસ્નૅમચ, અહ્માઇ રએશ્ચ, હુજઘરૅમ જસ-મે અવંઘહે મજ્દ અષૅમ વોહી** (૧) પઢે. પછી બરૅશ્નૂમ દેનારને બોલાવે.

"જદેહ-નશસ, સરોતન, બજાદેહ-અશો રવાને ફલાન બેન ફલાન બેરસાદ સગ અષો, હીરબદ પાક. (૩ વાર પઢાવે) એ પછી ન્હાન લેનાર કુશ્તી કરે. અર્મેશ્તગાહમાં આવી ફરી કુશ્તી કરે. પતેત કરે. ફર્જ્યાત ગુજારે. એ પછી બરૅશ્નૂમ આપનારે પોતે વિધી મૂજબ ગોશલ ઉતારે.

"બરૅશ્નૂમમાં નવરાતની ચોકસાઈ."

બરૅશ્નૂમ લેનારે બરૅશ્નૂમ લીધા પછી તેને "અર્મેશ્તગાહ" યાને સુક્કી અને એકાંતવાસ જગ્યામાં જઇ રેહવું, અને પાણીને મુદ્દલ અડકવું નહિ, કુદરતી હાજત વખતે પણ પાણીનો ઉપ્યોગ નહિ કરવો, માટીનાં ઢેફાંનો ઉપ્યોગ કરવો, પાણી પીવા માટે સીધું મોઢામાં લેવાય છે, હાથપર મોજા પેહરવામાં આવે છે.

ખાવાના કપડાં જુદાં હોય છે, દરેક વખતે બદલતી વેળા બાજ લઇ નીરંગ ચોપડી પેહરવા, અને કુશ્તી કરવી. દરેક વખતે કુશ્તી કરતાં નીરંગનોજ ઉપ્યોગ કરવો.

દરેક વખતે ખાણું ખાવું તે બાજ ધરીને, અને ખાણું ખાઇ બાજ મુકીને કુશ્તી કરવી.

પેહલી ત્રણ રાત દરમ્યાન કોઇબી વાર સ્વપ્નાથી યા પોતાની મેળે કુદરતી "ખરાબી" થાય (શેતાન બાજીથી વિર્ય જાય) તો બરૅશ્નૂમ રદ ગણાય છે. સાદ્દામાં ફરીથી બરૅશ્નૂમ લઇ તૈયારી કરવાની તેને તક મળે છે, પણ નાવર માટેના ઉમેદવારને માટે આવી ખરાબી હંમેશ માટે તેને "નાબુદ" કરે છે.

દર ત્રણ દિવસ પછી-ન્હાવાની છુટ છે, તેનો ખુલાસો નવશાવાલી બાબદમાં આપણે જોઇશું.

બરૅશ્નૂમ આપનારની લાયકાત.

વંદીદાદ મુજબ યઓઝદાથ્રેગર બરેશ્નુમ આપનાર શખ્સ એવો હોવો જોઇએ, જે હંમેશ રાસ્તીનો બોલનાર, જુબાનથી કદી જુઠું ન બોલ્યો હોય, માંથ્રવાણી યાને અવસ્તા મંત્રોથી ભરપુર, તથા માજદયસ્ની દીન ઉપર પ્રીદા રહી તેના કાયદા માફક ચાલનાર અને અષોઇ આપનાર હોય (વં. ૫૨. ૯-ફ. ૨)

અગરચે નસશ દૂર કરનાર–યોઝદાથ્રેગર, ઉપર પ્રમાણે–લાયકાત નહિ ધરાવતો હોય, અને રીમની દૂર કરવાનું કામ કરે તો, તે નસશ દૂર કરવાને બદલે અંજાણપણે નસશનું જોર વધારી તેને પ્રબળ કરી તેના હૂમલા સામે ટકી શકતો નથી, પણ પોતાને તેમ તેની આસપાસનાઓને નુકસાન પુગાડે છે. આથી એવા શખ્સે રીમની દૂર કરવાના કામથી દૂર રહેવું ઘટીટ છે.

"દરેક માજદયસ્નાન જરતોશ્તીને એકવાર બરશ્નૂમ લેવાની જરૂરત."

દરેક જરતોશ્તીએ બરશ્નૂમ લેવાની જરૂરતની બાબતમાં કેહવામાં આવે છે કે :—

"બર હર મરદ, વ જન વાજેબ અસ્ત કે, બ દેહ સાલગી યા ચેહારદેહ સાલગી બરશ્નૂમ શવન્દ, વ સર શીર બશુયદ, બદીન સબબ સર શીર મીશુયંદ, કે દર દીન મીગુયન્દ કે તેફલે કે દર રેહમ માદર અસ્ત, દર હુજર વ પલીદી અસ્ત, કે આનરા આઝારે દસ્તાન મીગુયન્દ, ખુરશન વ પરવરશ આન તેફલ અસ્ત, અજાંન સબબ સર શીર મીશુયન્દ કે નીરંગદીન ઇન હુજર વ પલીદી વ રીમની અઝ મગઝે ઓસ્તખાન બબોરદ વ પાક કુનદ, અગર આન બરશ્નૂમ નકરદેહ બાશદ "દર સર પુલે સીરાત ગુજર ન કુન્દ, ચેરાકે અઝ દેહાન આન રવાન બુય ગન્દે મુરદાર આયદ, બદાનકે હોચ અમેશાસ્પન્દે અઝ બુયે ગન્દગી દેહાન આન રવાન નમીતવાનદ કે હેસાબ શુમારે આન રવાન બકુનદ વ સરેપુલે સીરાત દરમાન્દેહ વ શરમન્દેહ વ હઇરાન વ શરમસાર વ ખજલ મીબાશદ, વ હેસાબ શુમારશ તા નકુનનદ નમીતવાનદ કે અજ પુલેસરાત બગુજરદ વ ગરઝ કે બર હુર મર્દ વ–જન વાજેબ મીબાશદ કે બરશ્નૂમ શવન્દ કેદર હર દો ગેતી સરફરાજ વ રૂય સફીદ બાશંદ."

અર્થ:–માજદસ્યનાન જરતોશ્તી ધર્મના દરેક ઇસ્મ, યાને મર્દ યા સ્ત્રી કે જે ૧૦ યા ૧૪ વર્ષનાં થાય, કે તેઓએ બરશ્નૂમ લેવું વાજેબ છે; બરશ્નૂમ લેવા એટલા માટે આપણી દીનમાં કહે છે કે:–એક બચું જ્યારે પોતાની માવતરના ગર્ભસ્થાનમાં હોય છે ત્યારે, ત્યાં અપવિત્ર રકત હોય છે કે જેણે દસ્તાનનો મરઝ કહેવામાં આવે છે, જેનાથી બચ્ચાને ખોરાક અને પોષણ મળે છે. તે સબબથી બરશ્નૂમ લેવું વાજેબ છે કે બરશ્નૂમમાં નરંગદીન પીવાથી આ નાપાકી–રીમની શરીરના હાડના મવાદમાંથી દુર કરે છે અને તેને પાક કરે છે. અગર જો તેને બરશ્નૂમ

નહિ લીધું હોય તો તેનું આયન્દેહ રવાન્ ચિન્વત પુલ પસાર કરી શકતું નથી, કારણકે તે રવાનના મ્હોડામાંથી ખરાબ વાસ ને બદબુય નિકળે છે. આથી જાણવું કે, કોઇબી રવાનના મ્હોડાની દૂર્ગંધીના સબબે કોઇ પણ અમેષાસ્પન્દ તેના રવાનનો હિસાબ શુમાર કરી શકે નહિ, અને તે રવાન ચિન્વત પુલપર લાઇલાજ શરમીન્દુ અને દુ:ખી થાય, અને જ્યાંસુધી તેનાં રવાનનો હિસાબ શુમાર નહિ કરવામાં આવે ત્યાં સુધી, તે પુલ ગુજાર થઇ શકતું નથી. આથી સજાવાર એ છે કે માઝદયસ્નાન જરતોશ્તી ફિરકાના દરેક મર્દ અને સ્ત્રીએ બરશ્નૂમ લેવું, જેથી તે બંને જેહાનમાં ખુશરૂય અને સરફરાજ રહે. (પએવન્દ નામે ઇરાની જરતોશ્તીનું ફારસી પુસ્તક).

સદ્દરેનઝમ પ્રમાણે કોઇબી બેહદ્દીન બરશ્નૂમ લઇ શકે, અને “ દાદાર અહુરમઝદે જરતોશ્ત સાહેબને ફર્માવ્યું છે કે, જે કોઇ નવ રાતનું બરશ્નૂમ લે તે પોતાની જાત (આત્મા) ને દર્દ અને રંજથી છોડવે છે.

બરહેને તને નીરંગ પીવો.

શરીરમાંથી સર્વ કપડાં કાઢી નાંખી નીરંગ પીનારનાં દીલમાંથી દ્રુજનસુશ (ફોડેવાટનો દેવ) નાબુદ થાય છે. ઓ જરતોશ્ત! તું ખલ્કના લોકને કહેજે કે એ વાતનો ખુદાનો હુકમ છે. જેથી બરશ્નૂમ લેનારની જાત પાક થાય, અને રવાન બેહશ્તને લાયક થાય. (જુવો ચેરાગ પુ. ૧૭, અને અથોરનાન નામું પુ. ૮૦૫).

બરશ્નૂમ આપવાનો મોજદ.

બરશ્નૂમ આપનાર પરહેઝગાર દસ્તુર પોતાની આ સેવાના બદલામાં શું મેળવે તે માટે લવાજમ નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. આગળા વખતમાં ગાય ગોસ્પન્દ તેજ જીવતી દોલત હતી; અને મોબેદને ગાય આપવી તે ગોયા તેને દુધનું ખાણું પુરૂ પાડવા બરાબર ગણાતું હતું.

(૧) અથોરનાનને બરશ્નૂમ આપ્યું હોય તો, તો બરશ્નૂમ લેનારે, આપનારની ઉપર આફ્રીન અને દુવા ગુજારે.

(૨) એક મુલકના પાદશાહને મ્હોટી કીમ્મતનાં ઉંટ માટે પવિત્ર કરે.

(૩) ગામના વડાને મ્હોટી કીમ્મતનાં ઘોડા માટે પવિત્ર કરે.

(૪) ટોળાના વડાને મ્હોટી કીમ્મતનાં બળદ માટે પવિત્ર કરે.

(૫) ઘરના વડાને ત્રણ વર્ષની ગાય માટે પવિત્ર કરે.

(૬) ગૃહધણીઆણીને ખેતીની ગાય માટે પવિત્ર કરે.

(૭) ઘરના નોકરને એક ભાર બરદારી જાનવર માટે પવિત્ર કરે.

(૮) એક ન્હાના બાળકને એક ન્હાનાં મેંઢા માટે પવિત્ર કરે.
(વં. પર. ૯, ફ. ૩૭-૩૮).

કોઇબી રીતે તે બરૅશ્નૂમ દેનાર યોજદાથ્રગર મોબેદને, ખુશી કરીને મોકલવો જોઇએ, નહિ તો વંદીદાદ ઉમેરે છે કે તેનાં જવા પછી દ્રજનસુસ જેને નીરંગથી મારી કાઢવામાં આવ્યો હતો, તે ફરીથી નાંક આંખ કાંન વિગેરે (orifices) મારફતે દાખલ થાય, ખાસ કરી તે દરૂજ તેવા શખ્સના નખ ઉપર ધસારો કરે છે.

(૧) નવશો નાહવાની ક્રિયા અને ૧૦ દિવસની ફર્જયાત.

બરૅશ્નૂમ લીધા પછી, તે અર્મેસ્ત-ગાહ યાને એકાંત જગ્યામાં વાસો કરે અને આતશ, પાણી, જમીન, ગોસ્પન્દ, ઝાડપાણ, અશો મર્દ કે બાનુ, નજદીક તેની ત્રણ રાત પસાર થઇ જાય ત્યાં સુધી તે પોંહચે નહિ, અને ત્રણ રાત જવા પછી પોતાના શરીરને ગોમેજ તથા પાણીથી પાક કરે. (વં. પ. ૯, ફ. ૩૩).

(આ ત્રણ રાતની દરમ્યાનગીરીમાં બરૅશ્નૂમ લેનારે શું શું ફર્જયાત ગુજારવી-તે આ છે.

૧—લે દિવસે નીરંગ પી બરૅશ્નૂમ લે ત્યારે-પાંચે ગેહની ફર્જયાત ગુજારે

૨—જે દિવસે હાવનગેહમાં ફર્જયાત ગુજારી પતેત કરે, તથા મીનો નાવરની યજશ્ને, મીનોનાવરની બાજ, મીનો નાવરનું આફરંગાન, આતશ અને બરૅસ્મ વગર કરે.

૩—જે દિવસે ફર્જયાત ગુજારી પતેત કરે, અને સરોશની યજશ્ને, સરોશની બાજ-સરોશનું આફરંગાન કરે.

૪—થે દિવસે, નવશો ન્હાવાની આગશજ શીરોજાની યજશ્ને બાજ અને દહ્માનનું આફરંગાન કરે, અને નવશો નાએ. નવશો ન્હાવાની તરતીબ નીચે મુજબ છે. (૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૫ મો).

બરૅશ્નૂમ ગાહમાં જ્યાં રેતી પાથરેલી હોય ત્યાં (૩) પથ્થર મૂકી તેની આસપાસ (૩) " કશ " ખેંચે, અને તે જગ્યા તૈયાર કરે પછી-ખુબનો અમલદાર મુબદ એક કાહારણું અને ફુલીઉં વિધી મુજબ પાવ કરે, અને ફુલીઉં ખુસ્ક કરે તેમાં દસ્તશો યાને શરીરે ચોપડવાનો નીરંગ કાઢે, અને કાહારણું પાણી ભરી પાવ કરે. ચોખ્ખા

---

(૧) નવ-શો, એ ફારસી સંયુકત શબ્દ છે. જેમ કે નવ અને શુસ્તન ધાતુ ઉપરથી શુ. નવ-એટલે (૯) વાર; શુ-એટલે ધોવું, યાને નવ વખત ધોવું. (૩) વખત નીરંગથી; (૩) વખત રેતીથી, અને ત્રણ વખત પાણીથી.

પહેરવાના કપડામાં-તથા પાણીના કાહારણામાં, નીરંગહીન વખતે ઇજેલાં પાવ પાણીનાં કતરા નાંખે.

એ પછી ન્હાન લેનાર તૈયાર કીધેલી જગ્યાએ બીજી પાવી આગળ ઉભો રહી "**ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજદાઑ અષેમ વોહી**-(૧)" ભણી શરીર ઉપરનાં ઉપરના કપડાં ઉતારી બીજી પાવીમાં મૂકે અને પેલા ત્રણ પથ્થર ઉપર બેસી ડાબો હાથ માથાં ઉપર મુકે.

"**ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજદાઑ અષેમ વોહી (૩) ફ્રવરાને...યથા અહી વઇર્યો-(૧) કેમના મજ્દા ગએથાઑ અસ્તવઇતીશ અષહે,**" સુધી બાજ લે, પછી નીરંગનું ફુલીઉ લઇ ત્રણ મરતબે પોતાના શરીરે તરબીબ પ્રમાણે ચોપડે; રેતી ત્રણવાર તરતીબ પ્રમાણે શરીરને રગડે; પાવ પાણીનું કાહારણું લઇ ત્રણ મરતબે આવ ઓટે. પછી આંગ લુછી કપડાં પહેરે અને ખાંધ ઉપટ કુસ્તી નાખે, અને બાજ મુકે, **નેમસ્ચા યા આર્મઇતીશ ઇજાચા, યથા અહીવઇર્યો (૨), યશ્નેમચ, અઓજ રએસ્ચ, હજંઘરેમ, જસમે-અવંઘહે મજદ અષેમ વોહી (૧)** પઢે. કુશ્તી કરે એ રીતે નવશાની ક્રિયા પુરી થઇ હવે ફરી નીરંગ લઇ કુશ્તી કરે.

(૫, ૬ અને ૭ મે દિવસે, ઉપર મૂજબ ત્રણ દિવસ, યજશ્ને, બાજ, આફ્રગાનની ક્રિયા કરે, પછી બીજે નવશે યાને સાતમે દિવસે (૧) તાશ નીરંગ અને (૨) તાશ પાણીથી ઉપલી તરતીબે નવશો ન્હાવો.

૮-અને ૯ મે દિવસે અશોફરોહરની યજશ્ને બાજ કરે અને દહમાનનું આફ્રગાન કરે, ને ૧૦ મે દિવસે (૧) તાશ નીરંગ-અને ત્રણ તાશ પાવ પાણીથી વીધી મૂજબ નવશો નાહે. (જુઓ ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૫ મો.)

"આવી રીતે વંદીદાદના હુકમ પ્રમાણે ન્હાન લેનારે એકાંતવાસમા બેસવાની જરૂર છે. દરેમેહર કે આતશબેહરામ જેવાં પવિત્ર મકાનમાં ન્હાન લઇ બેસવાની મનાઇ છે."

નવેસરથી બરેશ્નૂમ લઇ તેના અમલથી નવો આલાત બરપા કરવાની તરતીબ.

જ્યાં એક શેહર હોય ત્યાં ત્રણ પ્રકારના આતશનાં કેબલાઓની જરૂર રેહે છે, જેમકે ૧ લો "આતશે દાદગાહાંન, યાને ઉવીંશગાહનો આતશ," ૨ જો "આતશે આદરાંન" નો કેબલો, અને ૩) જો "આતશે વરેહેરામ" નો કેબલો. આ કેબલા અગર નવો આલાત બરપા કરીને સ્થાપિત કરવા પડે તો તેની વિગત નીચે પ્રમાણે છે.

પ્રથમ મોબેદ જન ૪) શાયશ્તા પાકીઝેહ ખસલતના અને અવસ્તાવાણી સારી રવેશે પઢી જાણનારા હોય તેઓમાંથી પ્રથમ બે જણાઓએ નીચે મૂજબ સ્નાન કરવું. સ્નાન કરવાની જગ્યા મુકરર કીધી હોય ત્યાં "ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજ઼દાઓ અષેમ્ વોહૂ" (૧) પઢીને શરીર ઉપરનાં કપડાં ઉતારી સરોષ બાજ લીએ. અષેમ વોહૂ (૩). ફ્રવરાને...ફ્રસસ્તયએચ.. યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે ભ્રૂતે અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ ભ્રઓતૂ. અહુનેમ વઇરીમ્ તનૂમ્ પઇતિ (ત્રણ વાર પઢે.) યથા અહૂ વઇર્યો (૧) "કેમ્ ના મજ઼દા...ગએથાઓ અસ્તવઇતીશ અષહે" અહિઆં સુધી પઢી શરીરને ૧૮) વાર તાજો 'નીરંગ' ચોપડવો, ૧૫) વાર રેતી રગડવી, અને ૧૮) વાર આવ ચોપડવો. પછી સ્નાન કરવું અને તે પછી શરીર લુછીને કપડાં પેહરી બાજ મૂકવી. "નેમસ્ચા યા આર્મઇતીશ ઇજાચા" (૩) વાર પઢે, યથા અહૂ વઇર્યો (૨) યસ્નેમચ, અહ્માઈ રએશ્ચ, હજ઼ઙ્રેન્, જસ મે અવંઘહે મજ઼દ, અષેમ વોહૂ (૧).

"બહન નસસ જદાર દીવો દુજ પાકીતન અષો રવાને ખીશ." અષેમ વોહૂ (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

નામે યજ઼દથી કુસ્તી કરે, મજ઼દયસ્નો અહ્મિ, હુમા જોર બીમ. અષેમ વોહૂ (૧) ફીરોજ઼બાદ–ખુરેહ અવીઝેહ વેહદીન્ માજ઼દયસ્નાંન. (૩) અષેમ વોહૂ (૧) એસ્સાદ (જાવત).

હવે અહિંઆ કંઇક કરી ફરી તાજા પાણીથી પાદયાબ કુશ્તી કરવી અને ફરજ઼યાત ગૂજારવી; જેમકે ખુદાના (૧૦૧) નામ, હાવન ગેહ, ખોરશેદ–મેહર ન્યાયશ, હોરમજદ યશ્ત, દુવા નામ સેતાયશને. એટલું બણી–ઓવીંશ ગાહામાં નવા આતશ સ્થાપિત કરવા, એક ખુલ્લી જમી-

નની જગ્યા પર અકેક કદમને અન્તરે ત્રણ ખાડા ખોદવા જેમાં સુખડનો વેહ, રૂ, સુખડની સળી વિગેરે મુકી રાખે, અને પેલા પાવન થયલા મોબેદો હુમ-પએવન્દ થઇને એ ખાડાઓ આગળ આવી પ્રથમ ૧) લા ખાડા આગળ આવીને આતશ રોશન કરે પછી નીચલી અવસ્તાઓ પઢે.

"નિરંગે આતશ પાવન-કર્દન"

"ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષૅમ વૉહી (૧) યથા અહી વઇર્યો (૫). અષૅમ વૉહી (૩). ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ વીદએવો અહુર તકએષો (જાવત) અહુનૅમ વઇરીમ તનૂમ પઇતિ (ત્રણ વાર પઢે.) યથા અહી વઇર્યો (૧). "કેમ ના મજ્દા (જાવત) ગએથાઑ અસ્તવઇતીશ્ અષહે" સુધી ભણીને (બાજમાં) "અદરતુ-રીએ દાદાર અહુરમજ્દ" આખી પઢી જાય. (જુવો આ પુસ્તકને પાને ૫) યથા અહી વઇર્યો (૧) કેમના મજ્દા...ગએથાઑ અસ્ત વઇતીશ્ અષહે "અહ્યા થ્વા આથ્રો વૅરૅજેના પઓઉરૂયે પઇરિ-જસામઇદે યજ્દા અહુરા" નો વાકય ભણવો. પછી યથા અહી વઇર્યો (૮)

"પૅરૅને અએષ્મૅમ, પૅરૅને નસુમ, પૅરૅને હામ-રએથ્વએમ, પૅરૅને પઇતિ-રએથ્વએમ, પૅરૅને પ્રુ, પૅરૅને પ્રવધ્રુ, પૅરૅને બુઘ્નાધ, પૅરૅને બુઇધિજ, પૅરૅને કુન્દ, પૅરૅને કુન્દિજ, પૅરૅને બુષ્યાંસ્ત યા જઇરિન, પૅરૅને બુષ્યાંસ્ત યા દરેઘો ગવો, પૅરૅને મુઇધી, પૅરૅને કપસ્તિશ, પૅરૅને પઇરિકાંમ યા આઇતિ-આત્રૅમ; પૅરૅને હાઇતીમ યા આઇતિ આત્રૅમ. પૅરૅને થ્વા દુજદ અંગ્રોમઇન્યુશ (જુવો વ. ૫૦ ૧૧, ફ-૩-૪-૮-૯-૧૦). અહિંઆં સુધી ભણીને એક સુરાખદાર ચમચ જે પર સુખડનો વેહ, રૂ અને સુખડની સળી મૂકી ૧ લા ખાડાની ઉંચે ધરે જે તેની વરાળથી તેની જોત રોશન થાય. એ પછી આ જોતથી ૨) જા ખાડામાં આતશ રોશન કરે, અને યથા અહી વઇર્યો (૧) કેમના મજ્દા...ગએથાઑ અસ્ત્ વઇતીશ્ અષહે. "અહ્યા થ્વા આથ્રો વૅરૅજના પઑઉરૂયે પઇરિ જસામઇદે મજ્દા-અહુરા"નો વાકય ભણે પછી યથા અહી વઇર્યો ૮) પઢે. પછી "પૅરૅને અએષ્મ" વાલા વાકય ભણી જાય, પછી અહિઆં બીજી વાર જોત લે, અને ૩ જા ખાડામા આતશ રોશન કરે, પછી ઉપર પ્રમાણે અવસ્તા ભણી ત્રીજી વાર જોત લે, અને તે જોતમાંથી આફ્રગાન્યામાં આતશ રોશન કરે, યથા અહી વઇર્યો (૧) કેમ્ ના મજ્દા . ગએથાઑ અસ્તવઇતીસ્ અષહે, "અહ્યા થ્વા આથ્રો વૅરૅજૅના પઑઉરૂયે પઇરિ-જસામઇદે મજ્દા અહુરા"નો વાકય ભણીને યથા અહી વઇર્યો (૮) "પૅરૅને અએષ્મૅમ" નો આખો વાકય ભણી જાય. યથા અહી વઇર્યો (૨) યસ્નૅમચ, અઓઇ રએશ્ચ, હજંઘરૅમ, જસ મે અવંઘ્હે મજ્દ અષૅમ

વૉહી (૧) પઢે. બેરસાદ...રોજ (ફલાન) માહ (ફલાન) ગાહ (ફલાન) વાજે શરોશ નિરંગએ આતશ પાદયાવ કર્દન બેરસાદ પજીરફતહે...અષેમ વૉહી (૧).

આ આતશ જ્યાં ઓરવીશગાહુની એમારત બાંધી હોય અને ત્યાં "આતશ દાન" હોય તેમાં મૂકી પાછા પેલા મોબેદો ફરી પાદયાબ કુશતી કરી–પાંચ તાએની ખુબ, યાને શરોશની બાજ જુદી જુદી ધરે, કુશ્તી કરી ફારેઘ થાય. પછી એક મોબેદ પેલા આતશ રોશન કીધાં છે તે આતશનુ તખ્ત પાવપાણીનો કળશ્યો લઇ આદોશ્તની બાજ લઈ પાવ કરે, અને નિરંગ ભણી આતશપર ખુશબો મુકે, પછી આતશ-દાદગાહુની ન્યાયશ કરે પછી તે આતશની નીચલી તરતીબથી ભસ્મ લે-

ભસ્મ લેવાની વિધિ.

પેલા ખુબવાલા મોબેદ જન ૨) ધાતુના જામ ૨) ખુમચો ૧) ચમચ ૧) મલમલનો કટકો ૧) પાવ કરી ખુશક કરી અને ઉર્વીશ–ગાહમાં જ્યા બાહર ન્હાની પાવી હોય ત્યાં ઉભા રહી નીચે મૂજબ બાજ લીએ

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષેમ્ વૉહી (૩). ફ્રવરાને...ફ્રસસ્ત-યએચ૦ અષહે વહિશ્તહે સ્રએરતહે ઇર્યમનો ઇષયેહે સૂરહે મજ્દ ધાતહે સઑકયાઑ વંઘ્રહુયાઑ વૉઉરૂ દોઇથ્રયાઑ મજ્દધાતયાઑ અષઑન્યાઑ–ક્ષ૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઑ મ્રઑતૂ૦

અષેમ વહિશ્તેંમ્ સ્રએશ્તેંમ્ અમેષેંમ્ સ્પેન્તેંમ્ યજમઇદે, ઇર્ય-મનેંમ્ ઇષેંમ યજમઇદે, સૂરેંમ મજ્દધાતેંમ્ યજમઇદે સઑકાંમ વંઘ્ર-હુઇમ્ વૉઉરૂ દોઇથ્રાંમ મજ્દધાતામ્ અષઑનીમ્ યજમઇદે.

(બાજમાં) બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રાયોમન્દ ખરોહુમન્દ, બક્ષ્નુદીએ અર્દિબેહેશ્તે બુલંદ આદર શરોષ વર્જ વરહેરામ યજદ ફીરોજગર,

બક્ષ્નુદીએ અવરે હમા આદરાંન વ આતશાંને હમ કેશ્વર જમીન બાદ. બ રોજે (ફલાંન) બ માહે (ફલાન), બ ગાહે (ફલાન). અહિંઆ સુધી ભણી પછી મુગે મ્હોડે હાથમાં દસ્તાનાં પેહરી પેલી પાવ ચમચે આતશમાંથી બાજુની કોર આગલ ભસ્મ કાઢે, પાછા હાથ પાવ કરે અને ખુશક કરે અને ભસ્મ પેલા મલમલના પાવ કપડાં વડે ચાળે, અને એક જામમાં ભરે, અને તેની ઉપરુ ધાતુનું ઢાંકણુ ઢાંકે અને પાવ

કપડું ત્રણ પડનું કરી તેને ઉપર પાવ દોરાથી ત્રણ આંટા મારી બે સવરા ગાંઠ વાલે અને મોબેદો પાછા બાહેરની પાવી આવી બાજ મૂકે.

યથા અહી વઇર્યો ૨) ય૦ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે ઇર્યમનો ઇષ્યેહે સુરહે મજ્દધાતહે સઓકયાઓ વંઘ્‌હુયાઓ વૉઉરુ–દોઇથ્રયાઓ, મજ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ અષેમ વોહી (૧). અહ્માઇ રએશ્ચ, હ્‌જંઘ્રેમ્, જસ–મે અવંઘ્‌હે મજ્દ, અષેમ વોહી (૧).

પછી બાહેર આવી કુશ્તી કરવી. પછી એક પાવીમાં એક ગોધો લાવી તેનો નીરંગ પાવ કલશ્યામાં ઝાલે, આવ પાવ કરી અને નીરંગ જુદાં જુદાં મૂકી તે ઉપર શરેશ બાજ ઇજી, અને તે પછી પેલી બીજી મોબેદોની ૧) જોડ છે, તેને આ નિરંગ ભસ્મ અને આવથી ૧ લી વાર બરેષ્નૂમ આપવાં; આ બરેષ્નૂમ લીધેલાં મોબેદોને ખુબ કરી વખતો વખત નવશો આપવો અને બરેષ્નૂમમાંથી ફારેગ થયા પછી બંને મોબેદો પાંચ તાએની ખુબ કરે, અને પછી વરસનો બાલ વિધિ મૂજબ પકાવે અને એ બન્ને મોબેદો અરસપરસ મીનો નાવરની ખુબ કરે.

આ મ્હોટી ખુબના અમલથી ફરી નવી ભસ્મ કાઢવી, ફરી નીરંગ લેવો, આવ પાવ કરવો–ઉપર પ્રમાણે આવ અને નીરંગ તૈયાર કરવો, પછી બીજી મોબેદોની જોડ છે તેને બીજી વારના ન્હાન આપવાં, અને તેમાથી ફારેગ થાઇ એક જન વરસ પકાવે અને પેલા ૨) મોબેદોને મીનો નાવરની ખૂબ કરાવે પછી ગેતી ખરીદ કરે, અત્રે જાણવું કે આતશે દાદગાહ ઉપલા અમલથી તૈયાર થયા.

હવે ઉપલા અમલથી ફરી નીરંગ ભસ્મ અને આવ તૈયાર કરી નવો આલાત બનાવવો અને તેનાંથી ત્રીજી વારના ન્હાન મોબેદોને આપવા, વખતો વખત નવશો આપી અને ન્હાનમાંથી ફારેગ થયા પછી ન્હાની ખુબ કરી વરસ કાયદા મૂજબ પકાવે, મ્હોટી ખુબ કરે, ગેતી ખરીદ કરે, પછી નવો વરસ્યો ક્રિયાઓ કરી તૈયાર કરે, પછી નીરંગ દીન કરે, પછી ઇંધોરાઓ ઇંજે, પછી આદરાનનો ફેબલો ક્રિયાઓથી તૈયાર કરે. પછી આ આલાતથી વધુ પ્રમાણમાં મોબેદો, બરેષ્નૂમ લેઇ ગેતી ખરીદ કરી આતશ બેહેરામનો ફેબલો ક્રિયાઓથી બરપા કરે અને તે પછી નવો વરશ્યો અને નીરંગદીન કરે અને અમલ ચલાવે.

(જુવો આદર ખુરેહે કર્તા દસ્તુર રૂસતમજી કેકોબાદ મુલ્લાં ફિરોજ, તથા ૭૮ રેવાયત– રેવાયતનો જવાબ ૬૦ મો.)

સાદું ન્હાન નવાડવાની ક્રિયા.

જે મોબેદ, મ્હોટી ખુબનો ધણી હોય તેને પ્રથમ કુલીઆ ૨) ચોખ્ખા કરી પાવ કરી ખુશ્ક કરવા, કાહારણું ચોખ્ખાં પાણીનુ પાવ કરવું, કુલીઆ એકમાં પીવાનો ભસ્મવાલો નીરંગદીન, અને બીજામાં ચોપડવાનો (દસ્ત શો) નીરંગ કાઢે, પહેરવાનાં કપડાં ઉપર તેમજ પાણીના કાહારણામાં નીરંગદીન વખતે ઇજેલાં પાવ પાણીના કતરા રેડે—એટલું તૈયાર કરીને ન્હાન નાહનારને પાદીઆબ કુસ્તી કરાવે, અને જમણા હાથમાં કપડાંનુ પએવન્દ કરાવી પીવાનો નીરંગ આપે, અને નીચે પ્રમાણે બાજ ધરાવે.

બનામે યજ્દ, બક્ષાયન્દેહ બક્ષાયશગર મેહરબાન, ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ, અષેમ વોહૂ (૧).

અહૂરમજ્દ ખુદાય ઇથા આત્ યજમઇદે અહુરેમ મજ્દામ યેગામચા અષેમચા દાત્ અપસ્ચા દાત, ઉર્વરાઑસ્ચા વંઘ્વહુઇશ્ રઑચાઑસ્ચા દાત્ બૂમીમચા વીસ્પાચા વોહૂ. અષેમ વોહૂ (૩).

☞ (બાજમાં) ઇન્ ખુરમ્ ઇન પાકીએ તન્ **યઓઝદાથ્રહે-ઇ રવાંનરા, હુમત, હુખ્ત, હુવર્શ્ત, હુમનશ્ને, હુગવશ્ને, હુકુનશ્ને, ઇન ક્ષ્નુમઇને, તન મન પાક.**

નીરંગનો ૧) કતરો પાએ. (એ પ્રમાણે ત્રણ વાર ઉપલો વાકય ભણાવી) ત્રણ મરતબે ત્રણ કતરા નીરંગ પાએ (જુઓ આ કેતાબ પૃ. ૮) પર આવેલો ખુલાસો). પછી બાજ મુકાવે,

અષેમ વોહૂ (૪) યથા અહૂ વઇર્યો (૨) અષેમ વોહૂ (૧) અહ્માઇ રએશ્ચ-હજંઘ્રેમ-જસ મે અવંઘહે મજ્દ-અષેમ વોહૂ (૧) ભણી કુસ્તી કરી પતેત કરે.

ખસુસ કરી નીરંગ બરહુને તને પાવાની જરૂર હોવાથી પતેત, નવસો નાહયા પછી કરાવવી.

પછી ન્હાન નાહનાર ગોશલખાનામાં બેસી **ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહૂ (૧)** પઢે. શરીરનાં કપડાં ઉતારે અને ડાહબો **હાથ માથાં ઉપર મૂકી સરોષ બાજ લીએ.**

"અષૅમ્ વૉહુી (૩) ફ્રવરાને....યથા અહુી વઇર્યો (૧) કેમ્ ના મઝ્દા....ગએ.થાઓ અરેત.વઇતીશ અષહે" સુધી ભણે પછી ત્રણ મરતબે નીરંગ આખા શરીરને લગાડે, પછી ત્રણ મરતબે રેતી આખા શરીરને રગડે, પછી ત્રણ મરતબે આવ ઓતે ને શરીર લુછી કપડાં પેહેરીને કુશ્તી ખાંધ ઉપર મૂકે. બાજ મૂકે.

"નૅમસ્ચા યા આર્મઇતિશ ઇઝાચા" (ત્રણ વાર) યથા અહુી વઇર્યો (૨) યસ્નૅમચ, અહ્માઇ રએશ્ચ, હુજ઼ંઘ્રૅમ, જસ મે અવંઘ્રહે મઝ્દ અષૅમ વૉહુી (૧) કુસ્તી કરે.

ફરી પાદીઆબ કુસ્તી કરી અને આતશનાં કેબલાને સુખડ ખુશબો અર્પણ કરે.

રીમન ન્હાન નવાડવાની ક્રિયા.

પ્રથમ રીમન નાહુવાની જગ્યા એવી એલાહેદી હોવી જોઇએ કે જે જગ્યા ઉપર માણુસો વિગેરેની આમદો રફત યાને આવ-જા ન હોય, અને સૂર્યની રોશણી પડતી હોય એવી જગ્યા પસંદ કરી ત્યાં રીમન નવાડવું સજાવાર છે.

રીમનને માટે જે આલાતો વાપરે તેજ કામને માટે તે આલાતોનો અમલ કરવો જોઇએ. નહિ તો તે આલાત રદ કરવો જોઇએ.

પ્રથમ મોબેદ બરેશ્નુમનો ઘણી મ્હોટી-ખુબ, યા ન્હાની પાંચ તાએની ખુબ, કરી રીમન નવાડવા જાય. રીમન નહવાડયા પછી તેની ખુબ કાયમ રહી શકતી નથી, યાને તે ખુબે બીજી ક્રિયા થઇ શકે નહિ. રીમન નહવાડવાને ઘટતો આલાત: ન્હાની મ્હોટી ૨) નવગ્રેહ; ૨) ફુલીઆં; ૧) કાહારણું; ૧) કળશયો; ઇડાંનું કોટલું નંગ ૧), અને સાથે એક ફાલતુ માણુસ વિગેરેની સામગ્રી રાખે, અને સૂર્યનો તડકો તથા પવન તપાસી રીમન માટે પાવીઓ કાઢે, કારણ કે રીમન માણુસનો છાયો અને તેની ઉપરથી પસાર થયેલો પવન રીમન નહવાડનાર મોબેદને નહિ લાગે તેની સાહુચેતી રાખવી અને ૭) પાવી કાહાડવી, અને સાત પાવીની બાજુઓ વચ્ચેથી ૨) પાવી કાહાડવી.

હવે પેલો રીમન નહવાડનાર મોબેદ પોતાનાં આલાતો લઇને ત્યાં જઇને પોતાની પાવીમાં મૂકે, અને પાદીઆબ-કુસ્તી કરીને પેલું કહારણું અને કળશ્યો ચોખ્ખો કરી કુવાનાં પાણીથી ભરી કાઢે, પોતાની પાવીમાં મૂકી-પદાંન બાંધીને પ્રથમ બન્ને ફુલીઆં પાવ કરે ને ખુશ્ક કરે અને એકમાં પીવાનો અને બીજામાં શરીરે ચોપડવાનો નીરંગ કાઢે, પછી કાહારણું-કળશ્યો પાવ કરી તેમાં આવના કતરા નાંખે, અને ઇડાંનાં કોટલાંને તડકામાં સુકવે, અને પોતે પોતાની પાવીમાં મુગો બેસે, અને જે રીમન માણુસ હોય તે પોતાના કપડાં કાઢીને તે એક દૂર એલાહેદી જગ્યામાં ખાદો ખોદીને દફન કરે, અને ત્યાંથી તે આવે ત્યારે એક ફાલતુ માણુસ દૂરથી તેને ઇશારત કરીને પાવીમાં બેસવાને સુચવે, તે વખતે પેલા ફાલતુ માણુસ ઉપર રીમન માણુસનો ઓળો યા તેની ઉપરનો ફુકેલો પવન નહિ વાએ તે માટે સાહુચેતીથી ઉભા રેહી દેખાડવું.

પછી પેલા મોબેદ ફુલીઆમાંથી પીવાનો નીરંગ ઇડાંનાં કોટલામાં રેડીને નીરંગ મૂકવાની ફાલતુ બાહેરની પાવીમાં મૂકે, ત્યાંથી પેલું ફાલતુ માણુસ નીરંગ ઉપાડીને રીમન બેઠેલા માણુસની પાસેથી બીજી પાવીમાં મુકે, અને રીમન માણસને તે નીરંગ પીવાને સુચવે અને તે રીમન નીરંગ હાથમાં ઝાળી, માથે હાથ મૂકીને,

જમવાની બાજ ધરીને વીધી પ્રમાણે ત્રણ તબકકે નીરંગ પીએ, અને બાજ મૂકે.

અને ઇડાંનું કોટલું ભાંજી નાંખી દૂર જમીનમાં દાતી પાછો પોતાની પાવીમાં આવીને બેસે, અને સરોશ બાજ "અષહે" સુધી ધરે

અને મોબેદ સાહેબે ચોપડવાનો નીરંગ જે ફુલીઆંમાં કાહાડી મૂકયો છે, તે ફુલીઉં હાથમાં લઇને ત્રીજી પાવીમાં જઇ ઉભો રહે—અને જમણા હાથમાં ચમચાવાલી નવગ્રેહ પકડે અને ફાલતું માણુસ રીમન નાહાનારને ઇસારતે નીરંગ લેવા કહે, જે મોબેદ ૧૫) વખત તેને નીરંગ આપે તે એવી તરતીબથી નવગ્રેહમાંથી નીરંગ રેડે કે તેની ધાર રીમન માણુસ સાથે ચમચાએ પેવન્દ નહી થાય તેવી રીતે એકદમ નાખી દે અને રીમન માણુસ આ ૧૫) વખત નીરંગ પોતાના આખે શરીરે સારી રીતે ચોપડે.

પછી મોબેદ પાછા પોતાની આલાતવાલી પાવીમાં આવે અને રેતી લઇને રીમન માણુસને ૧૫) વખત આપે જે પોતાના શરીરે સારી રીતે ચોળે.

પછી મોબેદ પાછા પોતાના મુકેલા આલાતવાલી પાવીમાં આવીને આવનો કળશીયો લઇ જાય, અને તેને નવગ્રેહના ચમચાએ કરી ૧૫ મરતબે આપે, અને રીમન માણુસ પોતાના શરીરે લગાડે.

એ પ્રમાણે ૧૫ વખત નીરંગ, ૧૫ વખત રેતી, અને ૧૫ વખત આવ આપે. પછી પેલો મોબેદ પાછો પોતાની આલાતવાલી પાવીમાં આવી આવનું કાહારણું પેલી બાહેરની ફાલતુ પાવીમાં મૂકે.

અને પેલા રીમન માણસને પેલો ફાલતુ માણુસ રીમન નહાવાની જગ્યા ઉપર બેસવાને ઇશારતથી દેખાડે, જે તે જગ્યા ઉપર જઇ બેસે, અને ફાલતુ માણુસ આવનું કાહારણું લઇ જઇ મુંગે મ્હોડે પેલા રીમન માણુસ ઉપર ત્રણ મરતબે ધીમે ધીમે પાણી રેડે તે પોતાનું આંગ

પાણીથી ચોળીને ધોય પછી ઉપરવાળો માણસ કપડાં આપે તે પોતાનું આંગ નુંછીને કપડાં પેહરે, અને ખાંધ ઉપર કુસ્તી નાંખે, બાજ મુકી કુસ્તી કરે.

અહિંઆ રીમન ન્હાન નહવાડવાની ક્રિયા પુરી થાય છે.

પાવીઓનો નકશ.

૭	અહિઆં રીમન માણસ બેસે.	રીમનને નહવાડવાની જગ્યા.
૬	ખાલી રાખે.	
૫	ખાલી રાખે.	
૪	ખાલી રાખે.	પીવાનો નીરંગ મૂકે.
૩	અહિઆંથી નીરંગ-રેતી-અને આવ આપે.	
૨		
૧	અહિઆં સઘળા આલાતો મૂકી મોબેદ બેસે.	

નીરંગદીનની ક્રિયા કરવાની વિગત.

પ્રથમ યોઝદાથ્રેગર મોબેદ બરૅશ્નૂમ સાથે મ્હોટી ખૂબ (સરોશની યજશ્ને) કરે. પછી નીરંગદીનનાં ઇંજનાર બે મોબેદોને બરૅશ્નૂમ આપે, જેઓ નેક ખસલતનાં, દીન ઉપર ઉસ્તવાર, અવસ્તા રાસ્તીથી ભણી જાણનારા અને ક્રિયા કામોની સંપુર્ણ માહીતી ધરાવનારા હોવા જોઇએ.

બરૅશ્નૂમમાં બેઠેલા મોબેદોને ખાજી થાય, તથા મ્હોડામાં રજ આવે તો બરૅશ્નૂમ ફરીથી લે, અને સર્વ રીતે બરૅશ્નૂમ પાકી પરહેઝગારી સાથે સંપુર્ણ કરી દસમે દિવસે નવશોએ નાહ્યા પછી ફરીથી ગોશલ-સ્નાન કરે, અને માંથાનાં અને દાઢીનાં બાલને કંગઇ કરે, અને પાક પાણીથી ધોયેલા નવાં કપડાં પેહરે અને પાદિઆવ કુશ્તી કરી ફર્જયાત ગૂજારી ઉર્વીસ-ગાહમાં આવે. હવે જે મોબેદે બરૅશ્નૂમ આપ્યું હોય તે પ્રથમ ન્હાની પાંચ તાએની ખૂબ કરી પરગરૂ કરીને બરૅશ્નૂમમાંથી ફારેગ થયલા મોબેદ જન (૧) ને મીનોનાવરની ખુબ કરાવે અને તે પછી આ બરૅશ્નૂમ દેનાર મોબેદ નીરંગદીન કરનારા મોબેદો સાથે નીરંગદીનને લગતા બીજાં ક્રિયા કામમાં કશો ભાગ લે નહિ.

અને જે મોબેદે મીનો નાવરની ખુબ કીધી છે તેને તેજ દિવસે યાને ૧૦ મે દિવસે પેલા પોતાના નીરંગદીન કરનારા બીજા સાથીને પરગરૂં કરી મ્હોટી ખુબ (મીનો નાવરની યજશ્ને) કરાવે.

અને ૧૧) મે દિવસથી ગેવરાની ક્રિયા ૬) દિવસ સુધી જારી રાખે, યાને એ ૬) દિવસ સરોશની ક્શ્નુમનથી યજશ્ને કરે. તે એવી રીતે કે પેહલે દિવસે, જે મોબેદે આતરવક્ષી કરીને પોતાના સાથીને ગેવરો આપ્યો છે તેને સરોશની ક્શ્નુમનથી યજશ્ને કરી બીજે દિવસે ગેવરો લેવો. એ પ્રમાણે અરસપરસ ૬) દિવસ ગેવરા કરે, અને બન્ને મોબેદ સાહેબો વખતો વખત જુદી જુદી સરોશ બાજ ધરી જુદા જુદા જમવા બેસે, અને ૬ ઠે દિવસે ગેવરો લઇ બન્ને મોબેદો જુદી જુદી સરોશ બાજ ધરી અરસપરસ એક બીજાની દરૂનની ચાશણી કરે અને "હમકલામ" થાય. પછી—

ઘડા ૨), જેમાં એક મ્હોટો, અને બીજો તેથી સ્હેજ ન્હાનો, કળશ્યા ૨), કાંસીઆં ૩), રકેબી ૧) ચોખ્ખાં કરે, પાવ કરે અને ખુશ્ક કરે, ને પાક પથ્થર ઉપર મૂકે, મલમલના કટકા ૨) સુતરનાં

વણેલા દોરા અને સંગરીઝેહ્ નંગ ૪૦ ની સંખ્યામાં ચોખ્ખા કરી પાવ કરી ખુશ્ક કરે.

વરસ્યો તથા ગોધા મંગાવી, તેઓને નહવાડી સાફ કરી બરદાશ્ત કરે.

હુમ કલામ થયા પછી યાને સાતમે દિવસે, નીરંગનો મ્હોટો ઘડો જે પાવ કરી ખુશ્ક કરી મુકયો છે, તે લઇ વરસ્યા આગળ જાય, અને નીરંગ ઝાળતાં ત્રણવાર **અષૅમ્ વૉહૂ** ભણુતા ઘડો નીરંગથી પાવ કરે, અને એક પથ્થર ઉપર એલાહેદો મૂકે પછી પાવ કળશ્યા જે ખુશ્ક કરી મુકયા છે તે બંને મોબેદો લઇને પ્રથમ વરસ્યાનો નીરંગ ઝાળે અને ઘડામાં નાખે-એ પછી બીજા ગોધાઓનો નીરંગ ઝાળી પેલો ઘડો હાવનગેહમાં ભરી નાખે અગર જો અધુરો રહયો હોય તો તે રપીથ્વીન-ગેહમાં ભરવાનો મોકુફ કરે, પછી ઉજીરનગેહમાં બન્ને મોબેદો પાદિઆવ કુશ્તી કરી નીરંગ ઝાળી ઘડો ભરપુર અને પાક જગ્યા ઉપર મૂકે.

ઉજીરનગેહમાં આવનો ઘડો જેમ આવ સરેશ્તા પ્રમાણે પાવ કરવામાં આવે છે તેમ પાવ કરી રાખે; તથા નીરંગનો ઘડો પાવ કરે તે એવી રીતે કે તે ઘડો એક એલાહેદા ખુઆન ઉપર મૂકી, જે પાવ કળશ્યામાં નીરંગ છે, તે લઇને નીરંગદીનનો કરનાર **અષૅમ્ વૉહૂ** (૩) બાજમાં પઢતાં નીરંગનો ઘડો બાહાર છલકાય તેવી રીતે પાવ કરે અને નીરંગ અને આવનાં એ બન્ને ઘડા ૩) આગળ જેટલા અધુરા કરી ઢાંકી મુકે.

કુંડી તથા અષ્ટામાં સર્વે ઉજીરનગેહમાં સાફ ચોખ્ખાં પાણીથી-ચોખ્ખાં કરે અને જે નીરંગદીનની આતરવક્ષી કરનાર ધણી હોય તે ઉજીરનગેહમાં પરગરૂ કરે. જોર કાઢે, હોમ ગાળે અને હોમ ગાળતાં નીચલા કલામો પઢે:

"ઇરિસ્તનાંમ ઉર્વાનો યજમઇદે યાઑ અષઑનામ્ ફ્રવષયો. યેંઘ્હે હાતાંમ...તાઑસ્ચા યજમઇદે."

ત્યારે રાથવી યાને નીરંગદીનની જોતી કરનાર મોબેદ પાવીમાં આવી નીચલા કલામો પઢે.

"અથા રતુશ્ અષાતચિત્ હચ, ફ્રા અષવ વિદ્વાઑ મ્રઑતૂ."

અને એ પ્રમાણે પરગરૂ તમામ 'કરે, અને એક વાતું અને તે ઉપરની ખુમચી પાવ કરે, અને વાતા માંહે હોમનુ કુલિઉં અને જોરનું

કુલિઉં, સુરાખદાર તશ્તો તથા વરસની વીંટી તથા પાવ કીધેલી હોમસલી ઉર્વરામ ખજૂરીની પાત્રી વિગેરે મુકી વાતું ખુમચાએ ઢાંકી તેને એક જુદી પાવીમાં એલાહેદા પથ્થર ઉપર મુકે.

અઇવિસ્રુથ્રેમ ગેહમાં હિંઢોરા ઉપર ચેરાગની સારી રોશની કરે, અને પાદિઆવ કુસ્તી કરી ફર્જીયાત ગૂજારે અને મોબેદોને પાણીની શોશ લાગે તો બાજ ઇજી પાણી પીએ, ખાણું ખાએ અને બાજ મુકે.

ઉષહિન ગેહમાં આતશ રોશન રાખે, અને રેતીનાં (૨) ખુમચા તૈયાર કરેલા છે, તે હિંઢોરા આગળ દરમ્યાનમાં મુકે, અને નીરંગનો ઘડો જોતીનાં જમણા હાથ ઉપર રેતીનાં એક ખુમચામાં મુકે, તથા જોતીના ડાહુબા હાથ ઉપર બરસ્મ ગમથી રેતીના બીજા ખુમચામાં આવનો ઘડો મુકે, અને નીરંગ અને આવના ઘડા અકેકથી એવી રીતે દૂર રાખે, જે આવનો છાંટો નીરંગના ઘડાને અને નીરંગનો છાંટો આવનાં ઘડાને નહિ લાગે, એ પ્રમાણે બેઉ ઘડા ઉપર નેગાહ રાખે; ઉષહિનગેહમાં પાદિઆવ-કુસ્તી કરી ફર્જીયાત ગુજારે અને વંદીદાદની આતરવક્ષી કરનાર મોબેદ પરગરૂ કરે, તેની મુખ્ય હકીકત.

પ્રથમ સરેશ્તા મુજબ કળશ્યા ૨) પાવ કરે, તથા કુંડી ૧) પાવ કરે અને હિંઢોરો પાવ કરી આલાત કુંડીમાંથી બાહેર કાઢે, અને જોતી પાવ વાતું લાવી પરગરૂ કરનાર આગળ રજુ કરે, જેમાંથી તે, હોમનું કુલિઉં, જોરનું કુલિઉં, સુરાખદાર-તશ્તો, વરસની વીંટી, હોમસલી; ઉર્વરામ,-વિગેરે કાઢી હિંઢોરા ઉપર મેહલમેહલે ગોઠવે, પછી સરેશ્તા પ્રમાણે બરસ્મને પાતરી બાંધે, અને તે પછી વરસની વીંટી હાથમાં લઇ નીચે પ્રમાણે પઢે.

અષેમ્ વોહી (૩) ફ્રવરાને...ઉષહિનાઇ અષઓને અષહે-રથ્વે, ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ બેરેજયાઇ ન્માન્યાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે, ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે અષઓનો ફ્રવષેએ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાત્ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિધ્વાઓ મ્રઓતૂ.

અષેમ વોહી (૪) પઢતા વરસ ચેહાર મરતબે કુંડીમાં પાવ કરે, અને બાજ મુકે.

યથા અહૂ વઇર્યો (૨) યસ્નેંમચ વહ્મેમચ અઓજસ્ચ જવરેચ આફ્રીનામિ, જરથુશ્રહે સ્પિતામહે અષઓનો ફ્રવષેએ.

(બાજમાં) **જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે અષઓનો ફ્રવષેએ અએદર યાદ બાદ.**

પરગરૂ પુરૂં કરી રાથ્વી બર્રસ્મ ઉપર બે આંગળી મુકી બેસી રહે, પછી જોતી હાજર થઇ બાજ લીએ, બાહેરની પાવીમાં ઉભા રહે. અને

"**ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહૂ** (૧)" પઢી ઉર્વિસ-ગાહમાં પ્રવેશ થાય, અને આતશ ઉપર ખુશ્બો મુકે. પછી જમણો હાથ મુગે મ્હોડે પાવ કરે અને આતશ ઉપર ખુશ્ક કરે, અને યથા અહૂ વઇર્યો ૫) મધ્યે ૨) ભણી જાય. અને ત્રીજી યથા અહૂ વઇર્યોની "**ય્યઓથનનાંમ્**" ભણતાં નીરંગનો સરપોશ ઉંઘાડી નીરંગ ઉપર નઝર ફેંકે, અને "**અઘ્રહેઉશ્ મજદાઇ**" પદ પઢતાં આવના ઘડાનો સરપોશ ઉંઘાડી આવ ઉપર નઝર ફેંકે, (ખરી રીત તો આ છે કે નીરંગનાં ઘડાને જોયા પછી તે હાથ પાવ કરી ખુશ્ક કરી આવનો ઘડો ઉંઘાડી નઝર ફેંકે, એમ મેહલેમેહલે કરવાની ફર્ઝ છે, કારણકે નીરંગના ઘડાને લગાડેલા હાથ આવના ઘડાને પાવ કીધા વિના લગાડી શકાય નહિ. એવો કદીમુલ ઐયામનો વાસ્તવિક રિવાજ છે) પછી પાછા ૪ થી અને ૫ માં યથા અહૂ વઇર્યો ભણતાં ઉપર પ્રમાણે નીરંગ અને આવ જોય ત્યાર પછી જોતી આતશ સન્મુખ ઉભા રહી પઢે.

"**નેંમસે-તે આતર્શ મજ્દાઓ અહુરહે હુધાઓ મજિશ્ત યજ્ઞત.**"

અષેમ વોહૂ ૩) પઢે, એવી રીતે હરેક "**અષેમ્**" પદ બોલતાં "નીરંગ" જોય. અને "વોહૂ" પદ બોલતાં "આવ" જોય. આમ કરતાં જોતી ઘડાના સરપોશ મેહલેમેહલે ઉંઘાડે ઢાંકે, અને હાથ આતશ ઉપર ખુશ્ક કરે ત્યાર પછી જોતી જમણો હાથ પાવ કરે અને પઢે.

"**ફ્રવરાને...ઉષહિનાઇ...બેરજયાઇ ન્માન્યાઇચ....તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ. ક્ષ્નઓથ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.**"

ત્યાર પછી જોતી **અષેમ વોહૂ** (૩) પઢતાં આતશનો ખુઆન પાવ કરે, અને "**ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહૂ** (૧) પઢતાં

પેહલો જમણો હાથ પાવ કરે, અને એજ પ્રમાણે પછી ડાહબો હાથ પાવ કરે, અને "**યથા અહુ વઇર્યો**" (૨) પઢે તેમાં પેહલી યથાની-"**બ્યઍાથનનાંમ**" પઢતાં જમણો પગ હિંઢોરા ઉપર મુકે બીજી યથાની "**બ્યઍાથનનાંમ**" પઢતાં ડાહબો પગ હિંઢોરા ઉપર મૂકે, ત્યારે રાશ્વી હિંઢોરા ઉપરથી ઉતરી **અએસ્મ-બોય**, મેળવી બાહેરની પાવીમાં આવી **અષૅમ વૉહી** (૧) **અહ્માઇ રએશ્ચ-હુજંઘરૅમ-જસ મે અવંઘ્રહે મજ઼્દ**, તમામ પઢી કુશ્તી કરે.

રાશ્વી હાજેર થઇ

"**ક્ષ્નઑાથ્ર અહુરહે મજ઼્દાઑ અષૅમ વૉહી** (૧)" પઢી "ઉર્વી-શગાહુ" માં દાખલ થઇ મુગે મ્હોડે હાથ પાવ કરી **યથા અહૂ વઇર્યો** (૫) પઢે. પછી જોતી રાશ્વી બન્ને જણા બાજમાં સરોશની યાદ કરે અને સાથે પઢે.

(નિચલું પદ પઢતાં જ્યાં જે પદો બોલતાં "નીરંગ-જોય," અને "આવ-જોય," એવું લખ્યું છે, ત્યાં રાશ્વી મેહુલેમેહુલે ઘડાના સરપોશ ઉંઘાડે, અને જોતી રાશ્વી બન્ને જણા તે ઉપર નઝર ફેંકે, અને ઘડા ઢાંકે તેમ મેહુલેમેહુલે રાશ્વી હાથ આતશ તરફ લાવી-ખુરક કરતો જાય.

"**ફ્રસ્તુયે**" પદ બોલતાં "નીરંગ" જોય "**હુમતોઇબ્યશ્ચા**" પદ બોલતાં "આવ" જોય,...(જાવત)....**ક્ષ્નઓાથ્ર અહુરહે મજ઼્દાઓ** તરોઇ-દીતે...**અષૅમ વૉહી** (૩) પઢે.

આ દરેક "**અષૅમ,**" પદ બોલતાં "નીરંગ" જોય, અને "**વૉહી**" પદ બોલતાં "આવ" જોય; એ પછી-"**યથા** વઇર્યો (૪) પઢે, અને તેનાં દરેક "**બ્યઍાથનનાંમ**" પદ બોલતાં "નીરંગ" જોય; અને "**અંઘ્રહે-ઉશ્ મજ઼્દાઇ**" પદ બોલતાં "આવ" જોય.

"**નિવએધયમિ**" પદ બોલતાં "નીરંગ" જોય, અને "**હંકાર્યેમિ** પદ બોલતાં "આવ" જોય.

પછી "**યસ્નેમ વચો**" સુધી સરાસર પઢી જાય અને પછી **અષૅમ વૉહી** (૩) પઢે, એ ત્રણ

"**અષૅમ**" પદ બોલતાં "નીરંગ" જોય અને "**વૉહી**" પદ બોલતાં "આવ" જોય. પછી

"યેઘ્નહે મે" પદ બોલતાં "નીરંગ" જોય, અને "અષાત્ હ્યા" પદ બોલતા "આવ" જોય.

એ પછી અહુનવઇ મજદાઇથી સરાસર પઢે તે ૨૭મા હા સુધી અને પછી

રાત્વી-"યથા અહુ વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે" પદ બોલતાં અએસ્મ-બોય આતશમાં મેળવે.

જોતી પઢે-"અથા રતુશ" પદ બોલતા "નીરંગ" જોય અને "અષાત્ચિત" પદ બોલતાં "આવ" જોય.

"ફ્રઑત" શબ્દ પઢતાં "નીરંગ જોય. "અહુરો મજ્દાઓ" પઢતાં "આવ" જોય;

ત્યાર પછી ૧૯ મી પરગરદ લગી પઢે, અને અષેમ વોહુ (૧૦૦) અને યથા અહુ વઇર્યો (૨૦૦) પઢે, આ ૨૦૦) યથા અહુ વઇર્યોમાંથી છેલ્લી યથા અહુ વઇર્યો (૯) એવી રીતે પઢે કે તેમાંની પહેલી (૨) યથાની દરેક શ્યઓથનનાંમ્ પઢતાં ૨) કાંકરાં નીરંગના ઘડામાં નાખે, અને ત્રીજી યથાની "શ્યઓથનનાંમ્" પઢતાં એક કાંકરો આવનાં ઘડામાં નાંખે.

એ પ્રમાણે ૨)જી વાર-ઉપર પ્રમાણે-ત્રણ કાંકરા નીરંગ અને આવનાં ગડામાં નાખે, અને

એ પ્રમાણે ત્રીજીવાર ત્રણ કાંકરા નીરંગ અને આવનાં ઘડામાં નાંખે. એ પ્રમાણે ૯ યથા અહુ વઇર્યો ભણતા (૯) કાંકરા નીરંગ અને આવના ઘડામાં નાંખે પછી જોતી પઢે,

ગઓ-મએઝેમ[1] ગવ દાત્યાઓ (નીરંગ જોય) બિશ આપેમ મજ્દ દાત્યાઓ (આવ જોય) અને વંદીદાદ તમામ કરી બાજ મૂકે, અને

૧ ગઓમેજનો અર્થ ગોધાનો તરો થાય છે, ગઓમેજ અવસ્તામાં જણાવેલા કાયદા પ્રમાણે પવિત્રાઇ મેળવવા માટેનો સર્વેથી સરસ ઇલાજ "પાણી" અને તેથી ઉતરતો "ગૌમુત," છે, ગૌમુતને અવસ્તામાં "ગઓમએઝ" કહે છે, જુઓ (વં૦ ૫૦ ૯, ફ૦ ૪૦, તથા ૫૦ ૧૯, ફ૦ ૭૦-૭૫,) અથવા "ગેઉશ્ન મએસ્મન" વં૦ ૫૦ ૫ મી, ફ૦ ૧૪૮. ૫૦ ૭ મી ફ૦ ૩૪, ૫૦ ૮ મી, ફ૦ ૧૧૬-૧૧૯-૧૨૨-૧૨૬-૨૭૫-૨૯૯; ૫૦ ૯ મી, ફ૦ ૧૩૯-૧૪૦-૧૪૪, ૫૦ ૧૬ મી ફ૦ ૨૭ અને વીસ્તાસ્પ યશ્ત ફ૦ ૩૧,) અથવા ફક્ત "મએસ્મન"

જોર કુવામાં મેળવે, પછી હાવન ગેહમાં પાહિઆવ-કુશ્તી કરી ગેહ ભણી ઉવિંસ-ગાહમાં આવી, પાવ અને ખુશ્ક કીધેલા મલમલના કટકા, તથા

(જુઓ વંદી૦ ૫૦ ૮ મી ફ૦ ૩૧-૩૨-૩૭,)નાં નામથી ઓળખે છે. પેહલવીમાં તેને "ગોમેઝ" કહે છે, જે ફાર્સી "ગમીઝ" સાથ તદન મળતો આવે છે.

ગઓમએઝ વિષેનો મુખ્ય સિદ્ધાંત વંદી૦ ૫૦ ૧૯ ફ૦ ૭૦ માં નીચે પ્રમાણે મળે છે.

"અહુરમઝદે જવાબ દીધો કે, ઓ જરથુસ્ત્ર! ખસી કીધા વગરના અને દીનના ફર્માન પ્રમાણેનાં ગોધાનો ગોમેઝ તારે લેવો જોઇએ."

ગૌમુતનો ઉપયોગ— ત્યારે ગૌમુતનો ઉપયોગ કયાં કયાં, અને કયારે કરવો જોઇએ તે અવસ્તાના નીચલા ફર્માનથી સાબેત થાય છે.

અવસ્તામાં જુદા જુદા પ્રકારની અપવિત્રાઇનું વર્ણન બારીકીથી આપી નીચે પ્રમાણે ખુલાસો કરે છે.

પ્રથમ તો અપવિત્ર ચીજ માટે પાધરા સંબંધમાં આવવાથી નિપજતી ('હામ-રએથવ) (વં૦ ૫૦ ૯ મી ફ૦ ૧૨ માં) "સીદ્ધી રીમની," અને રીમન થયલા માણુસો અથવા ચીજોથી ઉડીને લાગતી ('પઇતી-રએથવ' વં૦ ૫૦ ૯, ફ૦ ૧૨, વં૦ ૫૦ ૧૯, ફ૦ ૪૦) "આડકત્રી-રીમની" વચ્ચેનો તફાવત ધ્યાનમાં લેવાનો છે. સર્વથી ખરાબ રીમની અપવિત્ર લાશને અડકવાથી લાગે છે. આત્મા શરીરથી છુટો પડે છે તેજ પળે શરીર ખરાબ-શકિતનાં સ્વાધીનમાં જાય છે, અને તે જેમ અડકે છે તેને અપવિત્ર કરે છે. કોહવાટના દરૂજ (દરૂજે નસુશ) તુરતજ લાશને પોતાનાં હસ્તક લે છે, અને જે કોઇ તેને અડકે છે, અથવા તેની નજદીક આવે છે, તેનાં ઉપર તે ગાલેબ થાય છે; કોઇ માણુસ અથવા કુતરો મરણુ પામ્યો હોય તો આ બાબદમાં માણુસના જેવીજ રીમનની બાબદમાં એકજ તબકકો હોય છે. (જુવો કુતરાની બાબદમાં વં૦ ૫૦ ૯ ફ૦ ૨૬-૪૭-૫૫-૭૫-૯૭-૧૦૫, ૧૨૫-૧૬૨, વં૦ ૫૦ ૧૫, ફ૦ ૨-૧૦-૨૦-૬૧-૧૨૫) મરણુ પામે તે વખતે, તે જે ઘેરમાં મરણુ પામે તે ઘરમાં, બે, પાંચ, પચાસ કે સો મરદો અથવા સ્ત્રીઓ હોય, તો "દરૂજ નસુશ" તુરતજ ઉતર તરફથી એક માંખીનાં આકારમાં ધસી આવે છે, ને ઘરના સઘળા માણુસો ઉપર ચહડી બેસે છે અને તેમને ચેપ, અપવિત્રાઇ તથા નજીસાતથી અપવિત્ર કરે છે. (જુઓ વંદી૦ ૫૦ ૫, ફ૦ ૮૩-૧૦૮; વં૦ ૫૦ ૭ ફ૦ ૪-૨૭. વંદી૦ ૫૦ ૯, ફ૦ ૧૬૮-૧૭૧ અને વંદી૦ ૫, ૧૦).

એકલા એક માણુસને લાશ ઉંચકવાની મનાઇ છે, કારણુ કે તેથી હંમેશા સુધી પેલી દુન્યામાં પણુ અપવિત્ર રહે છે. (જુઓ વંદી૦ ૫૦ ૩ ફ૦ ૪૪-૪૮) હંમેશા લાશ ઉચકવા માટે બે માણુસો હોવા જોઇએ, લાશ ઠેકાણે પાડવા પછી તેઓએ પવિત્ર થવા માટે નવાઇ જેવી ક્રિયા કરવાની હોય છે વંદીદાદની ૮ મી પરગરદના ફ૦ ૩૧-૩૭; પ્રમાણે તેઓએ પોતાનાં શરીરને તથા બાલને નાનાં

મુતરના દોરા વડે ઘડાનાં મોઢાં બાંધે એટલે નીરંગ-હીનની ક્રિયા સમાપ્ત થઇ. (જુવો ચજશને બા નીરંગ કૃત દસ્તુર દી૦ જી૦ ગરડા જે. પી૦ પૃ૦ ૨૭થી ૩૩).

ઢોર અથવા ભારબરદારી ઢોરો અથવા મરનારનાં બે ઘણીજ નજદીકનાં સગાંના મુતરથી ધોવાં (જુઓ વંદી૦ ૫૦ ૮ ફ૦ ૧૧૧-૧૯.)

"મુવેલાં બાળકનો જન્મ આપનારી સ્ત્રી માટે" એકથી દશ મહિનાના હમેલદાર પછી મુવેલાં છોકરાનો જન્મ આપનારી સ્ત્રી પણ અવસ્તા પ્રમાણે અપવિત્ર છે, કારણ કે તેણી, લાશને ઉંચકી ઠેકાણે પાડવા માટે લઇ જનાર મરદ જેવીજ અપવિત્ર ગણાય છે, એવી સ્ત્રીને એક એલાયદી જગ્યાએ રાખવાનું ફર્માન છે, તેણીને ખોરાક તરીકે પહેલવહેલે રાખ સાથે ભલેલો ગોમેજ ત્રણ અથવા છ અથવા નવ ટીપાં જેટલો પીવા આપવો. (વંદી૦ ૫૦ ૫, ફ૦ ૧૪૮-૧૫૦ અને વંદી૦ ૫૦ ૭, ફ૦ ૧૬૨-૧૬૪;) તેણીએ તોઝેશ કરવાની હોય છે, ત્રણ દિવસ પછી તેણીએ પોતાનું શરીર તથા કપડાં ગોમેજ તથા પાણીથી ધોવાનાં હોય છે. વળી નવ ખાડા આગળ પવિત્ર થવાની એટલે ઘણીજ કારગર લાગનારી પવિત્રાઇ મેળવવાની "બરેષ્નુ નુહશ્વ" અથવા નવરાતનાં બરેષ્નુમની ક્રિયા કરવાની હોય છે. આ ત્રણ દિવસ જવા પછી તેણીએ પાછુ નવ દિવસ સુધી ખોટી થવાનું છે તેણીએ તેટલો વખત "બીજા માજદયસ્નાનોથી દુર બેસવાનું હોય છે, તેણી પોતાનો ખોરાક તથા કપડાં પણ એલાયદાં રાખવાનાં હોય છે." નવ દીવસ પુરા થવા પછી તેણીને પોતાનું શરીર તથા કપડાં ધોવાના હોય છે તથા ગોમેજ તથા પાણી વડે નાહીને પવિત્રાઇ મેળવવાની છે. (જુઓ વંદી૦ ૫૦ ૫, ફ૦ ૧૫૨-૧૬૦ તથા વંદી૦ ફ૦ ૭, ફ૦ ૧૬૬-૧૭૦) (યુજેન વીલહેમનો ગઓમુત=નીરંગનો રેસાલો જુઓ સાંજ વર્તમાન તા૦ ૨૮-૧૨-૧૯૧૦)

ત્યારે ઉપલી રીતે મુવેલું છોકરૂં જણનારી સ્ત્રીને

૧ લું—નીરંગ પાવાનો-અને તે પછી

૨ જું—નવરાત પછી નાહીને પવિત્ર થવા માટે-પ્રથમ નીરંગ અને પછી પાણીનો ઉપ્યોગ કરવા ફરમાવે છે.

૩ જું—ગુજરેલા માણુસ યા કુતરાને અડકનાર માણુસને પ્રથમ નીરંગથીજ પવિત્ર કરવામાં આવે છે.

૪ થું—ગુજરેલી લાસોથી રીમન અથવા કેટલીક તરેહના કપડાં, વાસણો પ્રથમ નીરંગથીજ પવિત્ર કરવામાં આવે છે.

૫ મું—દસ્તાનવાલી સ્ત્રીને, પાક થવામાં પણ પ્રથમ નીરંગનોજ ઉપ્યોગ કરવામાં આવે છે. (વં૦ ૫૦ ૧૬.)

૬ ઠું—"ગઓમેજ" લીધા વીનાનો હાથ વસીદો કહેવાય છે, અને તેવો હાથ ઘરની બીજી ચીજોને કે આતશને લગાડવો એ વંદીદાદ ૫૦ ૧૮ ફ૦ ૧૯-૨૬ પ્રમાણે ગુનાહ ભર્યું છે.

આ ક્રિયાથી પાવન કીધેલો નીરંગહીન તેને સંભાળથી રાખવા માટે, કાચની પાવ કીધેલી બાટલીઓમાં ભરે, તેનાં મોંઢાં કપડાંના

નવજોત થનારા બાળકને, પરણતાં જોડાંને, રીમન થયલા માણસને અને બરૅષ્નૂમ લેનાર મોબેદને નીરંગ દીનની મોતેબર ક્રિયા કરી પવિત્ર કીધેલો "ગઓમેઝ" પાવામાં આવે છે.

આ સિવાય આ ગઓમેજ શારિરીક આરોગ્યતા માટે અનેક દરદોના ઉપચારો માટે મેળવણીથી ઉપ્યોગ કરવામાં આપે છે, તેની મુખ્તેસર હકીકત.

(નીરંગમાં સમાયલા ઔષધિ-ગુણો.)

નીરંગમાં સમાયલા કેટલાક ઔષધી ગુણો નીચે પ્રમાણે છેઃ—

નીરંગ, (ગોમેઝ) આંગપર લગાડ્યાથી ખેડ, ખૂજલી, દરાજ, કોહવાટ થતો નથી, અને થયો હોય તો દૂર થાય છે.

નીરંગ શરીર પર લગાડી સુકવીને રોજ સ્નાન કરવાથી ચરબીથી જાડું થયલું, અને વાયૂથી ફુગેલું શરિર, પાતળું અને સંગીન બનાને માંસનાં શાખાઓમાં કુવ્વત આવે છે.

મસ્તકમાં બલગમ ધાડો થયો હોય તો, નીરંગ સુંઘવાથી બલગમ પાતલો થઇ, નાકવાટે બાહેર નિકળે છે, અને માથાંનો દુઃખારો નરમ પડે છે. નાકમાંથી બદબુ આવતા 'પીનસ' રોગને વારતે નીરંગમાં કબોઝી મેળવીને ટીપાં નાંખ્યાં હોય તો, તો એ વ્યાધિ સારી થાય છે.

વાયુથી કાન દુઃખતો હોય, અથવા બેહરાપણું આવ્યું હોય, અથવા કવીનાઇન ખાધાથી બેહરાપણું આવ્યું હોય, અથવા કાન કોતરવાથી પાકો હોય તો, નીરંગનાં ટીપાં નાખવાથી સાજો થાય છે.

કાનમાં જીવજંતુ ગયું હોય, તે વખતે નીરંગનાં ટીપાં નાંખવાથી, જંતુ તરફડીને બહાર આવે છે.

નીરંગને સાતવાર જાડાં કપડાંથી ગાળી લઇને, મજબૂત બુચવાલી શીશીમાં રાખ્યો હોય, અને તેમાંથી ન્હાનાં બચ્ચાંને એક ચમચી, અને મ્હોતાંને એકથી બે ચમચા, દિવસમાં બે વખત પીવામાં આપ્યા હોય તો તેથી પેટનો વાયુ ટુટી ઝાડો સાફ આવે છે; અને ભૂખ લાગે છે, હોજરી, આંતરડાં, અને તલ્લીને કુવ્વત આપે છે. તલ્લી મ્હોટી થઇ હોય કે જેને બરોળ કહે છે તે દરદ સાજુ થાય છે.

નાડી ધીમી પડી ગઇ હોય તો તેને સજીવન કરે છે.

પવનથી અથવા ચરબીથી માસિક માંદગી બરાબર નહિ થતી હોય, ને કમ્મર અને પીડુમાં દુઃખારો થતો હોય તેને નીરંગનાં કેટલાંક ટીપાં પાવાથી માસિક રૂતુ બરાબર આવે છે.

પેટની વા, બાદી અને વાગોળા ઉપર, તેમજ શરીરમાં ચસકા, ગોદા મારતા હોય અને શરીર જકડી ગયા જેવું લાગતું હોય તેવાં દરદોને નીરંગ સારો ફાયદો કરે છે.

ડબલ પડથી ઢાંકી, પાક દ્દોરાથી બાંધે અને તેજ રીતે 'આવ' ભરી એક એલાહેદી પવિત્ર જગ્યામાં મુકી ઘટતી વખતે ઉપયોગ કરે.

કોઇ પણ સડેલા ઝખ્મ ઉપર નીરંગનાં પોતાં મૂકવાથી ઝખ્મની ખરાબ વાસ દૂર થાય છે અને આહેસ્તેથી ઝખ્મ રૂઝ આવે છે.

નીરંગ છાંટવાથી બદબો દબી જઇને હવા સ્વચ્છ થાય છે. કીડી મંકોડીનો નાશ કરે છે.

ઉડતા રોગવાલા રોગીનાં ઓરડામાં નીરંગ જરૂર છાંટવો જોઇએ, અને તેનું ભિંજવેલું કપડું દરદીનાં નાક આગળ રાખવાથી ફાયદો થાય છે.

મરકીમા (દીલીરીયમ સનેપાત) થયેલા દર્દીઓને નીરંગ પાવાથી, અને સુંઘાડવાથી મારે હાથે સારી હાલતમાં આવ્યા છે.

ઉડતા રોગવાલા દરદીના મળમુત્ર કપડાં નીરંગમાં નાંખવાથી તેની સારવાર કરનારાઓને પેલાં કપડાંની દુર્ગંધથી મરકી લાગુ પડતી નથી.

નીરંગમાં આપણી ચાલુ અંગ્રેજી અને યુનાની ઘણીએક દવાઇઓનાં ગુણો સમાયલા છે, જેવાં કે નવસાગર, (લાઇકર કાલસીસ), લાઇમવૉટર, કૉલનવૉટર, સ્પીરીટ, એમોન્યા એરોમેટીક, દીજીટેલીશ એરેગેટ, ક્રિયોસેફનીક એસીડ, કોલતાર, કસ્તુરી, જાયફળ, જાવંત્રી, લવંગ, એલચી, પેપરમીટ જેવી દવાઓનાં ઓછ વધતા ગુણો સમાયલા છે.

એ વતરોગે નીરંગના અનેક ફાયદા છે.

(દીનશા ધનજીભાઇ કાબરા, જામે જેહાનુમા-મુંબાઇ, તા૦ ૧૮-૫-૧૯૨૦)

નવો વરસ્યો કરવાની ક્રિયા.

૧ વરસ્યો બનાવવા માટે "નીરંગેસ્તાન" નામની કેતાબમાં ફરમાવે છે કે, "ગેઉશ વા અસ્પહે વા વરસહે."

અર્થ—"બળદ અથવા ઘોડાનો વરસ લેવો." (જે એ શુદ્ધ સફેદ ગોધાના બાલ) બળદ હોય તો પુછડીના વાળ, અને ઘોડો હોય તો તેની યાલના બાલ વરસ માટે લેવા.

વળી વરસ્યો કરવાનો ઇસારો વંદીદાદની ૧૯ મી પરગરદમાં નીચે મુજબ મળે છે.

અ૦—ગઑમએઁમ અઇયશોઇશ્‌ જરથુસ્ત્ર ગઑમ્‌ પઇરિ એખશાનેમ બેખેદરૅમ દાઇત્યો કૅરૅતૅમ.

અર્થ—અએ જરતોશત! તું વગર ખસી કીધેલો જવાન બળદ જે ક્રિયા કીધેલો હોય તેનો નીરંગ ઝાળ. (યાને વરસ્યાનો નીરંગ ઝાલ.)

અવસ્તામાં 'વરસ' તે બાલને કહે છે, અને જે ગોધાનો વરસ લેવામાં આવે છે તેને તે ઉપરથી 'વરસ્યો' કરી નામ

---

૧. વરસ (અવસ્તા 'વરૅસ') એક શુદ્ધ સફીદ ગોધાની પુછડીના ક્રિયા કરી લીધેલા બાલ માટે વપરાય છે, તે એ પરથી વરસ્યો કહે છે. યજશ્ને-વંદીદાદ વીસ્પર્દ વિગેરે પાવમહેલને લગતી ક્રિયામાં આ બાલની અષ્ટધાતુની વીંટી હોમ ગાળતી વેળા તથા સદરહુ ક્રિયા કરતી વેળા તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

આ બાલ અને વીંટી કેવી રીતે બનાવવામાં આવે છે તેના અત્રે સંક્ષેપમાં ભાસ લખશું. "આ બાલ લેવાને આપણે ઉપર કહી ગયા તેમ પહેલવહેલા એક શુદ્ધ સફેદ ગોધો શોધવામાં આવે છે કે જે બરજીશી યાને બ્રેસ્પતીની જીરમનોજ હોવો જોઇએ, એટલે કે જે વખતે તે ગોધાનું બુન તેની માદાનાં ગર્ભસ્થાનમાં પડે છે, તે વખતે કોઇ બીજા ગ્રહોની નજરાત યાને aspect તેની ઉપર હોતી નથી, આવી રીતનો બીજા ગ્રહોની નજરાત aspect વગરનો શુદ્ધ સફેદ ગોધો પહેલાં તૈયાર કરવામાં આવે છે, જેને આપણે "વરસ્યાજી" તરીકે ઓળખીએ છીએ. આ વરસ્યાનો "વરસ" યાને બાલ આપણી ક્રિયાઓમાં ખાસ કરીને લેવામાં આવે છે. આ બાલ લેતી વખતે તે જાનદાર પ્રાણી કે જેમાં "વોહૂ ફ્રયાન" આતશ છે, તે "વોહૂ ફ્રયાન" આતશ સાથેજ તે બાલને લેવામાં આવે છે, આપણે જાણયે છીએ અને આપણા ધર્મ પુસ્તકોમાં પણ લખેલું છે કે એક

રાખેલું છે. આ વરસ્યો શુદ્ધ સફેદ (કોલો) અને વગર ખાપણનો હોવો જોઇએ કે જેને દીનમાં કામમાં લેવો સજાવાર છે.

નવો વરસ્યો બનાવવા માટે તેને દરેમેહરમાં લઇ જઇને સ્નાન કરાવી તેના પુછડાને સાબુને ધોય અને કંગઇ કરે અને તેને એક એલાયદી પાવીમાં બાંધવો પછી પ્રથમ નવા કપડાંની જોડી ૨) ચોખ્ખા પાણીથી ધોઇ સુકવી તૈયાર કરી ઇજેલા હોય તે, મોબેદ જન ૨) આ ક્રિયા કરનાર હોય તેને નાહી ધોઇ, ગોશલ ઉતારી પેહરવાં અને પોતાની ફર્જીયાત ગુજારવા પછી નવેસરથી

બાલને કાપવાથી તે બાલ "નસા" તરીકે થાય છે. કારણ કે જ્યારે બાલ કાપવામાં આવે છે ત્યારે તેમાં જે "વોહૂ ફ્રયાન" આતશ કામ કરતો બંધ પડે છે અને તેમાં સ્પેન્ત યાને વૃદ્ધિને લગતી ક્રિયા જે થતી હતી તે બંધ પડી "અંગ્ર" યાને ઘટટીને લગતી ક્રિયા શરૂ થાય છે, તેથીજ તેને "નસો" તરીકે ગણવામાં આવે છે. હવે કુદરતી રીતે સવાલ ઉઠશે કે આવી પવિત્ર અને મોતેબર ક્રિયાઓમાં આવી નશા જેવી અપવિત્ર ચીજ કેવી રીતે લઇ શકાય?

આ સવાલનો જવાબ "સાયન્ટીફીક" રીતે આપણા માનવંત પેગામ્બર સાહેબે સમજાવેલો છે, જો કે હંમેશા બાલ કાપવાથી આતશે વોહુ ફ્રયાન જળવાઇ રહે તેવી રીતની પવિત્ર ક્રિયા કરીનેજ તેને કાપવામાં આવે છે કે જેથી તેમાં પણ "આતશે વોહુ ફ્રયાન" જળવાઇ રહે, અને એવી રીતે "આતશે વોહુ ફ્રયાન" જળવાઇ રહેવાથી તેમાં અંઘ્ર યાને ઘટતીને લગતી ક્રિયા થઇ શકતી નથી અને તે "બાલ" "નસા" તરીકે ગણાતો નથી. આ મોતેબર ક્રિયાને વરસ બનાવવાની ક્રિયાને નામે ઓળખાય છે, અને તે નવો વરસ્યો બનાવતી વખતે પહેલવહેલા ૭ દિવસ સુધી ઘણી ચોકસાઇથી અને પવિત્રાઇથી કરવામાં આવે છે, અને ત્યાર પછીજ તેનો "વરસ" યાને બાલની વીંટી સાથે ચોક્કસ અવસ્તા માથ્ર ઉપલી ક્રિયાના વર્ણનમાં દરશાવવામાં આવ્યા છે તે ભણીને બાંધીને તૈયાર કરવામાં આવે છે કે જે પછી ક્રિયામાં અમલ કરવામાં આવે છે.

આ પ્રમાણે કોઇ બીજા ગ્રહોની નજરાત સિવાય માત્ર "બરજીશી" જીરમની નજરાત સાથેનો શુદ્ધ સફેદ વરસ્યાના "વરસ" બનાવ્યા પછી એક વીંટી લેવામાં આવે છે કે જે અષ્ટ ધાતુની યાને ખાલેસ આઠ ધાતુની બનેલી હોવી જોઇએ, આ ખાલેસ આઠ ધાતુઓને હમવજન યાને એકસરખાં પ્રમાણમાં લઇ તેની વીંટી બનાવવામાં આવે છે, આપણે જાણ્યે છીએ કે જુદી જુદી ધાતુએ સાથે મળવાથી તેમાંથી જુદી જુદી જાતની ખાસ્રો યાને વિજળી (electricity) બરપા થાય છે અને તેજ કાયદા મુજબ આ વીંટી કે જેની અંદર ખાલેસ આંઠ ધાતુ હોય છે, તેને લીધે તેમાંથી જુદી જુદી ખાસ્રો યાને વિજ્ગીક પ્રવાહનો એક (Current) કુદરતી કાયદે બરપા થાય છે. આ વિજ-

કુસ્તી કરી બન્ને મોબેદ પાંચ તાએની જુદી જુદી બાજ ધરે, પછી બાજ મુકી કુસ્તી કરે. (બીજી કેતાબો અને જુનાં ઓરીઆમાં પાંચ તાએની બાજ–જે પરગરૂં કરનાર હોય તે ધરે, અને જોતી હોય તે પાદીઆવ કુસ્તી કરી અમલ કરે એમ લખેલું છે) પછી ચોખ્ખું પાણી લાવી સઘળા આલાતો ચોખ્ખા કરે અને પાણી ધોએલાં કપડાંએ ગાલે પછી ત્રણ કળશીઆ ચોખ્ખા કરી ચોખ્ખાં પાણીથી ભરી તૈયાર રાખે અને નવાં સાંત ફુલિઆ છે તે કુંડીમાંજ મુકે પછી એક–મોબેદ કળસ્યો

ળીક પ્રવાહ નિકળતી વીંટી સાથે પેલા "વોહૂ ક્રયાંન" આતશ સાથનાં "વરસ" ને લગતા ત્રણ બાલોને લઇ ચોક્કસ અવસ્તાના માંથ્ર ભણીને બાંધવામાં આવે છે, અને ત્યાર પછી તે વરસાા વીંટીના નામથી એક આલાત તરીકે ઓળખાય છે. હવે તે યોઝદાથ્રગર મોબેદ "વરસ" કે 'વોહૂ ક્રયાન" આતશ પેલા મોતેબર વરસ બનાવવાની ક્રિયા મારફતે જાળવી રાખવામાં આવે છે. તેની ખાત્રૂ તથા પેલી વીંટીમાની ખાત્રૂ એ બેઉ ખાત્રૂાને સમેત યાને એકત્ર કરીને દાદાર અહુરમજદના ૧૦૧) નામો ભણતાં ભણતાં પાણીમાં છપકારી તે વીંટી પાણી સાથે friction કરવામાં આવે છે. આ પ્રમાણે પાણી સાથે friction કરવાથી પાણીમાં જે પાંચ જાતનાં ફ્રાદો છે, તેમાંના એક ફ્રાદોને યાને પાણીમાંની એક ચોક્કસ શક્તિને પણ તેની સાથે સમેત કરવામાં આવે છે.

આવી રીતે સમેત કીધેલી ખાત્રૂઓ જેવી કે વીંટીમાંની ખાત્રૂ વરસ્યાના "વોહુ ક્રયાન આતશ" ની ખાત્રૂ તેમજ તે ક્રિયા કરનાર યોઝદાથ્રેગરની પોતાના "વોહુ ક્રયાન" આતશની ખારતરૂ આ ચારે ખારતરો અને વિજળીક પ્રવાહોને electric current ને અહુરમજદનાં ૧૦૧ નામો ભણતાં ભણતાં ધ્વની યાને ગતિ vibration આપવામાં આવે છે, અને તે યોજદાથ્રેગર પોતાના મિથ્ર યાને વિચારથી તે ઉર્વાનનું મરકજ યાને જે Plane ને ઉર્વાન હોય છે તે Plane ને પોતાની પવિત્રાઇને જોરે ધ્યાનમાં લઇ તે ચારો ખાત્રૂોના એકત્ર કીધેલાં એક વિજળી current ને "વયુઉપરોકઇર્ય" યાને વાત્તાવરણ તથા આતશની ઉપરની બરેહ મારફતે તેનો જેદ યાને (motion) આપી તે પ્રવાહોને જોશ આપી આગલ લઇ જઇ આતશ વરાહરાન અને સરોશ મનીારફતે યઝદ મરકજ યાને Plane ઉપર પોહચાડે છે. આ ખાત્રૂ યાને આલાત અને ક્રિયા મારફતે બરપા કરવામાં આવેલો electric current ત્યાં લઇ પેલાં ઉર્વાનની કેરદાર જે જે તેની આસપાસ ગોળ સરકલનાં આકારમાં ફર્યા કરે છે તેને પિગળાવી "કેહપં" ને વધુ સુક્ષ્મ બનાવે છે આ પ્રમાણે બાંધી "યસ્ન" ના ક્રિયા કરીને તે મારફતે ખાત્રૂો (electricity) ના પ્રવાહા બરપા કરી ઉર્વાનની કેરદારને પિંગળાવવાથી તે ઉર્વાનને આગળ અને આગળ વધવામાં સગવડ થઇ પડે છે." (જુઓ જરતોસ્તી દએન પ્રમાણે મરણ પછી ઉર્વાનની હાલત પૃ. ૩૩ થી ૩૬ કૃત બેરામશાહ ન. શરાફ.)

પાવ કરી "અેવ્યાઓઘંહને" તથા "ઉર્વરામ" સરેરતા પ્રમાણે લાવે, જીવામ ઝાલીને તે એક ઉંચી તાંકમાં મુકે, પછી વરસની વીંટી જે અષ્ટધાતુ (જર, સીમ, મેસ, રૂય, આહન, અરઝીઝ, બેરંઝ અને સીમાબ)ની છે તેને પાવ કરે, અને એક કુલીઉં પાવ કરે તેમાં વીંટી મુકે, અને ઉંચે તાકમાં મુકે પછી મેકરાજ પાવ કરી અને તે એક રકાબી પાવ કરી, તેમાં મુકે; પછી ચોખ્ખાં પાણીનો કળસ્યો પાવ કરે તે તેમજ વીંટીવાલું કુલિઉં, અને મકરાજવાલી પાવ રકાબી નીચેથી પકડીને અને પેલી શાહનસી એ સર્વ લઇને જયાં વરસ્યો બાંધ્યો હોય ત્યાં આગળ જાય, અને એક પથ્થર સાફ કરી તેની ઉપર વીંટીવાલું કુલિઉં અને મેકરાજવાલી રકાબી મુકે, પછે જે મોબેદ જોર કાઢનાર હોય, યાને રાથ્વી થવાનો હોય તે, પાવ કળસ્યો હાથમાં લે, અને બીજો મોબેદ પેલી શાહનશીએ કરી એ પેલા વરસ્યાનું પુંછડું એક વજબ ઉંચેથી ધરે, વરસ્યાના પગને નહિ લાગે એવી રીતે વરસ્યાને ઉગમન દીશા તરફ મોઢુ કરીને ઉભો રાખે, અને વરસ લેનાર દક્ષિણ દિશા તરફ મોઢું કરી ઉભો રહે. પછી પેલો જોર કાઢનાર મોબેદ જમણે હાથે ત્રણ મરતબે વરસ્યાનું પુછડું ધોઇને ચોખ્ખું કરે અને પછી ત્રણ મરતબે **ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વૉહી (૧) પઢી પુછડું 'પાવ' કરે** પછી ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વૉહી (૧) પઢતાં જમણો અને ડાહબો હાથ પાક કરે, પછી પાવ કુલીઆમાંથી વરસની વીંટી લઇને ડાબા હાથમાં પકડે, અને પાવ રકાબીમાંથી મકરાજ હાથમાં પકડે, અને મોબેદ દક્ષિણ દિશા તરફ મોઢું કરીને વરસ્યાની પુછડીના ત્રણ બાલ છુટા કાઢી વીંટી સાથે ડાહબે હાથે પકડી બાજ લીએ.

અષેમ વૉહી (૩) ફ્રવરાને...ફ્રસસ્તયએચ, અહુરહે મજ્દાઑ રએવતો ખરેનંઘ્રહતો, ક્ષનઑથ્ર-ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રામે મ્રૂતે, અથા રતુશ અષાતચિત હચ ફ્રા અષવા વિધ્વાઓ મ્રઑત્.

ત્યાર પછી "અષેમ્" બોલ પઢતાં ત્રણ બાલ હાથમાં પકડેલા છે તેને વીંટીમાં એક આંતો મારે, અને તે મેકરાજથી કાતરે, અને મેકરાજ મુકી દઇને યથા અહૂ વઇર્યો (૨) પઢતાં (૨) સવરા ગાંઠ વાલે અને બાજ મુકે.

યસ્નેમચ વહ્મેમચ અઓજસચ જવરેચ આફ્રીનામિ અહુરહે મજ્દાઑ રએવતો ખરેનંઘ્રહતો. (બાજમાં) **અહુરહે મજ્દાઑ રએવતો ખરેનંઘ્રહતો.** એ પછી વરસનું કુલીઉ તશ્તા સાથે તાકમાં મૂકે ને નીચે

પ્રમાણે બાજ મૂકે. અષેમ વોહી (૧) **અહ્માઇ રએશ્ચ, હજંશ્નરેમ,** **જસ** મે અવંઘ્રહે મજ્દ **અષેમ વોહી** (૧) પછી કુસ્તી કરે.

ત્યાર પછી જોર કાદનાર એક પથ્થર સાફ કરી હિંદોરા આગળ માહરૂય તરફથી દુરથી મેળે, અને તે પથ્થર જીવામનો કળસ્યો, અઇવ્યાઓંઘહેન, તથા ઓરવરામવાલું ફુલિઉં અને હોમસલી, એ સઘળું મુકે અને એક અએસ્મ બોય માંડે અને હિંદોરા ઉપર બેસીને સર્વે આલાતોથી ભરેલી કુંડી, અને કળસ્યો પાવ કરે, અને સર્વ આલાતો બાહાર કાઢે, અને અઇવ્યાઓંઘહેન લઇને માહરૂનાં શિંગડાં ઉપર મુકે, અને ઉર્વરામ માહરૂયનાં પગ ઉપર મુકે યા તો એક રકાબીમાં અને હોમસલી પાવ કરીને તેજ રકાબી મુકે અને જીવામનો તશ્તો તેની જગ્યા ઉપર ચતો કરીને તેમાં જીવામ નામે (કેટલીક ચોપડી અને જુના હાથનાં લખેલાં ઓરીઆમાં–અત્રે–અઇવ્યાઓંઘહેન, ઉર્વરામ, હોમસલી, જીવામ મુકવાને ફર્માવતાં નથી. તે વાસ્તવિક લાગે છે. કારણ કે અત્રે તો માત્ર વરસ પકાવવા માટે માત્ર જોર, અને ભસ્મનીજ ખરી રીતે જરૂરત છે એમ તેના લખનારાઓ જણાવે છે.)

હવે પેલાં નવાં ફુલિઆ ૭ માંના (૬) ફુલિઆ બાહાર કાઢે, અને તેમાં (૨) ફુલિઆ આરી, અને (૮) ઉભી હારમાં અબરૂ ગોઠવે. માહરૂય–બરૅશ્મના તાએ ર૩ સુરાખદાર તસ્તો, માહરૂય ઉપર અબરૂ કરે છુરીનો કાપલા બાહેર કાઢે.

હવે જોર કાદનારની આગળ જે પેહલું ફુલિઉં છે, તે ફુલિઉં જોર કાદનાર જમણા હાથમાં પકડીને તેની પાસેનાં જોરનાં ફુલિઆમાં કાંઇપણ બોલ્યા વિના એક કતરો નામે, વળી તે હાથમાનાં ફુલિઆમાંથી પેલા બીજાં ચેહાર ફુલિઆં ઉભી હારમાં ચટાં છે તેમાં નીચેની તરફની યાને આતશ ગાહની તરફથી અકેક પાણીનો કતરો નામે અને એક કતરો તે ફુલિઆમાં રહેવા દે, અને તે હાથમાંનાં ફુલિઆંને આતશગાહની તરફથી દફન મુકવાની જગ્યા ઉપર ખુઆન ઉપર મુકે. ત્યાર પછી સામનેવાલા મોબેદ ભસ્મની દાબડી લાવીને તેમાંથી એક તાંકવજનની ભસ્મ કાઢી જે ફુલિઉં દફન મુકવાની જગ્યા ઉપર મુકવામાં આવ્યું છે તેમાં નાખે, અને સામનેવાલા મોબેદ શાહનશી લાવે, અને પરગરૂ કરનાર મોબેદ "**ક્ષનઓથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહી (૧)**" એ પ્રમાણે ત્રણ મરતબે ભણી ત્રણવાર શાહનસીનું મુહું પાવ કરે, અને તે સામનેવાલા મોબેદ માહરૂયની તરફ આવે અને જે ફુલિઆમાં ભસ્મ નાખી છે તે ફુલિઉં શાહનસીની ચમટીમાં પકડીને આતશનાં પાતરાં–આગળ જાય, અને બીજે હાથે આતશની બેબત કાઢી તે ઉપર

ભસ્મવાલુ ફુલિઉ મુકે, પછી શાહનશી ફરીથી ત્રણ મરતબે, ઉપર પ્રમાણે પાવ કરે; અને ટાકમાં જે વીંટીવાલુ ફુલિઉ છે તે નીચે હાથે પકડીને જોર કાઢનાર મોબેદ આગળ લાવે અને તે મોબેદ ફુલિઆમાંથી વીંટી પોતાનાં હાથમાં લે, અને સામનેવાલો મોબેદ તે ફુલિઉ પાછું તાકમાં મુકીને પાછો પાવ શાહનશી લઇને, જોર કાઢનાર મોબેદ આગળ આવે, ત્યારે તે શાહનશીની ચમતીમાં પેલી પાવ વીંટી આપે, તે આતશની ભેભતમાં મુકેલુ ભસ્મવાલા ફુલિઆમાં મુકે, અને પકડી રાખી મનમાં **યથા અહી વઇર્યો** (૧) ભણી જાય, પછી તે વીંટી શાહનશીએ પકડી પાછી જોર કાઢનાર આગળ આવે, જોર કાઢનાર મોબેદ તે વીંટીને પોતાના જમણા હાથમાં પકડે અને સામનેવાલો પેલુ ભસ્મ-વાલુ ફુલિઉ આતશની ભેભતમાંથી બહાર કાઢી મુકે, જોર કાઢનાર મોબેદ જેણે પોતાનાં જમણાં હાથમાં વીંટી પકડેલી છે, તે ડાબા હાથમાં નીચે પકડી વરસની બાજ લીએ.

અષેમ વોહી (૩) ફ્રવરાને...ફ્રસસ્તયએચ, અહુરહે–મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્હતો ક્ષનઓથ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્રસસ્તયએચ, યથા અહી વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓત્.

અષેમ્ વોહી (૧) પઢતાં પહેલાં હારેદાર ૫) ફુલિઆં મુકેલાં છે તે હારમાં પહેલા ફુલિઆમાં આતશ ગાહની તરફથી વીંટીને ધોએ, અને બીજી **અષેમ્ વોહી** (૧) ભણતાં તેની પાસેનાં ફુલિઆમાં વીંટી ધોએ, અને ત્રીજી **અષેમ વોહી** (૧) ભણતાં ત્રીજાં ફુલિઆમાં વીંટી ધોએ, અને ચોથી **અષેમ્ વોહી** (૧) ભણતાં ચોથાં ફુલિઆમાં વીંટી ધોએ, એ પ્રમાણે **અષેમ વોહી** (૪) ભણતાં ચેહાર મરતબે વીંટી ધોએ, અને પછી પાંચમી વાર જે પાંચમુ જોરનુ ફુલિઉ તેમાં કાંઇપણ ભણ્યા વગર સારી પેઠે ચોળીને ધોએ જે વીંટી ઉપર ભસ્મ રહી નહિ જાય. ત્યાર પછી વીંટી અને તાએ પકડી વરસની બાજ મુકે.

યથા અહી વઇર્યો (૨) યસ્નેમચ, વહ્મેમચ, અઓજસ્ચ જવરેચ, આફ્રીનામિ અહુરહે–મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્હતો (બાજમાં) અહુરહે–મજ્દાઓ રએવતો ખરેનઘ્હતો.

પછી વરસની વીંટી–પાવ ફુલિઆમાં પાછી ઉંચે તાકમાં મુકે. **અએસ્મ બોય** મેળવ્યા પછી પાવી બાહેર આવી **અષેમ્ વોહી** (૧) **અહ્માઇરએશ્ચ–હુજંઘ્રેમ્–બએષજનામ્–જસ–મે અવંઘ્હે મજ્દ અષેમ્ વોહી** (૧) પઢી કુસ્તી કરે.

એ પછી સઘળાં આલાતોને ફરીથી ચોખ્ખાં કરી કુંડીમાં ભરે, તેમજ કળશ્યો ચોખ્ખા પાણીએ ભરી–પરગરૂ કરવા બેસે, જેમ નીરંગ દીનનું પરગરૂં કરે છે તે પ્રમાણે સઘળાં આલાત, ખજુરીની પાતરી, ઓરવરામ, હોમસલી, જીવામ, સર્વે નવેસરથી લાવીને પરગરૂ કરે અને જોર કાઢવા આગમજ પેલી વીંટી ખુદાના (૧૦૧) નામનું સ્મરણ કરતા તાએ સાથે પાવ કુંડીમાં છપકોરે, એ આગમજ વરસને ત્રણ મરતબે ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ઼્દાઑ અષૅમ્ વૉહી (૩) પઢતાં ત્રણ મરતબે પાવ કરે, એ મૂજબ પરગરૂ કરીને ગેવરો આપે યાને સરોશ યજ્દની ક્ષ્નુમનથી યજશ્ને કરે, અને એ યજશ્ને કીધા પછી વીંટીના બાલ તોડી નાંખે. યજશ્ને બેસનાર વખતો વખત બાજ ધરી ખાણું ખાએ અને ગેવરો રાખે. બીજે દિવસે ઉપર પ્રમાણે વરસની ક્રિયા કરી, બીજા મોબેદને ગેવરો આપે, યાને સરોશની યજશ્ને કરે. એ પ્રમાણે ૬) દિવસ સુધી ક્રિયા કરે, દરરોજ નવો વરસ લીએ, તેને પકાવે ને હોમ ગાલે ને કામ કરે. અને ૬ ઠે દિવસે તેજ મિસાલ ગેવરો આપી જુદા જુદા દરૂન ઇજી, હમકલામ થાય, પછી બાજ મુકીને કુસ્તી કરે અગરજો હમ કલામ થયા પછી ૬ ઠે દિવસે બીજી યજશ્ને કરવાની અને વરસનાં બાલ ઈંજવાને વખત નહિં મળતો હોય તો સાતમે દિવસે વરસીયાના બાલ વિધી મુજબ લઇ તે ઉપર જે રોજ હોય તેની યજશ્ને કરે. તો કાંઇ નામુનાસેબ જેવું કાંઇ નથી, કારણ કે નીરંગદીન પણ હમ કલામ થયા પછી ૭ મે દિવસે ઇંજ્યે છીએ. એક થાળી અને એક મેકરાજ પાવ કરવી અને તે થાળીમાં મૂકવી અને શાહનશી લઇ વરસ્યા આગળ જાય અને પાવ કળશ્યો પાણીનો લઇ વરસ્યા આગળ ઉભો રહે અને બીજો મોબેદ શાહનશીએ કરી વરસ્યાનું પુછડું એક વજબ દૂર ઉંચે ધરે, અને બીજો મોબેદ ત્રણ મરતબે "ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ઼્દાઑ અષૅમ્ વૉહી (૧)" પઢી વરસ્યાનું પુછડું ચોખ્ખું કરે ને પાવ કરે, પછી પોતાનો જમણો ને ડાબો હાથ ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ઼્દાઑ અષૅમ્ વૉહી (૧) પઢતાં પાવ કરે, અને જમણા હાથમાં પેલી મેકરાજ છે તે પકડે પછી દક્ષિણ દિશા તરફ મ્હોડું કરી વરસ્યાનું પુછડું હાથમાં પકડી બાજ લીએ.

"અષૅમ્ વૉહી (૩) ફ્રવરાને...ફ્રસસ્તયએચ, અહુરહે મજ઼્દાઑ રએવતો ખરૅનંઘ્રહતો ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦...વિદ્વાઑ અ્રઑત્, "અષૅમ્" બોલ પઢતાં જેટલા બાલ કાતરવા ઘટે એટલા કાતરે.

યથા અહી વઇર્યો (૨). યસ્નૅમચ વહ્મૅમચ અઑજસ્ચ જવરૅચ આફ્રીનામિ અહુરહે મજ઼્દાઑ રએવતો ખરૅનંઘ્રહતો, વરસના બાલ

ઘટટે જગ્યાએ મૂકી પાવી બાહેર આવી બાજ મૂકે. **અષૅમ વૅાહુી (૧) અહ્માઇ રએશ્ચ-હુજંઘ્રૅમ, જસ મે અવંઘ્રહે મજ્દ અષૅમ વૅાહુી (૧)** કુશ્તી કરે.

પછી પરગરૂં કરે, અને જે રોજ હોય તેની યજશ્ને કરવી, અને તે વખત દરમ્યાન પેલા વરસની થાળી યજશ્ને અને આતશ ગાહના હીંધોરા દરમ્યાન એક આરણી ઉપર મુકે અને યજશ્ને તમામ કરે (અને તેજ રાત્રે સરોશની ક્ષ્નુમનથી વંદીદાદ કરવો. જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૨) જો. ત્યાં પણ વરસના વાળ ઇંજવા મુકવા, અને વંદીદાદ પુરો થયા પછી બાલ એક ધાતુના પાવ કીધેલા દાબડામાં મુકી કપડાએ વિંટાળી રાખવા પછી ઘટતી વખતે વાપરવા.) (યજશ્ને-બા-નિરંગ ફ૦ દ૦ દી૦ જી૦ ગારડા, અને જુના હાથના દસ્તાવેજો પરથી કીધેલી નકલ.)

(યજશ્ને, વીસ્પરદ અને વંદીદાદમાં વરસ ક્યાં ખુલ્લો મૂકવો, અને ક્યાં ઢાંકવો.)

જે યજશ્ને-માં 'અવંઘ્રહુાઓ ફ્રવશ્યો' આવે, અને જેમાં 'વીસ્પેષાંમ્' ભણવામાં આવે, ત્યાં યાને અરદાફ્રવશ-ગાથાની મીનોનાવરની સીરોજાની અને એ સિવાય વીસ્પેષાંમની યજશ્ને આવે ત્યાં વરસ ખુલ્લો મૂકવો.

"વરસ ઢાંકવો."

તેત્રીશે ફ્રેશ્તાની યજશ્નેમાં અને વંદીદાદ વીસ્પરદમાં કે જ્યાં "અવંઘ્રહુાઓ ફ્રવશ્યો"નું ભણતર નહિ આવે ત્યાં વરસ ઢાંકવો.

"વરસના બાલ પુરા થવા પછી ફરી કેવી રીતે લેવા તેની તરતીબ."

મોબેદ જણ ૨) મ્હોટી ખુબનાં ધણી યાને સરોશ યઝદની ક્ષનૂમનથી યજશ્ને કીધેલી હોય તેઓએ સરોશની ક્ષનુમનથી જુદી જુદી બાજ ધરી હમ કલામ થઇને મ્હોટી ખુબથી–જીવામ લઇ હોમ ગાલી પરગરૂ કરે તે પછી એક એલાયદી જગ્યામાં ખુમચો પાવ કરે અને તેમાં મેકરાજ પાવ કરી મુકે, પછી એક પાવ કળશ્યો, પાણી સાથનો એ સર્વે જ્યાં એક એલાયદી જગ્યામાં વરસ્યો બાંધ્યો હોય ત્યાં એક એલાયદી પાવીમાં પથ્થર મુકે, પછી મોબેદ જન ૧) શાહનશીએ કરી વરસ્યાનું પુછડું એક વજબને અન્તરે ઉચું ધરે, અને બીજો મોબેદ કળશ્યો લઇ પાવ પાણીથી વરસ્યાનું પુછડું ચોખ્ખું ત્રણ મરતબે "**ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મઝ્દાઑ અષ્ઁમ વૉહુ** (૧)" ભણતાં પાવ કરે અને પછી બંને હાથો પાવ કરી થાળીમાંથી કાતર લઇને હાથમાં પુછડું પકડી વરસની બાજ લીએ.

ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મઝ્દાઑ અષ્ઁમ વૉહુ (૩) **ફ્રવરાને...ફ્રસસ્તયએચ અહુરહે મઝ્દાઑ રએવતો ખરેનંધ્રહતો ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦...વિદ્વાઑ ગ્રઑતૂ** પછી "**અષ્ઁમ**" બોલ પદતા ઘટે એટલા બાલ કાતરી લેવાં અને બાજ મુકવી.

યથા અહી વઇર્યો (૨) **યસ્નેમ્ચ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ અહુરહે મઝ્દાઑ રએવતો ખરેનંધ્રહતો** (બાજમાં) **અહુરહે મઝ્દાઑ રએવતો ખરેનંધ્રહતો.**

એ પછી વરસની થાળી–ઓરવીસગાહમાં દરમ્યાનમાં આરણી ઉપર મુકે, પછી **અષ્ઁમ વૉહુ** (૧) **અહ્માઇ રએશ્ચ હુજધ્રેમ જસ–મે અવંઘ્રહે મઝ્દ** ભણી કુશ્તી કરે.

પછી બંને મોબેદો જે રોજ હોય તેની યજશ્ને કરે, (અને તેજ રાત્રે સરોશની ક્ષનુમનથી વંદીદાદ કરે. જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૨ જો) પછી વરસના બાલ એક પાવ દાબડામાં ઉંચે રાખે અને ઘટતી વખતે તેમાંથી વાપરે.

"હેરબદ કરવાની ક્રિયા."

પ્રથમ જે મોબેદનાં છોકરાને હેરબદ યાને નાવર[1] કરવો હોય તે છોકરાને પાંચે ગેહની ફર્જીયાત અને બંદગી કરવાના સર્વે અવસ્તા શીખવવા, અને તેને યજશ્ને વિસ્પરદ-સીરોજા, દરૂન ઇજવાના અવસ્તા શીખવવા, અને આફ્રરગાન કરતાં શીખવવું, એ પ્રમાણે શીખવ્યા પછી તે હેરબદ થનાર છોકરાને પ્રથમ તન પાકનું બરૅશ્નૂમ આપવું; એ પછી પોતાના તનના નાવરનું બીજું બરૅશ્નૂમ આપવું જેથી તે પોતાના તનનો નાવર થાય.

આ રીતે પોતાના તનનો નાવર થયા પછી જેની નૈયતે નાવર થવાનો હોય તેને નામનું ત્રીજું બરૅશ્નૂમ આપવું, એ બરૅશ્નૂમના પેહલા "નવશા" થી "ઓર્વીસગાહ" માં યોઝદાથ્રેગર મોબેદ જણ ૨), દિવસ ૬) સુધી ગેવરા કરે યાને સરોશ યજદની ક્ષનુમનથી યજશ્ને કરે, અને દરેક ખાણું ખાતી વેળા દરૂન-બાજ ઇજી-ગેવરા સાચવી રાખે. એ મૂજબ દરરોજ અકેક મોબેદ ૬) દિવસ સુધી ગેવરા રાખે, અને પોતાનાં અમલને સાચવી રાખે, અને કોઇ બીજા મોબેદની ક્રિયા અને આલાત સાથે એકત્ર નહિ થાય. (અથવા બીજે નવશાથી દરરોજ બે યજશ્ને અરસપરસ કરી ત્રણ દહાડે ૬) ગેવરા પુરા કરે.) જ્યારે ૬ ઠ્ઠી યજશ્ને કીધા પછી-ગેવરા કરનાર બન્ને મોબેદ સાહેબો જુદા જુદા દરૂનબાજ સરોશની ક્ષનુમનથી ઇજી એકબીજાના દરૂનની ચાશની કરે એટલે તેઓ "હમકલામ" થયા. એટલે એકસરખા અમલદાર કહેવાયા.

પછી એ મ્હોટી ખુબનાં અમલે બીજે યાને સાતમે દિવસે યજશ્ને કરવાના સર્વે આલાતોની સામગ્રી સાથે અને નવા હોમ જીવામ ઇ૦ સાથે પરગરૂ કરે, અને નાવરયાને

૧ લે દિવસે મીનો નાવરની યજશ્ને કરાવે અને ઉજીરન ગેહમાં-મીનો નાવરનું-આફ્રરગાન કરાવે, તે પછી મીનો નાવરની બાજ પાંચે ગેહ પઢાવી ધરાવે ખાણું ખવડાવે.

---

૧. "નાવર"-એટલે કાયાવાલી જગતની હસ્તી અને નીસ્તીની પરવા નહિ કરી "વાજેબુલ હક" માં ભેલાઇ રેહવાનો તરીકો, નાવરની ક્રિયા એ ખોદાતાલાની મારેફતમાં દાખલ થવાની પેહલી શુરૂઆતની તપ છે, જેથી ગ્રોથમાન બેહસ્તની મુસાફરી અને મથક જીતી શકાય છે.

(બાજમાં "ઇન ક્નુમઇને મીનોનાવર વીસ્પેષા અર્દાફ્રવષ બેરસાદ." ની યાદ કરે, અને બાજમાં પાંચે ગેહ પઢે.)

"ક્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્નહતો, અમેષનાંમ સ્પેન્તનામ, બેરેજતો અહુરહે નફેધ્રો અપાંમ અપસ્ચ મજ્દદાઇત્યાઓ, હવરે ક્ષએતહે અમેષહે રએવહે અઉર્વત-અસ્પહે... વીસ્પેષામ....

દથ્વાઓંઘ્નહુંમ અહુરેમ મજ્દાંમ યજમઇદે......ઉજયેરીન પઇતી રતૂમ ક્રાદત-વીરેમ દખ્યુમેમચ પઇતી રતૂમ યેંઘ્નહે હાતાંમ... તાઓસ્ચા યજમઇદે.

રાસ્પી બાહેરની પાવીમાં આવીને, **ક્નઓથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહૂ** (૧) પઢે.

યજ્દાન્-વેહાન્-અમેષા સ્પેન્તા.

હુમત હુખ્ત હ્વર્શ્ત કે ક્રારને મનશ્ને, ક્રારન ગવશ્ને, ક્રારન કુનશ્ને, બ વેહ મનશ્ને, વેહ ગવશ્ને, વેહ કુનશ્ને. બક્નુદીએ અશવાંન્ ફ્રેરોહર, બક્નુદીએ અશુ-યશ્તે ફ્રેરુવરે જરતોશ્ત સ્પેન્તમાન, બક્નુદીએ અવા હમા અમેષા સ્પન્દાને ફીરોઝગર, બક્નુદીએ રોજ (ફલાન) માહે (ફલાન) ગાહે (ફલાન) બક્નુદીએ વાજે દરૂન-યશ્તે મીનો નાવર વીસ્પેષા અર્દા ફ્રવષ બેરસાદ, અપઘા પનાહ્ બાદ અષેમ વોહૂ (૧) પઢીને પાવીમાં દાખલ થઇ.

રાસ્પી-**યથા અહૂ વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે બ્રૂતે.**

જોતી-**અથા રતુશ અષાત્ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ બ્રઓત્.**

જોતી રાસ્પી બન્ને જણા પઢે **અષેમ વોહૂ** (૩) **અષયદથાંમ ખરેથેમ મ્યઝદેમ......યેંઘ્નહે હાતાંમ......તાઓસ્ચા યજમઇદે.**

રાસ્પી-યથા અહૂ વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે બ્રૂતે.

જોતી-અથા રતુશ અષાત્ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ બ્રઓત્.

બન્ને જણા–અષૅમ વૉહી (૩) અષયદધામિ ખરૅથૅમ મ્યઝદેમ.. અષયનો પઇતી જમ્યાત.

રાસ્પી ખરેતનરો પઢી જાય.

જોતી–અમેષે સ્પેંતે....યાતુમનહે જઇસતિ. અષૅમ વૉહી (૩) પઢે, અને ચાશણી કરે ખાણું ખાએ અને બાજ મૂકે.

(૨) જે દીને યજશ્ને સરોશ યઝદની ક્ષ્નૂમનથી કરાવે, બાજ ઉજયેરીન ગેહમાં સરોશ યજદની, ૧) ગેહ ભણી ધરાવે, રાસ્પી "ખરેતનરો" પઢે અને આફ્રીગાને (૧) "શરોશે કર્દેહ સેગાન" કરાવે.

(૩) જે દિવસે સીરોજાની ક્ષ્નૂમનથી યજશ્ને કરાવે, બાજ સીરોજાની ઉજયેરીન ગાહમાં ધરાવે, (૧) ગેહ–પઢાવે, રાસ્પી "ખરેતનરો" પઢે, અને આફ્રીગાન "યક કર્દેહ દહ્માન" નું કરે.

(૪) થે દિવસે વીસ્પરદ કરાવે, યા દાદાર અહુરમજદની ક્ષ્નૂમનથી યજશ્ને કરાવે, બાજ હાવન ગેહમાં દાદાર અહુરમજદની (૧) ગેહ પઢાવી ધરાવે, રાસ્પી "ખરેતનરો" પઢે, આફ્રીગાન "યક કર્દેહ દહ્મ" નું કરાવે, બાજ ધરવા માટે ચેહારો દિવસ સાત તાએની બરૅસ્મ પાતરીથી બાંધે.

મરાતેબ કરવાની ક્રિયા.

નાવર થયલા એરવદને મરાતેબ[1] કરવા પ્રથમ નવરાત્રીનું બરૅશ્નૂમ આપવું, અને તેમાંથી ફારેગ થયા પછી–એક મ્હોટી ખુબનાં ધણી યોઝદાથ્રેગર પેલા એરવદને માંનો નાવરની યજશ્ને કરાવે, અને ૧૧) મે દિવસે સહવારે સરોશ યજદની ક્ષ્નૂમનથી યજશ્ને કરાવે (વધુ માટે જુઓ પુરાતન જમાનામાં હિન્દુઓ તથા પારસીઓનો રેસાલો શા. કા. હોડીવાલા, જા. જ. તા. ૨૬–૪–૨૭) ઉજયેરીન ગેહમાં સરોશ યજદની ક્ષ્નુમનથી સાત તાએની બરૅસ્મની બાજ ધરાવે, ખાણું ખવાડે, અને ઉષહેન ગેહમાં ફર્જયાત ગુજારી સરોશ યજદની ક્ષ્નુમનથી વંદીદાદ કરાવે.

---

(૧) મરાતેબનો છુટો અર્થ–મરતબો અથવા દરજ્જો થાય છે; જે એરવદ–મોબેદી–યા યઓઝદાથ્રેગીરી કરવા માંગતો હોય તેને સદરહુ ક્રિયામાંથી પસાર થઇ મોબેદને દરજ્જે પુગવું તે "મરાતબ" થયો કેહવાય.

ગેતી ખરીદની ક્રિયા.

"ગેતી-ખરીદ" ની ક્રિયા એ એક માઝદયસ્નાન જરતોશ્તીએ લાયક ઉંમરે પહોચતાં તેને નાવર થવો સજાવાર છે, અને તે નહિ થઇ શકે તો, પોતાની નૈયતે નાવર કરાવે, અગર નાવર કરવાની મવસર નહિ હોય તો "ગેતી ખરીદ" કરાવે એ માટે સદ્દર કેતાબમાં કહે છે:—

"પસ હમી બાયદ મુર્દમ યશ્તે નુજુદી કુનંદ,
યા બે ફર્માયન્દ ગેતી ખરીદ નુજુદી કુનંદ."

યાને-એ માટે આદમીઓને વાજેબ છે કે, શેતાબ નાવરની યજશ્ને-ઓનું ઇંજવું કરે, અથવા તો નાવરને બદલ (૧) "ગેતી ખરીદ" ફર્માવે.

કારણ આપણાં દીનનાં માર્ગની આ બે ફરજો જરૂર અદા કરવી ઘટે છે, એ બે સવાબો કીધાથી હંમેશના બેહશ્તની જગ્યાનું પામવું થાય છે (સદ્દર કેતાબ, બાબ ૫ મો.)

---

(૧) ગેતી-ખરીદ=એ ફાર્સી ભાષાનો સંયુક્ત શબ્દ છે જેમ કે ગેતી=દુન્યા, અને ખરીદ=ખરીદન ધાતુ ઉપરથી ખરીદી. ત્યારે "ગેતી ખરીદ"=એટલે દુન્યાની ખરીદી, દુન્યા તાબે કરવી, દુન્યાઇ સોદો કરવો. ગેતી ખરીદ એ એક તપ કરવાની ક્રિયા છે, માજદયસ્ની મહઝબમાં એ બોલ માત્ર મીનોઇ આલમનાં સાંધણુ માટેની એક ક્રિયા બંદગી છે, જે બંદગી કુદરતના ખાવિંદે માનવી જાતની કાયાનું બંધણુ જે કુદરતી શક્તિની ગીચ અને બેશુમાર રચનાઓ ઉપર ગોઠવેલું છે તે વિષેની છે.

માજદયસ્ની ધર્મ પુસ્તકોમાં, દુન્યાની બાંધણી, કુદરતનાં ખાવિંદે માનવીનાં વોજુદ ઉપર મુકરેર કરેલી છે; માનવી જાતમાં 'ખ્યાલ' 'બોય' 'અબો' 'હોશ' અને 'અક્કલ' જેની જગ્યા ભેજાંની પેટીનાં પરદામાં તેનાં ઢાકણુવાલા હાડકા (તાલકાં) જોડે કરેલી છે. એ સઘળી મીનોઇ કુદરતી શક્તિ છે. ભેજું તેનું ગોયા મિનોઇ બીજ છે, જમણી આંખ ગોયા આફતાબ છે, ડાબી આંખ ગોયા માહતાબ છે, તેનાં હાડકાં ગોયા જમીન અને પથ્થર સરખી કઠણાઇ છે, તેનું માસ ગોયા માટી છે. લોહી ગોયા ધર્તીનો રસ (પાણી) છે. નશો ગોયા નેહરો છે. માણસનાં બદનમાં ૩૬૦ રગો છે, તે ગોયા ચંદ્રની ચાલતા ૩૬૦ દિવસ સરખી શક્તિઓ છે. નાક, કાન ઇત્યાદિના સુરાય, ગોયા પહાડનાં વેહતાં નાળાં છે. શરીર

નાવરની ક્રિયા કરનાર "એોશ્તા" ના દરજ્જામાં રહી તે ક્રિઆ કરી, "એરવદ" ને દરજ્જે પુગે છે, પણ ગેતી-ખરીદની ક્રિયા કરનાર પોતે એરવદી દરજ્જામાં રહેનાર યાને મોબેદી દરજ્જાએ પહોંચીને ક્રિયા કરે.

પ્રથમમાં એક પરહેઝગાર મોબેદ "બરેષ્નુહ નવ" યાને નવરાત્રીનું બરૅષ્નૂમ લે છે અને તે અમેંસ્ત-ગાહ (એકાંત વાસ) માં દહાડો અને રાત્રી જેની નૈયતે ગેતી ખરીદ કરવાની હોય તેને નામની બંદગી (આરાધણા) કરે, અગરચે એ (૧૦) દિવસની આરાધણામાંથી સહીં-સલામત તે પસાર થાય તો (૧૦) મે દિવસે તેને એક યોજદાથ્રેગર

ઉપરના વાલો, ગોયા જમીન ઉપર-ઉંગતા ઝાડપાણુ સરીખો ગીચ બાગ છે. લીંગની ઇન્દ્રિ જે આત્મા (રવાંન)નાં પાયતખ્ત નાભ (દુતી) હેઠળ છે, કે જેનું ખેરાણુ થવે બીજની વાવણી જમીન (ભિચાર) માં થતાંજ ગોયા એોલાદના રોપા ઉઘી ઉછળી બ્હાર આવે છે. પણ ગોયા તેને ચલાવનારી જમીનની ગતિ છે; તેના સરનો ફેરાવો ગોયા આકાશનું ચક્ર છે. દુતીથી તે સીના સુધીનો જઠરનો ભાગ ગોયા આવકાશ (અંતરાલ યાને ધર્તિ તથા આકાશ વચ્ચેનું પોલાણુ) છે. ગલામાંની ખાવાની "નળીઓ" ગોયા-"અસ્નવંદ" અને "સએોકન્ત" પહાડની નળીઓ કે જેમાંથી ઠાર અને હીમનાં નમો પૃથ્વિ ઉપર પડે છે. આત્માને એક ખેપ કરનારી શક્તિ છે. કે જે જેમ માણુસ જગત ઉપર રહે છે તેમ માણુસના જઠર-કલેજી-દીચ ઉપર રહે છે, અને કુદરતની મુદ્દતનાં કરાર પ્રમાણે રહીને પાછુ મીનોઇમાં પધરામણી કરે છે.

ઉપલી વિગતે માણુસનું તન જગત બનાવવા સારૂ 'ગર્મી'-'સર્દી' ની અહુરમજદની મ્હા બળવંત કેરીયત શક્તિ મોજુદ થતાં ખુશ્કી અને તરીનું ખેંચાણુ બનાને આતશ-પાણી-ખાક-પવન, એ અંગીકાર આવનારી શાખા શક્તિ તેની અસલ ઇશ્વરી શક્તિમાંથી ખીલી નિકળી છે, અને તે માત્ર સર્વે વિગતે ખીલી રોશ્ણી ભર્યો બ્હાર થતાં "તરી ભુવન" (ગેતી=યાને જગત, મીનોઇ=યાને બેહસ્ત, અને દુઝખ=યાને પાતાળ.) થયું છે, જેમ ભેજાની નશ લગભગ પગના તલ્યાંની નશ સાથે વિંટલાયલી છે, અને તેથી પગનું તલ્યું આંખ તથા ભેંજા સાથે આકર્ષણુ રાખે છે, તેમ ધરતી પણ સૂર્યનો માર્ગ લાવનારા બોરજોની અસર રોશ્ણીવાલી અણીનાં આકર્ષણુમાં ખેંચાઇ અતરંગ બની છે; તે અતરંગ જમીનનાં હેઠાણુમાં "પાતાળ" યાને અંધારા તત્ત્વોનાં મુળનું રેહઠાણુ, યાને અંગ્રેમઇન્યુશની રાજ્યધાણી છે, માણુસોનો જીવ હવાઇ છે તે છુટો થતાં હવા સાથે મળે છે, અને અખો-બોય-ફ્રોહર-રવાન એ ચેહારો મીનોઇથી જગતની ખેપ કરીને જ્યારે પાછા મિનોઇમાં જાય છે ત્યારે એ ચેહારો એકત્ર મળવાથી એકજ ગુણુમાં આવે છે, જેમ નમક, કરાં, તથા બરફ પિગળી જવા

મોબેદ મીનોનાવરની મ્હોટી ખુબ કરાવે, પછી બીજે દિવસથી દરરોજ નીચે મુજબ ભણુતર કરાવે.

દિવસો.	કયા યજદ્દોની ક્ષ્નુમનથી	શુ ભણુતર ક્રિયા.
૬) દિવસો સુધી.	સરોશ યજદ-યા મીનોનાવરની	૬ યજશ્ને અને બાજ.
૭) મે દિવસે	સરોશ યજદની	૧ યજશ્ને-બાજ.
૮) મે દિવસે	સીરોજાની	૧ યજશ્ને-બાજ.
૯) મે દિવસે	દાદાર અહુરમજ્દ ની ક્ષ્નુમથી	૧ વીસ્પરદ-બાજ અને રાત્રે વંદીદાદ.

પછી તેની અસલ હાલત જે "પાણી" છે તે બની જાય છે. તેમ અખા-બોય-ફ્રરોહર-અને રવાન, એ ચેહારો એકત્ર મળવાથી "રવાન" થાય છે, અને તે રવાનની પોતાની આ જગતની બેપનો ભુલચુકનો હિસાબ આપવો પડે છે. 'બેહસ્ત' અને 'દુઝખ'ની વચ્ચે 'ચિન્વત પુલ' છે, જેની જમણી તરફ 'બેહસ્ત'નું ગીચ ભૂવન છે અને ડાહબી તરફ 'દુઝખ'નું અતિશ્ય અંધકાર-વાળું ભૂવન છે, તે પુલ રવાનને બેપની કરણીનું મલવાનું મઠક છે તે મઠકમાં રેહીને જો તેમાં ખાંમી હોય છે તો તેને, દુઝખની સજા વસુલ કરવી પડે છે, અને તે જો વગર ચુકનું હોય છે તો, તેને બેહસ્તનો બુલંદ મરતબો હાંસલ થાય છે.

ઉપલા વર્ણન ઉપરથી જણાશે કે માણસની દેહ આ દુન્યા મીસાલની છે. માટે માણસ પોતાની દેહ સબંધી દુન્યાઇ આપનારી ઉપર જણાવેલી ગીચ કુદરતી શક્તિઓનો સોદો કરવાની ફર્જમાં મુકરર બંધાયલું છે, અને તે સોદો ખરીદવાથીજ પોતાની ઇન્દ્રિ-આતરડાં-હાડકાં અવયવો અને સાંધાઓનો જીંદગી વહીવટ કરનારી અગાધ કુદરતી શકિતઓનું સાંધણ બને છે. એથી માણસ દમ બદમ ઇશ્વરી તરીકામાં ખેંચાતું રહે છે, અને તેથી એવું પણ બને છે કે તેનું રૂહ હયાત તન છતાં એક વખત આકાશી સયર કરનારૂં થાય છે.

ટુંકામાં બરતર મીનોઇ જેહાંનનો તરીકો વસ કરનારી કળા માણસજાતને ફકત "ગેતી-ખરીદ" જેવી પવિત્ર ક્રિયા બંદગીજ છે. અને એજ ક્રિયા માણસને બેરવદી (નહિ ખવાઇ જાય અને નહિ ચવાઇ જાય તેવા) ઝળકાતમાં ખેંચી લે છે. એ 'ગેતી ખરીદ' ઉપર મુજબે છે. (સદદર બાબ ૫ મો અને તેની શરેહ ગૂજરાતી કૃત દસ્તુર જા૦ મી૦ જામાસ્પઆશાના.)

(વધુ માટે જુવો જરતોશ્તી સાહિત્ય ભાગ ૧ લો પૃ. ૧૪૪ કૃત. એરવદ ખુ૦ એ૦ પાવરી.)

આ નવ દિવસ 'ગેતી ખરીદ' ની ક્રિયા કામ કરે તે, મ્હોટી ખુબનો અમલ કાયમ રાખી કરયા જાય, અને દરરોજ નવું હોમજીવામ પાતરી વિગેરેની સામગ્રીથી પરગરૂ કરે.

દુવાઝદેહ-હુમાયસ્તની ક્રિયા.

દુવાઝદેહ હુમાયસ્તની[1] મોતેબર ક્રિયાનો ઇશારો અને ખ્યાલ વંદીદાદની ૧૪ મી પરગરદની પેહલવી શરેહનાં નીચલાં વાકયથી મળે છે.

"અમત હુમાક યઝીશ્ને કુનદ શાયદ, અમત દવાઝદેહ હોમાયશ્ત બરા વાદુન્દ અઇચ શાયદ."

યાને-(ગુનાહની તોજેશ તરીકે)" હુમાક યઝીશ્ને." (સંપુર્ણ-આરાધણા) કરે તો ઘટે, અગર "દવાઝદેહ હોમાસ્ત" (બાર ફરેસ્તાઓની આરાધણા) કરે તો બી ઘટે (ફ૦ ૨.)

વંદીદાદની મજકુર પરગરદમાં "સગેઆબી" નામનાં એક જળચર પ્રાણીને એક માણુસ જેટલું ઉપયોગી બલકે પવિત્ર ગણ્યું છે. ત્યાં તેને મારી નાખનારને "રવાન બુખ્તગી" (આત્માના છુટકારા) માટેની તોજેશ (બદલા) તરીકે સખાવત અને પરમાર્થના ધાર્મિક અને વ્યવહારિક અનેક ઉપાયો દેખાડવામાં આવ્યા છે, અને તેઓમાંનો એક તેને ચાબુકના ફટકાની સજા કરવાનો છે. (ફ૦ ૨). હવે વંદીદાદનાં આ લખાણ ઉપર પેહલવી શરેહ કરનાર આગળ વધી કહે છે કે પેલો ગુનાહ કરનાર ચાબુકના ફટકા ખમી શકેતો તેને ફટકાની સજા કરવી. અગર ફટકા ખમવાને અશકત હોય તો તેણે 'હુમાક યઝીશ્ને' કરવી. ત્યાર પછી તેજ ફકરામાં કહે છે કે (૧) દુવાઝદેહ હોમાશ્ત કરે તેબી ઘટે. (ફ૦ ૨.) પેહલવી લખાણમાં તેના વળી ચાર વિભાગો પાડવામાં આવ્યા છે. તેનાં જુદાં જુદાં નામો આપ્યાં છે, અને તેનાં ભણતરની જુદી જુદી સંખ્યા દેખાડવામાં આવી છે. તેઓ હોમાસ્ત, હાદોખ્ત હોમાસ્ત, દહા (દો) હોમાસ્ત, અને દવાઝદેહ હોમાસ્ત છે, તેઓમાં પેહલી અને છેલ્લી,

[1] દુવાઝદેહ હોમાસ્ત તે ૨૧ નુસ્કોમાંના એકનું નામ છે.

એ બે હુમાયશ્તનીજ હાલમાં ક્રિયા કરવામાં આવે છે, અને બીજી તથા ત્રીજી ક્રિયા કરનારો મોબેદ વર્ગ નાવાકેફ છે.

દુવાઝદેહ હોમાયસ્ત કરવાની તરતીબ.

કયા યજદોની ક્નુમન.	કેટલી યજશ્ને.	કેટલા વંદીદાદ.
હોરમજદ.	૧૨	૧૨
તીર.	”	”
ખુરશેદ.	”	”
મોહોર.	”	”
આદર.	”	”
આવાં.	”	”
અસ્પનદારમદ.	”	”
ગોવાદ.	”	”
ખોરદાદ.	”	”
અમરદાદ,	”	”
સરોશ.	”	”
અર્દાફ્રવષ.	”	”
૧૨ ફરેસ્તાઓની.	૧૪૪ જુમલે યજશ્ને.	૧૪૪ જુમલે વંદી.

અને નોંધલી હુમાયસ્ત અથવા અયોક હોમાસ્ત સદરહુ ૧૨) ફરેશ્તાની ૧૪૪ યજશ્ને અને ૧૨ વંદીદાદની ક્રિયાને ઓળખવામાં આવે છે યાને દરેક ફરેસ્તાની ૧૨) યજશ્ને અને તે સાથનો ૧) વંદીદાદ.

વળી હુમાયસ્તની જે જે ફરેસ્તાની યજશ્ને વંદીદાદ કરવામાં આવે તે તે ફરેસ્તાનું બાજ આફરગાન પણ કરવામાં આવે છે.

ચેહાર પ્રકારની હોમાયશત જણાવવામાં આવી છે તેમાં અયોક હોમાસ્ત ૧૪૪ યજશ્ને, અને ૧૨ વંદીદાદવાલી છે.

દુવાઝદેહ હોમાસ્તની બંદગી ૧૪૪ યજશ્ને અને ૧૪૪ વંદીદાદની છે.

હવે બાકી રહેલી હોમાસ્ત અને દુવાઝદેહ હોમાસ્ત છે, તેની વિગત આ છે કે ૧૪૪) દિવસ, ૧૨) ફરેશ્તાની નૈયતે ફકત (૧૪૪) યજશ્ને કરવી તેને ‘હોમાસ્ત’ નામની આરાધણા તરીકે ઓળખવી.

"દુવાઝદેહ હોમાસ્ત" ની બંદગી ૨૬૪) દિવસની છે, તે હોમાસ્તના ૧૨) ફરેશ્તા સિવાય બીજા નીચલા વધુ ૧૦) ફરેશ્તા જેમાં ૧૩) મો બેહમન, ૧૪) મો અરદીબેહશ્ત, ૧૫) શહેરીવર, ૧૬) મો મેહર, ૧૭) મો બેહરામ, ૧૮) મો દમ્ર, ૧૯) મો દીન, ૨૦) મો રશ્ને, ૨૧) મો ગોશ, અને ૨૨) મો આશ્તાદ છે.[1]

આ ૨૨) ફરેશ્તાની ૨૬૪ યજશ્ને અને ૨૬૪ વંદીદાદની આરાધણાની દુવાઝદેહ હોમાસ્ત તરીકે જણાવી છે.

હુમાયસ્તની ક્રિયાને એક જરતોશ્તી બાનુની માંદગી સાથે જોડવામાં આવે છે, અને માંદગીની હાલતમાં તેણે પરહેઝી નહિ જાળવી હોય તેની તકસીરની તોજેશમાં "દવાઝદેહ હુમાયસ્ત" કરાવવાની તેને સીર ફર્જ નાખવામાં આવી છે. (રે૦ દ૦ દા૦ હો૦ સ. ૪૧૦)

ક્રિયા સાથનું માસિક માંદગોનું આ જોડાણ ભુલ ભર્યું અને વંદીદાદ અને પેહલવી શરેહથી બી તદનજ ઉલટું છે. વંદીદાદની ૧૬ મી પરગરદમાં માસિક માંદગીની પરહેઝી જાળવવાનું ફરમાન મળે છે, તેમાં તેમજ તેની પેહલવી શરેહમાં એક બાનુને માટે આ ક્રિયાની ફર્જ કહી જણાવી નથી. પેહલવી દાદેસ્તાની દીનીમાં ઓરતની માસિક માંદગીની આ હાલતમાં કેવળ જનાકારીની તોજેશમાં "હુમાદીન" (ન્હાની હુમાયસ્ત) અને "દુવાઝદેહ–હુમાયસ્ત"=(મ્હોટી હુમાયસ્ત) કરાવવા જો કે પેહલાં ફતવો આપ્યો છે. તોપણ તેમાં અને તેની તોજેશમાં તેનેજ આ ક્રિયા કરાવવાનું જણાવ્યું છે. (પુરશેશ ૭૭ ફ૦ ૩૯). આ ફતવાનું મૂળ હું વંદીદાદની ૧૮ મી પરગરદમાં જોઈ શકું છું, ત્યાંબી માસિક માંદગીવાલી ઓરત સાથે જનાકારી કરનાર મરદને તેનાં ગુનાહની તોજેશનાં કેટલાક વ્યવહારૂં ઉપાયો દેખાડવામાં આવ્યા છે અને તેઓમાં એક ક્રિયાનાં સાંધણો બરૅશ્મ, હોમ, જીવામ, હધાનએપત, અને સુક્કાં ખુશબોદાર બળતણની આતશ અને પાણીને ભેટો ધરવાનું ફર્માન મળે છે. (ફ૦ ૬૭–૭૬.) ક્રિયાની સખાવતી ભેટોનાં આ ફર્માને પેહલવી લખાણમાં જો કે "હુમાયસ્ત" ની ક્રિયાનું કારણ આપેલું જણાય છે. તોપણ વંદીદાદનું આ ફર્માન બી ઓરતો માટે મળતું નથી. પણ કોઈ નિર્દોષને ફસાવનાર બદકાર મર્દ માટેજ મળે છે. (જરતોશ્તી સાહિત્ય ભાગ ૧ લો પુ૦ ૧૪૭ કૃત દા. ખુ૦ એ૦ પાવરી)

---

૧. જુવો દાદસ્તાને દીની વધારો પુ૦ ૩૪, કૃત એરવદો શે૦ દા૦ ભરૂચા અને તે. દી. અકલેશ્વરીઆ ક્રિયા અને આરાધનાનું પ્રકરણ.

"જીન્દેહરવાનની ક્રિયા."

"જીન્દેહરવાંન" યાને એક માઝદયસ્નાન જરતોશ્તી જે આ દુન્યાની હૈયાતીમાં ફર્જને લાયક થયો હોય યાને ૧૫) વર્ષની વય પછી તેને પોતાની હૈયાતીમાં ૧) વાર જીન્દેહરવાનની સંપુર્ણ ક્રિયા કરાવવી વાજેબ છે. પોતાની આ ફર્જયાત–ક્રિયા કરાવવાથી તેનો સવાબ દર વર્ષે વૃદ્ધિ પામતો રહે છે. વળી એવી રીતે પોતાની નૈયતે કરાવેલી ક્રિયા પોતાને ખોદા ન ખાસ્તા દુર દેશાવર જવું થાય અને આ દુન્યાની રેહલત પામવું થાય તો, અને ત્યાં સરોશ, સીઆવ વિગેરે ક્રિયા કરવાના સંજોગ નહિ બની આવે તો આ જીન્દેરવાનની ક્રિયાથી તુરત પોતાને માટે સરોશ યજદની પનાહ મેળવી શકે છે. (સદ્દર બાબ ૬૩). વાસ્તે દરેક માજદયસ્નાન જરતોશ્તીએ પોતાના જીન્દેહ–રવાનની ક્રિયા માટે ખાસ તાકીદ રાખવી.

આ જીન્દેહરવાનની અગત્યની ક્રિયા નીચે મૂજબ છે:—

૩) દિવસ સરોશ યજદની ક્ષ્નુમનથી યજશ્ને ૩), વંદીદાદ ૩), દર ગેહે–ગેહ સરોશ બાજ; ત્રણ રાત્ર અઇવિસ્રુથ્રેમ ગેહમાં "કદેહ યો વનનો કઇયદેહ" નું આફ્રીગાન; દર ગેહે ગેહ ન્યાશ પતેત; ૩ જી રાત્રીની ઉષહીનગેહમાં બાજ ૪) જેમાં ૧ લી રશ્ને આસ્તાદની, ૨ જી મીનો રામની; ૩ જી સરોશ યજદની; ૪ થી અર્દાફ્રવષની–સીઆવ–યાને કપડાંનો ધોએલા વાગા સાથની ધરવી.

પાદરૂઝની ક્રિયા કરવી, ચેહારૂમની બામદાદનો દહ્મ યજદની નૈયતે કદેહ દહ્મનું આફ્રગાન,

દસ્માની ક્રિયા–યજશ્ને, બાજ, આફ્રગાન, ફરોક્ષી, સ્તુમ, સીઆવ ઇત્યાદિ.

સીરોજાની ક્રિયા–૩૦ મે દિવસે સીરોજાની યજશ્ને, સીરોજાની બાજ દહ્મ યજદનું આફ્રીન્ગાન, ફરોક્ષી, સ્તુમ, સીરોજાની બાજ આગળ ૩૩ મીઠા દરૂન વધારાના ફરેસ્તાઓના માનમાં ઇત્યાદિ.

માસીસાની ક્રિયા–યજશ્ને, બાજ, આફ્રગાન ફરોક્ષી, સતુમ, સીઆવ ઇત્યાદિ.

૨-૩-૪-૫-૬-૭-૮-૯-૧૦- અને ૧૧ મા મહિનાની આજને દિવસે યજશ્ને, બાજ, આફ્રરગાન, ફ્રેરોક્ષી, સતુમ ઇત્યાદિ.

વર્ષીની દીસી, જેમ માસીસાના સીરોજાપર કરવા લખી છે તે પ્રમાણે.

વર્ષીનાં હન્ગામપર-સીરોજો કરવો ઘટારત નથી, કારણકે સીરોજાનો અર્થ ૩૦ મો દિવસ યા માસિસો કરી થાય છે. પણ વર્ષીનાં હન્ગામપર સીરોજો કરવો એ કાંઇ ધાર્મિક ફ્રર્માન નથી, પણ રિવાજ છે તે અનુકુળ થઇ પડતો નથી.

વર્ષીની ક્રિયા-જેમ માસીસાની ક્રિયા લખી છે તે પ્રમાણે.

વર્ષ ૧ ના ૬) ગાહામ્બારોની ક્રિયા કરવી.

વર્ષ ૧ માં ૧) વાર રપિથ્વીન ઇજાવવી એટલે રપિથ્વીનની યજશ્ને, બાજ, આફ્રરગાન.

દર મહિનાના જશનોની ક્રિયા કરવી.

દરરોજ ખુર્શેદ મેહરની ન્યાયશ કરવી.

દર મહિને બીજ, પુર્ણિમા, અને અમવાસના ચંદ્રના હિંગામ પર માહાબોખ્તારની ન્યાયશ કરવી.

દરરોજ પતેત પશેમાની કરવી.

ગેતી-ખરીદની ક્રિયા કરાવવી.

આ આખા વર્ષની ઘટતી ક્રિયા છે.

જુવો ઇરાની-પતેતમાં આવેલું ફ્રર્જયાતનામું.

નવી ગેહાન ઇજવાની ક્રિયા.

પ્રથમ નવી ગેહાનને દરેમેહરમાં લાવીને નીરંગે ધોઇને સુકાવા દેવી, અને તે પછી તાજા પાણીથી સારી રવેશે ધોઇને સુકાવા દેવી, અને તેને ઇંધોરા ઉપર (પાવીમાં) લાવી તેની ઉપર ગુજરનારની નૈયતે "સરોશ બાજ" ઇજે, અને તે પછી તે રવાનનાં સબ ઉંચકવાના ઉપયોગમાં લે.

"ખરેત નરો" કઇ યજશ્નેમાં નહિ પઢાય.

એક માઝદયસ્નાન જરતોશ્તી-ગુજર પામવાથી તેની નૈયતે ત્રણ દિવસ રાત સરોશની યજદની ક્ષ્નુમનથી યજશ્ને, વંદીદાદ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે ક્રિયા વખતે યજશ્ને વંદીદાદનાં ૮) મા-હામાં, રાઠવીને, "ખરેત નરો" નો વાકય દરૂનની ચાશણી કરવાની સુચના રૂપે ભણવામાં આવે છે, તે આ ત્રણે દિવસની ક્રિયામા નહિ પઢે. (જુવો હાર્લેના વંદીદાદનો ગુજરાતી તર્જુમો પૃ૦ ૧૦૬ મા દસ્તુર મૈદયોમાહની શરેહ, કર્તા એમ૦ મેહરજીભાઇ પાલનજી માદન). એમ નહિ પઢવાનું કારણ માત્ર એ છે જે રાઠવી ને 'ખરેત નરો' ભણતા જોતીને કહે છે કે "અએ મર્દ આ મ્યઝદનું ખાણું ખુશીથી હું જે રાઠવી છું તે તુંને આપું છું." પણ આ હીંગામ ગમીનો હોવાથી તે પઢાએ નહિ. એમ દસ્તુર મૈદયો માહનું કહેવું છે; પણ આ વાસ્તવિક સુચનાનો અમલ હવે ઝાઝો થતો જોવામાં આવતો નથી, પણ કોઇ કોઇ ઠેકાણે જાણકાર મોબેદ સાહેબો કરે છે.

ફરવરદેગાનના ૧૦ દિવસનાં હિંગામમાં યજશ્નેની ક્રિયામાં "યાઓ વીસાધ" પઢવાનું ફર્માન.

ફરવરદેગાનના ૧૦ દહાડામાં અશો ફરોહરોની નેયતે યજશ્ને કરવામાં આવે છે, ત્યાં "યાઓ વીસાધ" નો કરદો ભણવાનું ફર્માન નીરંગસ્તાન નામની કેતાબમાં આપવામાં આવ્યું છે–તે નીચે મુજબ છે.

યજશ્નેમાં–આતશ ન્યાયશ તમામ કરતાં "અષહે બૅરૅજે યઓઝદાતાંમ્" અષેમ વોહૂ (૩) ફ્રવરાને (જાવત) રથ્વામ્ અયરનાંમ્ચ, અસન્યનાંમ્ચ, માહ્યનામ્ચ યાઇર્યનાંમ્ચ સરૅધનાંમ્ચ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્નહુતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનામ

(અગર ગાથાના દિવસ હોય તો).

(ગાથાબ્યો સ્પૅન્તાબ્યો રતુક્ષથ્રાબ્યો અષઑનિબ્યો, અહુનવઇત્યાઓ ગાથયાઓ, ઉશ્તવઇત્યાઓ ગાથયાઓ, સ્પૅન્તા મઇન્યૂશ્ ગાથ્યાઓ, વોહૂક્ષથ્રયાઓ ગાથયાઓ, વહિશ્તોઇશ્તોઇશ્ ગાથયાઓ,) અષઑનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્, ઉગ્રનાંમ્ અઇવિથ્રુનામ્ પઓઇર્યો–ત્કએષનામ્ ફ્રવષિનાંમ્, નબાનજ્દિશ્તનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

જોતી–યથા અહૂ વઇર્યો જ્ઑતા ફ્રા મે બ્રૂતે.

રાદ્વી–**યથા વઇર્યો યો જઑતાઓ ફ્રા મે બ્રૂતે.**

જોતી–અથા રતુશ્ અષાત્ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ બ્રઑતૂ.

અહુરૅમ્ મજ્દાંમ્ રએવન્તૅમ્ ખરૅનઘ્નહુતૅમ્ યજમઇદે; અમૅષાસ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્નહો. યજમઇદે... (અગર ગાથા હોય તો) **ગાથાઓ સ્પૅન્તાઓ રતુક્ષથ્રાઓ અષઑનીશ્ યજમઇદે, અહુનવઇતીમ્ ગાથાંમ્ અષઑનીમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે, ઉશ્તવઇતીમ્ ગાથાંમ્ અષઓનીમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે, સ્પૅન્તામઇન્યેવીમ્ ગાથાંમ્ અષઑનીમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે, વોહુક્ષથ્રામ્ ગાથાંમ્ અષઑનીમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે. વહિશ્તોઇશ્તીમ્ ગાથાંમ્ અષઑનીમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે.)**

અષઍાનાંમ્ વંઘ્હુહ્યશ સૂરાઍા સ્પૅન્તાઍા ફ્રવષયો યાઍા વીસાઘ આવ્યેઇન્તિ હુમસ્પથમએઁદેમ પઇતિ રતૂમ અષનાસ નૅમંઘ્હ. અષૅમ વૉહૂ (૩) અહ્યવિગૅરૅદહિ....(ખુલાસે-આફ્રીનગાન પૂ૦ ૭૫, કૃત દસ્તુર-શો. જ. કુકાદારૂ, અને યજશ્ને બા નીરંગ પૂ૦ ૪૭૮, કૃત દસ્તુર નામદાર શહેરયાર ઇરાની.)

ગાહામ્બારની વીસ્પરદની ક્ષ્નૂમન.

ગાહામ્બારની વીસ્પરદ ગાહામ્બારની ક્ષ્નૂમનથીજ કરવાની જરૂરત છે. અને તેનો નીચે પ્રમાણે સંક્ષેપમાં ખુલાસો આપ્યે છીએ.

ખુબના અમલદાર મોબેદો-ગાહામ્બારની વીસ્પરદ કરે, ગાહામ્બારની વીસ્પરદના[૧] યથા અહૂ. વઇર્યો ૪ પઢે.

---

૧. અર્દાફ્રવષની વીસ્પરદની યજશ્નેના યથા અહૂ વઇર્યો, ૮) સરોશની વીસ્પરદની યજશ્નેના યથા અહૂ વઇર્યો ૫) દરરોજની વીસ્પરદની યજશ્નેના યથા અહૂ વઇર્યો ૭), અને જે રોજની વીસ્પરદની યજશ્નેમાં **વીસ્પેપાામ** આવે તેમાં યથા અહૂ વઇર્યો ૭), પઢવામાં આવેછે.

કેટલાક ફસલવાદી સાહેબોને એવો ખ્યાલ છે કે, ગાહામ્બાર એ ફસલના હિંગામોનો અવસર હોવાથી વીસ્પરદની યજશ્ને માત્ર ગાહામ્બારોનાં હીંગામો ઉપર થઇ શકે છે. પરંતુ એ અનુમાન ખોટું છે, કારણ કે ગાહામ્બારની આરાધણા સામાન્ય રીતે દરરોજ યજશ્ને અને વંદીદાદમાં થાય છે. વળી દીનકર્દ અને બુનદેહશ્નેમાં આખા વર્ષની ફસલો ૪) વર્ણવેલી છે, અને વંદીદાદમાં માત્ર ૨) ફસલો વર્ણવેલી છે. ત્યારે ગાહામ્બાર એ ફસલોનાં હીંગામ હોય તે દલીલ માન્ય કરી શકાતી નથી. વળી ગાહામ્બારોના અર્થ પ્રમાણે ફસલો બંધબેસ્તી આવતી નથી તેમ વળી દરેક મુલુકના શહેરોમાં એકી વખતે નહિ પણ જુદે જુદે વખતે રૂતુઓ બેસે છે અને ફસલી સાલ દીનઆઇનના સાલથી જુદુ મહેસુલી અને સુલતાની સાલ છે. આ કારણોને લીધે વીસ્પરદની યજશ્ને પણ દરરોજ થઇ શકે છે. અર્દાફ્રવષની વીસ્પરદ ચેહારૂમનાં હીંગાંમપર કરવાનો હુકમ છે (જુવો દાદેસ્તાની દીનીનો તર્જુમો પુ૦ ૮૦ ફ૦ ૨૫ પૃ૦ ૧૯૧) અને સરોશની વીસ્પરદ આદરાન કે આતશ બેહરામોના આતશોની આરધણા વખતે કરવાનુ ફર્માન છે (જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયત) નવા નાવરની કે ગેતી ખરીદની વીસ્પરદ જે રોજે વીસ્પરદ કરવી હોય તે રોજની કરવી ઘટટી છે, (વધુ માટે જુવો દસ્તુર દા૦ હો૦ રિવાયત. પૃ૦ ૧૬) આ સિવાય બીજાં ઘણાં સિધ્ધાંતો મોજુદ છે. પણ તે અત્રે લંબાણ કરવાની જરૂર અમે ધારતાં નથી

બાજમાં યાદ કીધા પછી ૧ લી–ક્ષ્નૂમન.

અષૅમ્ વૉહૂ ૩) ફ્રવરાને મજ઼્દયસ્નો જરથુશ્ત્ર વીદએવો અહુર ત્કએષો. હાવનેએ (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ રથ્વાંમ્ અયરનાંમ્ચ, અસ્ન્ય-નાંમચ, માહ્યનાંમચ યાઇર્યનાંમ્ચ સરૅધનાંમચ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્૦ રથ્વો ખૅરૅજતો યો અષહે, અયરનાંમ્ચ–અસ્ન્યનાંમચ–માહ્યનાંમચ યાઇર્ય-નાંમચ સરૅધનામ્ચ રથ્વાંમ્ વીસ્પૅ મજ઼િશ્તેનાંમ્ યોઇ હૅન્તિ–રથ્વો હાવ-નીમ પઇતિ રતૂમ (જે ગાહામ્બાર હોય તેની યાદ–જેમકે) મઇધ્યો જરમયેહે રથ્વો ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્૦ યથા અહૂ વઇર્યો જ઼ઑતા ફ્રામે મ્રૂતે, (જાવત) યથા અહૂ વઇર્યો ૧૦) અષૅમ્ વૉહૂ ૧૦) નિવએધયેમિ હંકારયેમિ દથુષો અહુરહે રએવતો ખરૅનંઘ્રહુતો (જાવત) પૅરૅનો-માઑંઘ્રહાઇ વીષ઼્પથાંઇચિ અષઑને અષહે રથ્વે.

નિવએધયેમિ હંકારયેમિ રથ્વો મઇધ્યવનામ (જાવત) રથ્વો ખૅરૅજતો યો અષહે (જાવત) યોઇ હૅન્તિ અષહે રથ્વો હાવનોઇશ રથ્વો જાવત)

વીસ્પરદનો ૨) જો હા ૧ લા હાની માફક, ને ૩–૪–૬–૭– મો યજશ્નેમાં ભણવામાં આવે છે તેમ, વીસ્પરદમાં ૧૪ મો હા 'વીસેવો' જેમ વીસ્પરદની ચોપડીમાં આવ્યો છે તેમ પઢે, અને ૧૭ મો હા ૨) જા હાની માફક પઢે; વીસ્પરદનો ૨૨ મો હાઃ—

રથ્વો ખૅરૅજતો યો અષહે રથ્વામ (જાવત) યોઇ હૅન્તિ અષહે રથ્વો મઇધ્યો જરમયેહે રથ્વો. ઇમૅમ્ હઑમૅમ્ અષય ઉજ઼્દાતૅમ આયેસે યેશ્તિ. (જાવત) વીસ્પચ વૉહુ મજ઼્દધાત અષાચિથ્ર આયેસે યેશ્તિ. ક્ષ્નૂમઇને રથ્વો ખૅરૅજતો યો અષહે રથ્વાંમ અયરનામ્ચ અસ્ન્યનાંમ્ચ માહ્યનાંમચ યાઇર્યનાંમ્ચ સરૅધનાંમ્ચ રથ્વાંમ વીસ્પે મજ઼િશ્તનાંમ યોઇ હૅન્તિ અષહે રથ્વો હાવનીમ પઇતિ રતૂમ (જે ગાહામબાર હોય તેની યાદ પઢે) મઇધ્યો જરમયેહે રથ્વો. ઇમૅમ્ હઑમૅમ અષય ઉજ઼્દાતૅમ્ આયેસે યેશ્તિ. (જાવત) વીસ્પર્દના ૨૪ મા હામા ઉપર પ્રમાણે ક્ષ્નૂમન પઢે. વીસ્પર્દના ૨૫) માં હામાં, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્રહો યજમઇદે. ઇમૅમ્ હઑમૅમ અષય ઉજ઼્દાતૅમ્ યજમઇદે. વીસ્પચ વૉહુ મજ઼્દધાત અષચિથ્ર યજમઇદે "રતવો વીસ્પે મજ઼િશ્ત યજમઇદે અયર અસ્ન્ય માહ્ય યાઇર્ય સરૅધ. હાવનીમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યજમઇદે. (જે ગાહામ્બાર હોય તે) મઇધ્યો જરૅમૅમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યજમઇદે. થ્વાંમ્ આત્રૅમ (જાવત) ઇરિસ્તનાંમ ઉર્વાનો યજમઇદે યાઑ અષઑનાંમ્ ફ્રવષયો. યેઘ્રહે હાતાંમ્ (જાવત)

વીસ્પરદના ૫૭ મા હામાં જેમ ૧૭ મા હામાં ફર્માવ્યા મૂજબ પઢે અને ૫૮ મા હામાં **અષહે વહિશ્ત** ૩) વાર ભણ્યા પછી **યથા અહી વઇર્યો ૧૦) અષેમ્ વોહી ૧૦** પઢે.

બાજ ધરણામાં—યજશ્નેની માફક પાંચ ગેહો-ગાહામ્બારની યાદ કરે, અને **રથ્વો બેરેજતો યો અષહે** (જાવત) **યોઇ હેન્તિ અષહે રથ્વો** (જે ગાહામ્બાર હોય તેની યાદ કરવી). **મઇધ્યો જરમહેયેહે રથ્વો અએસ્મ આયેસે યેશ્તિ** (જાવત) **આયેસે યેશ્તિ, ક્ષ્નૂમઇને રથ્વો બેરેજતો યો અષહે રથ્વાંમ્ અયરનામચ અસ્યનાંમચ માહ્યનાંમચ યાઇર્યનાંમચ સરેધનાંમચ રથ્વામ વીસ્પે મજિંશ્તનાંમ્ યોઇ હેન્તિ અષહે રથ્વો હાવનીમ પઇતિ રતૂમ્** (જે ગાહામ્બાર હોય તે) **મઇધ્યો જરમયેહે રથ્વો.** (જાવત એ પ્રમાણે) **ઇમ હુમતાચ** અને **અષચ** દધામિ માં ક્ષ્નૂમન પઢે.

દધવાઓંઘહેમ માં પાંચે ગેહ ગાહામ્બારની યાદ કીધા પછી ક્ષ્નૂમન રત્વો **વીસ્પે મજિશ્ત યજમઇદે અયર અસ્ન્ય માહ્ય યાઇર્ય સરેધ. હાવનીમ્ અષવનેમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે,** (જે ગાહામ્બાર હોય તે પઢે) **મઇધ્યો જરેમેમ્ અષવનેમ્ રતૂમ યજમઇદે.** (જાવત) **અષહે બેરેજ યઓઝ દાતાંમ્**...

(અગરજો હમસ્પથમએદેમ ગાહામ્બારનો હીંગામ હોય તો) અત્રે **યાઓ વીસાધ આવ્યેધન્તિ હમસ્પથમએદેમ પઇતિ રતૂમ્... અપનાસ નેમઘ્નહ અષેમ વોહી** (૩) **ગેરેદહિ** (જુવો યાઓ વીસાધ ભણવાની રૂઢી આ કેતાબને પાને ૫૭.) ૭૧ મા હામાં **ગવે અદાઇશ... અષહે વહિશ્તહે...**૩) વાર પઢે પછી **યથા અહી વઇર્યો ૧૦) અષેમ્ વોહી ૧૦)** પઢે. પછી વીસ્પરદ સંપુર્ણ કરે.

નવા આતશબહેરામ પ્રતિષ્ઠા કરવાની ક્રિયા.

આતશબહેરામ, એ હાલમાં આપણા આતશના ત્રણ પ્રકારના (આતશે-દાદગાહ, આતશે આદરાંન, અને આતશબેહેરામ) 'કેબલા'ઓમાં બુલંદ દરજ્જેનો કેબલો છે. આતશનો કેબલો કરવાનું કારણ એ છે કે સૃષ્ટિના કારોબારમાં એવું એક પણ કામ નથી કે જેમાં આતશ અથવા ગર્મી વિનાં ચલાવી શકાય. તમામ જગતની હસ્તી, ઉત્પતિ, આબાદી, તન્દોરોસ્તી અને ઉદ્યોગનું મૂળ આતશ અથવા ગર્મી છે. દુન્યાની રચનામાં તત્વોનું જોડાણ તથા છુટાપણું એથીજ છે. એથીજ ઝાડપાણ વનસ્પતીનું ખીલવું તથા માણસની હૈયાતીનું ટકવું છે. ટુંકમાં આતશ સૃષ્ટિના દરેક પ્રાણી પદાર્થોનુંજ નહિ પણ દરેક કામનું જીવણ છે. એવા અસાધારણ પદાર્થોનુંજ નહિ પણ દરેક કામનું જીવણ છે. એવા અસાધારણ મોટા ગુણને લીધે ખોદાતાલાની અદભુત શકિત અને ગુણનો ઉંચામાં ઉંચો ખ્યાલ આપનાર ચિન્હ તરીકે આતશને જરતોશ્તી ધર્મમાં ગણ્યો છે, અને બંદગી વેળા તેને સામે રાખવાની તે કીર્તારે આપણને કેવી ઉમદા બક્ષેશો કરી છે અને તેથી તેની શુક્રગુજારી કરવાને આપણે કેવા બંધાયલા છીએ. તેનો અસરકારક રીતે ખ્યાલ આતશ આપે છે. ત્યારે કુદરત ઉપરથી કુદરતના પિતાને પિછાણવાનું આતશ એક ઉત્તમ સાંધણ છે.

આતશને કેબલે તરીકે રાખવાનો બીજો અગત્યનો હેતુ આ છે કે, જરતોશ્તી ધર્મનાં કાનુન મૂજબ તન અને મનની દરૂસ્તી જાળવવા અને સફાઇ સુઘડાઇ જાળવવા આતશ પહેલી જગ્યા લે છે. હરેક પ્રકારનો દુર્ગંધ, સર્દી અને રોગ ઉત્પન્ન કરનારા જંતુઓનો જોર તોડી નાંખે છે. જેથી રાત દિવસ એબાદતખાનામાં, મરણ વખતે લાશની નજદીકની જગ્યામાં, તમામ ધર્મક્રિયામાં, તેમજ ઘરમાં આતશ ચાલુ રોશન રાખવામાં, જરતોશ્તી ફરમાનથી જીવતાઓને અનદીઠ બેહદ ફાયદો થાય છે.

આતશની સેતાયશ ઘણીજ પુરાણી છે અને જે વખતે ઇરાની વેદીક રોમન, વગેરે પ્રજાના વડવા એક ઠેકાણે સાથે રહેતા હતા તે વખતની છે, કારણ કે સઘળાઓમાં આત્તશની જાળવણી કરનાર ખાસ ધર્મગુરૂ વર્ગ હતા, તેઓમાં પણ આતશકદેહો હતાં. અશો જરતોશ્તની

આગમજ તેમજ પાછળનાં ઇરાનીઓ આતશને ઘણું માન આપતા હતા, તેની ધર્મ પુસ્તકોની, તવારીખી તેમજ કોતરકામ, સીક્કા વગેરેની શેહાદતો છે.

આતશની સેતાયશ કરતી વેળા જો હોરમજદનો ખ્યાલ મનમાં નહિ હોય તોજ આતશની પુજા કહેવાય, માટે જરથોશ્તીઓને કેટલાંક આતશપરશ્ત કહે છે તે તદન ખોટું છે. કારણ કે જરતોશ્તીઓ તો આતશને હોરમજદની એક ઇધાણી (ઇ૦ હા ૩૬) દાખલ ગણી તેની સેતાયશ કરે છે. યજશ્નેમાં ૩૬ માં હામાં જણાવ્યું કે "ઓ અહુરમજદ તારા આતશની મારફતે તુંને હમો પહોંચ્યે" તે ઉપરથી દાદાર અહુરમજદ તરફ ભક્તિભાવ વધારનારા, અને તેથી તેને અપાયલી અગત્યતા વાજબી છે. શારીરીક આતશ એક જરતોશ્તીને તેના આત્મીક આતશને રોશન રાખવાનું માન આપે છે, જેથી તે નીતિમાન ખોદા-પસંદ જીંદગી ગુજારી બેહશ્તમાં જાય છે. આતશમાંથી એક જરતોશ્તીને નીતિજનક વિચારો મળે છે. આ સબબથી આતશને કોઇબી દુર્ગંધી ચીજની આમેઝગી કરી અપવિત્ર નહિ કરવો, અને તેવી રીતે જો આતશ અપવિત્રાઇથી અથવા 'નસા'થી આલુદેહ થતો હોય તો તેનું રક્ષણ કરી તેને દાદગાહે લઇ જવો. એવું આપણુને વંદીદાદ ૮ મી પરગરદમાં નીચલું ફર્માન સુચવે છે.

૭૩—દાતારે ગએથનાંમ અસ્તવઇતિનાંમ અષાઊમ! યત્ અએતે યો મજદયસ્ન પાદ્ય આન્યતે વા, તચિન્તૅમ વા, બર્ર્ત્ર્ૅમ વા, વર્ઝ્ર્ૅમ વા, આતરેમ નસુપાકેમ ફ્રજસાંન્ નસૂમ હામ-પંચાંન્ નસૂમ હાવયાંન્ ફુથતે વૅરજયાંન્ અએતે યોઇ મજદયસ્ન.

૭૪—આઅત ફ્રઓાત્ અહુરોમજ્દાઓ અવ અએતૅમ નસુ-પાકેમ જનએત અવ હે જનયેન અવ અએતાંમ દિશ્તાંમ બરયેન્ અપ અએતૅમ્ ઉજદાનૅમ બરયેન.

૭૫—આથત હચ બાનુવે અએસ્માં ફ્રસઓાચયાહિ યત વા અઍત્તંગ્નહાંમ, ઉર્વરનાંમ યત્ આતરે-ચિથ્રનાંમ, યત વા આતરે ઉજદરેજ અએતયાઓ ઉર્વરયાઓ આતરૅચરૅમ વિચ બરોઇત્ વિચ પાવઇયોત્ યથ આસિશ્તૅમ ફ્રા વયોઇત્

અર્થ—હાડમંડ મુલુકોના અએ અષો પેદા કરનાર! અગરજો આએ કે જેઓ માજ્દયસ્નો તેઓ પગે ચાલતા જતા હોય, અથવા દોડતા હોએ, અથવા ઘોડા ઉપર સવાર થઇને જતા હોએ, અથવા ગાડીમાં બેસીને જતા હોએ, (અને જો) નસો પકાવતા આતશની નજદિક જઇ પોહચે (કે જ્યાં કોઇ માણુસો) નસાને બાલતા હોય, (અથવા) નસાને પકાવતા હોય તો આએ કે જેઓ માજ્દયસ્નો તેઓ શું કરે ?

૭૪ "ત્યારે હોરમઝદે કહ્યું કે તે નસો પકાવતા (આતશ) ને મારવો જોઇએ (યાને વધારે બલવાથી અટકાવવું જોઇએ); (તથા) બળતાં લાકડાંનાં ઢગલાને વિખેરી નાંખે; તથા આતશ સુધાનાં તે બળતાંનાં ઢગલાને વિખેરી નાખે.

૭૫ '(ત્યાર પછી) એસમને (તે નસાવાળા આતશથી (દુર) બળતાંની જાહારે કરીને તું સલગાવે જે (એસમ) આતશની તોખમનાં (યાને જલદીથી સલગી ઉઠે તેવાં) આએ ઓરવરોનું (હોવું જોઇએ); અથવા સલગાવાને લાયકના આએ ઓરવરના (એસમથી), તે (નસા પકાવતા) આતશની ઉંચેથી જાહાર (લે); (ત્યાર પછી) (તે નસો પકાવતા આતશને) દૂર પાંથરી નાંખે તથા વિખેરી નાંખે, કે જેથી કરીને તે આતશ ઘણોજ જલદી બુજાઇ જાએ."

હવે આ આતશને દાદગાહે શું તરતીબથી ક્રિયા કરી લેવો તેનું જાણવું એ છે જે આતશ–બેહરામ સ્થાપનામાં ૧૬ જાતનાં આતશ લેવામાં આવે છે તેમાં ૧ લો આતશ મુર્દેહ સુઝ (મુદડાં બાલવા) નો આતશ લેવામાં આવે છે. એ આતશ જ્યાં એક હિન્દુનું મુડદું બળતું હોય, અને તે બળી રહ્યા પછી ૨) બેહદીન પાદિઆબ કુશ્તી કરી તૈયાર થઇ, એક સુરાખદાર ચમચ નવગ્રેહ સાથે કુશ્તીએ બાંધી અથવા નવ ગાંઠવાલી લોખંડની સુરાખદાર ચમચ લઇ, પછી એક સગને સાંકળે બાંધી પકડી પ્રથમ બન્ને જણ હમપએવન્દ થઇ સરોશબાજ અષહે સુધી પઢે યાને "ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મઝ્દાઑ અષ઼ેમ વૅાહી (૧) યથા અહી વઇર્યો (૫) અષ઼ેમ વૅાહી (૩) ફ્રવરાને...કે મ ના મઝ્દા...ગએથાઑ અસ્તવઇતિશ અષહે." (બાજમાં) બ દસ્તુરીએ દાદાર અહુરમઝ્દ (જાવત) પઢી યથા અહી વઇર્યો (૩) પઢતાં મુડદાંનાં આતશ આગળ ૪) આંગળ દૂરથી અને તેની આસપાસ (૩) કશ ખેંચે સગદીદ કરાવે, પછી પેલી નવગ્રેહે બાંધેલી ચમચ આતશ ઉપર દૂરથી ધરે, અને તેની ઉપર–સુખડની સલી–વેહેર અને ૩ મૂકે જે આત-

શની ઝાળથી તે સળગી ઉઠે, અને આ મુદદાંનાં આતશનાં ઢગલાને અર્ધ ગજ દુર એક ખાડો ખોદી તેમાં કાઠી, રૂ, સુખડ અને વેહેર મુકી રાખ્યો હોય તેમાં પેલા આતશની ઝાળથી સલગાવેલો આતશ મુકી તે રોશન કરે. એ પછી બેહદીનો દૂર જાય, બાજ મુકે **યથા અહુ વઇર્યો (૨) યસ્નેંમચ, અહ્માઇ રએશ્ચ–હ્‌જંઘ્રેમ–જસ–મે અવંઘ્ન્હે મઝ્‌દ** પઢે અને એને પોતે પેહેરેલાં કપડાંનો નાશ કરી ગોશલ કરીને બીજા પાકીઝેહ કપડાં પહેરે. આ પછી બીજા ૯) ખાડા એકેક વેહેંતને અંતરે ખોદી તૈયાર રાખે, તે સર્વને લોખંડની સળીઆથી હમ પએવન્દ કરે. તેમા, રૂ, વેહેર, સુખડની સળી અને સલગી ઉઠે એવી કાઠી મુકે, અત્રે બે બરૅષ્મનૂમ વગરના મોબેદો આવે, તેઓ પાદિઆબ કુશ્તી કરી હમપએવન્દ થઇ ઉપર મુજબ સરોશ બાજ અષેહે સુધી ધરે; પછી બાજમાં દસ્તુરી ભણે. એ પછી પેલા આતશના ખાડા ઉપર ચમચ ધરે, જે ચમચ ઉપર રૂ, વેહેર, અને સુખડની સળી મુકેલી હોય, અને તે પેલા ખાડાના આતશની ઝાળ લે અને આતશ રોશન કરે, અને તેને ત્યાંજ નીચલા અવસ્તા ભણી પાવ કરે, "**યથા અહુ વઇર્યો (૧) કેમ ના મઝ્‌દા** (જાવત) **ગએથાઓ અસ્તવઇતીશ અષહે, અહ્મા થ્વા આથ્રો વૅરૅઝૅના પઓઉરૂયે પઇરિ–જસામઇદે મઝ્‌દા અહુરા**" નો વાકય ભણી **યથા અહુ વઇર્યો** (૮) પઢે, પછી નીચલા અવસ્તા પઢે.

પૅરૅને અએષ્મૅમ, પૅરૅને નસુમ, પૅરૅનેહ્‌વાંમ–રએથ્વઍમ પૅરૅને પઝ્‌તિ–રએથ્વઍમ **પૅરૅને બ્રુ, પૅરૅને બ્રવિધનુ, પૅરૅને બુઝ્‌ધિ, પૅરૅને બુઝ્‌ધિજ, પૅરૅને કુન્દ, પૅરૅને કુન્દિજ, પૅરૅને બુષ્યાંસ્ત યા જઇરેને પૅરૅને બુષ્યાંસ્ત યા દ્રગ–ગવો પૅરૅને મૂઇધિ, પૅરૅને કપસ્તિશ, પૅરૅને પઇરિકાંમ યા આઇતિ આતરૅમ, પૅરૅને હ્‌વાઇતીમ યા આઝ્‌તિ આતરૅમ, પૅરૅને થ્વા દુજદ અંગ્રોમઇન્યૂશ હચ આથ્રત.**

(જુઓ વંદી. ૫–૧૧ ફ૦ ૩–૪ અને ૯) પદી, પેલા નવ ખાડામાનાં ૧ લા ખાડામાં આ જ્યોતથી આતશ રોશન કરે. અને પેલા ખાડાનાં આતશ બુજાવા દે, તે પછી ફરી ચમચ તૈયાર કરી પેલા ખાદા ઉપર ધરે, ૧ લા ખાડાની જ્યોત ચમચ પર લે અને ઉપલા આતશ પાવ કરવાના કલામો પઢે, અને આતશનો બીજો ખાડો રોશન કરે, એ પ્રમાણે (૯) ખાડા સુધી આતશ ગાલે અને ૯ મી વાર ગાલ્યા પછી આ ચુંટેલો આતશ દરેમેહરમાં મોબેદને આપે તેઓ ક્રિયા કરે. તેઓ તે ઉપર શું અને કેટલી ક્રિયા કરે? તે અત્રે દર્શાવ્યે તે આગમજ ખુલાસો કરવાની જરૂર આ છે કે અત્રે હિન્દુસ્તાનમાં મુરદાના આતશ આગળ ૯૧ ખાદા ખોદી ૯૧) વાર ગાલી તેને ર) મોબેદો એક

પાકીઝેહ જગ્યામાં લઇ જઇ, ફરી ૯૧) વાર ગાળે છે અને ત્યાર પછી ૯૧–ચજશ્ને વંદીદાદ કરે છે, પણ ખરી રીતે વંદીદાદનું ફરમાન આતશને માત્ર ૯) વખત ગાળવાનું છે, જે ફરમાન અત્રે આપણે ટાંકીશું.

યથ તત પઓઇરીમ હન્દરૅજ જૅમે અએતત પઇતિ નિદઇથીત અવવત હચ આથ્રત નસૂ–પકાત યથ ફતરે–વીતસ્તીશ, વિચ ખરેઇત વિચ ષાવયેઇત યથ આસિશ્તૅમ ફાવયેઇત.

અર્થ—ત્યાર પછી પહેલ્લીવાર (બીજાં લાકડાંને) (તે બળતાંના આળથી લીધેલા આતશ) સાથે મેળવી નાંખીને, (તે સલગાવી લાકડાના કટકાને) નસા પકાવતા આતશથી એક વેંહત જેટલું દૂર જમીન ઉપર મૂકે; (ત્યાર પછી) તેની આગમજ લીધેલા આતશને દૂર પાંથરી નાંખે તથા વિખેરી નાંખે, કે જેથી કરીને તે ઘણોજ જલદીથી બુજાઇ જાએ. (વંદી ૫૨–૮ મી ફ. ૭૬.)

યથ	તત	બિતીમ	હન્દરૅજ	....	ફાવયેઇત.
યથ	તત	થ્રિતિમ	”	”	”
યથ	તત	તુઇરીમ	”	”	”
યથ	તત	પુખ્ધૅમ	”	”	”
યથ	તત	ક્ષ્તૂમ	”	”	”
યથ	તત	હપ્તથૅમ	”	”	”
યથ	તત	અશ્તમૅમ	”	”	”

યથ તત નાઉમૅમ હન્દરૅજ જૅમ અએતત પઇતિનિદઇથીત અવવત હચ આથ્રત નસૂ–પકાત યથ ફતરે–વિતસ્તિશ, વિચ ખરેઇત વિચ ષાવયેઇત યથ આસિશ્તૅમ ફાવયેઇત.

અર્થ—એજ પ્રમાણે બીજી જોત, ત્રીજી જોત, ચોથી જોત, પાંચમી જોત, છઠ્ઠી જોત, સાતમી જોત, આઠમી જોત, સુધી ચલાવે. (વં. ૫–૮. ફ. ૭૭.)

અને એજ પ્રમાણે આતશની ૯ મી જોત ચલાવે (વંદી૦ ૫–૮ મી. ફ. ૭૮) અને પછી દાદગાહે લઇ જવા માટે ક્રિયા કરે. (વંદી૦ ૫–૮ મી ફ. ૭૯.)

આ રીતે નશાના આતશને ૯) વખત ગાલે. એમ વંદીદાદ ફરમાવે છે, અને ૯૧–૯૧ વખત બે વાર જે હિન્દુસ્તાનમાં ગાળવાની ક્રિયા ફરમાવે

છે અથવા કરે છે તે, વંદીદાદનાં મોતેબર ફરમાનથી મુખાલેફ અને ઉલટી છે, પણ ખરી રીતે એવું ફરમાન મળે છે કે ૯૧) જુદા જુદા મુરદાના ૯૧) આતશો લઇ પાવ કરી ઇજવા, આ ૯૧) આતશ માટેનું પેહલવી વજરકર્દદીનીનું ફરમાન જે મળે છે તે નીચે મૂજબ છે:

ફતુર્મ નીહ્યાએ નસાપાક નવદવઅયોક જવીત્ જવીત્ મિન નવદોયઓક મૂર્તક બના ચતરૂનિશ્ન સખ્ત ફરી જવા નીક.

અર્થ—પહેલાં નશા પાકના આતશ ૯૧ જુદા જુદા, ૯૧ મુરદાંઓમાંથી, ચુતવાને તાકીદની ફરજનું કામ છે.

(દસ્તુર પે. બે. સંજાણાએ જરતોશ્તી અનજુમનના આતશબહેરામનાં કાઢેલાં ચોપાન્યાંનો રદ જવાબ પૃ. ૬૧, કૃત–દસ્તુર કે. જા. જામાસ્પઆશા.)

વધુ માટે જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧ લો. તેમા પણ ૯૧ જુદા જુદા આતશ જણાવે છે.

એ પછી ઇરાનના યઝદ શહેરમાં આતશબેહરામ સ્થાપવા માટે, હિન્દુસ્તાનથી "મુર્દેહસુઝ"ના ૯૧ આતશો મંગાવવાની અરજ કરી હતી. તે તૈયાર કરી સુરત ખાતેથી મોબેદો સાથે રવાને કરવામાં આવ્યા હતા.

'ઇરાનના મોબેદો દસ્તુરોની અરજ પત્ર.'

રોજ ૩ જો, માહા ૩ જો, કદમી સને ૧૧૬૫ યઝદજરદીને દીને ઇરાન મધ્યે યઝદ શહેરમાંથી ત્યાંના દસ્તુરો, મોબેદો, બેહદીનોએ મળીને મુંબાઇનાં જરતોશ્તી અકાબરો, શેઠો દાદીભાઇ નોશેરવાનજી, ફરામજી તથા નોશેરવાનજી માણેકજી વાડીઆ, જમશેદજી તથા પેશતનજી બહુમનજી વાડીઆ, મુલ્લાં કાઉશ રૂસ્તમ જલાલ તથા મુલ્લાં ફીરોઝ બીન મુલ્લાં કાઉશ, ફરામજી નાનાભાઇ દાવર, હીરજીભાઇ જીવણજી રેડીમની, સોરાબજી મનચેરજી રેડીમની, કાવશજી રૂસ્તમજી પટેલ અને બરજોરજી દોરાબજી દાદી બરજોરના ઉપર એક કાગલ લખી અરજ કીધી હતી કે:—

'ઇરાનના પાદશાહ આગા મહમદખાને ઘણું એક લશકર લાવી કેરમાન શહેર ઘેરી લીધું, અને પછી કેટલેક દહાડે તે ફત્તેહ કરી તેમાં દાખલ થઇ સઘળું તારાજ કીધું અને આતશબેહરામ કેરમાનમાં હતા તેબી ખરાબ થઇ ગયા, માટે તમો સાહેબો દીનની પેરવી કરનાર છેઓ તેથી અરજ કરીયે છીએ કે એકાણું અંકે ૯૧) આતશ મુરદાંનાં

યાને મુરદેહસુઝનાં અહિઆં અમોથી મુયસર થતા નથી. શા સારૂં જે હરેક શહેરમાં હિન્દુ ચાર તથા પાંચ આદમી રહે છે તે સારૂં. એકાણું અંકે ૯૧) આતશ મુંબાઇમાં પાક કરીને આઅે તરફ રવાને કરજો, કે તેથી હોરમઝદી દીનને કઉવત થશે. અમોને ખાતર જમે છે કે તમો સાહેબો એ આતશ ચઝદ શહેરમાં પહોંચાડશો.'

એ આતશ સુરતથી પગ રસ્તે મરહુમ શેઠ નોશેરવાનજી કોહ્યાજીએ મોબેદો પાસે ઇરાન મોકલ્યો હતો. (પા૦ પ્રકાશ વૉ૦ ૧ લું. પૃ. ૮૭૬.) આ ઉપરથી ત્યારે એકાણું મુરદાના, ૯૧) આતશોની વાત કાગળ પરથી સાબેત થાય છે નહિ કે ૧) આતશને ૯૧) વખત ગાલવો. પણ આ એક મુરદાના લીધેલા આતશપરથી તેના ૯૧) વિભાગ કરી જુદા જુદા ૯૧) વખત ઇજવામાં આવે છે તે ગોયા ૯૧) મુરદાના ૯૧ આતશોની નેમ બર લાવવા માટે હોય. હવે આ ૯૧ આતશો ઉપર શું શું ક્રિયા કરવી તે "સુરતના કદમી પંથના સ્થાપક અને પેહલા દસ્તુરો, દસ્તુરાન દસ્તુર દારાબ શોરાબ કુમાના અને દસ્તુર કાઉસ ફરેદુન મુનજ્જમ, વિગેરે કદીમી રોજ, માહ અને તરીકત મૂજબ આતશબહેરામ સ્થાપવા માટે તેની ક્રિયા વિગેરેનો ખુલાશો ઇરાન મધ્યે સવાલો લખી પુછાવ્યો હતો, તે જે ૭૮ સવાલોની રેવાયતમાં જળવાયલો છે, અને તે દસ્તુર કાઉશ રૂસ્તમ જલાલ મારફતે ઇરાન મોકલ્યો હતો. પણ તેનો જવાબ ઇરાનથી દસ્તુર કાઉશ રૂસ્તમ જલાલ લઇને પાછા ફરે તે દરમ્યાન તો દસ્તુર દારાબ ગુજરે પામ્યા હતા, એટલે દસ્તુર દારાબની પોતાની નેમ પોતાની હૈયાતીમાં કદીમ તરીકા પ્રમાણે આતશબહેરામ બરપા થયાની બર આવી હતી નહીં, પણ એ નેમ ઇ૦ સ૦ ૧૮૨૩ માં માનવંત અને પુજ્ય શેઠ પેસ્તનજી કાલાભાઇ વકીલના ઉદાર દેલની સખાવતથી બર આવી હતી અને એ આતશબહેરામ મરહુમ દસ્તુર દારાબ શોહરાબ કુમાનાના પૌત્ર જે કદમી પંથના વડા દસ્તુર શોરાબ-રૂસ્તમ કુમાના કે જેવણ અવસ્તા ભાષાના એક જાણીતા સ્કૉલર હતા તેમની આગેવાની હેઠળ પરઠાયા હતા; અને તેના પહેલા દસ્તુર નેમાયા હતા.[1]

(જુવો દસ્તાવેજો આકવેટીલ ડુપેરોન અને દસ્તુર દારાબ કુમાનાની કેતાબ, કર્તા સમશુલ ઓલમા ડૉ૦ સર જી૦ જ૦ મોદી).

---

૧. હિન્દુસ્થાન મધ્યે સર્વમગા આંઠ આતશબહેરામ નીચે પ્રમાણે સ્થાપિત થયા છે.

૧ લું.—અનજુમનનું ઇરાનશાહ નામે સંજાણ ખાતે રોજ ૯ માહ ૯ સને ૯૦ યજદેજરદી ને દીને દસ્તુર નેર્યોસંધ ધવલના આગેવાની હેઠળ સ્થાપિત થયા તે હાલે ઉદવાડા ખાતે છે.

અલબત–આ આતશબહેરામની ક્રિયા ઇરાનથી આવેલા ખુલાશા પ્રમાણે થયલી હોવી જોઇએ. અને અત્રે હું પણ એ ૭૮) સવાલની રેવાયતના આધારે ક્રિયાનો ખુલાશો કરૂં છું.

આ ૯૧) આતશોમાંના દરેક આતશ ઉપર સરોશની ૧) યજશ્ને, સરોશની ક્ષ્નુમનથી વીસ્પરદ ૧), અને સરોશની ક્ષ્નુમનથી વંદીદાદ ૧) કરવો. આ ૯૧) આતશો જુદા જુદા ઇજી તેનો એક આફ્રરગાન્યામાં સંગ્રહ કરી તેને રોશન રાખવો.

૧ લો–આતશ આતરેમ્ નસુ પાકેમ-મુર્દે હસુઝના આતશ ૯૧).
૨ જો ,, આતરે ઓરોઝદે પાકેમ-રંગરેજના આતશ ૮૦).

---

૨ જું–અનજુમનનું, નવસારી ખાતે, હસ્તક–ખુરશેદજી તેહમુરસ્પજી દેશાઇ. રોજ ૧૯ માહા ૨ સને ૧૧૩૫ ય૦ શહેનશાહી દસ્તુર શોહરાબજી રૂસ્તમજી મેહરજીરાણાની ક્રિયાના વડપણ હેઠળ અને દસ્તુર રૂસ્તમજી બેહરામજી સંજાણા અને દસ્તુર–શાપુરજી માણેકજી સંજાણાની મશવરતની મદદ સાથે સ્થાપિત થયા હતા. (પા પ્ર૦ વૉ૦ ૧, પૃ ૧૦૧)

૩ જું–મુબાઇ બાહારકોટ મધ્યે શેઠ દાદીભાઇ નોશેરવાનજી–દાદીશેઠની માલેકીનું કદીમ આતશબેહરામ; રોજ ૧૭, માહ ૧ લો કદીમી, સને ૧૧૫૩ યજદેજરદીને દીને દસ્તુર મુલ્લા કાવુશ રૂસ્તમ જલાલની ક્રિયાની આગેવાની હેઠળ સ્થાપિત થયાં હતા

૪ થું–સુરત–મધ્યે દાદાભાઇ નશરવાનજી મોદીનાં શેહનશાહી આતશબેહરામ રોજ ૧૭ માહ ૨ સને ૧૧૯૩ યજદેજરદી ને દીને દસ્તુર એદલજી દારાબજી સંજાણાની ક્રિયાની આગેવાની હેઠળ પરઠાયા હતા.

૫ મું.–સુરત મધ્યે શેઠ પેશતનજી કાલાભાઇ વકીલનાં કદીમ આતશબેહરામ કદીમી રોજ ૧૭ માહ ૪ થો સને ૧૧૯૩ યજદેજરદી ને દીને દસ્તુર શોહરાબજી રૂસ્તમજી કુમાનાની ક્રિયાની આગેવાની હેઠળ સ્થાપિત થયા હતા.

૬ ઠું.–મુબઇ–ધોબીતળાવ શેઠ હોરમશજી બહમનજી વાડયાજીનું શેહનશાહી આતશ બેહરામ રોજ ૧૭ માહ ૨ શે૦ સને ૧૨૦૦ યજદેજરદી ને દીને, દસ્તુર એદલજી દારાબજી સંજાણાની ક્રિયાની આગેવાની હેઠળ સ્થાપિત થયાં હતાં.

૭ મું.–મુબાઇ કરેલવાડી મરહુમ શેઠ કાવશજી બેહરામજી બનાજીની નૈયતે કદીમ આતશબેહરામ રોજ ૧૭ માહ ૪ થો કદીમ સને ૧૨૧૫ યજદેજરદી ને દીને દસ્તુર જમશેદજી એદલજી જામાસ્પઆશાની ક્રિયાની આગેવાની અને દસ્તુર બેજનજી રૂ૦ માકીહતાની મશવરતની મદદ સાથે સ્થાપિત કીધા હતા. (ત. દ. ખા. દ. જા. આશા. પૃ પર–૫૩).

૮ મું.–મુબાઇ ધોબીતળાવ ખાતે અનજુમનના શહેનશાહી આતશબેહરામ રોજ ૩ જો માહ ૨ જો શે૦ સને ૧૨૬૭ યજદેજરદી દીને, દસ્તુર જામાસ્પજી મીનોચેહરજી જામાસ્પઆશાની આગેવાની હેઠળ પરઠાયા હતા.

3 જો આતશ આતરેમ શેહરીઅદ હચ-હમામખાને યાને પાદશાહ રાજા-યા હાકેમને ત્યાંની દેગની નીચેના ૭૦).

૪ થો ,, આતરેમ ખુમ્બદહચ જેમેને પચેકાત=કુજેગર યાને માટીનાં વાસણ પકાવનાર-કુંભારના આતશ ૬૦).

૫ મો ,, આતરેમ ખુમ્બદહચ યામો પચેકાત-યાને ખેશ્તગરઈંટ પકાવવાની ભઠ્ઠીના ૭૫) આતશ.

૬ ઠો ,, આતરેમ ઓનીઅદહચ પરો-બેરેજ્યાત-કંસારાનો અથવા ફકીરનો ૫૦) આતશ.

૭ મો ,, આતરેમ પેશરદહચ ઝરન્યો શેપાદ-યાને ઝરગર અથવા સોનીને ત્યાંની ભઠ્ઠીનો આતશ ૬૦)

૮ મો ,, આતરેમ પેશરદહચ એરેજતો શેપાદ-સીમગર રૂપાના ઘરેણા યા ટંકશાળની ભઠ્ઠીનો આતશ ૫૫).

૯ મો ,, આતરેમ પેશરદહચ અયોશેપાદ-આહન-ગર અથવા લુહારની ભઠ્ઠીનો આતશ ૬૧).

૧૦ મો ,, આતરેમ પેશનુરદહચ હઓસફનામ શેપાદ-પોલાદના હથ્થાર બનાવનારની ભઠ્ઠીના ૬૧) આતશ.

૧૧ મો ,, આતરેમ તનુરદહચ તનુર-યાને ભઠિઆરખાનાનો અથવા દરવંદ-મુર્દાઓની નૈયતે ગરીબો માટે ખાણું પકાવે છે તેની દેગ નીચેનો આતશ (૬૧).

૧૨ મો ,, આતરેમ દિશતદહચ-જંગલનો યા જંગલના મુસાફરો ખાણું પકાવ્યા પછી છોડી દીધેલો આતશ ૬૧).

૧૩ મો ,, આતરેમ ઓન્યદહચ તખરીઆત-પાદશાહનાં પાસ્બાનનો આતશ ૩૫).

૧૪ મો ,, આતરેમ પંથદહચ શતોરો-પીઆદ યાને ઉંટની વણજારનો આતશ ૩૦).

૧૫ મો ,, આતરેમ સકેરીઆતહચ-ગોવાલ્યાનો આતશ ૯૧).

૧૬ મો ,, આતરેમ નિજદેશ્તાદહચ-નજદિકના માઝદયસ્નાન રેહવાસીનો ૬૦).

---

૧૬ વર્ગના કુલ્લે ૧૦૦૧ આતશો.

(જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧ લો.)

આ ૧૬ વર્ગના આતશોમાં વિજળીનો આતશ આવતો નથી, તેમ વંદીદાદમાં પણ વિજળીનો આતશ જણાવ્યો નથી. આથી તે આશતબેહરામ બરપા કરવામાં વિજળીના આતશની ખાસ જરૂર નહિ હોવી જોઇએ, કારણકે વંદીદાદનું ફર્માન જે આતશપર આઝાબ પડે તેને દાદગાહે લઇ જવાનું છે. પણ સુરતના કદીમી આતશબેહરામમાં વિજળીનો આતશ લેવામાં આવ્યો હતો. (જા૦ જ૦ તા૦ ૨૧-૧૧-૧૯૨૩.)

ઉપલા દરેક આતશ ઉપર એક સરોશની યજશ્ને, સરોશની વીસ્પરદ, અને સરોશનો વંદીદાદ, અને એ આતશ ઇજવાના દરમ્યાનમાં ગાહામ્બારનો હિંગામ આવે ત્યારે ગાહામ્બારની યજશ્ને, ગાહામ્બારની વીસ્પરદ, ગાહામ્બારનો વંદીદાદ કરવો.

એ પ્રમાણે ૧૬) જાતના આતશોની સંખ્યાની પ્રમાણમાં યજશ્ને, વિસ્પરદ અને વંદીદાદ કીધા પછી ૧૬ જાતના આતશો દરેક આફ્રગાન્યામાં જુદા જુદા રોશન રાખે, અને અસ્પન્દાદ મહિનો આવે ત્યારે, દરેક ૧૬ જાતના આતશ ઉપર હોરમજદ રોજથી તે અનેરાન રોજ સુધી દરરોજની દર રોજે રોજેની યજશ્ને કરે, તે પછી ૧૬ જાતના આતશોને એક મ્હોટા આફ્રગાન્યામાં એકત્ર કરે, તે ઉપર ગાથા ૧ લાને દીને ગાહામબારની વીસ્પરદ, ઇજશ્ને ઇજે, ગાથા ઉશ્તવત ગાથા સ્પેન્તોમદ અને ગાથા વોહુક્ષથ્ર ત્રણ રાત્રે વંદીદાદ કરે, તે પછી ગાથા ૫) માંને દીને ગાથાની ઇજશ્ને કરે;

અને ફ્રવરદીન મહીનો ને હોરમજદ રોજથી તે મહેર રોજ સુધી દરરોજ ૧), દસ્તુરને ઘરનો આતશ લાવીને, તે ઉપર અશો ફ્રોહરની, યજશ્ને કરે, અને તે પેલા એકત્ર કીધેલા આતશમાં એ આતશ પણ મેળવે.

સરોશ રોજે સરોશ યજદની ક્ષ્નુમનથી એક યજશ્ને કરી અને દાદગાહમાં તખ્તનશીન કરે. (ઉપલી વિગતે સુરતના શેઠ પેશતનજી કાલાભાઇ વકીલના કદીમ આતશબહેરામની ક્રિયા થઇ છે. તેનો ઇશારો પારસી પ્રકાશ મધ્યે નીચે પ્રમાણે આપ્યો છે કે એ આતશબહેરામ પરઠવાની ક્રિયાનો ટુંક અહેવાલ મુંબઇ સમાચાર (તા૦ ૨૭-૧૦-૧૮૨૩) માં એવી મતલબનો આવ્યો હતો. ૧૦૦૧ આતશ સોલ જાતનાં લઇ દરેક ઉપર એક યજશ્ને એક વિસ્પરદ, અને એક વંદીદાદ તથા ગાહામબારોના હીંગામમાં તેની ક્રિયા કરી અસ્પન્દાદ મહિનામાં એ સોલ પાતરાં ઉપર રોજ, સોલ યજશ્ને કરી અસ્પન્દાદ મહિનાના અનેરાન રોજે પાછલી રાત્રે એ સઘળા સોલ જાતના આતશને એક કરી તે ઉપર ગાથાના દહાડાની ક્રિયા કરી હતી. (પા૦ પ્ર૦ દફ૦ ૧ લું પૃ. ૧૭૬-૧૭૭

વધુ માટે જુવો પારસી દીનઆઇન અને તવારીખી ફરહંગ પુ૦ ૧ લું. પૃ૦ ૧૧૦.) જે વખતે મીજલસ આરાસ્તેહ કરી જશન કરે, દો દહ્મ-૧) સરોશ સેગાનું આફ્રરગાન, આફ્રીન દહ્મની પઢે. (૭૮ સવાલની રેવાયત જવાબ ૧ લો.)

તે પછી એ આતશ આતશબહેરામને દરજજે પુગે, તેની ખીદમતમાં ખુબવાલા મોબેદ રહે.

આ ૧૬ જાતના આતશને સંસ્કાર કરીને તેને દાદગાહે લઇ જવાના સવાબનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે જણાવવામાં આવે છેઃ—

વંદીદાદ પ્રમાણે.	પુણ્યનું પ્રમાણ.
૧ લો નશા બાળતો આતશ.	૧૦,૦૦૦ લાકડાંના કટકા યા ભારા આતશમાં ભેટ ધરાવવા બરોબર.
૨ જો નજીસાઇ બાબતોનો આતશ.	૧,૦૦૦ ,,
૩ જો કચરા બાબતોનો આતશ.	૫૦૦ ,,
૪ થો કુંભારના પંજાવાનો આતશ.	૪૦૦ ,,
૫ મો કોરીનાં વાસણની ભઠ્ઠીનો આતશ.	વધઘટના કટકા.
૬ ઠો પીત્તલ વિગેરે મીશ્રીત ધાતુની ભઠ્ઠીનો આતશ.	થોડા લાકડાના કટકા.
૭ મો સોનારની ભઠ્ઠીનો આતશ.	૧૦૦ કટકા.
૮ મો રૂપું પિગળાવાની ભઠ્ઠીનો આતશ.	૯૦ કટકા.
૯ મો લોઢું ઓતવાના કારખાનાનો આતશ.	૮૦ કટકા.
૧૦ મો સારી ખરીની વસ્તુની ભઠ્ઠીનો આતશ	૭૦
૧૧ મો ભઠ્ઠીઆરખાનાની ભઠ્ઠીનો આતશ.	૬૦
૧૨ મો કોલ બળતા ઢગનો આતશ.	૫૦
૧૩ મો કલઇ પિગળાવવાની ભઠ્ઠીનો આતશ.	૪૦
૧૪ મો ગોવાળીઆની ભઠ્ઠીનો આતશ.	૩૦
૧૫ મો લશ્કરની છાવણીનો આતશ.	૨૦
૧૬ મો દીનદાર જરતોશ્તીના ઘરનો આતશ.	૧૦

(વંદીદાદ ૫-૮ મો, ફ૦ ૮૧ થી ૯૬ સુધી.)

આતશબેહરામ સાહેબના કેબલાને એક ગુમ્બદમાંથી બીજા ગુમ્બદમાં લઇ જવાની જરૂર પડેતો નીચલી તરતીબથી લઇ જવા.

આતશબેહરામ સાહેબના કેબલા માટે બે ગુમ્બદો હોવાની જરૂરત રેહે છે, એક ચાલુ વપરાસ માટે, અને એ જ્યારે મરામત કરવો પડે ત્યારે બીજા રાખેલા ખાસ ગુમ્બદમાં આતશબેહરામનાં કેબલાને તખ્ત-નશીન કરવા માટે. બીજા ગુમ્બદમાં આતશબેહરામના કેબલાને તખ્તનશીન કરવાની રીત આ છે કેઃ—

આ ગુમ્બદને પ્રથમ નીરંગ (ગૌમૂત) થી ત્રણ મરતબે પાવન કરવો, અને તે પછી પાણીથી ત્રણ મરતબે ધોઇ પવિત્ર કરવો. પછી યોજદાથ્રેગર મોબેદની જોડ ૧ હોય તેને પ્રથમ ગોસલ–સ્નાન વિધિ પ્રમાણે કરી કંઘઇ કરી ફરી પાદયાવ કુશ્તી કરી ફર્જ્યાત ગુજારી પાદશાહને તખ્ત નશીન કરવાનાં ગુમ્બદના ખુવાનપર પ્રથમ પાંચે તાયની ખુબ, યાને સરોશની ક્ષનૂમનથી બાજ ધરે, કુશ્તી કરી મ્હોઢું પરગરૂ કરે, યાને હોમ ગાલી જીવામ લઇ પાતરી ઉર્વરામ લઇ પ્રથમની ક્રિયા કરી સરોશ-યજદની ક્ષનૂમનથી ૧) યજશ્ને કરે, પછી બીજો મોબેદ ફરી યજશ્ને કરી ખુબ કાયમ રાખે અને તે માટે બંને મોબેદો ઘટ્ટી વખતે દરૂન બાજ ઈજી ખાંણુ ખાય.

એ પ્રમાણે ત્રણ દિવસ સરોશની ક્ષનૂમનથી યજશને કરે, અને ત્રણ રાત્રિ વંદીદાદ સરોશની ક્ષનૂમનથી કરે.

ચોથે દિવસે જે રોજ હોય તેની ક્ષનૂમનથી યજશને કરે, અને ખુબ કાયમ રાખે; અને ગુમ્બદમાં, પાદયાવ કુશ્તી અને પદાન બાંધી આમદો રફ્ત કરે, અને ચોથે દિવસે પાદશાહને બીજા ગુમ્બદમાં તખ્તનશીન કરવાની મદદમાં બીજા ખુબના અમલદાર મોબેદો પોતાના સાહજ સાથે સહજ થઇ રહે.

ચોથા દિવસની ઉજયેરીન-ગાહમાં પાદશાહને તખ્તનશીન કરવા જે આફરગાન્યું તૈયાર કીધું હોય તેને ઉજારી સાફ સુફ કરી ત્રણ મરતબે ચોખ્ખું કરીને, ત્રણ મરતબે પાવ કરે, ને પાણી ખાલસા કરી તેને ખુશક કરવુ અને પછી આતશનો તખ્ત ત્રણ મરતબે પાવ કરી

આફ્રરગાન્યુ-ગોઠવી મૂકે. પાદશાહનું છત્ર લાવી ટાંગી રાખે અને એજ આફ્રરગાન્યાનો-"સરપોશ" ચોખ્ખો કરી પાવ કરી ખુશ્ક કરી એક પાવ કીધેલી મ્હોટી આરણી ઉપર મૂકી તેમાં સુખડનો વેહર યા જીની છોલથી ભરપુર કરે અને ચમચ અને ચીપીઆઓ તૈયાર રાખી મૂકે. (પાદશાહાનું છત્ર લાવી ગુમ્બદમાં ટાંગે).

૪ થે દિવસ રાત્રે ૧૨) વાગે ઉષહિન-ગાહની બાજ દીએ અને થોડો વખત થોભે અને બીજા મદદનીશ મુબેદો પાદિઆવ કુશ્તી ફર્જયાત ગુજારી જામો પિછોડી પેહરી તૈયાર થઇ રહે.

અને પેલા ગુમ્બદથી બીજા ગુમ્બદ સુધીના રસ્તામાં પાવી કરી જગ્યા એલાયદી કરે, તેમજ રસ્તામા આસેપાસે બત્તી રહેવી નહિ જોઇએ. રસ્તો શાન્ત હોવો જોઇએ.

હવે બીજા મદદનીશ મોબેદો ગુમ્બદમાં જાય, અને પેલા તૈયાર કીધેલા આફ્રરગાન્યાના સરપોશનો પએવન્દ કરે અને આતશ સંભાળથી સર્વે મુકે, અને પેલા જુના આફ્રરગાન્યા સાથે પએવન્દ રાખી તેની રાખ થંડી પડવા દીએ. તે પછી સરપોશ ઉંચકવા માટે તેને આસેપાસે ચેહાર કરા હોય છે તેમાં લાખંડના પાવ કીધેલા સલ્યા ૨) તે ચેહાર કરામા ભેરવી ૪) મોબેદો વિધિથી સરપોશ ઉંચકે અને ૨) મોબેદો ઢાલ, તરવાર, બરછી, જામ્યાઓથી સહજ થઇ આગળ ચાલે, અને ૪) મોબેદો પાદશાહની સવારી લઇ ચાલે, જ્યારે બીજા મોબેદો તે ઉપર છત્રનો સાહ્યો કરે, અને બીજા મોબેદો તેઓ પાછલ ઢાલ, તરવાર, બરછી, જામ્યાઓથી સહજ થઇ રસ્તાની નેગેહદારી પાદશાહાની સવારી અવલ-મંજલ પુગે ત્યાં સુધી રાખે, અને આસ્તે અને શાન્તીથી કદમ અફ્જુન કરી ચાલે, અને પાદશાહની દરગાહામાં પહોચ્યાં પછી તેમને તખ્તનશીન કરે, અને દરબારનો સર્વે અસબાબ લાવી તેને આરાસ્તેહ કરે.

પછી એક મજલિસ આરાસ્તેહ કરી જશન કરે.

"આતશબેહરામ સ્થાપવાની જરૂરત વિષે"

આતશબેહરામ સ્થાપવાની જરૂરત વિષે દીનકર્દ નામની પેહલવી કેતાબમાં નીચે પ્રમાણે ફર્માન આવેલું છે:—

"મીનોઇથી મીનોયઝદો દુન્યાઇ બીજી જગાઓ કરતાં આતશબેહરામને તખ્તનશીન કીધા હોય તેવી જગામાં પેહલાં આવવું કરે છે."

પેહલવી રવાયતમાં નીચે પ્રમાણે ફર્માન છે:—

"દીનમાં કહેલું છે કે, માજદયસ્નીઓને ઘટે છે કે, પોતાના શહેરમાં આતશબેહરામ પરઠવા, કારણ ખુલ્લુ છે કે આતશબેહરામનાં નુર અને મદદથી માજદયસ્નીઓને કૈવત છે. જો આતશબેહરામની યારી અને મદદ નહિ હોય તો તમામ દુન્યામાં ભલી માજદયસ્ની દીન એકજ છે, તે ટકી શકે નહિ."

"અએ સ્પેન્તમાન જરતોશ્ત! (જો) કોઇ શખ્સ ઉર્વાસિન અથવા વોહુગઓન, અથવા વોહુકેરેતી અથવા હધાનએપતની અથવા હરેક કોઇ ઘણાજ ખુશબોદાર ઓરવરની એસમને અશોઇએ કરીને (આતશને વાસ્તે લઇ જાએ તો.

જે તરફથી પવન આતશની (ઉપર મુકેલી ખુશબોદાર ચીજની) બોયને પાંથરી નાંખે છે, તે તરફ, મીનો દેવો કે જેઓ અંધારાની સુરતનાં ફરવંદો છે (તેઓ) ને, (તથા-તેથી) બેવડા જાદુગરોને, તથા પરીઓને, હોરમઝદનો આતશ હજાર ઘણા મારનાર તરીકે સાંભે જાય છે. (વ૦ પ૦ ૮ ફ. ૭૬-૮૦).

"આતશબેહરામ પર જુદ્દીનની નજર પડે યા હમપચેવન્દ થાય તો, તેને કેવી તરતીબથી પાવન કરવા."

ઓહ્‌દાનખાસ્તેહ આતશબેહરામના પાક કેબલા ઉપર કોઇ જુદ્દીનની નઝર પડે યા હમપએવન્દ થાય તો, તે કેબલાને કેવી રીતે પાક કરવા તે માટે ઇરાનના દસ્તુરોએ મોકલેલો જવાબ કે:—

આતશબેહરામના કેબલા ઉપર જુદ્દીનની નઝર પડે તો તે આતશબેહરામના ખેદમતગાર યાને બોય દેનાર હોય તેને આતશનું નવરાતનું બરેશ્નૂમ લેવું યાને મોબેદે ન્હાન લીધું તે ગોયા આતશે ન્હાન લીધા બરાબર ગણાય.

અને તેજ દિવસથી બીજા (૪) પાકી ઝેહ ખસલતના સાચુ બોલનારા બરાબર રીતે માંથ્રવાણી ભણી જાણનારા યોજદાથ્રેગર મોબેદ મ્હોટી ખુબ કરે પછી હમ પએવન્દ થઇને આતશબેહરામના કેબલા આગળ જઇ આતશદાની યાને આતશનાં આફ્રગાન્યાં ૯ તૈયાર કરી આતશ કદેહની આસપાસ કટારબંધ મૂકે. પેલા આતશના કેબલામાંથી પ્રથમ વિધી પ્રમાણે જોત લઇ ૧ લા આફ્રગાન્યામાં આતશ રોશન કરે, પછી પેલા કેબલાને સરદ થવા દેવા તે પછી બીજે દિવસે ૧ લા આફ્રગાન્યામાં પાછી વીધી પ્રમાણે જોત લઇ (૨) જુ આફ્રગાન્યું આતશથી રોશન કરે. એ પ્રમાણે (૯) દિવસ સુધીમાં (૯) મા આફ્રગાન્યા સુધી જોત લઇ અકેક પછી આતશ રોશન કરવા અને તે આગમજનાં અનુક્રમે આતશ સરદ કરતા જવું, પછી પેલા (૧૦) મે દિવસે બરેશ્નુમ લેનાર મોબેદ નવસો નાહી ફારેઘ થાય અને ફરી ગોશલ કરી ફરજ્યાત ગુજારી મ્હોટી ખુબ કરે, પછી પેલા આતશબેહરામનું આફ્રગાન્યુ પાકીઝેહ કરે ગુંબદ સાફસુફ કરે અને મ્હોટા આફ્રગાન્યોમાં આતશ મૂકી તખ્તેનસીન કરે, જ્યારે સર્વ દસ્તુર મોબેદો અને બેહદીનો ભેગી એક મજલીસ આરાસ્તેહ કરી જશન કરે, અને તે આતશબેહરામની ખેદમતમાં મોબેદ રેહ. (જુઓ ૭૮ સવાલ રેવાયતનો જવાબ નં ૧ લા.)

"આતશબેહરામની બોય દેવાની ક્રિયા, અને તેનું રહસ્ય."

આતશબેહરામની બોય દેવાની ક્રિયા અને તે સાથે જોડાયલા થોડાક નીતિજનક વિચારોઃ—

આતશબેહરામને આખા દિવસની પાંચે ગેહ દરમ્યાન બોય દઈ રોશન રાખવામાં આવે છે, તે "બોય" શબ્દનું રહસ્ય આ પ્રમાણે છે બોય શબ્દનો અર્થ બોય શબ્દનો ધાતુ પ્રમાણે અર્થ અવસ્તા શબ્દનો 'બઓધ' છે. જે પેહલવીનો 'બુઇ' અને ફારસી 'બુ' અથવા 'બુઇ' છે. એનો અવસ્તા પ્રમાણે ધાતુ 'બુધ' ફારસી 'બુઇદન' છે. જેનો અર્થ 'સુંઘવું' 'સુગંધી થવું' થાય છે. સંસ્કૃત 'બુધ' ધાતુનો પણ અર્થ એવોજ (To Revive the scent of a perfume) થાય છે.

હવે અવસ્તામાં 'બોય' ને માટે "બઓધ" શબ્દ છે, તેનો અર્થ 'બોય' અથવા સુગંધી ઉપ્રાંત બુદ્ધી (intellect) પણ થાય છે. અવસ્તામાં બુદ્ધિ માટે પણ એજ શબ્દ 'બઓધ' અથવા 'બઓદંધહ' વપરાય છે એ બુદ્ધિ માટેના અવસ્તા 'બઓધ' શબ્દ માટે પેહલવી બુઇ શબ્દ છે. ફારસીમા પણ આડકતરી રીતે બુદ્ધિ માટે એ 'બુઇ' શબ્દ આવે છે. જેનો અર્થ શોધખોળ (quest, search) વિગેરે થાય છે, અને બુદ્ધિ માટે સંસ્કૃતમાં બોધ અથવા બુદ્ધિ છે.

વળી એ બુદ્ધિ માટેનાં અવસ્તાના 'બઓધ' શબ્દનો ધાતુ પણ ખુશબો માટેના 'બઓધ' શબ્દની માફક બુધ એટલે 'વાકેફ થવું જાણવું' છે.

હવે આપણે યાદ રાખવું જોઇએ કે આથ્રવનો એટલે આતશની તપાસ રાખનારાઓ ગેહ-ગેહ આતશને સુગંધી પદાર્થોથી રોશન કરે છે તે ક્રિયા જો કે આપણે 'બોય' દેવી એટલે ખુશબો ચઢાવવી એવા ખાસ શબ્દોથી ઓળખ્યે છીએ તોપણ શબ્દના ખરેખરા અર્થ પ્રમાણે અથોર-નાનો ગેહ-ગેહ એ સુગંધી પદાર્થ વિગેરેનું જે બળતણ આતશ પર મેલે છે, તે ઉપરાંત આપણ સર્વ આતશ આગળ જે સુખડ બળતણ લઇ જઇએ છીએ, તે સઘળાંને પણ "બોય-દેવાના" નામથી ઓળખ્યે છીએ.

બોએ દેવાને બુદ્ધિ મેળવવા સાથે સંબંધ:—

ત્યારે ખુશ્બો આપવી, અને વાકેફી મેળવવી યા જ્ઞાન મેળવવું યા બિદાર થવું એ માટે આપણી ફાસીર્ પેહલવી, અને અવસ્તા ભાષાઓમાં અને વળી ચોકસ હદ્દે સંસ્કૃત ભાષામાં એકનો એક ધાતુ (અવસ્તા બુધ, પેહલવી બુઇ, ફાસીર્ બુઇદન; અને સંસ્કૃત બુદ્ધ) છે, તે બીનાજ આપણે માટે ઉત્તમ રીત સુચક છે.

એ એક સરખી બાબદો સુચવે છે, કે 'બઓધ' અથવા બુદ્ધિ એટલે જ્ઞાન અથવા વાકેફી અથવા હુશ્યારી અથવા બિદારી મેળવવાની છે. આ દુન્યામાં ઘણીક તરેહથી ખુદ ધર્મ સંબંધી બાબદોમાં આપણે "આપ-અને-લે" કરવાનું છે તે દાદાર પણ આપણી પાસે કાંઇ માંગે છે, તે કાંઇ ફર્જ માંગે છે, અને તેનાં બદલામાં આપણને કાંઇ આપે છે. એજ મૂજબ બોએ દેવાની બાબદમાં છે. જો આપણે આતશને 'બોએ દઇએ' એટલે ખુશ્બો આપ્યે અને તેનાં બદલામાં આતશ પાસે કાંઇ લઇએ નહિ અને ખાલી હાથે જઇએ તો આતશ બેહરામમાં ગયલું ફોકટ ગણાય.

આતશની ન્યાયશમાં કહે છે કે:—

"વીસ્પનાંમ્ પર-ચરેન્તાંમ્ આતર્શ જસ્ત આદિધય ચિમ્ હખ હષે બરઇતી ફ્રચરેઽવાઓ અર્મએષાઇધે." એટલે "આતશ સઘળા (તેની નજદીક) આવનારાઓનાં હાથ તરફ જોએ છે, કે તે આવતો દોસ્ત બેઠેલા દોસ્ત (આતશ) માટે શું લઇ આવે છે?"

એટલે આતશ આપણો મિત્ર છે, અને આપણે તેની આગળ જઇએ છીએ,ત્યારે તે આપણા હાથ તરફ જોએ છે, કે આપણે તેને માટે કંઇ સુખડ યા લોબાન યા અગર જેવી ખુશ્બો લઇ ગયા છીએ કે નહિ, પણ આપણે તેની આગળ જઇએ છીએ, ત્યારેજ આપણા હાથ તરફ નજર કરતો નથી, પણ પાછો ફરતી વખતે પણ જાણે નજર કરે છે "એ મિત્ર મારે માટે સુખડ અને ખુશ્બોની ભેટ લાવ્યો હતો, તેના બદલામાં મારે ત્યાંથી પાછું કાંઇ લઇ જાય છે કે નહિ" જો તે આતશ તેનાં હાથ ખાલી જોય (વધારે વાસ્તવિક રીતે બોલ્યે તો તેનું મન ખાલી જોય તેનાં મનને ખાલી હાથે પાછુ ફરતુ' જોએ) તો તે આતશ પોતે તેથી નાખુશ થાય છે.

બોએ આપીને શું લેવું હવે ત્યારે ભણનારે આતશને બોએ અથવા ખુશ્બો આપીને તેની પાસેથી શું લેવાનું છે? આતશની ન્યાયશમાં ભણનાર જે દુવા ગુજારે છે, તે ઉપરથી આ સવાલનો જવાબ મળે છે. ત્યાં ભણનાર આતશને કહે છે કે,

દાયાઑમે આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મઝ્દાઑ, યા મે અંઘ્હત્ અફ્સાઁઘ્હાઑ, નૂરૅમ્ચ યવએચતાઇતે, વહિશ્તેમ્ અહૂમ્ અષઑનાંમ્ રઑચંઘ્હૅમ્ વીસ્પોખ્વાથ્રૅમ્ જજે-બુયે વંઘ્હાઉચ મીઝ્દે વંઘ્હાઉચ અવહિ ઉરૂનએચ દરેઘે અવંઘ્હે (ફ. ૬).

અર્થ—ઓ અહુરમજ્દના પુત્ર આતશ! તું મને (તે બક્ષેસ) આપ, કે જે મારે સારૂ હાલમાં અને હંમેશાં અશોનાં રોશ્નીવાલાં તથા તમામ સુખવાલા બેહસ્ત માટે બોધ આપે અને ભલી બંદગીના અને રવાન માટેનાં લાંબા વખતની મદદનાં ભલા બદલામાં હું તે (બોધ) મેળવું.

આ ફકરા ઉપરથી ખુલ્લું સાબેત થાય છે કે, આતશને બોએ દઇને આપણે આતશ પાસેથી ખાલી હાથે જવાને બદલે કાંઇ લઇ જવાનું છે, આપણે આતશને માટે સુખડ લોબાન અગર જેવી સુગંધી આપી બેહસ્તને માટેની બોએ (બોએ અથવા ખુશ્બો) આપીને આપણે (બુદ્ધિ અથવા અક્કલ અથવા સારા વિચારો) લઇ જવાના છે.

આતશની ન્યાયશનાં બીજા ફકરામાં આતશ પોતાની આગળ ખુશ્બો લઇ આવનારને જે શબ્દોમાં દુવાં દે છે તે શબ્દો ઉપરથી પણ આપણે જોઇએ છીએ, કે આપણે તેની આગળથી તેને બોય દઇને શું લઇ જવાનું છે, આતશ દુવા દે છે.

"ઉપ-થ્વા હક્ષોઇત્...વૅરૅઝવતચ મનો વરૅઝ્વતિચ હક્ષોઇત્ અંઘ્ઉહુ."

એટલે ચપળ મન તારી પુઠે ચાલજે, ચપળ જીંદગી તારી પુઠે ચાલજે.

ત્યારે આતશને બોય દઇ આપણે તેની આગળથી ચપળ મન અને ચપળ જીંદગી લઇને જવાનું છે.

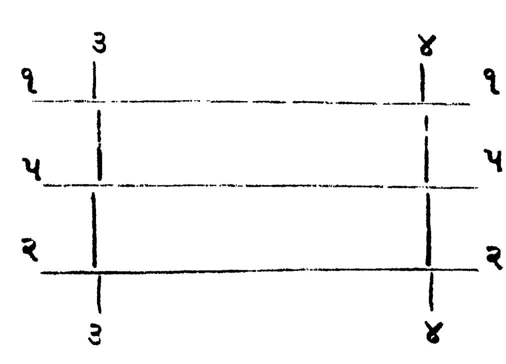
આતશને બોય દઇ બિદાર કરી આપણે બિદાર થવાનું છે:—

આપણે આતશ માટે જે સુખડ યા બોએ લઇ જઇએ છીએ તેથી તે સુસ્ત પડયો હોય તો રોશનીથી ચપળ અને બીદાર થાય છે તે આજુબાજુ રોશની અને ખુશબો પાંથરે છે, આપણે પણ ત્યારે આતશને બોય દઇ આતશને સુગંધી પદાર્થો આપી તેની પાસે તેના બદલામાં નીતિની રોશની, નેકીની ખુશબો, ભલી ચપળતાથી બીદારી લેવાની છે. જો આતશબેહેરામમાં અને આદરાનમાં એમ બોય દેવા એમ સુખડ ચઢાવવા જઇએ અને ત્યાંથી ખાલી મને કાંઇપણ નીતિજનક વિચાર લેવા વગર પાછા ફર્યે તો ફેરો ફોકટ ગણાય, આતશને દીધેલી તે બોય આપણે પોતાને માટે ફેરો ફોકટ ગણાય, તમારી સઘળી બોએ, જો તે તમોને પાછી બોએ યાને બુદ્ધિ યા અક્કલ યા નિતિજનક બિદારી આપે નહિ તો સઘળી ફોકટ ગણાય, તે બોય દીધેલી પણ સરખી અને નહિ દીધેલી પણ સરખી.

બોય દેતી વેળા ચઢાવવામાં આવતી માચી:—

પ્રથમ યોઝદાથ્રેગર ખુબનો ધણી હોય તે ગેહ બદલાતાં કુશ્તી પાદિઆવ કરી ગેહ અને ન્યાયશો ભણી અને રાતની ગેહમાં ગેહ અને સરોશ યસ્ત વડી ભણી ફર્જીયાત ગુજારી ગુમ્બદમાં દાખલ થાય, અને પ્રથમ પવિત્ર આતશ ઉપર ખુશબો મુકે અને સુખડની માંચી ચઢાવે, અગર સુખડની માચી નહિ બની શકતી હોય તો સ્વચ્છ કરેલા લાકડાની માચી ચઢાવે. માચી ૫) ટુકડાની[૧] નીચે મુજબ ચઢાવે.

માંચી ચઢાવતી વખતે પ્રથમ પુર્વે દિશા તરફ મોંહ કરી ઉભો રહે પ્રથમ બે ટુકડા એકમેકથી થોડાક દુર, પુર્વેથી પશ્ચિમની લાઇનમાં ગોઠવે, પછી દક્ષિણ દિશા તરફ મોહ કરી ઉભો રહી દક્ષિણ–ઉત્તરે ઉભા બે ટુકડા ગોઠવે એ પછી પાછો પશ્ચિમ

૧. માચી મુંબાઇમા દાદીશેઠના આતશબેહરામમા ૫) ટુકડાની, ઉદવાડે ઇરાનશાહના આતશબેહરામમાં ૯) ટુકડાની, મુંબાઇમાં મરહુમ ફરામજી કાવસજી બનાજીના, વાડીઆજી, સુરત શેઠ વકીલના, અને મોદીજીના તથા મુંબાઇનાં અનજુમનના અને નવસારીના અનજુમનનાં આતશબેહરામમાં ૬) ટુકડાની માચી ચઢે છે.

દિશા તરફ ફરી ૫) મો ટુકડો દરમ્યાનમાં પશ્ચિમ પુર્વેની લાઇનમાં ૧) ટુકડો ગોઠવે એટલે પાંચ ટુકડાની માચી થઇ.

માચી શબ્દનો ભાવાર્થ:—'માચી' શબ્દનો હાલ સાધારણ અર્થ "ખુરશી અથવા બેઠક" થાય. છે એ શબ્દ અસલ સંસ્કૃત 'મંચ' છે જેનો અર્થ "તખ્ત અથવા ઉંચી માનભરી બેઠક" થાય છે ત્યારે માચી ચઢાવવી એટલે આતશ ઉપર સુખડના કડકારૂપે તખ્ત ચઢાવવું, આપણા "આતશબેહરામને પાદશાહનો દરજ્જો આપ્યો છે. માટે આપણે "આતશ-બેહરામ પાદશાહ" બોલ્યે છીએ માટે જેમ પાદશાહને અર્પણ કરવા માટે લાયક ચીજ તખ્ત છે, તેમ આતશબેહરામ પાદશાહને સુખડની માચી (મંચ) એટલે તખ્ત અર્પણ કરવાનો વિચાર ઉભો થયો છે. એ દરજ્જેનાં આતશને પાદશાહનો એલકાબ લગાડયાથી તેના આતશની બેઠકને આપણે તખ્ત કહ્યે છીએ અને તેથી પવિત્ર સ્થાપવાની ક્રિયાને "આતશને તખ્તનશીન" કરવા કહી આપણે બોલ્યે છીએ એજ વિચારને લીધે એવા આતશને માથે ગુમ્બદમાં 'તાજ' ટાંગવામાં આવે છે. વળી એજ પાદશાહની મિસાલ યાદ રાખી આતશબેહરામમાં એકાદ તલવાર, ગુરૂઝ, બરછી જેવાં હથ્યારો જરૂરનાં માનવામાં આવે છે કારણ કે પાદશાહની સેવાંમાં હથ્થારદાર ખીદમતગારો અથવા સેંપાહો જરૂરનાં ધારવામાં આવે છે.

પણ એ સઘળુ આપણે ચિન્હ તરીકે સમજવું જોઇએ; રાજ્ય અને દીનને હમેશાં સંબંધ હોય છે. જેમ રાજ્યની એકયતા તેમ દીનની એકયતા (unity of state and church) એ બેઉ દેશની આબાદી માટે જરૂરનાં છે. રાજ્ય પોતાની સત્તાથી દેશમાં શારીરિક વ્યવસ્થા જાળવે છે. દીન પોતાની સત્તાથી આત્મીક અથવા નીતિની વ્યવસ્થા જાળવે છે ત્યારે ધર્માજ્યો અથવા આતશબેહરામો, દીનની હકુમતના દીનની બાદશાહીનાં અએવાનો છે. માટે દીનની હકુમત, દીનની બાદશાહીની નીશાનીઓ તરીકે એ આતશ પાદશાહના દરગાહમાં આપણે તખ્ત અને તાજ, અને તખ્ત અને તાજના રક્ષણ કરનાર હથ્યારો જોઇએ છીએ. એ હથ્યારો કાંઇ દીન અને દેશનાં શારીરિક દુશ્મનોને મારવા માટે ખાસ કરી ત્યાં મેલ્યાં નથી પણ ચિન્હ તરીકે (નિશાની તરીકે) મેલ્યાં છે, કે આતશબેહરામ પાદશાહના તાજો તખ્તની પાયદારી કાજે, આતશબેહરામ પાદશાહના પાયતખ્તની સલામતી કાજે તે મકાનના પુજારીઓએ, અને તે મકાનના સેતાયશે આવનારાઓએ મનના નીતિમાન વિચારોનાં હથ્યારોથી બદી અને બુરાઇને ગેરવ્યવસ્થા અને દુર્ગુણોને તોડવાની છે.

હવે માચી ચઢાવી ત્યાર કેડે આતશના ખ્વાનને પાવ કરવો, એમ પાવ કરવા માટે પ્રથમ એક ચોખ્ખાં પાણીનો કળસ્યો ત્રણ મરતબે નીચે મૂજબ પાવ કરે.

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે-મજ્દાઑ અષૅમ વૉહૂ (૧) (બાજમાં) યઑજ્દાથ્રૅહ ઝરહે ફ્રાંકર્દ.

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે-મજ્દાઓ અષૅમ્ વૉહૂ (૧) બાજમાં યઓજ-દાથ્રેહ ઝરહે વરૂકષ્.

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે—મજ્દાઑ અષૅમ્ વૉહૂ (૧) (બાજમાં) યઑજદાથ્રેહ ઝરહે પુઇતી હવીંસ્પ મીનો અર્દવીસૂર આવે પાક યઓજદાથ્રેહ.

એમ ત્રણ મરતબે ભણતાં, ત્રણ મરતબે પાણી વધુ રેડવામાં આવેછે, કે તે વાસણમાનું પાણી ઉભાઇ જઇ બ્હાર પડે, કળશ્યો પાવ કીધા પછી "**ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે-મજ્દાઑ અષૅમ્ વૉહૂ** (૧) પઢતાં જમણો હાથ પાવ કરે, અને પછી ડાબા હાથમાં કળશ્યો પકડીને કેબલા આગળ આવી (હાવન અને ઉશહિન ગેહમાં) પુર્વે ભણી ઉભો રહી બાજ લે ને આદોશ્ત પાવ કરે. (ઉજીરીન, ગેહમાં પાશ્ચમ ભણી ઉભો રહી બાજ લે. આતશના ખ્વાનને પાવ કરવાનો રિવાજ ઘણોજ પ્રાચિન અને ઇરાની છે, એમ આપણે યજશ્નેનો ૯ મો હા જે હોમ યશ્ત તરીકે જણાયલો છે તે ઉપરથી માલૂમ પડે છે. ત્યાં શરૂઆતમાંજ, જ્યારે પેગમબર જરથોશ્ત સાહેબને આતશનો ખ્વાન પાવ કરતા અને ગાથાના ભણતર ભણતા જણાવ્યા છે, ત્યારે તેની નજદીક હોમને આવતો જણાવ્યો છે. (હાવનીમ આ રતૂમ્ આ હઑમો ઉપાઇત્ જરથુશ્ત્રેમ્ આત્રેમ્ પઇરિ-યઑજ્દ થૅન્તેમ્ ગાથાઑસ્ચ શ્રાવ્યન્તેમ) (જ૦ ધ૦ સંભાષણો ભાગ ૨ જો પૃ. ૧૩૬ થી ૧૪૪ કૃત સર૦ જી. જ. મોદી.

ખ્વાન પાવ કરવાની બાજ [૧ ૨] :—

---

(૧) આતશનો ખ્વાન હાવન, ઉજીરન અને ઉશહિન ગેહેમાં બાજ લઇ પાવ કરે, અને રપિથ્વીન તથા અઇવિસ્રુથ્રેમ ગેહેમાં પાવ નહિ કરે (જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧ લો.)

(૨) હાવન અને ઉશહિન ગેહેમાં બોય દઇએ ત્યારે આદોસ્ત પાવ કરવાની બાજ લઇએ ત્યારે પુર્વે ભણી ઉભા રહી અને પછી પાછા ફરી ખ્વાન પુર્વેની બાજુએથી પાવ કર્યે., અને ઉજીરન ગેહમાં પશ્ચિમ ભણી ઉભો રહી બાજ લે, અને પુર્વની બાજુથી આદોસ્ત પાવ કરતાં જવું.

નેમસ્ે-તે આતર્શ મઝ્દાઓ અહુરહે હુધાઓ મજિશ્ત યજત ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મઝ્દાઓ અવૅમ વૅાહી (૩).

ફ્રવરાને...ફ્રસસ્તયએચ. આથ્રો અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્ર તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મઝ્દાઓ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્રસસ્તયએચ.

યથા અહી વઇર્યો-જઓતા ફ્રા મે બ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાત્ ચીત હચ ફ્રા અષવ વિધ્વાઓ મ્રઓતૂ. અવૅમ વૅાહી (૩) ભણવી, તેમાં ૧ લી અવૅમ વૅાહી ભણતા ખ્વાનનો પુર્વે દિશા તરફનો ભાગ પાવ કરે, અવૅમ વૅાહી ૨ જી ભણતા દક્ષિણ દિશાનો ભાગ પાવ કરે, અવૅમ વૅાહી ૩ જી ભણતાં પશ્ચિમ અને ઉત્તર દિશા તરફનો ભાગ પાવ કરે. એ પ્રમાણે આદોશ્ત પાવ કીધા પછી હાથ લુછી. હાથના દસ્તાના પહેરી આફ્રરગાન્યાને ચમચનુ પએવન્દ કરી નીચલી નિરંગ (બાજમાં પઢે)

"હુમત હુખ્ત હ્વરૂશ્ત બદફ્દ અશો જરતોશ્ત સ્પિતમાન અનુશહેરવાંન; બફ્નુદીએ રોજ (ફલાન) માહે (ફલાન) ગાહે (ફલાન) કે હુ-બુયેએ અનઅૅરવ્રૂમ બયારીએ આતશે વરહેરાંમ, બ હુતોક્ષાઇએ આદર-ખોરેહે આદર-ગોશાસ્પ, આદર બુર્જીન મહેરે અવારીએ હમા આદરાંન્ વ આતશાંન્, કેશાંન્-બ-વરહેરામે-બ-યઓઝ્દાથ્રેહ્ બઅવી-દાદગાહ નેશાસ્ત દસ્તંદ, વ-અંદ,

(પ્રગટ પઢે.)

નૅમસ્ે-તે આતર્શ મઝ્દાઓ અહુરહે હુધાઓ મજિશ્ત યજત ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મઝ્દાઓ અવૅમ વૅાહી (૩).

ફ્રવરાને ફ્રસસ્તયએચ...આથ્રો અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્ર, તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મઝ્દાઓ. ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહી વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે બ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાત્ચિત હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

યસ્નૅમચ વહ્મૅમચ, હુઅૅરતીમચ...હાવનો જસ્તો.

"દાઇત્યો અએસ્મે બુયાઓ" પદ ભણતા આતશ પર સુખડની સલી મુકે

"દાઇત્યો બઓઇધિ બુયાઓ" પદ ભણતા આતશ પર લોબાન મુકે.

"**દાઇત્યો પિથ્વિ બુયાઓ**" પદ ભણતા આતશ પર 'અગર' મુકે.

"**દાઇત્યો ઉપસયને બુયાઓ**" પદ ભણતા સુખડની સલી આતશ ઉપર મુકે.

પૅરૅનાસુશ હરૅથ્ર બુયાઓ, દહ્માસુશ હરૅથ્ર બુયાઓ, આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજદાઓ.

"**સઓચે બુયે અહ્માય નમાને,**" પદ ભણતાં ઘંટને ત્રણ થોકા મારી ત્રણ વાર વજાડવો.

"**મત્ સઓચે બુયે અહ્માય નમાને**" પદ ભણતાં ઘંટને ત્રણ થોકા મારી ત્રણ વાર વજાડવો.

"**રઓચહિ બુયે અહ્માય નમાને,**" પદ ભણતાં ઘંટને ત્રણ થોકા મારી ત્રણ વાર વજાડવો.

વક્ષથે બુયે અહ્માય નમાને...અહ્માઇ રએશ્ચ રઓચંઘ્રહેમ વીસ્પો ખાથ્રૅમ.

૧ લી "**ઉસ-મોઇ ઉજારૅષ્વા**" પદ ભણતાં આતશ ઉપર સુખડ લોબાનની ખુશ્બો મુકે ઘંટને ત્રણ થોકા મારી વજાડે અને પુરી કરે.

૨ જીવાર "**ઉસ-મોઇ ઉજારૅષ્વા**" પદ ભણતાં આતશ ઉપર ખુશ્બો મુકી ત્રણ થોકા મારી ત્રણવાર ઘંટ વજાડે અને પુરી કરે.

૩ જીવાર "**ઉસ-મોઇ ઉજારૅષ્વા**" પદ ભણતાં આતશ ઉપર ખુશ્બો મુકી ત્રણ થોકા મારી ઘંટ વજાડે અને પુરી કરે અને આતશનું પએવન્દ છોડી દઇ આતશબેહરામના ગુમ્બદના ઉંબર આગળ કશ (નહાની પાવી) છે ત્યાં આવી ઉભા રહી.

અશૅમ વોહી (૧) હજાથ્રૅમ, જસ મે અવંઘ્રહે મજ્દ, અશૅમ વોહી (૧).

ફીરોઝગર બાદ ખોરેહે એનીજેહ વેહ દીન માજ્દયસ્નાન (૩) વાર, **બેરસાદ** પઢે અને તમામ કરે.

એટલે બોય દેવાની ક્રિયા પુરી થઇ.

હાવન અને ઉષહિનગેહમાં પુર્વે ભણી મોહ કરી બોય દે, અને રપિથ્વિન-ઉજયેરીન અને અઇવિસ્રુથ્રમ ગેહમાં પશ્ચિમ ભણી મોહ કરી બોય દે.

આતશબેહરામની "ભસ્મ" લેવાની ક્રિયા.

"ભસ્મ" ખાકને કહેવામાં આવે છે કે જે ન્હાન નવાડતી વખતે, ખાસ નીરંગદીનમાં ભેળીને ન્હાન લેનારને પાવામાં આવે છે. તેમજ નવો વરસ્યો બનાવતી વખતે બી "ભસ્મ"ની ખાસ જરૂર વરસ પકાવવા માટે પડે છે. તેવી "ભસ્મ" આતશબેહરામથી વીધી પ્રમાણે કાઢવામાં આવે છે, કે જે વીધી નીચે આપવામાં આવે છે. આવી વીધી પ્રમાણે લીધેલી પવિત્ર "ભસ્મ"થી શું ફાયદા છે તે આપણે અત્રે જાણીશું.

"પવિત્ર "ભસ્મ"ના ફાયદા."

"ભસ્મ" યાને ખાક આ ખાકમાં ઘણી જાતનાં ખાર આવે છે, તેમાં મુખ્ય કારબોનેટ ઓફ પોટાશ રહે છે. તેમજ નીરંગદીનમાં કારબોલીક એસીડ આવે છે જે ઘણો જલ્લદ હોય છે. પણ એમાં "ભસ્મ" નાંખવાથી કારબોનેટ ખાર એસીડ સાથે મળી જાય છે જેથી તેનું કુવ્વત નરમ પડી જાય છે, માટે નીરંગ પીનારને કાંઇબી નુકસાન નહિ પુગે તેને માટે નીરંગમાં "ભસ્મ" નાંખવામાં આવે છે.

જેવી રીતે "ગઓમેઝ" (નીરંગ) માં સઘળી જાતની રીમણી (ગલીચી) રોગીષ્ટ જીવજંતુઓ વિગેરેને દુર કરવાનું તત્વ હોય છે, તેમ "ભસ્મ"માં પણ કેટલેક દરજ્જે એવું તત્વ સમાયલું છે. તે માટે જરથોસ્તી ધર્મમાં નીરંગ સાથે ખાક (ભસ્મ) પણ વાપરવાનું ફર્માન છે. એ માટે વંદીદાદમાં જણાવ્યું છે કે "ભસ્મ"ને બળદના નીરંગ સાથે (ભેલેલા) ત્રણ–છ-અથવા નવ ટીપાં (તે) મુવેલું છોકરૂ જણનારી સ્ત્રીનાં ગર્ભસ્થાનનાં અન્દરનાં ભાગમાં છાંટે" (વંદીદાદ ૫૦ ૫ મી ફ૦ ૫૧) કારણ કે બાયડીવાં "જેહદાંન"માં મુવેલું બચ્ચું રહ્યું તેથી તે રીમન થયું એટલે રોગીષ્ટ બન્યું, માટે તેને ઉપલી રીતની દવાથી સાફ કરવા જરતોશ્તી ધર્મ શિખવે છે. અને તેમજ નવો વરસ્યો બનાવતી વખતે ગોધાનાં પુછડાના "વરસ" (બાલ) લેવામાં આવે છે તે જો કે રીમન યાને અપવિત્ર છતાં તેને જ્યાં સુધી ભસ્મની તથા પાણીની અન્દર ભેલી આતશપર મુકી બરાબર પાવ કરવામાં આવતો નથી, ત્યાં સુધી તેને એલાયદા તાક યા ગોખલામાં મુકી રાખવામાં આવે છે, અને જ્યારે તેને "ભસ્મ" અને જોરના પાણી સાથે આતશપર મુકી પાવ કરવામાં આવે છે, ત્યારેજ તે વધારે બુલંદ અને પવિત્ર બને છે. તે આપણને બતાવે છે કે જે "ભસ્મ"માં કાંઇ સારા ગુણો હોવા જોઇએ, તેથીજ

આપણા મ્હાન સત વક્ષુરે વક્ષુરાન પેગામ્બર જરતોશ્ત સાહેબે રાખને પણ આપણી ક્રિયાઓમાં વાપરવાનું ફર્માન આપ્યું છે, અને તેને આતશ બહેરામમાંથી કાઢવાનું નીચે મૂજબની બુલંદ ક્રિયાઓ સુચવી છે.

"મોબેદ જણ ૨) જે મ્હોટી ખુબવાલા હોય તેઓ એ મ્હોટી ખુબના અમલે ધાતુના જામ ૨) ખુમચો ૧) ચમચ ૧) મલમલનો કડકો ૧) પાવ કરી ખુશ્ક કરે, અને આતશ બહેરામમાં જ્યાં એક જુદી ન્હાની પાવી છે ત્યાં ઉભા રહી નીચે મૂજબ બાજ લે.

"ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વૉહૂ (૩) ફ્રવરાને... ફ્રસસ્તયએચ૦ અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે અઇર્યમનો ઇષ્યેહે સૂરહે મજ્દધાતહે સઑકયાઑ. વંઘ્નહુયાઑ વૉઉરૂ દોઇથ્રાઑ મજ્દધાત્યાઑ અષઑન્યાઑ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાતચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિધ્વાઑ મ્રઑત્.

અષેમ વહિશ્તેમ સ્રએશ્તેમ અમેષેમ સ્પેન્તેમ યજમઇદે. અઇર્યમનેમ ઇષીમ યજમઇદે, સૂરેમ મજ્દધાતેમ યજમઇદે, સઑકામ વંઘ્નહુઇમ વૉઉરૂ દોઇથ્રાંમ મજ્દધાતાંમ અષઑનીમ યજમઇદે.

(બાજમાં પઢે) **બક્ષ્નુઈ એ** દાદાર **અહુરમજ્દ** રયોમન્દ **ખરોહેમન્દ, બક્ષ્નુદીએ** અર્દિબેહેશ્તે બુલંદ આદર સરોશ વર્જ વરહેરામ યજદ ફીરોજગર.

બક્ષ્નુદીએ અવરે હમા આદરાંન વ આતશાને હફ્તકેશ્વર જમીન બાદ, બ રોજે (ફ્લાંન), **બ માહે** (ફ્લાંન), **બ ગાહે** (ફ્લાંન) અહિંયા સુધી પઢે પછી

મુગે મ્હોઢે હાથમાં દસ્તાના પહેરી પેલી પાવ ચમચે આતશ બહેરામમા બાજુની કોર આગળ ભસ્મ કાઢે પાછા હાથ પાવ કરી ખુશ્ક કરે. અને 'ભસ્મ' પેલા મલમલના પાવ કપડાં વડે ચાળે, અને એક જામમાં ભરે, અને તેની ઉપર ધાતુનું ઢાંકણ ઢાંકે, અને પાવ કપડું ત્રણ પડનું કરી તેને ઉપર પાવ દોરાથી ત્રણ આંટા મારી બે સવરા ગાંઠ વાલે અને આ મોબેદો પાછા પેલી ન્હાની પાવીમાં આવી બાજે મૂકે.

યથા અહૂ વઇર્યો (૨) ય૦ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે અઇર્યમનો ઇષ્યેહે સૂરહે મજ્દધાતહે સઑકયાઑ

વંગ્હુહુયાઑ. વૉઉરૂ હ્વાઇશ્રાઑ મજદધાત્યાઑ અષઑન્યાઑ, અષૅમ વૉહી (૧)

અહ્માઇ રએશ્ચ, હુજ્ઘરૅમ, જસ મે અવંઘહે મજદ, અષૅમ વૉહી (૧)

પછી બહાર આવી કશ્તી કરવી.

'ભસ્મ' હાવન અને ઉજીરન ગેહમાં કાઢે, તે સિવાય બીજી ગેહમાં નહિ કાઢે.

(જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયત જવાબ ૩૦ મો).

નવા આદરાન બનાવવાની ક્રિયા.

આતશે-આદરાન, આદરાન શબ્દ આતશ યા આદર શબ્દનું બહુવચન રૂપ છે, અને તેનો અર્થ આતશો (યાને જુદી જુદી જાતના આતશો) કરી થાય છે. એ "આતશે આદરાન" ના કેબલો પરઠવાને માટે અથારનાંન, રથએશ્તારાન, વાસ્ત્રયોશાંન્ અને હુતોક્ષાન એ ટોળાનાં ધંધાદારીઓનાં આતશો ચુંટવામાં આવે છે, તેમાં મ્હોટો ભાગ હુતોક્ષાન એટલે ધંધાદારીઓને ત્યાંનાં આતશો હોય છે. એ આતશો સદરહુ ૪ વર્ગનાં ટોળાના આતશો લાવી ગાલી ત્રણ દિવસ ક્રિયા કરી ૪ થે દિવસે તખ્તનશીન કરવામાં આવે છે.

આ આતશોને કેબલો તખ્તનશીન કરવા પ્રથમ તેનો ગુમ્બદ ઇંજવો જોઇએ, તે એવી રીતે કે, પ્રથમ તે ગુમ્બદને ૩) વાર નીરંગ કરી પાવન કરે અને સુકવે, તે પછી ૩) વાર પાણીએ પાવન કરી સુકવે અને ત્યાર પછી, નવા બરેષ્નૂમની તૈયાર થયલા યોજદાથ્રેગર મોબેદ ત્રણ દિવસ સરોશની યજશ્ને અને વંદીદાદ કરી ઇંજે અને ચોથે દિવસે તખ્ત ઉપર અરદાફ્રવશની યજશ્ને કરે, બાજ ઇજે અને જશન કરે.

હવે આદરાન માટે નીચલા ચાર વર્ગનાં આતશો મેલવવા જોઇએ તેમાં,

૧ લો અથોરનાન ટોળાનો આતશ.
૨ જો રથએસ્તારાન ટોળાનો ,,
૩ જો વાસ્ત્રયોશાન ટોળાનો ,,
૪ થો હુતોક્ષાન ટોળાનો ,,

૧ લો અથોરનાન ટોળાનો આતશ—એટલે દસ્તુર—મોબેદ તથા દાવર અને જે ધણી આદરાન પરઠાવે તેને ઘરનાં તથા પરહેઝગાર બેહદીનો અથવા દાવરોને ઘરનાં આતશો મેળવવા.

૨ જો રથએશ્તાર ટોળાનો આતશ તે દેશનાં દેશપતિને ઘરના બાવરચી ખાનાનો આતશ; લશ્કરના વડા સેનાપતિને ત્યાંનો અથવા વડા ન્યાયાધીશનાં ઘરનો આતશ મેળવવા.

૩ જો વાસ્ત્રયોશ ટોળાંનો આતશ એટલે કોઇ બુરજીગર યાને ખેડુતને ત્યાંનો તે ખેડુત દીનદાર યા જુદદીન હોય તેના બાવરચી ખાનાનો આતશ મેળવવો.

૪ થો હુતોક્ષાન ટોળાના આતશ એટલે જે જે આતશો પર વધારે આઝાબ પડતો હોય તે આતશો જેવા કે:—

૧ હમામ ખાનાનો.
૨ સોનીનો.
૩ ભઠિઆરાનો.
૪ લુહારનો.
૫ કલાઇગરનો.
૬ તનુરનો.
૭ રંગરેજનો.
૮ ખરાદીનો
૯ રૂપગરનો.
૧૦ દારૂની ભઠ્ઠીનો.
૧૧ કુંભારનો.
૧૨ નળીઆની ભઠ્ઠીનો.
૧૩ ઇંટની ભઠ્ઠીનો.
૧૪ છોઇની ભઠ્ઠીનો.
૧૫ ચુનાની ભઠ્ઠીનો.
૧૬ ગોવાલ્યાને ત્યાંનો
૧૭ કંસારાનો.
૧૮ ચોકીદારનો.
૧૯ વણજારાનો.

ઉપલા ૪ વર્ગના આતશો કેવી રીતે પાવ કરવા તે આપણે વંદીદાદની ૮) મી પરગરદ મુજબ બે માઝદયસ્નાંન જરતોશ્તીઓએ પાદિઆવ કુશ્તી કરી સરોશ બાજ અપહેં સુધી પઢી બાજમાં દસ્તુરી ભણી આતશ લેવો, અને તે પછી તેને ૯) વખત ગાલવો, યાને તેની જોત લેવી જ્યારે તેની જોત પાવ કર્યે ત્યારે 'નીરંગે આતશ પાવ કર્દન' આતશબહેરામની ક્રિયામાં આપી છે તે પ્રમાણે પઢવી કરે, પછી તેને ફરી ઉપર પ્રમાણે ગાલે અને આ પ્રમાણે ૯ વખત ગાલે, યાને આતશની જોત લે અને તેને એક આફરગાન્યામાં જુદા રાખે એ પ્રમાણે ૪) વર્ગોનાં આતશો ગાલી પાવ કરી ચેહારો આફરગાન્યામાં જુદા જુદા રાખવા તે ચેહારો આતશોને જુદા જુદા ત્રણ દિવસ ઇંજવા.

૧) લે દિવસે સરોશ યજદની ક્ષ્નુમનથી યજશ્ને, સરોશની વીસ્પર્દ, તથા સરોશનો વંદીદાદ ૧) કરવો.

૨) જે દિવસે જે રોજ હોય તેની યજશને ૧), વીસ્પર્દ ૧) તથા વંદીદાદ ૧) કરે.

પછી આ ચેહારો વર્ગનાં આતશોને એકત્ર કરવા યાને અથોરનાન ટોળાનાં આતશમાં અકેક પછી મેળવવા અને ત્રણ મરતબે આતશની નમસ્કાર તથા અશ્રાઈ રએશચ...ભણવી અને પેલા ત્રણ આફ્રરગાન્યા-ઓની રાખ થંડી પડે ત્યાં સુધી પએવન્દ કાયમ રાખવું અને ત્યાર પછી ત્રણે આફ્રગાન્યા ખસેડવા અને ત્રીજે દિવસે અર્દાફ્રવષની નંયતે યાને ક્ષ્નુમનથી ૧) ઇજશ્ને અને વીસ્પર્દ ૧) અને વંદીદાદ ૧) આ એકત્ર કીધેલા આતશો ઉપર કરવી.

૪ થે દિવસે સરોશની ક્ષ્નુમનથી યજશ્ને ૧) કરવી તે પછી આ આતશ આદરાનને દબદબા ભરી રીતે તખ્તનશીન કરવા. એ આતશ (આદરાન) ઉઠાવતી વેળા 'યથા અહૂ વઈર્યો' ભણતાં ભણતાં જવું અને તખ્તનશીન કરવાં, બોય દેવી, જશન કરે અને બાજે ઇંજે એ આદરાનની તખ્તનશીનની ક્રિયા સંપુર્ણ થઈ.

—*❦❁❦*—

આતશ આદરાનને આતશબેહરામના કેબલાના પાયતખ્ત આગલ સરપોશ ઢાંકી લાવી તેના એક કદમ છેટે રાખી–પએવન્દ કરી નીચે પ્રમાણે સરૂદ કરવાનું ફર્માન.

આતશ આદરાનને આતશ બેહરામના કેબલાના પાયતખ્ત આગલ સરપોશ ઢાંકી લાવી તેનાં ૧) કદમે છેટે રાખી નીચે પ્રમાણે સરૂદ થવા દેવા.

આતશે આદરાનને સરૂદ કરવાનું જરતોશ્તી ધર્મનું ફર્માન આ છે કે જયાં એક શહેર હોય અને જરતોશ્તીઓની વસ્તી હોય, ત્યા ત્રણ દરજ્જાનાં ૧) આતશે-દાદગાહ, ૨) આતશે આદરાન અને ૩) આતશ

બેહરામને કેબલા-સ્થાપિત કરવા, આમાં આદરાનનો કેબલો જ્યાં જરતોશ્તીઓનાં ૧૦ ઘરની વસ્તી હોય ત્યાં ખસુસ કરવો.

અને જરતોશ્તીઓ પોતાના ઘરના આતશ પર ખાણું ત્રણ યા વધુમાં વધુ સાત દિવસ સુધી પકાવી એ આતશને આતશેદાદગાહમાં પએવન્દ કરી તેની જોત મેળવે યાને ઘરના આતશને સરપોશ ઢાંકી આતશે દાદગાહ સાથે ૧) કદમ દૂરથી પએવન્દ કરવું અને યથા અહી વઈર્યો ૨૧) પઢવા અને આતશ સર્દ થવા દેવા.

અને એ પ્રમાણે આતશે દાદગાહ યાને ઓરવીસ ગાહના આતશને, આતશે આદરાનમાં ઉપર મૂજબ જોત મેળવે,

અને દર વર્ષે ૫) મા ગાથાની ઉશહિનગાહની આતશબેહરામની બોય દેવાયા પછી આતશે આદરાનની જ્યોત આતશબેહરામના પાયતખ્ત આગળ ૧) કદમ દૂરથી આદરાંનનાં આતશ પર સરપોશ ઢાંકીને ત્રણ ખુબવાલા મોબેદો લાવી મેળવે અને ત્રણ મોબેદો ત્રણ ત્રણ આતશ ન્યાયશ કરે યાને બધી મળીને નવ ન્યાએશ કરે એમ કામદીન શાપુરની રેવાયત ફરમાન આપે છે.

આ મૂજબનુ ફરમાંન એ રેવાયત ઉપરાંત ૭૮ સવાલની રેવાયત, કાઉશ કામદીનની રેવાયત, બેહદીન જાસાની રેવાયત, દારાબ હોરમજદયારની રેવાયત, સદદરે નઝમ વિગેરે ઉપરથી મલે છે. (જુવો આદરખુરેહ-પુ૦ ૨૮-૨૯-૪૭-૫૦-૫૧-૫૨ માં આ બાબદ આવી છે, કૃતા દસ્તુર રૂસતમજી કેકોબાદ મુલ્લાંફિરોઝ)

આદરાનના આતશ સર્દ કીધા પછી પાછા નવા આદરાન તેની તર્તીબથી બરપા કરવા.

નવા દોખ્માના પાયાની ક્રિયા.

પ્રથમ જે જગ્યા ઉપર નવું દોખ્મુ બાંધવું હોય તે જગ્યા ઉપર દોખ્માનો ઘેરાવો (circumference) મુકરર કરવો અને જગ્યા સાફસુફ કરાવવી પછી તેને ઘેરાવાની જગ્યાએ દુર દુરથી ખીલાઓ થોકી તેને ગોલ ફરતો સાત તારના સુતરનો તાણો એક વાર પુરી તેનો એક છેડો જ્યાં જશન માંડવાની જગ્યા મુકરર કીધી હોય ત્યાં લાવવો.

આ પ્રમાણે કરવાનું કારણ એ કે દોખ્માની જગ્યાએથી જે દુજ શક્તિ નિવાસ કરી રહીં હોય તેને દુર કરી જગ્યા પાવન કરવાની છે. કારણ જમીનનાં અંદરનાં ભાગોમાં અંગ્રેમઇન્યુશને લગતાં પ્રાણીઓની જગ્યા હોય છે.

જે માટે કહે છે કે, "અય અશો જરથુશ્ત્ર! જમીનનાં પાંચ નાખુશ થતા ભાગોમાં ચોથો તે એક છે, કે જેમાં અંગ્રેમઇન્યુશને લગતાં પ્રાણીઓએ છુપાઈ બેસવાની જગ્યા કીધી હોય." (વં૦ પર૦ ૩. ફ૦ ૧૧.)

હવે દોખ્માના પાયો–યા કોદાળી મારવાની ક્રિયા માટે જ્યાં દોખ્માનો નાભ યા ભંડારની જગ્યા વચ્ચોવચ્ચમાં આવી છે તે મુકરર કરવી, અને ત્યાં એક કુશાદે 'કશ' યાને પાવી કરવી ત્યાં પાયાની ક્રિયાનો દિવસ ઠેરવ્યો હોય ત્યારે તે દિવસે હાવન ગેહમાં એક યઓજ-દાથ્રેગર મોબેદ ૧ લી સરોશની, ૨ જી અર્દાફ્વશની, અને ૩ જી હપ્ત અમેશાસ્પંદની બાજ ધરે, અને તેની હરોલમાં દૂરથી બીજા મોબેદોએ જશન કરવું. પછી બાજ ધરનાર મોબેદ જામો પિછોડી પહેરી પદાન નાંખી, પેલી બાજ ધરી તે કશમાં ઉભા રહીં અને પેલા દોખ્માની જગ્યાના ઘેરાવાનું સુતરનું પએવન્દ કરી હાથમાં નવી કોદાળી પકડી નીચે મુજબ અવસ્તા પઢે.

"**ક્ષ્નઑાથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષઁમ વોહૂ (૧) યથા અહૂ વઇર્યો (૫), અષઁમ વોહૂ ૩. ફ્રવરાને** (જાવત) **કેમ ના મજ્દા... ગએથાઓ અસ્તત વઇતીશ અષહે**"

(બાજમાં પઢે) **બ-દસ્તુરીએ દાદાર અહુરમજ્દ, બ-દસ્તુરીએ અમેશાસ્પન્દાન, બ-દસ્તુરીએ સ્રઓષ અષો ફીરોજગર, બ-દસ્તુરીએ**

જરથુશ્ત્ર સ્પિતમાંન્, બ-દસ્તુરીએ ચથમાન વિસ્તાસ્પાંન્, બ-દસ્તુ-રીએ પેશોતન્ વિસ્તાસ્પાંન્, બ-દસ્તુરીએ હુમા દસ્તુરાન જમાને (આ હીગામ પર જે દસ્તુર હોય તેનું નામ દેવું.)

બદહે મુબદે શાહ ગુશતાસ્પ, બદહે મુબદે શાહ કેખશરૂ, બદહે મુબદે શાહ અર્દશીર, બદહે મુબદે હુમા દહે મુબદાન ઇન્ જમાન્ (આ વખતે જે અધિકારી મોબેદ હોય તેનું નામ દેવું.)

બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રયોમન્દે ખોરેહ્મન્દ, બક્ષ્નુદીએ દીને પાક અહુરમજ્દ, બક્ષ્નુદીએ રવાને અશો ચરતે ફ્રોહરે જરથુશ્ત્ર સ્પિતમાંન્, બક્ષ્નુદીએ રવાને આદરબાદ માહરેસ્પંદાંન.

બક્ષ્નુદાએ અવા હુમા અમેશાસ્પન્દાંન ફીરોજગર, બક્ષ્નુદીએ રોજ (ફ્લાંન) માહે (ફ્લાંન) ગાહે (ફ્લાંન) બક્ષ્નુદોએ વાજે સરૂશ અજ બેહરત (ફ્લાંન બેન ફ્લાંન) બેરસાદ.

(પ્રગટ પઢે) યથા અહી વઇર્યો ૧) કેમ ના મજ્દા...ગએથાઓ અસ્તવઇતિશ અષહે.

ઇમાંમ્ આઅત્ જાંમ્ ગેનાબીશ હથા યજમઇદે. યા નાઓ બરઇતિ યાઓસ્ચ તોઇ ગેનાઓ અહુરા મજ્દા અષાત્ હચા વઇર્યાઓ તાઓ યજમઇદે.

ઇજાઓ યઓશ્તયો ફ્રેશ્તયો આર્મતયો વંઘ્નુહીમ્ આબીશ અષીમ્, વંઘ્નુહીમ્ ઇષેમ, વંઘ્નુહીમ્ આજુઇતિમ્ વંઘ્નુહીમ્ ફ્રસસ્તીમ્ વંઘ્નુહીમ્ પરેન્દીમ્ યજમઇદે.

અર્થ—આએ જમીન જે આપણને પોષણ આપે છે તેનો (તથા) તેની સાથે (નીચે જણાવેલા) નારી શીકળના ફ્રેશ્તા (જેમ કે અસ્પ-ન્દાર્મદ, આવાં, દીન, અશિશ્વંઘ) અને નીતિનાં ગુણોને અમો વખાણએ છીએ. અએ અહુરમજદ ! (આએ નીચે જણાવેલા) તારા નારી શિકલના ફ્રેસ્તા તથા નીતિનાં ગુણો જે અશોઇને લીધે પસંદ કરવા જોગ (છે) તેઓને અમો વખાણએ છીએ.

આબાદી. પવિત્રાઇ, વૃદ્ધિ, સંપુર્ણ મનશ્ની, (અથવા સલ્યતા,) તેની સાથે વળી ભલી સત્યતા. ભલી ઇચ્છા, ભલી આબાદી, ભલી શિખામણ (તથા) ભલી પારેન્દિ (એ બધાંને) અમો વખાણ્યે છીએ (ય૦ હા૦ ૩૮, ફ. ૧–૨. કૃત.. કા. એ કાંગા.)

જમીન પવિત્ર કરવા માટે તેના માનોની આધારણ વિશે વંદીદાદ ૫ર૦ ૧૧, ફ૦ ૫.)

પછી યથા અહૂ વઇર્યો (૮) બુલંદ આવાજે પઢવા (જુઓ વંદીદાદ ૫ર૦ ૧૧, ફ૦ ૮) અને જમીન ખોદવી.

(અહુનવરના બાબદમાં અરશીશંગ યશતમાં અંગ્રેમઇન્યુશ કહે છે કે, "અહુનવઇર્ય" જે ગોયા "કત" માપના જેટલા મ્હોટા પથ્થર જેવું હથ્યારની મારફતે મને મારે છે; અને ધાતુને પિગળાવી નાખે તેવી રીતે "અષ વહિશ્ત"ની મારફતે મને બાળી નાખે છે.)

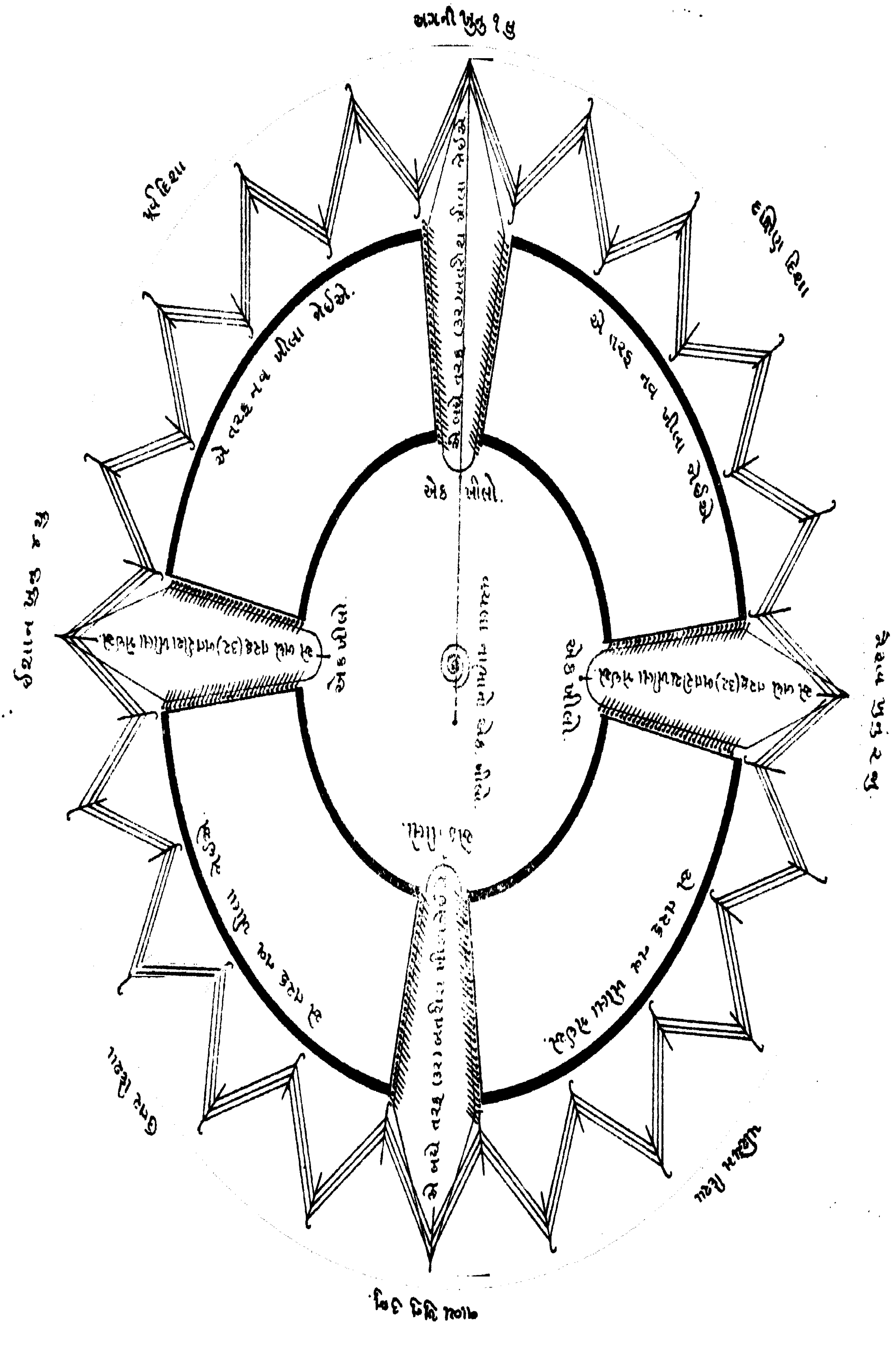
પછી નીચલા અવસ્તા બુલંદ અવાજે પઢવા.

પૅરને અએશ્મ, પૅરને નસુમ, પૅરને હામ રએથ્વએમ પૅરને પઇતિ રએથ્વએમ, પૅરને ખ્રવી, પૅરને ખ્રવીશ્ને, પૅરને બુઇધિ, પૅરને બુઇધિજ, પૅરને કુન્દ, પૅરને કુન્દિજ, પૅરને બુશ્યાસ્ત યા જરઇને, પૅરને બુશ્યાંસ્ત, યા દરૅગ ગવ, પૅરને મુઇધિ, પૅરને કપસ્તિશ, પૅરને પઇરિકાંમ યા આઇતિ, જાંમ પૅરને હાઇતીમ યા આઇતિ જામ. પૅરને થ્વા દુજદ અંગ્રોમઇન્યુશ હચ.

અર્થ–હું અએશ્મ દેવને હાંકી કાહાડુ છુ, હુ નસુશ દેવને હાંકી કહાડું છું, હુ હમરીત તથા પતરીત રીમનીને હાંકી કાહાડું છું, હું ખ્રુ (દેવની) સામે થાઉં છું, હું ખ્રવીદનું (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું બુઇધિ (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું બુઇધિજ (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું કુન્દ (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું કુન્દિજ (દેવ)ની સામે થાઉં છું, હું પીળા સુસ્ત બુશ્યાંસ્ત દેવની સામે થાઉં છું, લાંબા હાથવાળા બુશ્યાંસ્ત દેવની તેમજ મુઇધિ અને કપસ્તિશ દેવની સામે થાવું છું, હું પરીની સામે થાવું છું, કે જે જમીનની નજદીક જાય છે, હું નજી- સાઇના દેવની સામે થાઉં છું કે જે જમીન નજદીક જાય છે.

અય ખરાબ જાણનાર અંગ્રેમઇન્યુશ તુને આએ જમીનમાંથી દફે કરવાને હુ તારી સામે થાઉ છું. ('વંદીદાદ ૫૦ ૧૧, ફ૦ ૯.)
આ પછી બાજ મુકવી.

દુખમાના તાણાનો નકશો.

(મગટ પઢે) નૅમસ્ચા યા આર્મઇતિશ ઇજાચા, નૅમસ્ચા યા આર્મઇતિશ ઇજાચા, નૅમસ્ચા યા આર્મઇતિશ ઇજાચા.

યથા અહી વઇર્યો (૨) યસ્નૅમચ વહ્મેમચ અઑજસ્ચ જવ-ર્ચ આફ્રિનામી, સ્રઑષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ માંથ્રહે દ્રષ્ઠિ દ્રઑશ્ આહૂઇર્યેહે અષેમ્ વોહી (૧) અહ્માઇ રએશ્ચ, હુજંઘ્રેમ બએષજનાંમ, જસ-મે અવંઘ્રહે મજ્દ...અષેમ્ વોહી (૧).

ફ્રોરેજગર બાદ્ ખોરેહે અવિજેહ્ વેહ્ દીન માજ્દયસ્નાન્ (૩ વાર પઢે) અષેમ્ વોહી (૧)

(કોહાળીની ક્રિયા અત્રે ખતમ થઇ.)

દોખ્માનો તાણો પુરવાની ક્રિયા.

દોખ્માનો તાણો પુરવાની ક્રિયા, પ્રથમ જેટલો દોખ્માનો ઘેરાવો હોય તે ઉપર નેગાહ રાખીને તેની અંદર ત્રણ આંતા ફરી વળે એટલો લાંબો સુતરનો તાંણો લેવો, અને ૧૦૧) તાર એકત્ર કરી તેનો તાણો તૈયાર કરવો, પછી લોઢાના ખીલા સઘળા ન્હાના મ્હોટા મળીને ૩૦૧) ત્રણુસોને એક તૈયાર કરવા તે નીચલી વિગતે.

આ ખીલાઓમા ૧) લો મ્હોટો ખીલો ૧) સુરાખ વગરનો મણ ૧) નો તૈયાર કરવો.

૪) ખીલા—અગ્નિ, નૈરૂત્ય, વાવ્ય, અને ઇશાન, કોણુના મણ ૨) ના, તૈયાર કરવા. એ ચેહારે ખીલાને દરેકને ત્રણ ત્રણ સુરાખ મથાળેથી પડાવવાં, જેમા નીચેના ૨) સુરાખ આડા અને ઉપરનો ૧) ઉભો એ પ્રમાણે તૈયાર કરવા.

પછી ચેહારે હિસાના ખીલા નંગ ૩૬, દરેક હિશાના ૯) ના હિસાબે, મણ ૧) ના કરાવવા જેનાં માંથાં વાકાં (f) હોવા જોઇએ.

ભંડારની ૪) નીકના ખીલા ૨૫૬ આમણસામણ ચોડવા માટે ઉપલા ૩૬ કરતા ન્હાના કરવા, અને તે નીકની શરૂઆતનાં માર્ગનાં દરેક ઠેકાણેનો અકેકો ખીલો મળી ૪) એ પ્રમાણે.

૧ મણનો	૨ મણના	૧ મણના	૧ મણના	કુલ્લે ખીલા.
૧	૪	૩૬	૨૬૦	(૩૦૧)

તૈયાર કરાવવા આ ૩૦૧) માં ચેહારે કોણના ૪) ખીલાનેજ માત્ર સુરાખ પડાવવા; અને તે સિવાય સર્વે વગર સુરાખના ખીલા હોવા જોઇએ. પેલો તૈયાર થયલો ૧૦૧) તારનો તાણો તેને ચોખ્ખા પાણીથી ત્રણવાર ધોઇ સુકવે, અને ૩૦૧) ખીલાને પ્રથમ ગોમેજથી ત્રણ વાર, અને પછી પાણીથી ત્રણ વાર ધોઇ સુકાવા દેવા; અને સુતર અને ખીલાઓ ઉપર, એક દિવસ આગમજથી સરોશ બાજ ધરી ઇંજીને તેને એલાયદી જગ્યામાં સાબેત રાખવા.

હવે દોખ્માને લગતી ગોળ ફરતી દિવાલનો પાયો તથા ભંડાર, અને તેની ચેહારે નીકના પાયા ખોદી તૈયાર રાખવા અને નીક પાસેની ચેહારે બાજુની જગ્યાઓ ઉંચી રાખવી એ પ્રમાણે તૈયાર કીધા પછી,

જે દિવસે તાણો પુરવાનો હોય, તે દિવસે મોબેદ જન ૨) બરશ્નુમ વાલા તે પાયાની અન્દર ઉતરી ખીલા, સુતર, હથોડા વિગેરેની શામગ્રી કરી પાયાની અંદર બન્ને મોબેદો જુદા જુદા દરૂન લઇ સરોશ બાજ ઇજી પાંચ તાએની ખુબ કરે, અને બાજ મુકી જામો પીછોડી પેહરી બન્ને મોબેદો હમપએવન્દ થાઇ સરોશબાજ 'અષહે' સુધી ભણી દસ્તુરી (બાજમાં) પઢવી, એ પછી નીચે મુજબ ખીલા ચોહડતાં અને તે ચોહડતાં દરેક ખીલે મનમાં (બાજમાં) યથા અહી વઇર્યોના કલામ પઢયા કરે.

૧ લો ખીલો, ભંડારનો ચોહડવો તેનું માથું ૨) વજબ ઉંચું રાખવું.

૨ જો ખીલો અગ્નિ–કોણનો.

૩ જો ખીલો નૈરૂત–કોણનો.

૪ થો ખીલો વાવ્ય–કોણનો.

૫ મો ખીલો ઇશાન–કોણનો.

આ ચેહારે કોણના ખીલા ઘણા ઉંચા રાખવા પછી ૩૬) ખીલા જેમાં ૧) દક્ષિણ દિશા તરફની પરનાલના ૯) ખીલા છે, જેમાંથી ૧ લો

ખીલા ભંડાર તરફનાં અગ્નિકોણનાં નાકા તરફ મારવો. બીજો તેની સામી બાજુએ આડકતરો મારવો, એ પ્રમાણે આડકતરા યાને એક ભંડાર તરફ અને બીજો દીવાલ તરફ એ પ્રમાણે ૯) ખીલા મારવા.

અને તેજ પ્રમાણે ચોહારે દિશાના પરનાલમાં નવ નવ ખીલા આમણ-સામણ ચોહડવા એટલે દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર અને પુર્વ એ દિશામાં જરા કતરાતા ખીલા મારવા, એ ખીલાઓ ઘણાં ઉંચા રાખવા વળી દરેક ખુણાની અંદર બન્ને બાજુએ પેલા ન્હાના ખીલા તે બન્ને બાજુએ ૩૨×૩૨ ચોહડવા એટલે પરનાલની વચ્ચે જે ચોહારો ખુણા કાઢેલા છે તેની અનદર બન્ને બાજુએ પેહલા ન્હાના ન્હાના ૩૨×૩૨ ખીલા ચોહડે યાને ભંડારની ચોહારો પરનાલમાં ૩૨×૩૨ ખીલા ચોહડે અને ચોહારે પરનાલની આગળનો ૧×૧ ખીલો ચોહડે એ પ્રમાણે (૩૦૧) ખીલા પોતાની જગ્યાએ દરોસ્ત રીતે ચોહડીને પછી પેલું (૧૦૧) તારનું પાવ કીધેલું ઇંજેલુ સુતર શુકવી તૈયાર રાખવામાં આવ્યું છે તે એક મોબેદ લાવીને સુતરનો (૧૦૧) તારનો છેડો પકડી અગ્નિકોણનો ત્રણ સુરાખદાર ખીલો છે તેમાં નીચેનાં આડા સુરાખમાં પરોવીને દક્ષિણ દિશા તરફ છેડો બાહાર કાઢે, અને તેને એક તરફથી ખેંચવા માડે અને તેને ખુમચામાં સંભાળીને એકત્ર કરે જ્યારે તે સઘળા તાણો ખેંચાઇને પુરો થાય ત્યારે તેનો પાછલો છેડો રહે તેને તેજ ખીલા સાથે નીચેનાં સુરાખમાંજ રાખીને સવરો ગાંઠ વાલે અને બે ગાંઠ વાલીને બે અહુનવર પઢે. પછી એકજણ પેલો સુતરનો ખુમચો ઉંચકે અને બીજો પેલાં તાંણાનો દક્ષિણ દિશા તરફનાં પરનાલનાં ભંડાર તરફનાં ખીલામાં ભેરવીને તેની સામણેનાં ખીલામાં ભેરવતો ભેરવતો નવે નવ ખીલામાં આંટો મારીને નૈરૃત કોણનાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાનાં નીચેનાં આડા સુરાખમાં ભેરવીને સઘળો તાણો ખેંચી કાઢે, અને પછી વળી પશ્ચિમ દિશાની પરનાલનાં ભંડાર તરફના ખીલામાંથી આમણસામણ ખીલાઓમાં આંટા મારીને નવેનવ ખીલાઓમાં આંટા મારી પુરા કરે.

પછી વાવ્યકોણનાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલામાં નીચેનાં આરા સુરાખમાં પેરાવીને સઘળો તાણો ખેંચી કાઢે અને પછી ઉત્તમ દિશાનાં પેલાં ભંડારમાં આંટો મારીને તેની સામણેનાં ખીલામાં ભેરવી આમણ-સામણ નવેનવ ખીલામાં ભેરવીને આંટો મારીને ઇશાન કોણનાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાના નીચેનાં આરા સુરાખમાં તાણો પરોવીને ખેંચી કાઢે અને પુર્વે દિશાના ભંડાર તરફના ખીલામાં ભેરવીને તેની સામેનાં આમણસામણ નવેનવ ખીલામાં ભેરવીને આંટો મારીને પાછો,

પેહલો અગ્નિકોણની આગળ જાય એટલે બરાબર એક આંટો ફરી રહે અને એક આંટો પુરો થયા પછી બીજો આંટો શુરૂ કરે તે પાછો અગ્નિકોણનાં મ્હોટાં ખીલાનાં વચમાનાં બીજા સુરાખમાં તાંણો ઘાલીને ખેંચી કાઢે.

અને પેહલાં આંટાઓની માફકજ દક્ષિણ દિશાની પરનાલ પરનાલોનાં આમણસામણનાં ખીલાઓમાં આંટો મારીને ચાલે, અને પછી નૈરૂત કોણનાં મ્હોટા ખીલામાંના વચલાં સુરાખમાં પોઇને તાણો સઘળો ખેંચી કાઢે, અને પછી પશ્ચિમ દિશાનાં પરનાલના નવ ખીલામાં આમણસામણ ખીલાઓમાં આંટો મારીને 'વાવ્ય કોણ' ના મ્હોટા ખીલામાં વચલા સુરાખમાં તાણો પરોવીને સઘળો ખેંચી કાહાડે, પછી ઉત્તર દિશાના પરનાલના આમણસામણ નવેનવ ખીલામાં આટાં મારીને 'ઇશાણ કોણ' ના મ્હોટા ખીલાના વચલાં સુરાખમાં તાણો પરોવીને ખેંચી કાહાડે, પછી પુર્વે દિશાના પરનાલમાં નવેનવ ખીલામાં આમણસામણ આંટાઓ મારીને પાછા પેહલા 'અગ્નિ કોણ' ના ખીલા આગળ આવે એટલે બે-આટાં પુરા થયા.

વળી પાછા પેહલા 'અગ્નિ કોણ' નાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાના ઉપરના ત્રીજા ઉભા સુરાખમાં તાણાનો બેવડો આંટો એટલે બેવડો તાણો કરીને તે ઉભા સુરાખમાં પાયાની દીવાલની તરફથી પોય, અને ભંડારની તરફથી ખેંચી કાહાડે, અને સામેનો ખેંચીને તેને એક આંટો પકડીને એ 'અગ્નિ કોણ'ની જમણી બાજુ તરફનાં જે પેલા ૩૨ ખીલાઓ ચોઢેલા છે તેની અંદર તે તાણાને સામનેનો સામા બીજા ખીલાઓમાં વાંકો અને આડો અતારો આટો મારતો ચાલે અને તેની આગળનાં વચમાનાં ન્હાના ખીલામાં એક આંટો મારીને તેની સામનેનીજ બીજી ૩૨ ખીલાની હાર છે તેમા આડો અટાડો આંટો મારીને પાછો અગ્નિ કોણમા મ્હોટા ખીલા તરફ જાય અને તે તાણાનાં આંટો પાછો મ્હોટા ખીલાની સુરાખની દીવાલ તરફથી ખેંચીને પાછો વળી પેલા બે આટાંઓની માફક દશિણ દિશાની પરનાલ નવેનવ ખીલામાં પરોવીને 'નૈરૂત્ય કોણ'ના મ્હોટાં ખીલાનાં ઉપરનાં ઉભાં સુરાખમાં બેવડો તાણો કરીને પરોવીને ભંડાર તરફ ખેંચી કાઢે અને ખુણાની જમણી બાજુના ૩૨ ખીલાઓમાં ભેરવતો અને આંટા મારતો ભંડાર તરફ ઉપર આવે.

અને તેની આગળના વચમાનાં નાના ખીલામાં આંટો મારીને પાછા ૩૨ ખીલાઓમાં આંટો મારતાં નીચે મ્હોટા ખીલા આગળ આવે, અને મ્હોટા ખીલાનાં દીવાલ તરફના સુરાખમાંથી તાંણો પાછો ખેંચીને પશ્ચિમ

દિશાની પરનાલમાં નવે ખીલાઓમાં આગળનીજ માફક આમણુ સામણુ આંટા મારતાં વાવ્ય કોણનાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાની આગળ આવે અને તે ખીલાનાં ઉભા સુરાખમાં દીવાલની તરફથી તાણાને બેવડો કરી પરોવીને ભંડારની તરફથી ખેંચી કાઢીને એક આંટો તેની જમણી બાજુના ૩૨ ખીલાઓમાં આંટો મારીને પાછો મ્હોટા ખીલાની આગળ આવે અને તેની દીવાલની તરફથી તે આંટો સુરાખમાંનો છે તે ખેંચીને ઉત્તર દિશાની પરનાલનાં આમણશામણના નવે ખીલાઓમાં આંટાઓ મારીને આગળ "ઇશાનકોણ" નાં મ્હોટા સુરાખવાલા ખીલાની આગળ જાય અને તે ખીલાનાં ઉપરનાં ઉભાં સુરાખમાં દીવાલની તરફથી બેવડો આંટો પોરવીને ભંડાર તરફથી ખેંચીને તેની જમણી બાજુની તરફના ૩૨ ખીલાઓમા આંટાઓ મારીને તેની સામેની ૩૨) ખીલાની હારમાં ઉપરથી આંટા મારતો મ્હોટા ખીલા તરફ આવે તે પછી મ્હોટા ખીલાની સુરાખની દીવાલ તરફથી તાંણો ખેંચીને પાછો પુર્વ દીશાની પરનાલના ૯ ખીલામાં આમણસામણ આંટા મારીને પાછા "અગ્નિ કોણ "ના સુરાખવાલા મ્હોટા ખીલાને એક આંટો મારીને તે તાંણાને સામેનાં ભંડારની તરફ લાવે, અને ભંડારનાં મ્હોટા ખીલાની ઉપર સુતરથી ર) સવરા ગાંઠ–યથા અહી વઇર્યો ર) પઢતાં વાલે એટલે તાંણાનું કામ તમામ થયું. હવે પેલા બન્ને મોબેદો બાહેર આવી બાજ મુકે:—

નેમસ્ચા યા આર્મઇતિશ ઇજાચા (૩) વાર પઢે.

યથા અહી વઇર્યો (ર) **યસ્નૅમચ, અહ્માઇ રએશ્ચ, હજંઘ્રૅમ, જસ મે અવંઘ્નહે મજદ, અષૅમ વૉહી. (૧)**

ફીરોઝગર બાદ ખરેહે અવિઝેહ વેહ્દીન માઝદયસ્નાંન (૩ વાર પઢે) **અષૅમ વૉહી (૧).**

હવે ખીલા અને તાણા ઉપર પાયો પુરીને નવું દોખ્મું બાધે.

નવા દોખ્માને ઇજવાની ક્રિયા.

હવે દોખ્મુ ૧ બંધાઇને તૈયાર થવા પછી તેને પ્રથમ નીરંગથી ધોઇને સાફ કરે, તે પછી પાણીથી ત્રણ મરતબે ધોઇને તૈયાર કરે પછી તે દુખ્મા ઉપર સાહયો કરે, અને દુખ્માનો ભંડાર ન્હાનો હોય તો તેમાં એક ઇંધોરો માંડે અને એક જોડે કામ કરે. પ્રથમ દુખ્માની આસપાસ પાવી ખોદી તેને એલાહેદું કરે અને સુતરનો દોરો લઇને દુખ્મા માંહેલી

(૧) દખ્મેહ્‌–હાલે આપણે જે માણુસની છેવટની આરામગાહની જગ્યાને દખ્મા તરીકે ઓળખ્યે છિયે, પણ એ દખ્મ શબ્દ રિવાજી અને પ્રતિકુળ છે. કારણ કે વંદીદાદમાં જ્યાં "દખ્મ ઉજ્‌દએજ" અને "દખ્મ" શબ્દ મળે છે, અને ૧) લું ગુજર પામેલાં માણુસની લાશને "દખ્મ ઉજ્‌દએજ"માં મુકવાથી જમીન નાખુશ થાય છે, (૫૦૩, ફ૦ ૯), ૨) જું અને તેને તારાજ કરવાથી જમીન ખુશહાલ થાય છે, ૩) જું તેમાં લાસ મુકવાથી દેવ દ્રુજ (દુઃખ દર્દ) નો ઉપદ્રવ થાય છે.

અવસ્તાનો દખ્મ, અને પેહલવીનો 'દખ્મક' તથા 'અજાંન' અને ફાર્સી દખ્મ અથવા દખ્મેહ મળે છે. એનો ખુલાસો પેહલવી શરેહમાં આ મુજબ મળે છે. "'અજાંન' એટલે 'દખ્મક' જે જમીનની નીચે ખુર્શેદ નેગીરસ્ને નહિ થાય, યાને આફતાબને જોતું નહિ, આફતાબનાં કિરણો તેની ઉપર પડે નહિ એવું "દખ્મું."

અને ફાર્સી ફરહંગ બુરહાને કાતે મુજબ "'દખ્મ' એક ભોંયરૂં છે; કે જેમાં મુર્દા મુકે છે." દખ્મ–એટલે દખ્મેહ છે કે જે મુર્દાઓનું ભોંયરૂં હોય છે, અને સાધારણ રીતે મુર્દાની પેટીનેબી કહે છે અને ખસુશન ગબરો (જરતોશ્તીઓ) ધોરનાં મકાનને કહે છે." (રેસાલાહાએ ખુરશેદ પૃ. ૧ લું) ત્યારે આપણે ઉપર જોઇ ગયા તેમ અવસ્તાનું યાને વંદીદાદનું ફર્માન દખ્માને ઉખેડી નાખવાનું છે કારણ કે જે પ્રકારનાં દખ્માં (ભોંયરાં) વર્ણવ્યા છે તે નુકશાનકારક છે.

જરતોશ્તી મજહબ બરપા થયાં પહેલાં આવા દખ્માઓનો ઉપ્યોગ કરવાનો ચાલ જાયજ હતો, અને પાદશાહો, અમીર ઉમરાવોની લાશને ખુરબો દઇ એવાં ભોંયરાવાલા દખ્મામાં ગાળવામાં આવતાં હતાં એમ આગળી તવારિખો અને શાહનામે ઉપરથી માલુમ પડે છે.

પાદશાહો અને અમીર ઉમરાવોની લાશને ખુશબો દઇ પોકળ બાંધણીનાં તખ્ત ઉપર મુકતા હતાં, અને ગરીબોની લાશને ધોરમાં દફનાવતાં હતા. ફરેદુન–કેકોબાદ, કેકાઉશ, અફ્રાસ્યાબ, પાદશાહ કેખશરૂ અને શ્યાવક્ષ. પીરાન વજીર,

રવાન મુકવાની ઉપલી સઘળી પાવીઓમાં તેનાંથી પએવન્દ કરે; અને તે દ્દોરો ભંડારમાં ઉતારે ને સઘળી પાવીઓનું પએવન્દ પેલા હિંડોળાં સાથે કરે અને ભંડારમાં યજશ્ને કરવાના આલાતો લઇ ત્રણ દિવસ અને ત્રણ રાત સરોશની યજશ્ને, અને વંદીદાદ કરે, એ મ્હોટી ખુબનો અમલ

તેનો બેટો સેદેહ અને બીજા તુરાની સરદારો તથા રૂસ્તમ–શોહરાબ–ઝવારેહ, વિગેરેની લાશને એવી રીતે ખુશબો દઇ પોકળ બાંધણીનાં તખ્ત ઉપર મુકી હતી.

અને અશો જરતોસ્ત પછી કએ ગુસ્તાસ્પને, હાથીદાંતનાં દખ્મામાં તખ્ત મુકી તાજ પેહરાવીને મુકયા હતા. નોશીરવાન આદેલના બાપ પાદશાહ કયકોબાદને ખુશબો ભરી દખ્મામાં તખ્ત ઉપર મુકયા હતા, અને સેંકન્દર પાદશાહે પાદશાહ દારાની લાસને ઉપલી રીતે દખ્મામાં મુકી હતી.

પણ ઉપલી રીત, જરતોસ્તી મહજબથી ઉલટી હોવાથી હજરત જરતોસ્તે લાસને ઠેકાણે પાડવાનું ફર્માન નીચલી રૂઢી પ્રમાણે વંદીદાદમાં દર્શાવ્યું છે.

"હાડમંદ મુલુકોનો અશો પેદા કરનાર! મુવેલાં માણુસનાં તનને અએ હોરમજદા અમે કયાં લઇ જઇએ, કયાં મુકયે? (વ૦ પ૦ ૬, ફ૦ ૪૪.)

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું, "અએ સ્પિતમાન–જરથુસ્ત્ર! 'સૌથી ઉંચી જગા ઉપરજ' જ્યાંથી તે મુવેલાંના કાલબુદ ખાનારા કુતરા, (સ્પાવોહુનઝગ) અથવા કાલબુદ ખાનારા પક્ષિઓ ઘણા ખચ્ચીત જોઇ શકે. (વ૦ પ૦ ૬, ફ૦ ૪૫)

મુવેલાં માણુસનાં તનને ખવરાવી દીધા પછી તેના હાડકાંની શું વ્યવસ્થા કરવી તે માટે નીચલું ફર્માન મળે છે.

"અએ દાદાર! મુવેલાં માણુસોનાં હાડકાંઓને અમે કયાં લઇ જઇએ, અએ અહુરમજદ! તથા કયાં મુકયે?"

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે "તે (હાડકાં)ને માટે નીચે પ્રમાણેનું અસ્તોદાન બનાવવું જોઇએ, કુતરાંથી વધારે ઉંચું, લોંકડીથી વધારે ઉંચું, તથા વરૂથી વધારે ઉંચુ તથા ઉપરનાં ભાગમાંથી વરસાદનું પાણી તે અસ્તોદાનમાં નહિ વરસે એવું તે બનાવવું જોઇએ." (વં૦ પ૦ ૬, ફ૦ ૫૦.)

"જો શક્તિવાન હોય તો તે માજદયસ્નો (તે હાડકાંને) પથ્થરનાં, છોયનાં, (અથવા તો) મટોડીનાં, અથવા તો કનટાનનાં જાડાં કપડાં બનાવેલાં અસ્તોદાનમાં મુકે. અને જો શક્તિવાન નહિ હોય તો, તે માજદયસ્નો તે મુવેલાનાં હાડકાંને પોતાના બિછાંના અથવા પોતાની ચાદર અથવા સાદડી ઉપર મુકીને ખુર્શેદ નેગીરસ્ન થાય તેમ એલાયદાં મુકે" (વ૦ પ૦ ૬, ફ૦ ૫૧.)

આ રીતે અસ્તોદાન બનાવવા કહે છે, આ અસ્તોદાનનો અવસ્તા શબ્દ "ઉજદાન" છે, અને તેનો અર્થ 'હાડકાં મુકવાની ઉંચી જગા અથવા ગુફા' થાય છે.

હવે હાલે જે આપણે લાસ મુકવાની જગ્યાને દુખ્મા તરીકે ઓળખ્યે

કાયમ રાખવા હર વખતોવખત સરોશ બાજ ધરી અમલ ચાલુ રાખે અને ખાણું ખાવાની જગ્યા દુખમાથી દુર રાખે.

ચોથે દિવસે અર્દાફ્રવશની યજશ્ને કરે બાજ સરોશ તથા અર્દાફ્રવશની ધરે.

જશન હો દરૂન યક સરોશનો કરદો, તથા આફ્રીન દરૂનની પઢે, અને જેને નામનુ દોખમુ બાંધ્યું હોય તેને નામની તન્દોરસ્તી પઢવી.

છીયે, જેમાં લાસ મુકવાની જગા, 'પાવી,' અને હાડકાં માટે ભંડાર આવેલો છે તે ઉપર જણાવેલી લાશને ઠેકાણે પાડવાની રૂઢી અનુસાર છે, પણ અસ્તોદાનને તદન મળતી આવે એમ નથી.

અસ્તોદાન બનાવવા વિશે જરતોસ્તીઓમાં એવું મત છે કેઃ—

સોસ્યોશ જેને અવસ્તામાં "અસ્તવત-ઍરૅત" (યાને હાડકાં ઉભા કરનાર) કરીને ફ્રવર્દીન યશ્તમાં તથા જમ્યાત યશ્તમાં કહ્યો છે, તે, મુવેલાંના હાડકા પાછા ઉભાં કરશે. ત્યારપછી દાદાર અહુરમજ્દ બધાંઓને હાડમંદ કાયા બક્ષશે એની સાબેતીમાં આપણને નીચે જણાવેલાં અવસ્તા મળી આવે છે "**ઉસ ઇરિસ્ત પઇતિ અરાઓન્ત વી-જવાઓહુ પઇતિ તનુષુ અસ્તવાઓ ગયો દારયેઇતિ.**"

અર્થ;— "મુવેલા ઉભા થશે મજબુત બદનમાં હાડમંદ કાયા રાખશે."

વધુ માટે જુઓ વં૦ ત૦ પૃ. ૧૩ ૬ કૃત, કા૦ એ૦ કાંગા.

માત્ર હાડકાં સાચવ્યાથીજ ભવિષ્યમાં માણસ સજીવન થશે, એમ અટકલી શકાતું નથી, ઘણી વખતે જોવામાં આવે છે કે, માણસનાં હાડકાં થોડાજ વખતમાં નાશ પામી જાય છે, એ કાંઇ કયામત સુધી સચવાએ એવી વસ્તુ નથી.

"યશતે રપિથ્વિન."

'રપિથ્વીન" નવું વર્ષ બદલાયાથી તે હરેક જરતોશ્તીને વર્ષમા ૧) વાર ઇજવાની ફર્જ છે, (પતેતે ઇરાની.) પણ એક યોજદાથ્રેગર મોબેદને તેને જ્યારે જ્યારે રપિથ્વીન ઇજવાની જરૂર પડે, ત્યારે ત્યારે ઇજે; જેમ કે રપિથ્વીવનાં હિંગામમાં નવું બરેશ્નુમ લે ત્યારે, બરેશ્નુમમાંથી ફારેગ થયા પછી તેને ફરી રપિથ્વીન ઇજવાની જરૂર પડે છે, નહિ તો તેનેથી રપિથ્વીન ગેહમાં ક્રિયાનો અમલ થઇ શકતો નથી. તેમજ જ્યાં સુધી રપિથ્વીન ઇજે નહિ ત્યાં સુધી રપિથ્વીન ગેહના તેમાથી ખોરાક પાણી લેવાતું નથી એમ યોજદાથ્રેગરીની તરીકત છે.

યશતે રપિથ્વીન ઇજવા માટે પ્રથમ મ્હોટી ખુબનાં અમલથી, હાવનગેહમાં નવેસરથી હોમ જીવામ લઇ પરગરૂ કરે, બરેસ્મ ૧૩ તાકની અને ૨) તાર જીવામ માટે, એ પ્રમાણેની સામગ્રી કીધા પછી રપિથ્વીન ગેહ થયા પછી પાદિઆબ અને કુસ્તી કરી, ગેહ, ન્યાયશ કરી ફર્જયાત ગુજારી મુબેદો હમ પબેવન્દ થઇને—

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહી (૧) પઢે, ને પાવીમાં દાખલ થઇને **યથા અહી વઇર્યો (૧૨)** પઢે. **ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહી (૧)** પઢતા જમણો હાથ પાવ કરવા પછી—

નેમસે–તે આતર્શ મજ્દાઓ અહુરહે હુધાઓ મજિશ્ત યજત. ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહી (૩) ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો ......રપિથ્વિનાઇ...ફ્રાદત ફ્ષવે જન્તુમાઇચ...તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ ક્ષ૦ યા૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

(જોતી) **યથા અહી વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રતે,** (રાસ્વી) **યથા અહી વઇર્યો યો જઑતા ફ્રા મે મ્રતે;** (જોતી) **અથા રતુશ અષાતચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઑત્.**

અષેમ વોહી (૩) પઢતાં આદોશ્ત પાવ કરવો પછી—

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહી (૧) જમણો હાથ અને **ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહી (૧)** પઢતાં ડાબો હાથ પાવ કરવો.

યથા અહી વઇર્યો (૨) પઢતાં હિંડોળા ઉપર ચઢવું.

(બાજમાં) બદસ્તુરીએ દાદાર અહુરમજદ, બદસ્તુરીએ અમેષા સ્પન્દાન, બદસ્તુરીએ સરોશ અષો ફીરોઝગર, બદસ્તુરીએ જરાતોશ્ત સ્પિતમાન, બદસ્તુરીએ આદરબાદ મારેસ્પન્દ, બદસ્તુરીએ ચતરેમાન વીસ્તાસ્પાંન, બદસ્તુરીએ પેશોતન વીસ્તાસ્પાંન, બદસ્તુરીએ હમા દસ્તુરાને દીન જમાન. બદેહમુબદે શાહ ગુશ્તાસ્પ, બદેહમુબદે શાહ કેખુસ્રવ, બદેહમુબદે શાહ અર્દશીર, બદેહમુબદે શાહ યઝદગર્દ શાહરયાર, બદેહમુબદે હમા દેહમુબદાને દીન જમાન.

બદ્દનુદીએ દાદાર અહુરમજદ રાયોમન્દ ખરોહેમન્દ, બદ્દનુદીએ દીન પાક અહુરમજદ, બદ્દનુદીએ રવાંને અશો યશ્તે ફ્રોહરે જરાતોશ્ત સ્પેન્તમાન, બદ્દનુદીએ રવાંને આદરબાદ મારેસ્પન્દ, બદ્દનુદીએ અવા હમા અમેષાસ્પન્દાન ફીરોઝગર, બદ્દનુદીએ રોજ (ફલાંન) માહ (ફલાંન) વ ગાહે (ફલાંન) બદ્દનુદીએ યશ્તે રપિથ્વિન અજ બેહરત (ફલાંન બેન ફલાન).

(પ્રગટ પઢે)

ફ્રસ્તુયે...ખશ્નાઓ ઉશ્તનેમ સ્તઓમી અષેમ. અષેમ વોહૂ (૩). ફ્રવરાને...રપિથ્વિનાઇ...ફ્રાદત્ ફ્શવે જન્તુમાઇચ...અહુરહે મજ-દાઓ રએવતો ખરેનંઘુહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અષહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર, વિસ્પએષાંમ યજતનાંમ અપઓ-નાંમ મઇન્યવનાંમ ગએથ્યનાંમ અપઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ ઉગ્રનાંમ અઇવિથુરનાંમ પઓઇર્યો તકએષનાંમ ફ્રવષિનાંમ, નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્રસસ્તયએચ.

(જોતી) યથા અહી વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે (રાસ્વી) યથા અહી વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે. (જોતી) અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓત્ અષેમ વોહૂ. (૩).

ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મજદાઓ તરોઇદીતે અંઘ્રહે મઇન્યેઉશ હઇથ્યાવર્શ્તાંમ હૂત વસ્ના ફ્રષોતેમેમ અષેમ વોહૂ (૩) યથા અહી વઇર્યો (૪).

નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ હથ્રુપો અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્હતો મજિશ્તહેચ વહિશ્તહેચ સ્રએશ્તહેચ (જાવત) આથ્રે અહુરહે મજ્દાઓ યએતુશ્તેમાઇ અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ.

નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ અસન્યએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો, રપિથ્વિનાઇ અષઓને અષહે રથ્વે; નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ ફ્રાદત ફ્ષવે જન્તુમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે; નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ અષહે વહિશ્તહે આથ્રસચ અહુરહે મજ્દાઓ.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર મત વીસ્પએઇબ્યો આતરેબ્યો.

નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ અઇબ્યો વંઘુહુબ્યો વીસ્પનાંમચ અપાંમ મજ્દધાતનાંમ વીસ્પનાંમચ ઉર્વરનાંમ મજ્દધાતનાંમ (જાવત) વીસ્પનાંમચ સ્પેન્તહે મઇન્યેઉશ દામનાંમ અષઓનાંમ અષઓનિનાંમચ અષહે.

નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ (જાવત) નંબાનજ્દિસ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ હુવહે ઉરૂનો ફ્રવષેએ.

નિવએધયેમિ હુંકારયેમિ વીસ્પએઇબ્યો વંઘુહુધાબ્યો યજતએઇબ્યો મઇન્યઓઇબ્યસચા ગએથ્યએઇબ્યશચા. યોઇ હેન્તિ યસન્યાઇચ વહ્મયાઇચ અષાત હચ યત વહિશ્તાત.

રપિથ્વિન અષાઉમ અષહે રત્વો; યેજિ થ્વા દ્વિવએષ યેજિ મનંઘ્હ યેજિ વચંઘ્હ યેજિ શ્યઓથ્ન યેજિ જઓષ યેજિ અજઓષ આ-તે અઇઘ્હે ફ્રચ સ્તુયે ની-તે વએધયેમિ યેજિ તે અઇંઘહે અવા-ઉરૂરઓધ યત યસ્નહેચ વહ્મહેચ.

ફ્રવરાને રપિથ્વિનાઇ અષઓને ફ્રાદત ફ્ષવે જન્તુમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે (જાવત.)

જઓથ્ર આયેસે યેશ્તિ બરેસ્મ આયેસે યેશ્તિ. (જાવત) અહ્મય જઓથ્રે બરેસ્મનચ.

અસન્ય અપવન અષહે રતવો આયેસે યેશ્તિ. રપિથ્વિનૅમ અપવનૅમ અષહે રતૂમ આયેસે યેશ્તિ, ફ્રાદત ફ્ષાઉમ જન્તુમૅમચ અપવનૅમ અષહે રતૂમ આયેસે યેશ્તિ; અશ્ય જઓથ્રે બરૅસ્મનચ. અર્ષૅમ વહિશ્તૅમ આતરૅમચ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રૅમ આયેસે યેશ્તિ.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

અશ્ય જઓથ્રે બરૅસ્મનચ. થ્વામ આત્રૅમ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રૅમ અપવનૅમ અષહે રતૂમ આયેસે યેશ્તિ; મત વીસ્પએઇબ્યો આતૅરૅબ્યો.

અશ્ય જઓથ્રે બરૅસ્મનચ આપો વંઘુહુઇશ વહિશ્તાઓ મઝ્દધાતાઓ અપઓનીશ આયેસે યેશ્તિ. (જાવત) અશ્ય-જઓથ્રે બરૅસ્મનચ-વીસ્પે અપવનો યઝત આયેસે યેશ્તિ. રપિથ્વિનૅમ પઇતિ રતૂમ ફ્રાદત-ફ્ષાઉમ જન્તુમૅમચ પઇતિ રતૂમ.

બરૅસ્મન પઇતિ-બરૅત હધ-જઓથ્ર રપિથ્વિનોઇશ રથ્વો બરૅથૅમ મ્યઝ્દૅમ આયેસે યેશ્તિ હુઉર્વૅત અમૅરૅતાત ગાઉશ હુધાઓ (જાવત) ક્ષમાંમ અંઘુહુયામચ અપ્યાંમચ રતુક્રિતીમચ આયેસે યેશ્તિ. ક્ષ્નુમઇને યઝતનાંમ અપઓનાંમ મઇન્યવનાંમ ગએઇથ્યનાંમ ક્ષ્નુમઇને હવહેચ ઉરૂનો.

આયેસે યેશ્તિ અસન્યએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો રપિથ્વિનાઇ અપઓને અષહે રથ્વે, આયેસે યેશ્તિ. ફ્રાદત ફ્ષવે જન્તુમાઇચ અપઓને અષહે રથ્વે, આયેસે યેશ્તિ અષહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મઝ્દાઓ.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

આયેસે યેશ્તિ તવ આથ્રો અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્ર મત વીસ્પએઇબ્યો આતૅરૅબ્યો.

આયેસે યેશ્તિ અઇબ્યો વંઘુહુઇબ્યો વીસ્પનાંમચ અપાંમ મઝ્દધાતનાંમ વીસ્પનાંમચ ઉર્વરનાંમ મઝ્દધાતનામ (જાવત)

વીસ્પનાંમ્ચ સ્પૅન્તહે મઇન્યેઉશ્ દામનાંમ્ચ અષઑનાંમ્ અષઑ-નીનાંમ્ચ અષહે.

☞ ખરૅથૅમ મ્યજ્દૅમ આયેસે યેશ્તિ હઉર્વત અમૅરૅતાત્ ગાઉશ્ હુધાઑ ક્ષ્નુમઇને સ્રઑષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથ્રહે દરૂષિ-દ્રઓશ આહુઇર્યેહે અઑખ્તો-નામનો યજતહે. હઑમૅમ્ચ પર-હઑમૅમ્ચ આયેસે યેશ્તિ. ક્ષ્નુમઇને જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે અષઑનો ફ્રવષેએ અઑખ્તો-નામનો યજતહે; અએસ્માં આયેસે યેશ્તિ બઑઇધિ ક્ષ્નુમઇને તવ આથ્રો અહુરહે-મજ્દાઑ પુથ્ર અઑખ્તો-નામનો યજતહે. (૨ વાર પઢે.)

આયેસે યેશ્તિ અષઑનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ ઉગ્રનાંમ્ અઇવિથૂરનાંમ્ પઑઇર્યો-ત્કએષનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ નબાનજ્દિશ્તનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ. આયેસે યેશ્તિ વીસ્પએઇબ્યો વંઘુહુધાબ્યો (જાવત) અષાત્ હ્ચ યત્ વહિશ્તાત્. ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રીશ્ વીદએવો અહુર-ત્કએષો, રપિથ્વિનાઇ અષઑને અષહે રથ્વે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ ફ્રાદત્-ફ્ષવે જન્તુમાઇચ અષઑને અષહે રથ્વે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

(જોતી) યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(રાસ્વી) યથા અહૂ વઇર્યો યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(જોતી) અથા રતુશ્ અષાત્ચિત્ હ્ચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઑ મ્રઑતૂ.

ઇમ હુમતાચ હુખ્તાચ હ્વર્શ્તાચ ઇમાં હઑમાંસ્ચ મ્યજ્દાંસ્ચ જઑથ્રાઑસ્ચ. (જાવત) ઇમાંમ અંઘ્રહુયાંમ્ચ અષ્યાં-મ્ચ રતુફ્રિતીમ્ચ ગાથનાંમ્ચ સ્રઑથ્રૅમ હ્વર્શ્તાઑ માંથ્રાઑ પઇરિચ દદૅમહી આચ વએધયમહી. આઅત્ દાશ્ આવએધયમહી.

અહુરાઇચ મજ્દાઇ સ્રઑષાઇચ અષ્યાઇ અમૅષએઇબ્યસ્ચ સ્પૅન્તએઇબ્યો અષઑનાંમ્ચ ફ્રવષિબ્યો અષઑનાંમ્ચ ઉર્વાઇબ્યો આથ્રએચ અહુરહે-મજ્દાઑ બૅરૅજઇતે વીસ્પયાઑ-સાંચત્ચ

અષઑનો સ્તૉઇશ્ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત દીશ્ આવએધયમહી. ઇમ હુમતાચ હુખ્તાચ હ્વર્શ્તાચ ઇમાં હઑમાંસ્ચ મ્યજ્દાંસ્ચ જ્ઓથ્રાઑસ્ચ (જાવત) ઇમાંમ્ અંધ્રહુયાંમ્ચ અષ્યાંમ્ચ રતુફ્રિતીમ્ચ ગાથનાંમ્ચ સ્રઑથ્રૅમ હ્વર્શ્તાઑ માંથ્રાઑ પઇરિચ દહૅમહી આચ વએધયમહી. આઅત્ દીશ્ આવએધયમહિ.

અમૅષએઇભ્યો સ્પૅન્તએઇભ્યો હુક્ષથ્રએઇભ્યો હુધાભ્યો (જાવત) આઅત દીશ્ આવએધયમહી અસ્ન્યએઇભ્યો અષહે રતુભ્યો. રપિથ્વિનાઇ અષઑને અષહે રથ્વે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦; આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી ફ્રાદત્-ફ્ષવે જન્તુમાઇચ અષઑને અષહે રથ્વે; ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦; આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી. અષહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજ્દાઓ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર મત્ વીસ્પએઇભ્યો આતૅરભ્યો ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી અઇભ્યો વંઘ્વહુઇભ્યો વીસ્પનાંમ્ચ અપાંમ્ મજ્દધાતનાંમ્ વીસ્પનાંમ્ચ ઉર્વરનાંમ મજ્દધાતનાંમ્ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ (જાવત) વીસ્પનાંમ્ચ સ્પૅન્તહે મઇન્યેઉશ્ દાંમનાંમ અષઑનાંમ અષઑનિનાંમ્ચ અષહે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી સ્રઑષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુમાંથ્રહે દર્ષિ-દ્રઑશ્ આહુઇર્યેહે ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે અષઑનો ફ્રવષે ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી અષઓનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ (જાવત) નબાનજ્દિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી વીસ્પએઇભ્યો વંઘ્વહુધાભ્યો (જાવત) અષાત્ હચ યત્ વહિશ્તાત્. અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘહો યજમઇદે. યેંઘ્વહે હાતાંમ્ (જાવત) તાઑસ્ચા યજમઇદે.

ઇથા આત્ યઝમઇદે, અહુરૅમ્ મઝ્દાંમ્ (જાવત) યેંઘ્હે હાતાંમ્ (જાવત) તાઓંસ્ચા યઝમઇદે

દધ્વાઓંઘ્હૅમ અહુરૅમ્ મઝ્દાંમ યઝમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યઝમઇદે. અસ્ન્ય અષવન અષહે રતવો યઝમઇદે, રપિથ્વિનૅમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ્ યઝમઇદે, ફ્રાદત્ ફ્ષાઉમ્ જન્તુમૅમચ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યઝમઇદે, અષૅમ વહિશ્તૅમ્ આતરૅમચ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રૅમ્ યઝમઇદે.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

થ્વાંમ આતરૅમ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રૅમ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ યઝમઇદે, મત્ વીસ્પએઇબ્યો આતૅરબ્યો. આપો વંઘ્હુઇશ્ વહિશ્તાઓ મઝ્દધાતાઓ અષઓનીશ્ યઝમઇદે, વીસ્પાઓ આપો મઝ્દધાતાઓ અષઓનીશ્ યઝમઇદે, (જાવત) ઇમૅમચ ઝાઇથ્રહે પઇતીમ યઝમઇદે યિમ્ અહુરૅમ્ મઝ્દાંમ હઉર્વંત અમૅરૅતાત્ યઝમઇદે, ગાઉશ્ હુધાઓ યઝમઇદે, સઓષૅમ્ અષીમ્ હુરઓધૅમ્ વૅરૅથ્રાજનૅમ ફ્રાદત્-ગએથૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ્ યઝમઇદે. (જાવત) અષઓનાંમ્ વંઘ્ઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યઝમઇદે, વીસ્પે અષવનો યઝત યઝમઇદે, રપિથ્વિનૅમ પઇતિ રતૂમ ફ્રાદત્-ફ્ષાઉમ્ જન્તુમૅમચ પઇતિ રતૂમ. યેંઘ્હે હાતાંમ્ (જાવત) તાઓંસ્ચા યઝમઇદે.

(રાઠ્વી) યથા અહૂ વઇર્યો યો ઝઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(ઝોતી) અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ અર્પૅમ્ વૅાહી. (૩)

અષય દધાંમિ ખરૅથૅમ્ મ્યઝદૅમ્ હઉર્વંત અમૅરૅતાત્ ગાઉશ્ હુધાઓ ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મઝ્દાઓ અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ્ (જાવત) હુવર્શ્તાઓ માંથ્રાઓ; અષય દધાંમિ ઇમાંમ્ અંઘ્હુયાંમ્ચ અઙ્યાંમચ રતુફ્રિતીમચ ક્ષ્નુમઇને યઝતનાંમ્ (જાવત) અષય દધાંમિ અસ્ન્યએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો, રપિથ્વિનાઇ અષઓને અષહે

રથ્વે; અપય દધાંમિ ક્રાક્ત-ક્રપવે જન્તુમાઇચ અપઍાને અપહે રથ્વે; અપય દધાંમિ અપહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજ્દાઍા.

(રોજ માહ જે હોય તે પઢે.)

અપય દધાંમિ તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઍા પુથ્ર મત્ વીસ્પએઇભ્યો આતૅરૅભ્યો.

અપય દધાંમિ અઇભ્યો વંઘ્નઉહિઇભ્યો વીસ્પનાંમ્ચ અપાંમ્ મજ્દધાતનાંમ વીસ્પનાંમ્ચ ઉર્વરનાંમ્ચ મજ્દધાતનાંમ્ (જાવત) વીસ્પનાંમ્ચ રપંતહે મન્થ્રેઉશ્ દામનાંમ્ અપઍાનાંમ અપઍાનિનાંમ્ચ અપહે.

☞ અપય દધાંમિ ખરૅથૅમ્ મ્યજ્દૅમ હુઉર્વ્ત અમૅરૅતાત્ ગાઉશ્ હુધાઍા ક્ષ્નુમઇને સઍાષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથ્રહે દરૅપિ-દ્રઍાશ્ આહુઇર્યેહે અઍાખ્તો-નામનો યજતહે. (જાવત) (બે વાર પઢે.)

અપય દધાંમિ અપઍાનાંમ્ ક્રવષિનાંમ (જાવત) નબાનજ્દિશ્ત-નાંમ્ ક્રવષિનાંમ. અપય દધાંમિ વીસ્પએઇભ્યો વંઘ્નહુધાભ્યો. (જાવત) અષાત્ હચ યત્ વહિશ્તાત્ અપય-નો પઇતિ જમ્યાત્. (જાવત) વીસ્પાઇ યવે૦ યથા અહૂ વઇર્યો. (૨) અહુનૅમ્ વઇરીમ યજમઇદે, અષુખ્ધૅમ્ વાચૅમ્ યજમઇદે. (જાવત) ક્રસસ્તિ દહ્મયાઍા વંઘ્નહુયાઍા આફ્રીતોઇશ્ યેંઘ્નહે હાતાંમ્ (જાવત) તાઍાસ્ચા યજમઇદે.

(રાઠ્વી) યથા અહૂ વઇર્યો યો જઍાતા ક્રા મે બ્રૂતે.

(જોતી) અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ક્રા અપવ વિદ્વાઍા બ્રઍાતૂ અર્યૅમ્ વૅાહી (૩).

અપય-દધાંમિ ખરૅથૅમ મ્યજ્દૅમ હુઉર્વ્ત અમૅરૅતાત ગાઉશ્ હુધાઍા હઍામૅમ્ચ પર-હઍામૅચ (જાવત) અપય-નો પઇતિ જમ્યાત્ (રાઠ્વી) ખરત નરો અએતૅમ્ મ્યજ્દૅમ યોઇ દિમ હંઘ્નહાને અપાચ

ફ્રેરેતિચ. (જોતી) અમેષે સ્પેન્ત હ્એને માજ્દયક્ને (જાવત) અએતાંમ આ યાતુમનહે જસઇતિ. અષેમ વોહૂ (૩).

(જોતી ચાશ્ની કરી બાજમાં ચાહ કરે.)

યજ્દાંન વેહાન્ અમેષા સ્પેન્તા હુમત વ હૂખ્ત વ હુવર્શ્ત, ફ્રારૂન–મનશ્ને, ફ્રારૂન–ગવશ્ને, ફ્રારૂન–કુનશ્ને, કે મનશ્ને વ ગવશ્ને વ કુનશ્ને.

બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રાયોમન્દ ખરોહેમન્દ, બક્ષ્નુદીએ દીન પાક અહુરમજ્દ, બક્ષ્નુદીએ રવાંને અશો યશ્તે ફ્રરોહરે જરતોશ્ત સ્પિન્તમાન, બક્ષ્નુદીએ રવાંને આદરબાદ મારેસ્પન્દ, બક્ષ્નુદીએ આવા હમા અમેષાસ્પન્દાને ફીરોઝગર, બક્ષ્નુદીએ રોજ (ફ્લાંન) માહ (ફ્લાંન) ગાહે (ફ્લાંન) બક્ષ્નુદીએ મીનોએ યશ્તે રપિથ્વિન અજ બહેરત રવાન (ફ્લાંન બેન ફ્લાન). બેરસાદ.

અષેમ વોહૂ (૪) યથા અહૂ વઇર્યો (૨) વસસ્ચ ત્ અહુર-મજ્દ (જાવત) વીસ્પયાઓ દ્રવતો સ્તોઇશ. અષેમ વોહૂ (૩) હઓ-મહે અષવઝંઘ્રહો ક્ષ૦ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

(જોતી) યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(રાશ્વી) યથા અહૂ વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(જોતી) અથા રતુશ્ અષાત્ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

હાવનીમ આ રતૂમ, વિશ્ અપાંમ્ થ્રાયો હઇથીમ્, અષવનો આફ્રીવચંઘ્રહો જયઇતિ, (જાવત) નેમો હઓમાઇ મજ્દધાતાઇ, વંઘ્રહુશ હઓમો મજ્દધાતો નેમો હઓમાઇ.

(રાશ્વી) યો નો અએવો અત્ તે ઉયે (જાવત) યોઇ વે યએથમ.

(જોતી) પઇરિ–તે હઓમ–અષાઉમ અષવાઝો. (જાવત) વહિશ્તેમ્ અહૂમ અષઓનાંમ્ રઓચંઘ્રહુંમ વીસ્પો–ખાથ્રેમ્ અષેમ વોહૂ (૩).

(જોતી હોમ પીએ-સાથે બાજમાં યાદ કરે.)

યઝદાંન વેહાન્ અમેષા સ્પેન્તા હુમત વ હીખ્ત વ હુવર્શત, કારૂન-મનશ્ને, કારૂન-ગવશ્ને, કારૂન-કુનશ્ને, કે મનશ્ને વ ગવશ્ને વ કુનશ્ને.

બખ્નુદીએ દાદાર અહૂરમજ્દ રાયોમન્દ ખરેહમન્દ, બખ્નુદીએ દીન પાક અહુરમજ્દ, બખ્નુદીએ રવાને અશો યશ્તે ફ્રેહરે જરતોશ્ત સ્પિતમાન, બખ્નુદીએ રવાને આદરબાદ મારેસ્પન્દ, બખ્નુદીએ અવા હમા અમેષાસ્પન્દાને ફીરોઝગર, બખ્નુદીએ રોજ (ફલાંન) માહ (ફલાંન) ગાહે (ફલાંન). બખ્નુદીએ મીનોએ યશ્ત રપિથ્વિન, અજ બહેરત રવાન (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ.

(પ્રગટ પઢે) અષેમ વોહી (૪) યથા અહી વઇર્યો (૨) વસસ્ચ ત્ અહુરમજ્દ (જાવત) વીસ્પયાઓ દ્રવતો સ્તોઇશ અષેમ વોહી (૩) ફ્રવરાને (જાવત) રપિથ્વિનાઇ (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ-ફ્રાદત્ ફ્ષવે (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ.

(જોતી) યથા અહી વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(રાસ્વી) યથા અહી વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(જોતી) અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

ફ્રસ્તુયે (જાવત) ઉશ્તનેમ સ્તઓમી અષેમ, અષેમ વોહી (૧).

નાઇસ્મી દએવો, અહુરેમ મજ્દાંમ આસ્રયે, વીસાઇ વે અમેષા સ્પેન્તા. (જાવત) પઇરી વીસ્પાઓ હુજીતયો. અષાય જઓથ્ર બરેસ્મનચ વીસ્પે અષવનો યજત આયેસે યેશ્તિ. રપિથ્વિનેમ્ પઇતિ રતૂમ ફ્રાદત્ ફ્ષાઉમ્ જન્તુમેમચ પઇતિ રતૂમ; ફ્રવરાને, (જાવત) રપિથ્વિનાઇ.

(જાવત) ફ્રાદત્ ફ્ષવે, (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ.

(જોતી) યથા અહી વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(રાસ્વી) યથા અહી વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(જોતી) અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ ક્રઓાતુ.

સસ્તિચ. (બાજમાં) યજદાંન વેહ્વાન્ અમેષા સ્પેન્તા, હુમત વ હીખ્ત વ હુવર્શ્ત, ફ્રારૂન મનશ્ને, ફ્રારૂન-ગવશ્ને, ફ્રારૂન-કુનશ્ને, કે મનશ્ને, વ ગવશ્ને વ કુનશ્ને.

બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રાયોમન્દ ખરેહ્વમન્દ, બક્ષ્નુદીએ દીન પાક અહુરમજ્દ-બક્ષ્નુદીએ રવાને અશો યશ્તે ફ્રેહ્વરે જરતોશ્ત સ્પિતમાન, બક્ષ્નુદીએ રવાને આદરબાદ મારેસ્પંદ, બક્ષ્નુદીએ અવા હમા અમેશાસ્પંદાને ફીરોઝગર, બક્ષ્નુદીએ રોજ (ફ્લાંન), માહ (ફ્લાંન), ગાહે રપિથ્વિન; બક્ષ્નુદીએ મીનોએ યશ્ત રપિથ્વિન, અજ બહેરત-રવાને (ફ્લાંન બેન ફ્લાંન) બેરસાદ.

અહુરેમ્ મજ્દાંમ અષવનેમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, હુધાઓંઘ્રહેમ (જાવત) અત્ હ્વમ અત્ જયેને.

અહુરેમ્ મજ્દાંમ્ અષવનેમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, અસ્ન્ય અષવન અષહે રતવો યજમઇદે, રપિથ્વિનેમ અષવનેમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, ફ્રાદત્ -ફ્ષાઉમ જન્તુમેમચ અષવનેમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, અષેમ વહિશ્તેમ આતેરેમચ અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ યજમઇદે.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

થ્વાંમ આતરેમ અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્રેમ યજમઇદે, આતરેમ બેરેજી-સવંઘ્રહેમ યજમઇદે, (જાવત) ઇમેમચ બેરેથ્રહે પઇતીમ યજ-મઇદે યિમ્ અહુરેમ મજદાંમ અષઓનાંમ્ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઓમિ જબયેમિ ઉફ્યેમિ, યજમઇદે (જાવત) જરથુશ્ત્રો તેમાઓ. વીસ્પે અષવનો યજત યજમઇદે, રપિથ્વિનેમ પઇતિ રતૂમ ફ્રાદત્-ફ્ષાઉમ જન્તુમેમચ પઇતિ રતૂમ. યેંઘ્રહે હાતાંમ (જાવત) તાઓસ્ચા યજમઇદે.

અષૅમ વૉહી (૩) દાઇદી મોઇ યે ગાંમ તષો અપસ્ચા ઉર્વંશઓં-સ્ચા અમૅર્‌તાતા હુઉર્વંતા સ્પૅનિશ્તા મઇન્યૂ મજ્દા તૅવીષી ઉતયૂઇતી મનંઘ્રહા વૉહૂ સેંઘ્રહે.

☞ સ્પૅન્તા મઇન્યૂ વહિશ્તાચા (જાવત) આર્મઇતિ અહુરો (બે વાર પઢે.)

અહ્યા મઇન્યૂશ-(જાવત) ઇષૅન્તો વાઉરાઇતે. "સ્પૅન્તા મઇન્યૂ વહિશ્તાચા (જાવત) આર્મઇતિ અહુરો (બે વાર પઢે.)" અષૅમ્ વૉહી (૩) સ્પૅન્તા મઇન્યૂમ્ હાઇતીમ યજમઇદે યેંઘ્રહે હાતાંમ્ (જાવત) તાઓંસ્ચા યજમઇદે.

યથા અહી વઇર્યો (૪) અષૅમ્ વૉહી (૩) અહુનૅમ્ વઇરીમ્ યજમઇદે, અષૅમ્ વહિશ્તૅમ્ સ્રએશ્તેમ્ અમેષૅમ્ સ્પૅન્તૅમ્ યજમઇદે યેંઘ્રહે હાતાંમ્ (જાવત) તાઓંસ્ચા યજમઇદે.

(જોતી રાદવી બન્ને પઢે) પૅર્‌સત્ જરથુશ્ત્રો અહુરૅમ્ મજ્દાંમ્ અહુરમજ્દ મઇન્યો સ્પૅનિશ્ત દાતરૅ ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ ચિત્ અવત્ વચો આસ અહુરમજ્દ (જાવત) હા મે બઘ અહુનહે વઇર્યેહે સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર અનપ્યૂખ્ધ અનપિષ્ત સ્રાવયઅ્‌ન, સતેમ પઇતિ અન્યએષાંમ ગાથનાંમ્ અનપ્યૂખ્ધનાંમ અનપિષ્તનાંમ સ્રાવયઅ્‌નનાંમ્, અઇપ્યૂખ્ધ અઇપિષ્ત સ્રાવયઅ્‌ન દસ પઇતિ અન્યે. યસ્ચ મે અએતહ્મિ અંઘ્રહુવો યત્ અસ્તવઇન્તિ (જાવત) ફ્રાયશ્તીમચ યેંઘ્રહે હાતાંમ્ (જાવત) તાઓંસ્ચા યજમઇદે.

ફ્રા ભ્રઓંત્ અહુરો મજ્દાઓં; યેસ્નીમ્ વચો.

અષૅમ્ વૉહી (૩) બરૅસ્મન પઇતિ બૅરૅત હુધ-જઓથ્ર દથુષો અહુરહે મજ્દાઓં રએવતો ખરૅનંઘ્રહતો.

અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્ ઇઝૅમ હુઓંમૅમ્ અષય ઉજ્દાતૅમ્ આયેસે યેશ્તિ. (જાવત) ગાથનાંમચ ભ્રઓંથ્રૅમ્ જંઘ્રમૂષીમચ અષઓંનો અષહે શ્રદ્ધિતીમ્; ઇમાં અએસ્માસ્ચ બઓઇધિમચ આયેસે યેશ્તિ. તવ

આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર વીસ્પચ વૉહુ મજ્દધાત અષ-ચિથ્ર આયેસે યેશ્તિ. ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મજ્દાઓ અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ સ્રઓષહે અષ્યેહે આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ યો અષહે.

આયેસે યેશ્તિ અસન્યએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો રપિથ્વિનાઇ અષઓને અષહે રથ્વે, આયેસે યેશ્તિ ક્રાહ્દ્-ક્ષ્પવે જન્તુમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે, આયેસે યેશ્તિ અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજ્દાઓ.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

આયેસે યેશ્તિ તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર મત વીસ્પએઇબ્યો આતર્‌બ્યો. આયેસે યેશ્તિ અઇબ્યો વંઘુહિબ્યો વીસ્પનાંમચ અપાંમ મજ્દધાતનાંમ વીસ્પનાંમચ ઉર્વરનાંમ મજ્દધાતનાંમ (જાવત) વીસ્પનાંમચ સ્પેન્તહે મઇન્યેઉશ દામનાંમ અષઓનાંમ અષઓનીનાંમચ અષહે.

☞ ઇમેમ હઓમેમ અષય ઉજ્દાતેમ આયેસે યેશ્તિ; ગાથનાંમચ સ્રઓથ્રેમ જઘ્નૂષીમચ અષઓનો અષહે રતુફ્રિતીમ; ઇમાં અએસ્માંસચ બઓઇધીમચ આયેસે યેશ્તિ, તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ વીસ્પચ વૉહુ મજ્દધાત અષચિથ્ર આયેસે યેશ્તિ. ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્હતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અષહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર. વીસ્પએષાંમ યજતનાંમ અષઓનાંમ મઇન્યવનાંમ ગએથ્યનાંમ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ (જાવત) નબાનજ્દિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ અઓખ્તો-નામનો યજતહે (બે વાર પઢે.)

આયેસે યેશ્તિ અવંઘ્હાઓ ફ્રવષયો. (જાવત) આયેસે યેશ્તિ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ (જાવત) નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ હવહે ઉર્‌નો ફ્રવષેએ. આયેસે યેશ્તિ વીસ્પએઇબ્યો વંઘુહુધાબ્યો (જાવત) અષાત્ હચ યત વહિશ્તાત્ ફ્રવરાને (જાવત) રપિથ્વિનાઇ (જાવત) ફ્રાહ્દ્-ક્ષ્પવે (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ.

(જોતી) યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(રાટવી) યથા અહી વહર્યો યો જઓતા ફ્રા મે ભ્રતે.

(જોતી) અથા રતુશ અષાવ્રચિત્ હુચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ ભ્રઓત્.

અહુરાઇ મજદાઇ હુઓમાં આવયેધયેમહી, (જાવત) ગાથનાંમચ સઓશ્રૅમ જધ્રમૂષીમચ અષઓનો અષહે રતુક્રિતીમ, ઇમાં અએશ્માં-સચ બઓઇધીમચ તવ આથ્રો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર વીસ્પચ વાહુ મજદધાત અષચિથ. પઇરિચ દદ્ઃમહી આચ-વએધયમહી આઅત્ દીશ આવએધયમહી; અહુરાઇચ મજદાઇ સઓષાઇચ અષ્યાઇ અમેષ-એઇબ્યસ્ચ સ્પેન્તએઇબ્યો અષઓનાંમચ ફ્રવષિબ્યો અષઓનાંમચ ઉર્વેઇબ્યો આથ્રએચ અહુરહે મજદાઓ (બેરેજઇતે) વીસ્પયાઓ સાંચ-ન્નચ અષઓનો સ્તોઇશ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ આવએધયમહી; જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે અષઓનો ફ્રવષેએ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ અંઘ્રહુય-ઓશ અષ-ચિનંઘ્રહો (જાવત) ફ્રષો-ચરેથ્રાંમ સઓષ્યન્તાંમ ઇમાં હુઓમાંસચ મ્યજદાંસ્ચ જઓથ્રાઓસ્ચ બરેસ્મચ અષય ફ્રસ્તરેતેમ ગાંમચ હુધાઓંઘ્રહેમ ઇમાંમચા ગામ જીવ્યાંમ અષય ઉજદાતાંમ. (જાવત) ગાથનાંમચ સઓશ્રૅમ જધ્રમૂષીમચ અષઓનો અષહે રતુક્રિતીમ (જાવત) આઅત્ દીશ આવએધયમહી; દથુષો અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો મઇન્યેઉશ મઇન્યઓયેહે અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ આવએધયમહી અસ્ન્યએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો રપિથ્વિનાઇ અષઓને અષહે રથ્વે. ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ આવએધયમહી ફ્રાદત્-ફ્રષવે જન્તુમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે. ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ આવએધયમહી અષહે વહિશ્તહે આથ્રસચ અહુરહે મજદાઓ. ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

આઅત્ દીશ આવએધયમહી તવ આથ્રો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર મત્ વીસ્પએઇબ્યો આતેરેબ્યો ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ આવએધયમહી અઇવ્યો વંઘ્રઉહિબ્યો વીસ્પનાંમચ અપાંમ મજદધાત-નાંમ વીસ્પનાંમચ ઉર્વરનાંમ મજદધાતનાંમ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ (જાવત)

વીસ્પનાંમ્ચ સ્પૅન્તહે મઇન્યેઉશ્ દાંમનાંમ અષઑનાંમ અષઑનિનાંમ્ચ અષહે ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી અહુરહે મઝ્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્હુતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ અષહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્ર વીસ્પએષાંમ્ યઝતનાંમ્ અષઑનાંમ્ મઇન્યવનાંમ્ ગએથ્યનાંમ્ અષઑનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ (જાવત) નબાનઝ્દિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ ક્ષ્નઑથ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી અષઓનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ (જાવત) નબાનઝ્દિશ્તનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ હ્વહે ઉરૂનો ફ્રવષેએ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી વીસ્પએઇબ્યો વંઘ્હુધાબ્યો (જાવત) અષાત્ હચ યત્ વહિશ્તાત્.

અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્હો યઝમઇદે, ઇમૅમ્ હઑમૅમ અષય ઉઝ્દાતૅમ્ યઝમઇદે (જાવત) ગાથનાંમ્ચ સ્રઑથ્રેમ્ જઘ્નુષીમ્ચ અષઑનો અષહે રતુફ્રિતીમ્ ઇમાં અએસ્માંસ્ચ બઑઇધીમ્ચ યઝમઇદે. તવ આથ્રો અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્ર વિસ્પચ વોહુ મઝ્દધાત્ અષચિથ્ર યઝમઇદે.

અહુરૅમ મઝ્દાંમ્ રએવન્તૅમ્ ખરૅનંઘ્હુન્તૅમ્ યઝમઇદે. અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્હો યઝમઇદે. અષૅમ્ વહિશ્તૅમ આત્રૅમ્ચ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રૅમ્ યઝમઇદે વીસ્પૅમ્ચ અષવનૅમ્ મઇન્યઑમ્ યઝતૅમ્ યઝમઇદે. વીસ્પૅમ્ચ અષવનૅમ્ ગએથીમ્ યઝતૅમ્ યઝમઇદે.

અષઑનાંમ્ વંઘ્ઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઑમિ ઝ્બયેમિ ઉફ્યેમિ યઝમઇદે (જાવત) વીસ્પાઓ ફ્રવષયો અષઑનાંમ્ યઝમઇદે. હરીસ્તનાંમ્ ઉર્વાનો યઝમઇદે યાઓ અષઑનાંમ્ ફ્રવષયો. યેંઘ્હે હાતાંમ્ (જાવત) તાઓસ્ચા યઝમઇદે.

(રાસ્પી) યથા અહૂ વઇર્યો યો ઝઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

(જોતી) અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઑતૂ.

અએતત્ હિમ્ વીસ્પનાંમ્ મજિશ્તૅમ (જાવત) ઉસ્-મોઇ ઉજારૅશ્વા (જાવત) સ્રૅઑષૅમ્ ક્ષથ્રૅમ્ચા. અષૅમ્ વૅાહુી (૩) ફ્રવરાને (જાવત) રપિથ્વિનાઇ (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ. ફ્રાદત્ ફ્રષવે જન્તુમાઇચ (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ.

(જોતી) યથા અહુી વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે ભ્રતે.

(રાસ્પી) યથા અહુી વઇર્યો યો જઑતા ફ્રા મે ભ્રતે.

(જોતી) અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઑ મ્રઑતૂ.

યાનીમ-મનો, ક્ષમઇબ્યા, અત્ તા વક્ષ્યા, તાવે ઉર્વાતા, અખ્યાચા ખએનુશ, યથા આઇશ-યાબ્યઑથના, અહુરૅમ્ મજ્દાંમ્, અશ્વા થ્વા આથ્રો, ઇથા આત્ યજમઇદે, ઇમાંમ આઅત્ જામ્, ઇથા આઅત્ યજમઇદે ગેઉશ ઉર્વાનૅમ્ચા, આહુ અત પઇતિ, સત્તોગરે વર્હૅંગ, યજમઇદે વે અમૅષા સ્પૅન્તા. નૅમો વે ગાથાઑ અષઑનીશ ઉશતા અહ્માઇ, તત્ થ્વા પૅરૅસા, અતફ્રવક્ષ્યા, કામ નૅમોઇ જામ, નૅમો વે ગાથાઑ અષઑનીશ સ્પૅન્તા મઇન્યુ, વોહુ અદ્દાઇશ, અતમા યવા, કત્ મોઇ ઉર્વા, નૅમો વે ગાથાઑ અષઑનીશ વૅાહુી ક્ષથ્રેમ વઇરીમ, યથા અહુી વઇર્યો (૨) વંઘ્વહુચ, નૅમો વે ગાથાઓ અષઑનીશ વહિશ્તાઇશ્તીશ, વીસ્પાઑ ગએથાઑસ્ચ, સ્રઑષો-ઇધા અસ્તુ,... તત્ સોઇધીશ.

અહુરૅમ્ મજ્દાંમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્રહો યજમઇદે, અસ્ન્ય અષવન અષહે રતવો યજમઇદે, રપિથ્વિનૅમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, ફ્રાદત્-ફ્રષાઉમ જન્તુમૅમચ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, અષૅમ વહિશ્તૅમ આતૅરૅમચ અહુરહે મજ્દાઑ પુથ્રૅમ યજમઇદે.

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

થ્વાંમ્ આતરૅમ અહુરહે મજ્દાઑ પુથ્રૅમ યજમઇદે, આતરૅમ

બૅરૅજિ-સવંઘ્નહૅમ યજમઇદે, (જાવત) ઇમેમચ થૅાદથહે પઇતીમ યજ-મઇદે યિમ અહુરૅમ મજદાંમ.

અષઑનાંમ્ વંઘ્ઉહીશ સૂરાઑ સ્પૅન્તાઑ ફ્રવષયો સ્તઑમિ જબયેમિ ઉફ્યેમિ, યજમઇદે (જાવત) આસઑબ્યન્તાન વૅરૅથ્રઘ્નન. વૅરૅથ્રઘ્નૅમ અહુરધાતૅમ યજમઇદે, સઑબ્યન્તૅમ વૅરૅથ્રાજનૅમ યજમઇદે. (જાવત) વીસ્પે અષવનો યજત યજમઇદે. સ્પિથ્વિનૅમ પઇતિ સ્તુમ ફ્રાદત-ફ્ષાઉમ જન્તુમૅમચ પઇતિ સ્તુમ. યેંઘ્હે હાતાંમ (જાવત) તાઑસ્ચા યજમઇદે. (જાવત)

અહુનૅમચ વઇરીમ્ ફ્રઍબ્યામહી (જાવત) સ્તવશ અષા યે હુદાઑ યોઇ હૅન્તિ, યથા અહૂ વઇર્યો (૨).

યસ્નૅમચ વહ્મૅમચ હુ બૅરૅતીમચ ઉસ્ત બૅરૅતીમચ (જાવત) અષહે બૅરૅજ યઑજદાતાંમ (બાજમાં પઢે) બક્નુદીએ અહિએહેસ્ત બુલંદ આદર, શરોશ, વર્જાવરહેરામ યજદ અશોએ વર્જાવંદ હુમાવંદ ફીરોઝ-ગર. જનસ્ને આહેરીમન વ દીવાન દરૂજાન વ જાદુયાન, વ સાસતારાંન વ ગુનેહગારાન અવા અએબ્મ પ્રવીદુક્ષ.

અષૅમ્ વૅાહૂ (૩) અઇવિ-ગૅરૅથમહિ અપાંમ વંઘ્ઉહીનાંમ ફ્રાઇતી-મચ પઇતિર્તીમચ અદબિ જરૅતીમચ. આયેસે યેશ્તિ. ફ્રવરાને (જાવત) અહુર-ત્કઍષો. સ્પિથ્વિનાઇ (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ ફ્રાદત-ફ્ષવે (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ.

(જોતી) યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રતે.

(રાસ્પી) યથા અહૂ વઇર્યો યો જઑતા ફ્રા મે મ્રતે.

(જોતી) અથા રતુશ અષાત ચિત હચા ફ્રા અષવ વિદ્વાઑ મ્રઑતુ.

યેંઘ્હે મે અપાત હચા, (જાવત) યજાય આપૅમ-હાતાંમચ...અષૅમ વૅાહૂ (૩) અષય દધાંમિ ઇમાંમ જઑથ્રાંમ હુઑમવઇતીમ ગઑમ-

વહ્‌તીમ હુધાનએપતવહ્‌તીમ અષય ઉજદાતાંમ તવ અહુરાને અહુરહે ક્ષ્નુમઇને અહુરહે અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ સઓષહે અષ્યેહે આથ્રો અહુરહે મજદાઓ બેરેજતો યો અષહે અષય દધાંમિ અસ્નયએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો રપિથ્વિનાઇ અષઓને અષહે રથ્વે, અષય દધાંમિ ફ્રાદત-ફ્ષવે જન્તુમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે; અષય દધાંમિ વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજદાઓ.

અષય દધાંમિ (જે રોજ માહ હોય તે પઢે.)

તવ આથ્રો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર મત વીસ્પએઇબ્યો આતરેબ્યો. અષય દધાંમિ અઇબ્યો વંઘ્રુહિબ્યો વીસ્પનાંમચ અપાંમ મજદધાતનાંમ વીસ્પનાંમચ ઉર્વરનાંમચ મજદધાતનાંમ (જાવત) વીસ્પનાંમચ સ્પેન્તહે મઇન્યેઉશ દામનાંમ અષઓનાંમ અષઓનિનાંમચ અષહે.

☞ અષય દધાંમિ ઇમાંમ જઓથ્રાંમ હુઓમવઇતીમ ગઓમવઇતીમ હુધાનએપતવઇતીમ અષય ઉજદાતાંમ તવ અહુરાને અહુરહે ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘુહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અષહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર વીસ્પએષાંમ યજતનાંમ અષઓનાંમ મઇન્યવનાંમ ગએથ્યનાંમ અપઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ (જાવત) નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ અઓષતો-નામનો યજતહે (બે વાર પઢે.)

અષય દધાંમિ અવંઘહુઆઓ ફ્રવષયો. (જાવત) અષય દધાંમિ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ (જાવત) નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ હુવહે ઉરૂનો ફ્રવષેએ. અષય દધાંમિ વીસ્પએઇબ્યો વંઘુહુભ્યો (જાવત) અપાત હચ યત વહિશ્તાત અષય નો પઇતિ જમયાત અપો અત યજમઇદે (જાવત) માતરો જીતયો યેંઘહે હાતાંમ (જાવત) તાઓસ્ચા યજમઇદે.

અએતત તે અહુરાને અંહુરહે. (જાવત) હુઇથ્યાઇચ બવાંઇથ્યાંઇચ બુષ્યાંઇથ્યાઇચ,

☞ ઇમાઓ રઓચાઓ બરેજિશતેમ બરેજિશ્નેમ (ત્રણ વાર પઢે) અષેમ વોહી (૩) ફ્રવરાને (જાવત) રપિથ્વિનાઇ (જાવત) ફ્રાઇત-ફ્ષવે જન્તુમાઇચ (જાવત) ફ્રસસ્તયએચ.

(જોતી) યથા અહી વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રતે.

(રાસ્પી) યથા અહી વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે મ્રતે.

(જોતી) અથા રતુશ અષાત ચિત હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

નેમો વે ગાથાઓ અષઓનીશ સ્પેન્તા મઇન્યૂ, યેંઘ્રહે મે અષાત હચા, તાંમ યજાઇ, પેરેસ્ત ફ્રષઓશતરો અષવ અષવનેમ જરથુશ્ત્રેમ પઇતિ-મ્રુઇધિ પઉર્વતરે જરથુશ્ત્ર, કત અસ્તિ ફ્રમેરેતિશ કત ગાથનાંમ હંકેરેતિશ આઅત અઓખ્તો જરથુશ્ત્રો, અહુરેમ મજદાંમ અષવનેમ અષહે રતૂમ યજમઇદે (જાવત) જંઘ્રમૂપતેમાંમ અષઓનો અષહે રતુક્રિતીમ યજમઇદે. અહુરેમ મજદાંમ અષવનેમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, વીસ્પેમચ કેરેફ્શ અહુરહે મજદાઓ યજમઇદે. (જાવત) ઇમેમચ પોઇથ્રંઇ પઇતીમ યજમઇદે. યિમ અહુરહે મજદાંમ.

અષઓનાંમ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઓમિ ઝ્બયેમિ ઉફ્યેમિ યજમઇદે (જાવત) જરથુશ્ત્રોતેમાઓ થ્વાંમ આતરેમ અહુરહે મજદાઓ પુથ્રેમ અષવનેમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, હધ જઓથ્રેમ-(જાવત) વરેશ્યમનચ. યેંઘ્રહે હાતાંમ (જાવત) તાઓસ્ચા યજમઇદે. અહુનેમચ વઇરીમ ફ્રએષ્યામહી. (જાવત) સતવસ અષા યે હુદાઓ યોઇ હેન્તિ, યથા અહી વઇર્યો (૨) ☞ "યસ્નેમચ (જાવત) આફ્રીનામિ અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રહુતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અષહે વહિશ્તહે આથ્રસચ અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર વીસ્પએષાંમ યજતનાંમ અષઓનાંમ મઇન્યવનાંમ ગએથ્યનાંમ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ (જાવત) નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ. યસ્નેમચ (જાવત) તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજદાઓ."

અષેમ વોહી (૩) યથા અહી વઇર્યો (૨) યસ્નેમચ (ઉપર પ્રમાણે પઢે) અષેમ વોહી (૧) (હમા જોર લેવી).

(બાજમાં) હુમા જોર બીમ, હુમા જોર હુમા અષો બીમ. અહ્માઇ રએશ્ચ, હુજંઘરૅમ, જસ મે અવંઘ્હે મજ્દ અષૅમ વૅાહી (૧).

શેકશ્તેહ્ ઝદ વ ઝદેહ્ બાદ્ અહેરીમન ગજસ્તેહ્, અવા હુમા દીવાંન્ વ દ્રુજાન વ જાદુયાંન્ શેકસ્તેહ્ બાદ્ (૩) વાર પઢે. કે યજદાંન વ અમૅષાસ્પંદાન, કામે બાદ્ અએદુન બાદ્, અએદુન તરજબાદ–અષ-ઑાને અષૅમ વૅાહી (૧).

ફીરોઝગર બાદ્ ખરોહે અવિઝેહ્ વેહ્દીન માઝદયસ્નાંન (૩) વાર પઢે.

બેરસાદ્ વ બેપજીરાદ્ અન્યૂરશાદ્ (જાવત) રોજ (ફલાંન). માહે (ફલાંન), વ ગાહે રપિથ્વિન, યશ્તે રપિથ્વિન. અજ બેહુરત (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ્.

(અગર અનુશેહરવાન બાશદ) ખોદાયશ બે આમોરઝાદ...(અગર જીન્દેરવાન બાશદ) પજીરફતેહ્ અહુરમઝદ...

૫ યજદાંન્ વ અમૅષાસ્પન્દાંન્ કામે બાદ્ અએદ્રુન્ બાદ્, અએદ્રુન્ તરજ્ બાદ્. અષૅમ વૅાહી (૧). પછી જોર મેળવે.

(યજશ્ને બા નીરંગ: કૃત. મુબેદ નામદાર શેહરીયાર ઇરાની)

હોમસલી પાવ કરવાની વિગત.

એક યોજદાથ્રેગર મોબેદ–ખુબનો અમલદાર હોય તે; પ્રથમ હોમસલીને ત્રણવાર ચોખ્ખી કરે, પછી ત્રણવાર "ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષૅમ વૅાહી (૧)" પઢતાં પાવ કરે; અને તેને એક પાવ કીધેલા ધાતુનાં વાસણમાં એક એલાયદી જગ્યામાં કે જ્યાં સૂર્ય–ચંદ્રનો પ્રકાશ આવતો હોય ત્યાં, તેનાં સામામાં ૩૪ દહાડા મુકવી, અને ત્યાર પછી તેને યજશ્ને કરવાનાં ઉપયોગમાં લેવી જ્યારે આ પાવ કીધેલી હોમસલી ઉપયોગમાં લઇને ત્યારે ફરી "ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષૅમ" ભણી પાવ કરવાની જરૂરત રહેતી નથી. કારણ કે તે પાવ કીધેલી છેજ. પણ એ હોમસલી યજશ્નેમાં ઉપયોગમાં લઇએ ત્યારે તેની નીચલી નીરંગ પઢીને લેવી.

"નીરંગે હોમ પાદ્‌યાવ કર્દન"

અષ઼ેમ વોહૂ (૩) ફ્રવરાને (હાવન યા ઉજીરન ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ (૧) હુઓમહે-અષવ-જંઘ્રહે. ફ્રનઓથ ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ અષાત્‌ ચિત્‌ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

---

૧. "પવિત્ર હોમ રસ" ઇરાનથી આવતી હોમસલીમાંથી ચોક્કસ તરતીબથી બનાવવામાં આવે છે, અને ત્યાર પછી તેને નોશ કરવામાં આવે છે. એ "હોમ-રસ" ના પીણુંને માટે કહેવામાં આવે છે કે "વીસ્પે જ઼ી અન્યે મધાઓંઘ્હો અએષ્મ હચિન્તે ખ્રવી-દ્રવો, આઅત્‌ હો યો હઓમહે મધો અષ હચઇતે ઉર્વાસ્મન."

અર્થ—બીજાં સર્વ પીણાંઓ (કેફ) ઘાતકી હથ્વારવાલા અએષમ દેવને માર્ગે દોરવે છે, પણ હોમનું પીણું તો ખુદ ખુશકાલી આપનાર પવિત્રાઇને માર્ગે દોરવે છે. (હોમ યશ્ત, યજ૦ હા૦ ૧૦, ફ૦ ૮.)

હોમની ક્રિયાનો વિચાર મી૦ શા૦ કા૦ હોડીવાલાએ પુરાતન જમાનામાં હિન્દુઓ તથા પારસીઓ નામનાં રેસાલામાં દર્શાવ્યો છે તે અત્રે સદાબરો નીચે ટાંકી લઇશું.

હોમ તથા સોમની ક્રિયા.

હિંદુઓની તથા પારસીઓની કેટલીક ક્રિયાઓ વચેની સરખામણી એટલી તો ઘાડી છે કે વીદ્વાનો તથા સકોલરો વટીક અજાયબીમાં ગરકાવ થઇ ગયા છે. બંને લોકોના ધર્મમાં એક અગત્યની ક્રિયા હોમ-સોમની ક્રિયા છે. આપણે જાણીએ છીએ કે કેટલાક ગુજરાતી લોકો "સ" ને બદલે "હ" બોલે છે—જેમકે "શું છે" ને બદલે "હું છે" આમ બોલે છે. તેજ પ્રમાણે જેને હિંદુઓ સોમ કહેતા હતા, તેને પારસીઓ હોમ કહેતા હતા. જેને હિંદુઓ "અસુર" કહેતા હતા તેને ઇરાનીઓ "અહુર" કહેતા હતા. સોમ અથવા હોમ એ પહાડ ઉપર ઉગતા એક જાતના પાલાનું નામ હતું. આ હોમ-સોમના પાલાને પથરની યા ધાતુની ખાંડણીમાં કુટીને રસ કાઢવામાં આવતો હતો. જેમ આજે દારૂની અસર કમી કરવા પાણી ભેળવામાં આવે છે તેમ હોમ-સોમના કેફી અસર ઓછી કરવા દુધ ભેળવામાં આવતુ હતું. બંને પ્રજાઓમાં એવો એતેકાદ હતો કે આ ભણાયલો રસ પીધાથી માણસને તનદરોસ્તી, દોલત, ડહાપણ, ગેબી શક્તિ, બલકે બેહસ્તની અમર જીંદગીની બક્ષેસ મળતી હતી. હીંદુઓના રૂગવેદનો લગભગ ૧૦ મો ભાગ આ સોમરસની સ્તુતી કરવામાં રોકાયલો છે. હીંદુ તથા પારશી બંને પ્રજાઓમાં સોમ-હોમના પાલાને ખાંડણીમાં કુટી તેને રસ કાઢી તે ઘેટાંના ઉનની ચાલણીમાંથી ગાળી કાઢવામાં આવતો હતો. આપણી યજશનેની ક્રિયામાં હોમ-રસ ગાળવા માટે ઘેટાંના ઉનની ચાલણી હાલ વપરાતી

અશેમ્ વોહૂ (૪) પઢતાં ચેહાર મરતબે બન્ને હાથે હુમ પએવન્દ કરી કુંડીમાં હોમ સળીને અંગોળ કરાવે પછી,

યથા અહૂ વઈર્યો (૨) યસ્નેંમચ વહ્મેમચ અઓજસ્ચ જવરેચ આફ્રીનામિ હઓમહે અષવ જદ્ઘહે. આ પછી તેની ઘટટી જગ્યાએ ભણત્રથી છુટી કુંડીને હોમ રસ બનાવે.

જે જોતી યજશ્નેમાં હોમના ગાથા ભણી ત્રણ મરતબે બાજમાં હુમત, હુખ્ત, અને હુવર્શત્ના કલામ બોલતાં નોશ કરે છે. (જુઓ આઇને હીને માજદયસનીનું ફારસી પુસ્તક પૃ. ૧૪૫ કૃત મોબેદ મેહરગાન બેન મરહુમ શ્યાવક્ષ ઇરાની.)

નથી. પણ તેના બંધાણો હજી સુધી બચી રહી છે, તે એ છે કે યજશનેની ક્રિયામાં વરસીયાના બાલની વીંટી બનાવી મુકવામાં આવે છે. હોમ સોમના રસને માટે બંને પ્રજાઓમાં કેટલાક શબ્દો વાપરવામાં આવ્યા છે તે તદનજ મલતા છે. તે વિષે લાંબુ ન કરતાં માત્ર બે ચાર દાખલા આપીશું સોમ રસને હીંદુ પુસ્તકોમાં "હરી" યાને લીલા રંગવાળો કહ્યો છે. અવસતામાં "હરી"નો આકાર "જરઇરી" અથવા "જાઇરી" થાય છે તે શબ્દ તેજ અર્થે હોમને માટે વપરાયલો છે. સંસ્કૃતમાં સોમના રસને "ભેષજ" યાને સીક માણસની દવા કહી છે, તેજ શબ્દ અવસતામાં 'બએષજ' છે અને તે હોમને માટે વપરાયલો છે. આ રસ પીવાથી સારૂં ડહાપણ મળે છે. માટે તેને હીંદુઓએ 'સુક્રેતુ' યાને ભલા ડહાપણવાળો કહ્યો છે, તેજ શબ્દ અવસતામાં 'હુખ્રતુ' બની હોમ રસને માટે વપરાયલો છે. આ રસ હીંદુઓ મધુ યાને મધ કહેતા હતા. આપણામાં યજશને કરનાર મુખ્ય મોબેદને 'ઝઓતર' કહેવામાં આવે છે કે જે શબ્દનો આકાર બગડવાથી તેને આપણે જોતી કહીયે છીએ. હીંદુઓ ક્રિયા કરનાર મુખ્ય બ્રાહ્મણને "હોતર" કેહતા હતા કે જે શબ્દ અવસતામાં "ઝઓતર" થયો છે.

ખુદ આકાશમાં પણ હોમની ક્રિયા થાય છે.

અસલ અવસતા જમાનામાં, ધાર્મિક ક્રિયાઓને બહુ અગત્યતા આપવામાં આવતી હતી. આકાશમાં સુરજ ચંદ્ર તથા સેતારાઓ અમુક જગ્યાએ હોય છે ત્યારે અમુક દેખાવો આપણી નજરે પડે છે એવા એક દેખાવનું વર્ણન મેહેર યસ્તમાં આવ્યું છે તે ઉપરથી મેહેર યસ્તનો લખનાર એવો ખ્યાલ પેદા કરવા માંગે છે કે "જેમ આ દુનયામાં મોબેદ યજશનેની ક્રિયા કરે છે તેમ આકાશમાં મેહર યજદ ક્રિયા કરે છે. મહેર યસ્તમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે "મેહેર યજદને દાદાર હોરમજદે ઝડપથી યજશને કરનાર તથા બુલંદ અવાજે ગાથા ગાનાર જોતી તરીકે ઠેરવ્યો, મેહેર યજદે પહેલવહેલાં અલબુરઝ પહાડ ઉપર સેતારાથી સણગારેલી તથા મીનોની બનાવેલી ખાંડણીમાં કુટી હોમને તૈયાર

બાજ ધરણું.

નીરંગ આબ પદિઆવ નમુદન યાને પાણી પાવ કરવાની ક્રિયા મંત્ર અથવા કળશ્યો પાવ કરવાની વિગત.

બરેષ્નુમવાલા મોબેદ દરેમેહર મધ્યે પ્રથમ કળશ્યો એક અને એક તાંમડી ઉજારી સાફ કરી (૩ વાર કુવાનાં પાણીએ ચોખ્ખી કરી ૪ થી મરતબે પાણીથી ભરી લાવે.

પછી પદાન બાંધી ઉર્વીસગાહમાં ખુઆન ઉપર અથવા ધાતુના ખુમચામાં કળશ્યો મુકી, તામડી ઉંચકી તેમાંનું પાણી તે ભરેલા કળશ્યા ઉપર છળકાઇને બાહર પડે તેમ નામે અને તે પાણી નામતાં નામતાં નીચલા અવસ્તા પઢે.

પાણી પાવ કરવાની તરતીબ ૧ લી. "ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૧) એ કલામ પઢતાં એકવાર કળશ્યામાં તામડીનું પાણી નાંમી પાવ કરતાં (બાજમાં) પઢે.

કીધો. દાદાર હોરમજદે તથા અમશાશપંદોએ પણ તેની વખાણ કીધી તેને ખુરશેદ યજદે યાને સુરજે દુરથી સલામ કીધી."

આ અલંકારીક લખાણ છે. સુરજ ઉગે છે તે આગમચ તથા અસ્ત પામે છે તે પછી જે રોશની હોય છે તેને ઉપલા ફકરામાં મીથ્ર અથલા મેહેરનું નામ આપવામાં આવ્યું છે. એ ફકરામાં હોમના બે અર્થ છે. જેમ સંસ્કૃતમાં સોમનો અર્થ ચંદ્રમા તથા સોમ પાલાનો રસ થાય છે, તેમ અવસતામાં પણ હોમનાં તેજ અર્થો થાય છે. ત્યારે ઉપલા ફકરામાં સવારની વખતે સુર્યની રોશની, ચંદ્રમા તથા સુરજ પોતે એ સઘળાંના દેખાવનું વર્ણન છે. ત્યાં સુરજની રોશની યાને મેહેરને યજશને કરનાર મોબેદ કહ્યો છે. હોમ યાને ચંદ્રમા તે ગોયા આકાશમાનો હોમનો પાલો છે તેને મેહેર યજદ જાણે યજશનેની ક્રિયામાં છુંદીને રસ બનાવે છે તે જોઇ દાદાર હોરમજદ તથા અમેશાસ્પંદો તેની તારીફ કરે છે અને સુરજ પોતે ઉગતી વખતે ગોયા દુરથી તેને સલામ કરે છે. આ સુંદર અલંકરીક ફકરાની મતલબ આ છે કે ખુદ આકાશમાં પણ હોમ રસની ક્રિયા યાને કે યજશનેની ક્રિયા થાય છે, માટે આ દુનીયામાં તો તે જરૂર થવી જોઇએ છે. આનીજ આકાશી ક્રિયાનું વર્ણન હીંદુઓનાં ધર્મ પુસ્તક રૂગવેદમાં પણ મળે છે, તે ઉપરથી માલુમ પડે છે કે ક્રિયાઓને ઘણું વજન આપવામાં આવતું હતું. (જા૦ જ૦ તા૦ ૨૬-૪-૧૯૨૭).

"આ પાકે પાહીઆવે યઓંઝદાથ્રેહે અપાયે" એ પ્રમાણે ત્રણ અરતબે પાણી પાવ કરવું અને તેનેથી બાંધેલી બરસ્મે બાજ ધરી શકાય છે.

પણ યજશ્ને અને પાવ મેહલનાં વધારે મોતેબર ક્રિયામાં પાણી પાવ કરવાની નીચલી બીજી તરતીબ મોજુદ છે.

પાણી પાવ કરવાની તરતીબ ર જી. "ક્ષ્નઓંથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૧) પઢતાં કળશ્યો પાણીથી ભરાઇને ઉભાય તે પ્રમાણે પાણી નામવું પછી (બાજમાં.)

"યઓંઝદાથ્રે ઝરેહ ફ્રાકર્દ."

ક્ષ્નઓંથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૧) ભણતા પાણી કળશ્યામાં રેડી (બાજમાં પઢવું.)

"યઓઝદાથ્રે ઝરેહ વર્કષ."

ક્ષ્નઓંથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૧) ભણતા કળશ્યામાં પાણી ઉભાય તેમ નામવું અને (બાજમાં પઢવું.)

"યઓંઝદાથ્રે ઝરહે પ્રદંતિ હવીર્સ્પ મીનો અર્દવીસુર આવે પાક યઓંઝદાથ્ર."

આવી રીતે કળશ્યો પાણીનો પાવ કહેવાય (જુઓ મોબેદ નામદાર દસ્તુર શેહરયાર ઇરાનીની ઝંદ હફ્રમાં લખાયલી યજશ્નેની કેતાબ.)

બરૅસ્મ (ના તાક) લેવાની ક્રિયા.

બસૅમ[1] જેને અવસ્તામાં "બરૅસ્મન" અને ફ્રાસીંમાં "બસૅમ" કહે છે, એનો ઉપયોગ મોબેદો બાજ, યજશ્ને, વંદીદાદ, વિસ્પરદ વિગેરે પાવ મેહુલને લગતી મોતેબર ક્રિયામાં કરે છે.

જે ઝાડની બસૅમ[2] લેવી હોય તે ઝાડની બસૅમને લાયક ડાળીઓ ઉપરનાં પાંદડાં તથા ગાંઠ યોજદાથ્રેગર મોબેદ પ્રથમ તેને છુરીથી સાફ કરે, ને પછી ધાતુનાં દસ્તાની છુરી જમણા હાથમાં અને પાવ કીધેલો કળશ્યો ડાબા હાથમાં લઇ તે ઝાડ આગળ જાય અને ત્રણ મરતબે પ્રથમ ડાળીઓ ચોખ્ખી કરે, અને પછી "ક્ષનઑથ્ર અહુરહે-

---

૧. બસૅમ શાની લેવી ઘટે તે માટે અવસ્તાઇ ફર્માન નીચે પ્રમાણે છે.
અ૦ "યો ઉર્વરામ બરૅસ્મન ફ્રૅસ્તરૅન્તી હુમો વરશમે પોઉરૂ ફ્રવાક્ષીમ."
યાને "બસૅમ ઉરવરની ગજના ઝાડની તથા ઉરવરના ઝાડની ઘટે છે."
એ માટે રામ યશ્તમાં નીચલી સુચના અશો જરતોશ્તને કરવામાં આવે છેઃ—

"અય અશો જરતોશ્ત બામદાદનાં પેહલા કિરણો વખતે, સેતારાઓનાં અસ્ત પામવા પછી તે બામદાદ આવી પ્હોંચે ત્યારે તારે બાંધવા માટે બસૅમ મેળવવી જોઇએ, બસૅમને માટે તેની ડાંખળીઓ સંભાળથી શોધવી જોઇએ. (રામ યશ્ત કરદો ૧૧).

વિસ્તાશ્પ યશ્તમાં વધુ એમ કહેવામાં આવે છે કે;—"ઉગતાં ઝાડ છે, ત્યાં હું જઇશ, અને હું આ પાક કલામ બોલીશ.

"અહુરમજદનાં સંપુર્ણ પેદા કીધેલાં ઓ પવિત્ર ઝાડ ! તુંને નેમાજ. પછી બસૅમને એકવાર, બેવાર, અથવા ત્રણવાર કાપ, પછી તે બસૅમ કાયદા મુજબ બાંધ ક્રિયા કરીને તેને બાંધ, અને છોડ. (વિશ્તાસ્પ યસ્ત ૫૦ ૩ જી.)

વંદીદાદમાં કહેવામાં આવે છે કેઃ—

"ઓ અશો જરતોશ્ત! ઉંચા ઝાડો પાસે તું જા, બુલંદ સૌથી સરસ જોરાવર ઝાડ તરફ આ કલામો તું બોલ.

"અએ અહુરમઝદનાં પેદા કીધેલાં અશો ઓરવર નેમાજ !" પછી તું એક બસૅમ તેમાંથી લે, જે અએશનાં જેટલી લાંબી તથા યવના જેટલી પહોળી હોય. (વંદીદાદ ૫૦—૧૯, ફ૦ ૧૯) (રેવાયતે દસ્તુર દારાબ હોરમઝદયાર.)

૨. બે પ્રકારની બરેસ્મ—અવસ્તામા બે પ્રકારની બરેસ્મ માટે જણાવવામાં આવે છે જેમાં પેહલી "બરેસ્મ ફ્રસ્તરૅત" યાને "બુલંદ બિછાવેલી બરેસ્મ."

મજ્દાઓ અષૅમ વૉહી (૧)" પઢે તે એવી રીતે પેહલી મરતબે "ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષૅમ" સુધી પઢતાં છુરી સાથનો જમણો હાથ પાવ કરે, "વૉહીથી બાકીની અષૅમ પઢતાં," ઝાડની જે ડાળી બર્સમ માટે તૈયાર કીધી હોય તે પાવ કરે એ મુજબ બીજી મરતબે, ત્રીજી

---

૧ લા પેહલા પ્રકારની બરેસ્મનો ઉપયોગ હાલે જાયઝ નથી જ્યારે બીજા પ્રકારની બરેસ્મનો ઉપયોગ જાયઝ છે. એ માટે આવાં યસ્ત ઉપરથી જણાય છે કે બરેસ્મનું બંડલ હાથમાં ધરી ઉભા રહેવામાં આવતું હતું તે માટે "યિમ અષ્વિતો મજ્દયરને હિસ્તૅન્તી બરૅસ્મો જસ્તો" એવું વાક્ય મળે છે. એમાં આવેલો "બરેસ્મો જસ્તો" શબ્દ દેખાડે છે કે તે "હાથમાં પકડવાનુ" બન્ડલ છે. એમાં હિસ્તેંતિ ક્રિયાપદ છે જેનો અર્થ ઉભુ રહેવાનો થાય છે, એ બન્ડલ હાથમાં ધરી ઉભું રહેવા માટે "પરચ બરેસ્મ ફ્રહિસ્ત" (મેહર યસ્ત ક૦ ૧૩૮) "હિસ્તેમનો પસચ બરેસ્મ" "બરેસ્મની પાછળ ઉભો રહેનાર" (જોતી) (અશી૦ યસ્ત ક૦ ૬૧) એવા શબ્દો મળે છે.

મઝકુર "બરેસ્મો–જશ્તો" શબ્દ આતશની વખાણવાળા યજશ્નેના હામાં બી મળે છે. જે ઉપરથી જણાય છે કે પાણી, આતશ વિગેરે ક્રિયાઓની સન્મુખ ઉભા રહી, હાથમાં 'બરેસ્મ' પકડી સેતાયશ કરવામાં આવતી હતી. અને કુદરતની મ્હાન પેદાયશોનો કિબ્લો કરવાનો એ જરતોશ્તી તરીકો હાલ થતી ક્રિયામાં આબાદ જળવાયલો મળે છે. તે એ રીતે કે યજશ્ન, વિસપરદ, વંદીદાદ વગેરે મોતેબર ક્રિયા કરતાં, જો કે બરેસ્મ "માહરૂએ" ની બેઠક ઉપર મુકેલી હોય છે. પણ તેમાં આતશ; પાણી, અને ખુર્શેદની સેતાયશનું ભણતર જ્યારે પાસે આવે છે ત્યારે જોતી "માહરૂય" ઉપરથી બરેસમ હાથમાં લઇને જોદગાહ ઉપરથી ઉઠી, ખડે પગે ઉભો રહી અને કિબલા સન્મુખ મ્હોડું કરી તેની સેતાયશ કરે છે અને તે પુરી થતાં પાછો પોતાની બેઠક ઉપર બેસે છે. (જુવો રેસાલહે ખુર્શેદ પૃ. ૫૭–૬૩–૬૪).

ત્યારે ઉપલી વિગતથી સાબેત થાય છે કે બરેસ્મ ઝાડની શાખાની લેવી ઘટીટ છે.

"બરેસ્મની સંખ્યા."

બરેસ્મની સંખ્યા માટે 'સરોશ યસ્તે શબ'માં નીચલો ઇશારો આપણને મળે છે–કે પ્રથમ સરોશ અષો, જેણે અમેષાસ્પન્દોની યજશ્ને કરવા, તથા તેઓની નમાયશ કરવા, તેમને ખુસ્નુદ કરવા, અને તેમની સ્તુતિ કરવા માટે, ત્રણ અને પાંચ, અને સાત, તથા નવ તાકની 'બરેસ્મ' પગનાં ગુઠણની ઉંચાઇ જેટલી તથા પગના મધ્ય ભાગની ઉંચાઇ જેટલી પાથરી (સ૦ ય૦ ક૦ ૨જો.) ત્યારે

૫) તાએની બર્સમની ઉપયોગ હાલે ન્હાની 'ખુબ' દરૂન બાજ ધરીને કરવામાં આવે છે.

મરતબે પઢતાં છુરી સાથનો જમણો હાથ પાવ કીધા પછી બર્સમની ડાળી પાવ કરે. ત્યાર પછી નીચલા અવસ્તા પઢી બાજ લીએ,

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષેમ વોહૂ (૩) ફ્રવરાને મઝ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ વીદએવો અહુર ટ્કએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ.

(હાવન તથા ઉજ્યેરીન ગેહમાં બરેસ્મ ઉર્વરામ અને અઇવ્યાંઘહેન લેવી ઘટે, રપિથ્વીન તથા અઇવિસ્રુથ્રેમ અને ઉષહેન ગેહમાં લેવી ન ઘટે.)

ઉર્વરયાઑ વંઘ્હુયાઑ મઝ્દધાતયાઑ અષઑન્યાઑ ક્ષ્નઑથ્ર ય૦ વ૦ ફ્ર૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જ્ઑતા ફ્રામે મ્રૂતે અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઑ મ્રઑતુ.

"નેમો ઉર્વઇરે વંઘ્હુએ મઝ્દધાતહે અષઑને" ઉપર પ્રમાણે બાજ લઇ બર્સમની ડાળીઓ જે પાવ કીધેલી છે તેમાની એક ઉપર નજર રાખી "અષેમ" બોલ પઢતાં તેનું ઉપલું મુંહું કાપી દુર નાંખે. "વોહૂ" પઢતાં છુરી બર્સમને થડમાંથી કાપી કાઢે અને બાકીની "અષેમ" પુરી કરે એજ પ્રમાણે જેટલા તાએ લેવાને માટે ડાળીઓ સાફ કીધી હોય તે બધાને ઉપર જણાવેલી ક્રિયા મુજબ કાપી પાવ કળશ્યામાં મુકી ઉર્વીસગાહમાં લાવે અને બાજ મુકે.

યથા અહૂ વઇર્યો (૨) યસ્નેમચ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ ઉર્વરયાઓ વંઘ્હુયાઑ મઝ્દધાતયાઓ. અષઑન્યાઑ અષેમ વોહૂ (૧) અહ્માઇ રએશ્ચ, હજંઘ્રેમ, જસ મે અવંઘ્હે મઝ્દ અષેમ વોહૂ (૧).

---

૭) તાએની 'બરેસ્મ'નો ઉપ્યોગ યજશ્નેની મ્હોટી ખુબ કીધા પછી મીનો નાવર યા સીરોજા અને રપિથ્વિનની બાજ, તથા ગાહામ્બર વિગેરેની બાજ ધરતી વખતે કરવામાં આવે છે, અને ૩ અને ૯ તાકની બરેસ્મનો હાલે ઉપ્યોગ કરવામાં આવતો નથી.

પણ દંત-કથાની હકીકત પ્રમાણે ૩-૫-૭-૯ તાકની બરેસ્મનો ઉપ્યોગ ઇરાન મધ્યે પ્રાચીન કાલમાં કરવામાં આવતો હતો, ૩) તાએની બરેસ્મનો હુતોક્ષ વર્ગ માટે, ૫) તાએની બરેસ્મનો ઉપ્યોગ ખેડુત વર્ગ માટે, ૭) તાએની બરેસ્મનો ઉપ્યોગ પહેલવાનો માટે, અને ૯) તાએની બરેસ્મનો ઉપ્યોગ અથોરનાન અને પાદશાહોનાં વર્ગ માટે કરવામાં આવતો.

એ ઉપરાંત હાલે યજશ્ને માટે ૨૩ તાકની બરેસ્મન જેમાં ૨૧ તાએનું બંડલ અને ૨ તાએ ફ્રાકામ માટે.

વંદીદાદ અને વીસપરદ માટે ૩૫ તાએ જેમાં ૩૩ તાએનું બંડલ અને તાક ફ્રાકામ માટે, અને રપિથ્વીનની યજશ્ને માટે ,૧૫ તાક જેમાં ૧૩ નું બન્ડલ અને ૨ તાક ફ્રાકામ માટે, એ પ્રમાણે ઉપ્યોગ કરવામાં આવે છે. (જુવો વધુ માટે આદર ખુરહે પુ૦ ૬૯)

અઇવ્યાઑંઘ્રૂહૅન્ લેવાની ક્રિયા.

અઇવ્યાઑંઘ્રહેન[1] લાવવા માટે પ્રથમ પાવ્ પાણીનો કળશ્યો અને છુરીનો કાપલો લઇને ખજુરી આગળ જઇ ત્યાં જમણા હાથે પ્રથમ ખજુરીની પાતરી સાફ કરી ચોખ્ખી કરી અને ત્રણ મરતબે 'ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ-અષેંમ' પુરી ભણી જતાં ત્રણ મરતબે પાવ કરે. પછી ચોથી મરતબે 'અષેંમ' શબ્દ બોલતાં છુરી સાથે હાથ પાવ કરી પાતરીનું મુહું જવ બરાબર કાપીને નાંખી દે, અને બાકીની 'અષેંમ' પુરી કરતાં પાતરી થડમાંથી કાપી પાણીથી પાવ કરી કળશ્યામાં મુકે.

બરેસ્મ બાંધવાની ક્રિયા.

બરેસ્મ બાંધવાની ક્રિયા-પેલા પાવ કળશ્યામાંથી બરેસ્મના તાએ અને ખજુરીની પાતરી પાવ હાથે બાહેર કાઢી ડાબા હાથમાં તાએ પકડી અને તેના દરમ્યાનમાં ખજુરીની પાતરી પકડી તેનાં બંને છેડા સરખા રાખી નીચે પ્રમાણે બાજ લીએ.

અષેંમ વૉહુ (૩) ફ્રવરાને (જે ગેહ હોય તે પઢે) "અહુરહે મજ્દાઓ" શબ્દ બોલતાં બર્સંમ ઉપર અઇવ્યાઑંઘ્રહૅનનો એક આંટો મારે, "રએવતો" બોલતાં બીજો આંટો મારે, "ખરૅનંઘ્રહતો" બોલતાં ત્રીજો આંટો મારે અને પઢે.

ક્ષ્નઑથ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહુ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઑતૂ અષેંમ વૉહુ (૧).

---

૧. અઇવ્યાઑંઘ્રહેન એ અવસ્ના ભાષાનો શબ્દ છે, યજશ્ને વંદીદાદ વીસ્પરદ વિગેરે ક્રિયા વખતે એક ખુબવાલો મોબેદ ખજુરીની પાતરી ઘટતી ક્રિયા કરી કાપી લાવી ૭-૧૩-૨૧-૩૩ તાએની બરેસ્મને બાંધે છે તેને અઇવ્યાંઘ્રહેન અથવા બરેસ્મનો બંધ કેહવામાં આવે છે.

યથા અહૂ વઇર્યો (૨) પઢતાં કુશ્તીની માફક ૨) સવરા ગાંઠ વાલે અને બીજી **યથા અહૂ વઇર્યો** (૨) પઢતાં પાતરીનાં મુડાં જવ જેટલાં કાપી જમીનપર નાખે.

યસ્નેમચ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ, અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રહતો.

જાણવું જે બર્સમ ઉપરના ઝાડની લેવાનો અને તેને પાતરી બાંધવાનો કાયદો ઉપલી રીતનો છે, અને તેજ રીતે "યઓક્ષ્રત" યાને ધાતુના તાએની બર્સમ બાંધવાનો ભલી દીનમાં ફર્માન છે, અને તેની ગવાહી અવસ્તા મધ્યે જાહેર છે અને તેની તરતીબ નીચે પ્રમાણે મશહુર છે.

"ધાતુનાં તાએની બરસમ બાંધવાની વિગત."

ધાતુના તાએની બરસમ બાંધવાની વિગત-જ્યારે ધાતુનાં તાએની બરસમ બાંધવી હોય ત્યારે ધાતુના સળીઆ ૫) અને સાંકળીના છેડા ૨) તૈયાર કરી પ્રથમ કળશ્યો પાણીથી તરતીબ મુજબે પાવ કરી, ડાબા હાથમાં તાએ સાંકળી પકડે અને જમણા હાથમાં પાવ કળશ્યો પકડી "**ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ્ વોહૂ (૧)**" પઢતાં ડાબો હાથ તાએ સાંકળી સાથે પાવ કરવો અને તે પછી જમણો હાથ **ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ્ વોહૂ** (૧) પઢતાં પાવ કરવો, અને કળશ્યો ખુઆન પર મુકવો, ડાબા હાથમાં તાએ અને જમણા હાથમાં સાકળીનાં બંને છેડા પકડે, પછી ૩) અને ૨) તાએની વચ્ચે એક સાંકળીનો થોડો છેડો ભેરવીને

અષેમ વોહૂ (૩) ફ્રવરાને (જે ગેહ હોય તે પઢે) **ફ્રસસ્તયએચ. ક્ષથ્રહે વહ્યેહે અયઓક્ષુસ્તહે મર્જદિકાઇ થ્રાયો-દ્રિગઓવે ક્ષ્નઓથ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ.**

અષેમ વોહૂ (૧) પઢતાં સાંકળી ૫) તાએ ઉપર લપેટવી અને તેનાં બે છેડા ત્રણ અને બે તાએની વચ્ચે **યથા અહૂ વઇર્યો (૨)** ની **બ્યઓથનનાંમ્** પઢતાં ભેરવવા પછી

યસ્નૅમ્ચ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ ક્ષથ્રહે વઇર્યેંહે અયઍાક્ષુસ્તાહે મર્ૅજદિકાઇ થ્રાથ્રો દ્રિગઍાવે.

અષૅમ વૅાહી (૩)

ફ્રવરાને મઝ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ "અહુરહે મઝ્દાઍા" પઢતાં એક આંટો સાંકળીનો મારે 'રએવતો' બોલતાં બીજો આંટો મારે, "ખરેનંઘ્રહુતો" બોલતાં ત્રીજો આંટો મારે, પછી

ક્ષ્નઍાથ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જઍાતા ફ્રા મે ગ્રતે, અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઍા ગ્રઍાતુ અષૅમ વૅાહી (૧) પઢે

યથા અહૂ વઇર્યો (૨) ની બ્યઍાથનનાંમ પઢતાં ૨) સવરા ગાંઠ વાલે, અને બીજી યથા અહૂ વઇર્યો (૨) પઢતા સાંકળીઆનાં છેડા ત્રણ અને બે તાએની વચ્ચે ખોસે, અને પછી યસ્નૅમ્ચ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ અહુરહે મઝ્દાઍા રએવતો ખરેનંઘ્રહુતો. (બાજમાં) અહુરહે મઝ્દાઍા રએવતો ખર્ૅનંઘ્રહુતો.

(હ્યા બરસમ બાંધવાની ક્રિયા તમામ થઇ.)

બાંધેલી બરસમે કેટલી બાજ ઇજાએ?

બાંધેલી બરસમથી કેટલી બાજ ઇજાએ—જે પાંચ તાએની ખુબ કરે તો તે ખુબ કરવાની બરસમથી બીજી બાજ ઇજાએ નહિ માટે ફરીથી બરસમ બાંધવી અને કળશ્યો પાવ કરવો.

પાંચ તાએની ન્હાની ખુબે બરસમ બાંધેલી હોય તો તે બરસમથી ત્રણ બાજ ઇંજાએ, તેથી વધારે બાજ ઇજવી હોય તો ફરીને બરસમ બાંધવી, અને મ્હોટી ખુબે (સરોશ યા મીનો નાવરની યજશ્ને કરીને) બરસમ બાંધેલી હોય તો તે બાંધેલી બરસમથી (૯) બાજ ઇજવામાં આવે અને તેથી વધારે બાજ ઇજવી હોય તો ફરીને બરસમ બાંધવી, અને વળી વીસ્પેષામની ક્ષ્નુમનથી બાજ ઇજી હોય તો તે બરસમથી બીજી બાજ ઇંજાએ નહિ, ફરીને બરસમ બાંધીને ઇંજે.

"પાંચ તાએની ખુબ કરવાની વિગત."

પાંચ તાએની ખુબ કરવાની વિગત—આતશનું પાતરૂં હરમ્યાનમાં મુકે, અને આતશ રોશન રાખે, તથા તેની પાસે જમણા હાથ તરફ ખુઆન [1] સાફ કરી તે ઉપર "અએસ્મ" [2] અને "બોય" [3] મુકે, અને ધાતુના ખુમચામાં બે "દરૂન" [4] ડાબા હાથ તરફ, અને બે "ફ્રસસ્ત" [5] જમણા હાથ તરફ મુકે, દરૂન "ગોશેદો" [6] મુકે, અને જમણા હાથ તરફ

---

૧. **ખુઆન**—સંગેમરમર યા કોઇબી જાતનો પથ્થર,—જે આતશનાં પાતરા આગળ જમણી બાજુએ ત્રણ અએસમ—બોય મુકવા માટે.

૨. **અએસ્મ**—ઇધણ=બાલવાનું લાકડું, યજશ્ને, વંદીદાદ, વિસ્પરદ તથા દરૂન ઇજતી વખતે આતશનાં આફ્રરગાન્યા આગળ ન્હાના પથ્થર ઉપર સુખડની સલી અએસ્મ તરીકે મુકે છે, અને તે ઉપર લોબાન મુકાય છે, તેને બોય કહેવામાં આવે છે.

૩. **બોય** એ અવસ્તા "બઓઇધી" અને ફ્રાસી બુઇ શબ્દ છે જેનો અર્થ સુંગધ થાય છે.

૪. **દરૂન**—એ અવસ્તાના "દ્રઑનસ" શબ્દ ઉપરથી નિકલેલો છે. એનો ધાતુ દ્રુ=વહેવું, પિગળવું એવો થાય છે, આ બોલનો અસલ અર્થ એવો થતો હતો. પાછળથી પ્રવાહી ખોરાક મુકવાનું જે વાસણ તેનુંબી એ નામ પડ્યું હતું, વેદમાં 'દ્રોણ' એક ચોકસ વાસણનું નામ છે, એ વાસણની અન્દર 'સોમ' (હોમ) ના રસમા દુધ વગેરે બીજું મેળવીને મુકતા હતા, અને તે એક પ્રવાહી ખોરાક તરીકે ખાધામાં લાવતા હતા. એજ દ્રોણ શબ્દ આજે બ્રાહ્મણોમાં મોજુદ રહેલો છે, અને તે પાંતરાંના 'દરયા'નું નામ છે. કે જેમાં પ્રવાહી ખોરાક મુકવામાં આવે છે, એક વાસનનું નામ અને તે વાસનમાં મુકીને ખાવાની વસ્તુનું નામ કેટલીક ભાષાઓમાં એકજ થઇ પડે છે. જેમ કે ફ્રાસી તથા આપણી ગુજરાતીમાં 'ખુમચો' જે વાસણનું નામ છે તેજ નામ તેમનાં ખોરાકને બી લાગે છે. અંગ્રેજીમાં 'રકાબી'ને dish કહે છે તે ઉપરથી રકાબીમાં મુકાતી વાણીને પણ dish કરી કહે છે, એજ રીતે ઉપલા વેદિક "દ્રોણ" શબ્દની ઉત્પત્તી થઇ છે. હવે અવસ્તામાં જે "દ્રઑનસ" જેમ હોમના રસના ખોરાકને તેમજ વખત જતે હરેક પ્રવાહી ખોરાકને અને પછી સાધારણ રીતે કોઇબી ખોરાકનેબી લગાડેલો મળે છે. અવસ્તાનો પહેલવી તરજુમો કરનારાઓબી તેને એ છેલ્લે અર્થે સમજે છે. તેઓ અવસ્તાના "દ્રઑનસ" શબ્દ લખે છે તેનો ઉચ્ચાર 'સુર' કરી વંચાય છે કે જે અવસ્તાનો "સુઇય" (૫૦ હા ૬૨–૭) શબ્દ છે. કે જે "સુઇય" નો અર્થ "દિસનું ખાણું" (Dinner) કહે છે. એ અવસ્તાના

પેલા "ફ્રસસ્ત" ઉપર "ઉર્વર"[૭] મુકે, અને જમણા હાથ તરફ નજદિક એક જામમાં "આપે"[૮] મુકે, પછી ઉપર જણાવેલી બાંધેલી "બરસમ"નો પાવ કળશ્યો ડાબા હાથ તરફ મુકે, અને પ્રથમ ડાબો હાથ "**ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મઝ્દાઓ અષેંમ વૉહી (૧)**" પઢતાં પાવ કરી બાજમાં યાદ કરે

યઝદાંન્ વેહાન્ હુમત વ હુખ્ત વ હુવર્શ્ત ફ્રાઝ્ન મનશ્ને, ફ્રાઝ્ન ગવશ્ને, ફ્રાઝ્ન કુનશ્ને બક્ષ્નુદીએ અશ્વાન ફ્રહવર, બક્ષ્નુદીએ યશ્તે ફ્રવહર જરતોશ્ત સ્પિતમાન-બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહૂરમઝ્દ રાયોમન્દ ખરોહ્મન્દ, બક્ષ્નુદીએ દીન પાક યઝદાંન્ બક્ષ્નુદીએ અવા હમા અમેષાસ્પન્દાને ફીરોઝગર, બક્ષ્નુદીએ મીનોએ અહૂરમઝ્દ અવા ગાહે સેદએ વીસ્પેષામ; બક્ષ્નુદીએ મીનોઇએ વેહમનો માહો ગોશોરાંમ; બક્ષ્નુદીએ મિનોઇએ અર્દિબહેશ્તે બુલંદ આદરો સરોષો વર્જ વરહરામ; બક્ષ્નુદીએ મિનોઇએ શેહરીવરો ખુરો મેહરો આસ્માનો

"દ્રઑનસ" ઉપરથી પહેલવી, પાજંદ અને ફ્રાસીમાં 'દરૂન' શબ્દ નિકલ્યો છે તેનો અસલ અર્થ ખાણું થતું હતું તે પાછળથી જે ખાણું રૂહાનીઓ માટે ઇજવા મુકાયલું તેનેજ વાસ્તે વપરાયો, એ મતલબે છેક પાછળા વખત સુધી એ બોલ વપરાયલો મળે છે. જેમ કે "સરોશ-દરૂન" (સરોશની બાજ) 'યક દરૂન યસ્તન' (એક બાજ ઇજવી) ઇત્યાદિ એ વાકયોમાં દરૂન શબ્દ ફક્ત દરૂન નામની ચોક્કસ એક રોટલીને અર્થે વપરાયો નથી પણ ઇજવા મુકેલી સઘળા વસ્તુઓને લાગુ પડે છે.

જ્યારે હવે સરોશ બાજ એટલે અવસ્તાના ધાતુ 'વચ' એટલે બોલવું ઉપરથી નિકલેલો છે, જે પહેલવી અને પાજંદમાં એક શબ્દ "વાજ" કરી મળે છે જે ઉપરથી ફ્રાસી "બાજ" શબ્દ નિકળ્યો છે. વાજનો મુળ અર્થ સખુન શબ્દ વાણી અથવા ભણુત્ર થાય છે "વાજ ગીરફ્તન" અથવા "બાજ ગીરફ્તન"નો અર્થ બોલવું બંધ રાખવું એટલે મુંગુ રહેવું કરી થાય છે જેનો શબ્દે શબ્દનો અર્થ આજે આપણે બાજ ધરવી કરી વાપર્યે છીએ. (રિસ્તીસ્તાન પૃ. ૪૩૯).

૫. ફ્રસસ્તી—બાજમાં દરૂન અને ફ્રસસ્ત એવે બે નામના દરૂન આવે છે, જેમાં દરૂન ૩૩ ટાંકનાં વજનનો અને ફ્રસસ્ત ૩૧ ટાંકનાં વજનનો આવે છે, જ્યારે ન્હાનો દરૂન ૯ ટાંકનાં વજનનો લેવામાં આવે છે.

૬. ગોશોદો—ગાયનું ઘી.

૭. ઉર્વર—અ૦ ઉર્વર ઝાડપાણુ, દરૂન-ઇજતી વખતે ઝાડનું ફળ જેમ કે ખજૂર દાડમ-દ્રાક્ષ, વિગેરે ઝાડના પ્રતિનીધી તરીકે મુકવામાં આવે છે.

૮. આપ—પાણી.

અનારામ અનઘ્ર રઍોશ્ન ગાહે બોદ્દા; બક્ષ્નુદ્દીએ મિનોઇએ સ્પન્દાર-મદ અાંબાનો દીનો અર્દ માંથ્રસ્પન્દ; બક્ષ્નુદ્દીએ મિનોઇએ ખુર્દાદ્દા તિશ્ત્રો બાદ્દા ફ્રવર્દીન; બક્ષ્નુદ્દીએ મિનોઇએ અમરદાદ્દો રશ્નો આસ્તાદ્દા જમ્યાત; બક્ષ્નુદ્દીએ રોજ (ફલાંન) વ માહ (ફલાંન) વ ગાહે (ફલાંન) બક્ષ્નુદ્દીએ મિનોઇએ વાજે દર્ન યશ્ત (ફલાંન) બેહરત રવાને (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ.

અહિઆંથી પ્રગટ પઢે "**ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ વોહી (૩) બરેસ્મન દથુપો અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રહતો અમેષ-નાંમ સ્પેન્તનાંમ ખરેથેમ સ્યજદેમ આયેસે યેશ્તિ; હઉર્વત અમેરેતાત ગાઉશ હુધાઓ આપે, ઉર્વર, અએસ્મ બઓઇધી ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મજદાઓ અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ સ્રઓષહે અષ્યેહે આથ્રો અહુરહે મજદાઓ રથ્વો બેરેજતો યો અષહે આયેસે યેશ્તિ અસન્યઍઇબ્યો અષહે રતુબ્યો.**

(જે ગેહ હોય તે પઢે.)

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે) નીચે ફ્રવર્દીન મહિનો ને હોરમજદ રોજનો દાખલો આપ્યો છે.

આયેસે યેશ્તિ અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રહતો. આયેસે યેશ્તિ. અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ.

આયેસે યેશ્તિ તવ આથ્રો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર મત વીસ્પએઇબ્યો આત્રેબ્યો...વીસ્પનાંમચ સ્પેન્તહે મઇન્યેઉશ દામનાંમ અષઓનાંમ અષઓનીનાંમચ અષહે રથ્વાંમ.

☞ "**ખરેથેમ સ્યજદેમ આયેસે યેશ્તિ હઉર્વત અમેરેતાત ગાઉશ હુધાઓ આપે ઉર્વર અએસ્મ બઓઇધી ક્ષ્નૂમઇને સ્રઓષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ માંથ્રહે દરષિ-દ્રઓશ આહુઇર્યેહે અઓખ્તો નામનો યજતહે**" (બે વાર પઢે).

આયેસે યેશ્તિ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ ઉગ્રનાંમ અઇવિથુરનાંમ, પઓઇર્યો ત્કએષનાંમ ફ્રવષિનાંમ નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ. આયેસે યેશ્તિ વીસ્પએઇબ્યો વંઘ્રહુબ્યો યજતએઇબ્યો મઇન્યઓઇબ્યસ્ચા

ગઓએથ્યએઇબ્યસથ યોઇ હેંન્તિ યસ્નથાચ વહ્મયાચ અષાત્ હચ યત વહિસ્તાત; ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રશ વીદએવો અહુરતકએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ. યથા અહી વઇર્યો જઑાતા ફ્રા મે ઞ્રતે, અથા રતુશ અષાત ચિત હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ ઞ્રઑાત્.

ઇમ હુમતાચ હુખ્તાચ હ્વર્શ્તાચ ઇમાં ગ્યજ્દાંસ્ચ જઑાથ્રાઑાસ્ચ હઉર્વત અમેરેતાત ગાંમચ હુધાઑાઘ્રહેમ અપેમચ ઉર્વરામચ અએરમાસ્ચ બઑાઇધીમચ પઇરિચ દદેમહી આચ વએધમહી.

આઅત દીશ આવએધયમહી અહુરાઇચ મજ્દાઇ.. સાંચનચ અષઑાનો સ્તોઇશ યસ્નાઇચ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

આઅત દીશ આવએધયમહી ઇમ હુમતાચ હુખ્તાચ હ્વર્શ્તાચ ઇમાં મ્યજ્દાંસ્ચ જઑાથ્રાઑાસ્ચ હઉર્વત અમેરેતાત ગામચ હુધાઑાઘ્રહેમ અપેમચ ઉર્વરામચ અએરમાસ્ચ બઑાઇધીમચ પઇરિચ દદેમહી આંચ વએધયમહી.

આઅત દીશ આવએધયમહી અમેષએઇબ્યો સ્પેન્તએઇબ્યો..

આઅત દીશ આવએધયમહી અસન્યએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો (જે ગેહ હોય તે પઢે).

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે.) દાખલા તરીકે

આઅત દીશ આવએધયમહી અહુરહે મજ્દાઑા રએવતો ખરેનંઘ્રહતો. આઅત દીશ આવએધયમહી અષઑાનાંમ ફ્રવષિનાંમ.

આઅત દીશ આવએધયમહી તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઑા પુથ્ર...

વીસ્પનાંમચ સ્પેન્તહે મઇન્યેઉશ દામનાંમ અષઑાનાંમ અષઑાનિનાંમચ અષહે રથ્વાંમ યસ્નાઇચ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

આઅત દીશ આવએધયમહી સઑાષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુમાંથ્રહે દરષિ-દ્રઑાષ આહુઇર્યેહે ક્ષનઑાથ્ર યસ્નાઇચ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦

આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી અષઑનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્...નબાનજદિશ્તનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્.

આઅત્ દીશ્ આવએધયમહી વીસ્પએઇબ્યો વંઘ્હુબ્યો યજતએઇબ્યો મઇન્યઑઇબ્યસ્ચા ગએથ્યએઇબ્યસ્ચા યોઇ હેન્તિ યસ્નયાચ વહ્મયાચ અષાત્ હચ યત્ વહિસ્તાત્.

અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્હો યજમઇદે. યેંઘ્હે હાતાંમ્... તાઓસ્ચા યજમઇદે.

ઇથા આત્ યજમઇદે...યેંઘ્હે હાતાંમ્...તાઓસ્ચા યજમઇદે.

દધવાઑંઘ્હુમ્ અહુરેમ્ મજ઼્દાંમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્હો યજમઇદે.

અસ્ન્ય અષવન અષહે રતવો યજમઇદે.

(જે ગેહ હોય તે પઢે.)

(જે રોજ માહ તે પઢે.) દાખલા તરીકે

યજમઇદે અહુરેમ મજ઼્દાંમ્ રએવન્તેમ્ ખરેનંઘ્હન્તેમ્ યજમઇદે અષઑનાંમ વંઘ્ઉહીઇશ્ સૂરાઑ સ્પેન્તાઑ ફ્રવષયો.

યજમઇદે થ્વાંમ આત્રેમ્ અહુરહે મજ઼્દાઑ પુથ્રેમ અષવનેમ અષહે રતૂમ. યજમઇદે, મત્ વીસ્પએઇબ્યો આતેરબ્યો...ઇમેમચ પોઇથ્રહે પઇતીમ યજમઇદે યિમ્ અહુરેમ્ મજ઼્દાંમ.

હઉર્વત અમેરેતાત્ યજમઇદે, ગાઉશ્ હુધાઑ યજમઇદે, અપેમચ ઉર્વરામ્ચ યજમઇદે, અએસ્માંસ્ચ બઑધીમ્ચ યજમઇદે.

સ્રઑષેમ્ અષીમ્ હુરઑધેમ્ વેરેથ્રાજનેમ્ ફ્રાદત્-ગએથેમ્ અષવનેમ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે, અષઑનાંમ વંઘ્ઉહીઇશ સૂરાઑ સ્પેન્તાઑ ફ્રવષયો યજમઇદે, વીસ્પે અષવનો યજત યજમઇદે. (હ્યાં જે ગેહ હોય તેને યાદ કરે દાખલા તરીકે) હાવનીમ્ પઇતિ રતૂમ સાવંઘ્હેમ વીસીમ્ચ પઇતિ રતૂમ યેંઘ્હે હાતાંમ્...તાઑસ્ચા યજમઇદે.

જો બીજો મોબેદ (રાસ્પી) ઉપર બાજ લેનાર હોય તો બાજ માંડનાર ત્યાં સુધી પઢીને મુગો બેસે, પછી બાજ લેનાર મોબેદ પાવી બ્હાર બીજી પાવીમાં ઉભા રહીને નીચે પ્રમાણે બાજ લીએ.

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ્ વોહૂ (૧). યજ્દાંન્ વેહાંન્ અમેષા સ્પેન્તા. હુમત વ હીખ્ત વ હુવર્શ્ત, ફ્રારૂન–મનશ્ને ફ્રારૂન–ગવશ્ને, ફ્રારૂન–કુનશ્ને, ફ્રે મનશ્ને વ ગવશ્ને વ કુનશ્ને. બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રાયોમન્દ ખરોહમન્દ, બક્ષ્નુદીએ દીને પાક અહુરમજ્દ બક્ષ્નુદીએ રવાને અશો યશ્તે જરતોશ્ત સ્પિતમાન્ બક્ષ્નુદીએ રવાને આદરબાદ મારેસ્પન્દ, બક્ષ્નુદીએ અવા હમા અમેષાસ્પન્દાને ફીરોઝગર, બક્ષ્નુદીએ રોજ (ફ્લાંન) **માહ** (ફ્લાંન) **ગાહે** (ફ્લાંન) **બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન યશ્ત સરૂશ અજ બહેરત–રવાને** (ફ્લાંન બેન ફ્લાંન) **બેરસાદ.**

રાસ્પી પાવીમાં દાખલ થઇને બાજ આપે; **યથા અહૂ વઇર્યો યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે.**

(જોતી) **અથા રતૂશ અષાત ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઑતૂ.**

(બંને સાથે પઢયા જાય.)

અષેમ વોહૂ (૩) અષય દધાંમિ ખરેથેમ્ ગ્યજદેમ હુઉર્વત અમેરેતાત ગાઉશ હુધાઓ આપે ઉર્વર અએરમ બઓકધી ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ અમેષનાંમ્ સ્પેન્તાંમ્ સ્રઑષહે અષ્યેહે આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ રથ્વો બેરેજતો યો અષહે.

અષય દધાંમિ અસ્ન્યબ્યો અષહે રતુબ્યો. (જે ગેહ હોય તે પઢે) (જે રોજ માહ હોય તે પઢે.) દાખલા તરીકે

અષય દધાંમિ અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘહતો. અષય દધાંમિ. અષઑનાંમ ફ્રવષિનાંમ.

અષય દધાંમિ તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર મત વીસ્પએઇબ્યો આતેરેબ્યો. અષય દધાંમિ અઇબ્યો વંઘહુબ્યો વીસ્પનાંમચ અષાંમ્ મજ્દધાતનાંમ્ વીસ્પનાંમચ ઉર્વરનાંમ્ મજ્દધાતનાંમ્......

વીસ્પનાંમચ રૅપીન્તહે મઇન્યેઉશ દામનાંમ અષઑનાંમ અષઑ-નિનાંમચ અષહે રથ્વાંમ.

☞ અષય દધાંમિ ખરૅથૅમ મ્યજ્દૅમ હઉર્વત અમૅરૅતાત ગાઉશ હુધાઑ આપે ઉર્વર અએસમ બઑઇધી ક્નૂમઇને સ્રઑષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ માંથહે દરૂષિ-દ્રઑષ આહૂઇર્યેહે અઑખ્તો નામનો યજતહે (૨) વાર પઢે.

અષય દધાંમિ અષઑનાંમ ફ્રવષિનાંમ ઉગ્રનાંમ અઇવિથુનાંમ, પઑઇર્યો ત્કએષનાંમ ફ્રવષિનાંમ, નબાનજ્દિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ.

અષય દધાંમિ વીસ્પએઇબ્યો વંઘ્વહુધાબ્યો યજતએઇબ્યો મઇન્ય-ઓઇબ્યસ્ચા ગએથ્યએઇબ્યસ્ચા યેઇ હૅન્તિ યસ્ન્યાચ વહ્મયાચ અષાત હચ વહિશ્તાત.

અષયનો પઇતિ જમ્યાત......વીસ્પાઇ યવે

(બાજમાં) યજ્દાંન વેહાંન અમૅષા સ્પૅન્તા, હુમત હુખ્ત હ્વર્શ્ત, ફ્રારૂન મનશ્ને, ફ્રારૂન ગવશ્ને, ફ્રારૂન કુનશ્ને, કે મનશ્ને વ ગવશ્ને વ કુનશ્ને. બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ રાયોમન્દ ખરેહમન્દ, બક્ષ્નુદીએ દીને પાક અહુરમજ્દ, બક્ષ્નુદીએ રવાને જરતોશ્ત સ્પિતમાન, બક્ષ્નુ-દીએ રવાને આદરબાદ મારેસ્પન્દ બક્ષ્નુદીએ અવા હમા અમૅષાસ્પ-ન્દાને ફીરોજગર, બક્ષ્નુદીએ રોજ (ફલાંન) માહ (ફલાંન) વ ગાહે (ફલાંન) બક્ષ્નુદીએ દરૂન યશ્તે વાજે સરોશ. અજ બહેરત રવાને (ફલાંન બેન ફલાન) બેરસાદ.

યથા અહુ વઇર્યો (૨) (યથા અહુ વઇર્યો (૨) ની બ્યઑથનનાંમ પઢતાં ૨) અસ્એમ બોય આતશમાં મેળવે.) અહુનૅમ વઇરીમ યજમઇદે, અષ્વીખ્યૅમ વાચિમ યજમઇદે, દહ્માંમ વંઘ્વીઉહીમ આફ્રિ-તીમ યજમઇદે, ઉગ્રૅમ તખ્મૅમ દામોઇશ ઉપમનૅમ યજતૅમ યજમઇદે, હઉર્વત અમૅરૅતાત યજમઇદે, ગાઉશ હુધાઑ યજમઇદે, અપૅમચ ઉર્વરાંમચ યજમઇદે, અએસ્માંસ્ચ બઑઇધિમચ યજમઇદે, ફ્રસસ્તિ દહ્મયાઑ વંઘ્વહુયાઑ આફ્રીતોઇશ યેંઘ્હે હાતાંમ......યજમઇદે.

(રાટવી) યથા અહી વઇર્યો યો જઓતા ફ્રા મે મ્રતે.

(જોતી) અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ ભ્રઓત્.

(ત્યાંથી બ ંને જણા સાથે પઢે.)

અષેમ્ વોહૂ (૩) અષય દથાંમિ ખરેથેમ્ મ્યઝ્દેમ હુઉર્વત અમેરેતાત્ ગાઉશ હુધાઓ આપે ઉર્વર અએસ્મ બઓઇધિ (ત્રીજી અએસ્મ બોય મેળવે) ફ્રસસ્ત (બોલતાં જમણાં હાથ તરફનો ફ્રસસ્ત જે આગળનો છે, તેને ઉંચકીને જમણાં હાથમાં પકડે પછી પઢે.) "અહુરહે મઝ્દાઓ અહુનહે વઇર્યેહે" એ પદ પઢતાં ફ્રસસ્ત સાથે હાથ ઉંચો કરવો અને પાછો નીચે કરવો. "અષુંખ્વાંહુ વાક્ષ" એ પદ બોલતાં બીજીવાર ફ્રસસ્ત સાથે હાથ ઉંચો કરવો અને પાછો નીચે કરવો.

"દહ્માયાઓ વંઘ્રહુયાઓ આફ્રિતાઇશ ઉદ્યાઇ દામોઇશ ઉપમનાઇ" એ પદ પઢતાં ત્રીજી વાર ફ્રસસ્ત સાથે હાથ ઉંચો કરવો અને પાછો નીચો કરવો. 'હઓમહેચ' એ પદ પઢતાં ફ્રસસ્ત સાથે હાથ ગોશોદો મુકેલા ડાબા હાથ તરફના દરૂન ઉપર મુકે. "માંથ્રહેચ" એ પદ પઢતાં ફ્રસસ્ત સાથે ડાબા હાથ તરફનાં ત્રીજા દરૂન ઉપર મુકે "અષઓનએચ જરથુશ્ત્રહે" એ પદ પઢતાં ફ્રસસ્ત સાથે જમણા હાથ તરફનાં ઉપરવર મુકેલા ત્રીજા ફ્રસસ્ત ઉપર મુકે "અય્યનો પઇતી જય્યાત" એ પદ પઢતાં જમણાં હાથનો ફ્રસસ્ત ડાબા હાથ તરફનાં ગોશોદોવાલા દરૂન, જમણા હાથ તરફ ફ્રસસ્તની જગ્યાએ મુકે. રાસ્પી અત્રે મુગો ઉભા રહે.

અમેષસ્પેન્ત...યાત્મનહે ઓસદંતિ અષેમ વોહુ (૩) પઢે, પછી ડાબા હાથમાંની બરેસ્મ કળશ્યામાં મુકે પછી ચાશની કરે.

૧ લી ચાશણી પ્રથમ ગોશોદો મુકેલા જમણા હાથ તરફનાં દરૂનની કોર ભાંજીને તેની સાથે ગોશોદો લઇને ચાશણી કરે.

૨ જી ચાશણી ડાબા હાથ તરફ મુકેલાં ફ્રસસ્તની કોર ભાંજીને તેની સાથે જરા ગોશોદો લઇને ચાશણી કરે.

૩ જી ચાશણી ડાબા હાથ તરફના વચમાનાં દરૂનની કોર ભાંજીને તેની સાથે ગોશોદો લઇને ચાશણી કરે.

૪ થી ચાશણી જમણા હાથ તરફનાં વચમાંનાં ફ્રસસ્તની કોર ભાંજીને ગોશોદો અને આપે સાથે ચાશણી કરે.

૫ મો ચાશ્ણી ડાબા હાથ તરફનાં ત્રીજા દરૂન તરીકે ભાંજીને તે સાથે ગોશોદો અને આપે સાથે ચાશ્ણી કરે.

૬ ઠી ચાશ્ણી જમણા હાથ તરફનાં ઉરવર મુકેલા ફસરતની ફોર ભાંજીને તેની સાથે જરા ગોશોદો અને આપેની ચાશ્ણી કરે.

૭ મી ચાશ્ણી અમરથી ઉર્વ અને ગોશોદો અને આપે સાથે ચાશ્ણી કરે.

અગર જો ચાશ્ણી કરતા દરૂનની ફોર યા ગોશોદો યા ઉર્વર હાથમાંથી પડી જાય તો ફરીથી લઇને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે ચાશ્ણી કરે.

અગર જો બીજા મોબેદે બાજ લીધી હોય તો બાજ માંડનાર મોબેદ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે પોતે ચાશ્ણી કરી રહ્યા પછી, જમણા હાથ તરફનાં ગોશોદોવાલા દરૂનની ફોર ભાંજીને તેની સાથે ગોશોદો અને ઉર્વર અને આપે લઇને તેનાં હાથમાં આપે, પછી તે સામે બાજ લેનાર પોતાનાં હાથમાં લઇને નીચે પ્રમાણે અવસ્તા પઢે. અમ્ॅંત્ર સ્પૅન્તહે....યાતુમનહે જસદંતિ દથા આત યજમઇદે . વીસ્પાચા વૉહુી અષેમ વૉહુી (૩) ભણી ચાશ્ણી કરે પછી બાજ મુકે.

અષૅમ વૉહુી (૪). યથા અહુી વઇર્યો (૨) વસસ્ચતૂ અહુરમજદ ....વીસ્પયાઓ દ્રવતૉ સ્તોઇશ અષૅમ વૉહુી (૩) યથા અહુી વઇર્યો (૨) ય૦ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ સ્ત્રઓષહે અષ્યેહે, તખ્મહે, તનુમાંથ્રહે, દરૂષિ-દ્રઑશ આહુર્યેહે, અષૅમ વૉહુી (૩) યથા અહુી વઇર્યો (૨) યસ્નૅમચ વ૦ અ૦ જ૦ આફ્રીનામિ સ્ત્રઓષહે અષ્યેહે, તખ્મહે, તનુમાંથ્રહે દરૂષિ-દ્રઑશ આહુઇર્યેહે અષૅમ વૉહુી (૧) અહ્માઇ રએશ્ચ, હુજંઘ્રૅમ, જસ મે આવંઘાહે મજદ, અષૅમ વૉહુી (૧) પઢીને કુશ્તી કરે.

"ન્હાની ખુબનો અમલ."

ન્હાની ખુબનો અમલ એટલે જે કાંઇ પણ પાવ મહેલનાં ક્રિયા કામો કરવા આગમજ ઉપર જણાવેલી પાંચ તાએની ન્હાની ખુબની બાજ પહેલાં ઇજવી જોઇએ. આ ન્હાની ખુબ ઉપર સઘળો આધાર રહેલો છે, જો એ ક્રિયા કરતાં કાંઇ પણ ખામી રહે તો તે પછીની સઘળી ક્રિયાઓ ખામી-જવાળી ગણાય, માટે દીનચાશીદાર મોબેદ સાહેબોએ આ ક્રિયા ઘણી ચોકસાઇ અને પવિત્રાઇથી કરવી ઘટીટ છે. કેમકે ન્હાની ખુબનો અમલ તે પછીની બીજી ક્રિયાઓ ઉપર મ્હોટો આધાર રાખે છે; આ પાંચ તાએની જે ધણીએ બાજ ઇજી હોય તે ન્હાની ખુબ કેહવાય છે, આ ન્હાની ખુબનો અમલ આખા દિવસની "પાંચ ગાહે" સુધી ચાલે છે એટલે જો હાવન ગાહમાં આ પાંચ તાએની બાજ ઇજી હોય તો રાતના ૧૨ વાગા પછીના આખી ઉષહેન ગાહ સુધી એનો અમલ રહે છે. પણ આ પાંચ તાએની બાજની ક્રિયા પુરી કર્યા પછી બીજી કોઇ પણ ગાહમાં મ્હોટી બાજ એટલે "સરોશ બાજ" ઇજ્યા વિના તે મોબેદ સાહેબથી પાણી વટીક પીવાતુ નથી, તેમજ કોઇ દુરવંદને અડકવામાં કે અડચણ વાલી ઓરતને જોવામાં આવે તો, તેનો અમલ (તે ન્હાની ખુબ) રદ થાય છે, આ બારીક ક્રિયા એટલાજ માટેજ વધુ પવિત્ર ગણાય છે.

"મ્હોટી ખુબનો અમલ."

મ્હોટી ખુબ તે સરોશ (યા બીનો નાવર) ના ક્ષનુમનની 'યજશ્ને' કીધી હોય, તે ધણીને મ્હોટી ખુબનો ધણી કહે છે. આ મ્હોટી ખુબનો અમલ ત્રણ દિવસ અને રાત સુધી એક સરખો રહે છે. આ મ્હોટી ખુબનાં ધણીએ પણ દુરવંદોને અડકવું નહિ, તેમજ અડચણવાળી ઓરતનો પડ-છાયો જો તેનાં જોવામાં આવે તો આ મ્હોટી ખુબનાં ધણીની "મ્હોટી ખુબ" રદ થાય છે. અને તે પછી તેનેથી બીજી ક્રિયાઓ થઇ શકે નહિ, કેમકે મ્હોટી ખુબનો અમલ તુટી ગયો છે.

ફરેસ્તાઓની બાજની ક્ષ્નૂમન.

જેમ સરોશની બાજમાં બે યાદ કરવાની લખી છે તેજ મીસાલે બીજા સઘળા ફરેસ્તાઓની બાજમાં પણ બેજ યાદ છે, પણ તફાવત માત્ર "ક્ષ્નુમન" નોજ છે. જે ફરેસ્તાની નૈયતે બાજ ધરવી હોય તે "ક્ષ્નુમન" ત્યાં પઢવી, અને બેજ યાદ કરવી અને જે ફરેસ્તાઓની ક્ષ્નુમનમાં "વીસ્પેષામ" આવે તે બાજમાં તથા અર્દાફ્રવષની બાજમાં ત્રણ યાદ આવી શકે છે, અને ફરક માત્ર ક્ષ્નુમનનો છે, માટે નીચે સઘળા ફરેસ્તાઓની ક્ષ્નુમન લખી છે તે પ્રમાણે અમલ કરવો. તેત્રીશ ફરેસ્તાની બાજ–એકજ દિવસમાં ધરી શકાય નહિ, પણ જે જે રોજ હોય તે તે રોજની ક્ષ્નુમનથી ધરી શકાય. જેમ કે અહુરમજ્દ રોજે બહમનની રોજની બાજ ધરી શકાય નહી, અને બહમન રોજે અહુરમજ્દ રોજની બાજ ધરી શકાય નહી. (જુઓ ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧૪ મો, દાદેસ્તાની દીની પુરસેશ ૪૨ મી.)

બાજનો સાજ ઉપર પ્રમાણે તૈયાર કરી બરેસ્મ બાંધી બાજ ધરવી.

બાજ દાદાર અહુરમજ્દની.

ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્હતો અમ્ઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ રએવન્તૅમ ખરેનંઘ્હન્તૅમ યજમઇદે, અમ્ઓ-નાંમ વંઘ્હઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ બહમન રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ વંઘ્રહવે મનંઘ્રહે આક્તોઇશ હાંમ વઇનત્યાઓ, તરધાતો અન્યાઇશ દામાંન, આસ્નહે ખ્રથ્વો મજ઼્દધાતહે, ગઓષો સ્રુતહે ખ્રથ્વો મજ઼્દધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વ઼ડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ઼્દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, વોહૂ મનો અમેષેમ સ્પેન્તેમ યજમઇદે, આક્તીમ હાંમવઇન્તીમ યજમઇદે, તરધાતેમ અન્યાઇશ દામાંન આસ્નેમ ખ્રતૂમ મજ઼્દધાતેમ યજમઇદે, ગઓષો સ્રુતેમ ખ્રતૂમ મજ઼્દધાતેમ યજમઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ અર્દિબેહશ્ત રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અષહે વહિશ્તહે સ્રએશતહે, અઇર્યમનો ઇષયહે, સૂરહે મજ઼્દધાતહે, સઓકયાઓ વંઘ્રહુયાઓ વોઉરૂ દોઇથ્રાઓ મજ઼્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વ઼ડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ઼્દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘહો યજમઇદે, અષેમ વહિશ્તેમ સ્રએશ્તેમ અમેષેમ સ્પેન્તેમ યજમઇદે, અઇર્યમનેમ ઇષીમ યજમઇદે, સૂરેમ મજ઼્દધાતેમ યજમઇદે; સઓકાંમ વંઘ્રઉહીમ વોઉરૂ દોઇથ્રાંમ મજ઼્દધાતાંમ અષઓનીમ યજમઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ શેહરીવર રોજની.

ક્શ્નુમઇને અહુરહે મજ઼્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્નઉહતો, અમૅશનાંમ સ્પૅન્તનાંમ્ ક્શથ્રહે વઇર્યેહે અયોક્શુસ્તહે મરૅજ઼્દિકાઇ થ્રાયો દ્રિ-ગઓવે અઓખ્તો નામનો યજ઼તહે.

વડી ક્શ્નુમન.

અહુરૅમ્ મજ઼્દાંમ રએવન્તૅમ્ ખરૅનંઘ્નઉહન્તૅમ્ યજ઼મઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્શથ્રા હુધાઓંઘ્નહો યજ઼મઇદે, ક્શથ્રૅમ્ વઇરીમ્ અમૅર્ષમ્ સ્પૅન્તૅમ્ યજ઼મઇદે, અયોક્શુસ્તૅમ્ યજ઼મઇદે, મરૅજ઼્દિકૅમ થ્રાયો દ્રિગૂમ યજ઼મઇદે, અષઓનાંમ્ વંઘ્નઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ અસ્પન્દાદ રોજની.

ક્શ્નુમઇને અહુરહે મજ઼્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્નઉહતો, અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ્ સ્પૅન્તયાઓ વંઘ્નહુયાઓ આર્મતોઇશ્ રાતયાઓ વંઘ્નહુયાઓ વૅઉરૂ દોઇથ્રયાઓ મજ઼દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ અઓખ્તો નામનો યજ઼તહે.

વડી ક્શ્નુમન,

અહુરૅમ્ મજ઼્દાંમ્ રએવન્તૅમ ખરૅનંઘ્નઉહન્તૅમ્ યજ઼મઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્શથ્રા હુધાઓંઘ્નહો યજ઼મઇદે, સ્પૅન્તાંમ વંઘ્નઉહીમ્ આર્મઇતીમ્ યજ઼મઇદે, રાતાંમ વંઘ્નઉહીમ વૅઉરૂ દોઇથ્રાંમ્ મજ઼દધાતાંમ અષઓનીમ્ યજ઼મઇદે, અષઓનાંમ્ વંઘ્નઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ ખુરદાદ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્નઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ્ હઉર્વતાતો રથ્વો યાઇર્યાઓ હુષિતોઇશ, સરૅધએધબ્યો અષહે રતુબ્યો અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ મજ્દાંમ્ રએવન્તૅમ ખરૅનંઘ્નઉહન્તૅમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્નહો યજમઇદે, હઉર્વતાતૅમ્ અમૅષૅમ્ સ્પૅન્તૅમ્ યજમઇદે યાઇર્યામ્ હુષિતીમ્ યજમઇદે, સરૅધ અષવન અષહે રતવો યજમઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્નઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ અમરદાદ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્નઉહતો અમેષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ્ અમૅરૅતાતો રથ્વો ફ્રષઓનિઇબ્ય, વાંથ્વાબ્ય, અશ્પિનિબ્ય યઓનિબ્ય ગઓકૅરૅનહે સૂરહે મજ્દધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ્ મજ્દાંમ્ રએવન્તૅમ્ ખરૅનંઘ્નઉહન્તૅમ યજમઇદે, અમેષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્નહો યજમઇદે, અમૅરૅતાતૅમ્ અમૅષૅમ્ સ્પૅન્તૅમ્ યજમઇદે, ફ્રષઓનીમ વાંથ્વાંમ યજમઇદે, અશ્પિનાચ ચેવીનો યજમઇદે, ગઓકૅરૅનૅમ સૂરૅમ્ મજ્દધાતૅમ યજમઇદે, અષઓનાંમ્ વંઘ્નઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ હેપાદર રોજની.

એ હેપાદર રોજની બાજમાં ત્રણ યાદ કરવી, અને વીસ્પેષાંમ્ આવે છે તેથી અર્દાફ્રવષની બાજ માફક ભણવું.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહ્તો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ.

(હાવન ગેહમાં) મિથ્રહે વાઉરૂ, ગઓયઓઇતોઇશ્-રામનસ્ચ ખાસ્ત્રહે.

(રપીથ્વીનમાં) અષહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજ્-દાઓ પુથ્ર

(ઉજયેરીનમાં) બેરેજતો અહુરહે નફ્‌ત્રો અપાંમ અપસ્ચ મજ્દધાતયાઓ.

(અઇવિસ્રુથ્રેમમાં) અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ ઘેનાંનાંમ્ચ વીરો-વાંથ્વનાંમ્ યાઇર્યાઓસ્ચ હુષિતોઇશ્; અમહેચ હુતાશ્તહે હુરઓ-ધહે; વેરેથ્રધ્નહેચ અહુરધાતહે વનઇન્ત્યાઓસ્ચ ઉપરતાતો.

(ઉષહેનમાં) સ્રઓષહે અષ્યેહે અષિવતો, વેરેથ્રાજનો ફ્રાદત્-ગએથહે, રષ્નઓશ્ રજિશ્તહે, અર્ષ્તાતસ્ચ ફ્રાદત્-ગએથ્યાઓ વરે-દત્ ગએથ્યાઓ.

દથુષો અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહ્તો, અમેષનાંમ સ્પેન્ત-નાંમ્ વીસ્પેષાંમ્ યજતનાંમ અષઓનાંમ મઇન્યનાંમ્ ગએથ્યનાંમ્ અષઓ-નાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ ઉગ્રનાંમ્ અઇવિથૂરનાંમ્ પઓઇર્યોતકએષનાંમ ફ્રવષિ-નાંમ નબાનજ્દિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ અઓખ્તો નામનો યજતહે આયેસે યેશ્તિ. અવંઘ્રહાઓ ફ્રવષયો.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ રએવન્તેમ· ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે.

(હાવન ગેહમાં) મિથ્રૅમ વૌઉરૂ ગઓયઓઇતીમ યઝમઇદે, રામ ખાસ્ત્રૅમ યઝમઇદે.

(રપિથ્વિન ગાહમાં) અષૅમ વહિશ્તૅમ આતરૅમચ અહુરહે મઝદાઓ પુથ્રૅમ યઝમઇદે.

(ઉજયેરીન ગાહમાં) બૅરૅજન્તૅમ અહુરૅમ ક્ષથ્રીમ ક્ષએતૅમ અપાંમ નપાતૅમ અઉર્વત્ અસ્પૅમ યઝમઇદે, અપૅમચ મઝદધાતાંમ અષઓનીમ યઝમઇદે.

(અઇવિસ્રુથ્રેમ ગાહમાં) અષઓનાંમ વંઘ્‌ઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યઝમઇદે, ઘૅનાઓસ્ચ વીરો-વાંથ્વાઓ યઝમઇદે; યાઇર્યાંમચ હુષિતીમ યઝમઇદે, અમૅમચ હુતશ્તૅમ હુરઓઘૅમ યઝમઇદે, વૅરૅથ્રઘ્નૅમચ અહુરધાતૅમ યઝમઇદે, વનઇન્તીમચ ઉપરતાતૅમ યઝમઇદે.

(ઉષહીન ગાહમાં) સ્રઓષૅમ અષીમ હુરઓઘૅમ વૅરૅથ્રાજનૅમ ફ્રાદત્ ગએથૅમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યઝમઇદે, રશ્નૂમ રઝિશ્તૅમ યઝમઇદે, અર્શ્તાતૅમચ ફ્રાદત્-ગએથાંમ વરૅદત્-ગએથામ યઝમઇદે.

દહ્‌વાઓઁઘ્રહૅમ અહુરૅમ મઝદાંમ રએવન્તૅમ ખરૅનંઘ્‌ઉહન્તૅમ યઝમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓઁઘહો યઝમઇદે વીસ્પૅમચ અષવનૅમ મઇન્યઓમ યઝતૅમ યઝમઇદે, વીસ્પૅમચ અષવનૅમ ગએથીમ યઝતૅમ યઝમઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્‌ઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યઝમઇદે.

બાજ આદર રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્ઉહતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ્ આથ્રો અહુરહે મજ઼્ધાઓ પુથ્ર, ખરૅનંઘ્હો સવંઘ્હો મજ઼્દધાતહે, અઇર્યનાંમ ખરૅનો મજ઼્દધાતનાંમ્, કાવયેહેચ ખરૅનંઘ્હો મજ઼્દધાતહે, આથ્રો અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્ર. કવોઇશ હ્વાૅસ્રવંઘ્હહે, વરોઇશ હ્વાૅસ્રવંઘ્હહે, અસ્નવન્તહે ગરોઇશ મજ઼્દધાતહે, ચએચિસ્તહે, વરોઇશ મજ઼્દધાતહે, કાવયેહેચ ખરૅનંઘ્હો મજ઼્દધાતહે. આથ્રો અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્ર. રએવન્તહે ગરોઇશ મજ઼્દધાતહે, કાવયેહેચ ખરૅનંઘ્હો મજ઼્દધાતહે, આથ્રો અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્ર. આતર્શ સ્પૅન્ત રથએશ્તાર, યજ઼ત પૅાઉરૂ–ખરૅનંઘ્હ યજ઼ત પૅાઉરૂ–બએષજ. આથ્રો અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્ર, મત્ વીસ્પએઇબ્યો આતૅરૅબ્યો, ક્ષથ્રો–નફ્ધ્રો નઇર્યોસંઘ્હહે યજ઼તહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ્ મજ઼્દાંમ રએવન્તૅમ્ ખરૅનંઘ્ઉહન્તૅમ યજ઼મઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજ઼મઇદે, આતરૅમ અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્રૅમ્ યજ઼મઇદે; ખરૅનો મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼મઇદે; સવો મજ઼્દધાતૅમ યજ઼-મઇદે; અઇર્યનૅમ ખરૅનો મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼મઇદે, ઉગ્રૅમ કવએમ ખરૅનો મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼મઇદે; આતરૅમ અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્રૅમ્ યજ઼મઇદે; કવએમ હ્વાૅસ્રવંઘ્હેમ યજ઼મઇદે, વઇરીમ હ્વાૅસ્રવંઘ્હેમ યજ઼મઇદે; અસ્નવન્તૅમ્ ગઇરીમ્ મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼મઇદે, ચએચિસ્તૅમ વઇરીમ્ મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼મઇદે; ઉગ્રૅમ્ કવએમ ખરૅનો મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼-મઇદે, આતરૅમ અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્રૅમ યજ઼મઇદે; રએવન્તૅમ્ ગઇરીમ્ મજ઼્દધાતૅમ યજ઼મઇદે, ઉગ્રૅમ કવએમ ખરૅનો મજ઼્દધાતૅમ યજ઼મઇદે; આતરૅમ અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્રૅમ યજ઼મઇદે. આતર્શ સ્પૅન્ત રથએશ્તાર યજ઼મઇદે, યજ઼ત પૅાઉરૂ-ખરૅનંઘ્હ યજ઼મઇદે; યજ઼ત પૅાઉરૂ-બએષજ઼ યજ઼મઇદે, આતરૅમ્ અહુરહે મજ઼્દાઓ પુથ્રૅમ્ યજ઼-મઇદે; વીસ્પે આતરો યજ઼મઇદે. ક્ષથ્રૅમ નફ્ધ્રૅમ્ નઇર્યો–સંઘ્હૅમ યજ઼તૅમ્ યજ઼મઇદે. અષઓનાંમ્ વંઘ્ઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ આવાં રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો, અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અપાંમ વંઘ્ઉહિનાંમ મજ઼્દધાતનાંમ અરેદ્વયાઓ આપો અનાહિતયાઓ અષઓન્યાઓ, વીસ્પનાંમચ અપાંમ મજ઼્દધાતનાંમ વીસ્પનાંમચ ઉર્વરનાંમ મજ઼્દધાતનાંમ અઓખ્તો નામનો યજ઼તહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેંમ મજ઼્દાંમ રએવન્તેંમ ખરેનંઘ્ઉહન્તેંમ યજ઼મઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજ઼મઇદે, આપો વંઘ્ઉહીશ્ મજ઼્દધાતાઓ અષઓનીશ્ યજ઼મઇદે, અરેદ્વિમ સૂરાંમ અનાહિતાંમ અષઓનીમ યજ઼મઇદે, વીસ્પાઓ આપો મજ઼્દધાતાઓ અષઓનીશ્ યજ઼મઇદે, વીસ્પાઓ ઉર્વરાઓ મજ઼્દધાતાઓ અષઓનીશ્ યજ઼મઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્ઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ ખોરશેદ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ હ્વરે-ક્ષએતહે અમેષહે રએવહે અઉર્વત્ અસ્પહે અઓખ્તો નામનો યજ઼તહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેંમ મજ઼્દાંમ રએવન્તેંમ ખરેનંઘ્ઉહન્તેંમ યજ઼મઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજ઼મઇદે, હ્વરે ક્ષએતેંમ અમેષેંમ રએમ્ અઉર્વત્-અસ્પેંમ યજ઼મઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્ઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ મોહોર રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો અમેષ-નાંમ સ્પેન્તનાંમ માઓંઘ્હહે ગઓચિથ્રહે, ગેઉશ્ચ અએવો દાતયાઓ, ગેઉશ્ચ પોઉરૂ-સરેધયાઓ. અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્ઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, માઓંઘ્હેમ ગઓ-ચિથ્રેમ યજમઇદે, ગઓમ અએવો-દાતહે ઉરૂનો ફ્રવષિમ યજમઇદે, ગઓમ પોઉરૂ સરેધહે ઉરૂનો ફ્રવષિમ યજમઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્-હુઇશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ તીર રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો, અમેષ-નાંમ સ્પેન્તનાંમ તિશ્ત્ર્યેહે સ્તારો રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો સતવ-એષહે ફ્રાપહે સૂરહે મજ્દધાતહે; સ્તારાંમ અફ્શ-ચિથ્રનાંમ જેમસ્ચિથ્રનાંમ ઉર્વરો-ચિથ્રનાંમ મજ્દધાતનાંમ વનન્તો સ્તારો મજ્દધાતહે, અવે સ્તારો યોઇ હપ્તોઇરિંગ મજ્દધાત ખરેનંઘ્-ઉહન્ત બએષજય અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્ઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, તિશ્ત્રીમ સ્તારેમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્ઉહન્તેમ યજમઇદે, સતવએસેમ ફ્રાપેમ સૂરેમ મજ્દધાતેમ યજમઇદે, વીસ્પે સ્તારો અફ્શચિથ્ર યજમઇદે, વીસ્પે સ્તારોજેમસ્ચિથ્ર યજમઇદે, વીસ્પે સ્તારો ઉર્વરો-ચિથ્ર યજમઇદે,

વનન્તૅમ સ્તારૅમ મજ઼દધાતૅમ યજ઼મઇદે, અવેસ્રૅઉશ યજ઼મઇદે, યોઇ હપ્ત હપ્તોઇરિંગ મજ઼દધાત ખરૅનંઘ્ઉહન્ત બએષજ્ય, પઇતિશ્તાતેએ યાથ્વાંમ પઇરિકનાંમ્ચ અષઓનાંમ વંઘ્હુઇશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ ગોશ રોજની

ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મજ઼દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્ઉહતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ ગેઉશ તશ્ને ગેઉશ ઉરૂને દ્રવાસ્પયાઓ સૂરયાઓ મજ઼દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ અઓખ્તો નામનો યજ઼તહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ મજ઼દાંમ રએવન્તૅમ ખરૅનંઘ્ઉહન્તૅમ યજ઼મઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજ઼મઇદે, ગેઉશ હુધાઓંઘ્હો ઉર્વાનૅમ યજ઼મઇદે, દ્રવાસ્પાંમ સૂરાંમ મજ઼દધાતાંમ અષઓનીમ યજ઼મઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્ઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ દેપમહેર રોજની.

દેપાદર રોજની બાજ ઉપર લખી છે તે પ્રમાણે "આ દેપમહેર રોજની યાદ કરી" ઇજવી. એમાં વીસ્પેષામ-અવંઘ્હાઓ ફ્રવષયો સ્તુમ વિગેરે આવે છે તેનું ધ્યાંન રાખવું.

બાજ મહેર રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘુઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ મિથ્રહે વૉઉરૂ-ગઓયઓઇતોઇશ્ હુજંઘ્રો-ગઓષહે બએવરે-ચષ્મનો અઓખ્તો નામનો યજતહે, રામનો ખાસ્ત્રહે, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ્ રએવન્તેમ્ ખરેનંઘુઉહન્તેમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, મિથ્રેમ્ વૉઉરૂ-ગઓયઓઇતીમ્ હુજ્ઘ્રેમ-ગઓષેમ બએવરે-ચષ્મનેમ્ અઓખ્તો નામનેમ્ યજતેમ યજમઇદે, રામ ખાસ્ત્રેમ યજમઇદે, અષઓનાંમ્ વંઘુઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ સરોશ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને સ્રઓષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ માંથ્રહે દરૂષિ દ્રઓશ આહુઇર્યેહે અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

સ્રઓષેમ અષીમ હુરઓઘ્રેમ્ વેરેથ્રાજનેમ્ ફ્રાદત્ ગએથેમ્ અષવનેમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે.

અષઓનાંમ્ વંઘુહુઇશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

(આ સરોશ રોજની બાજ હરરોજ ધરી શકાએ છે, અને પાવ-મ્હેલના મ્હોટા અમલની ક્રિયા માટે પ્રથમ આ સરોશની ક્ષ્નુમનથી બાજ ધરી ન્હાની ખુબ કીધા પછીજ કરવામાં આવે છે. તેમજ મ્હોટી ખુબનો અમલ કાયમ રાખવા-વખતો વખત બાજ ધરવાની જરૂર પડે ત્યારે આ સરોશ યજદની ક્ષ્નુમનથી બાજ ધરવામાં આવે છે.

બાજ રશને રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્વઉહતો અમેષનાંમ્ સ્પેન્તનાંમ્ રશ્નઓશ્ રજિશ્તહે અર્શ્તાતસ્ચ ફ્રાદત્-ગએથયાઓ વરેદત્-ગએથયાઓ એરેજ્રૂખ્ધહે વચંઘ્હો યત્ ફ્રાદત્ ગએથહે અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ્ મજ્દાંમ રએવન્તેમ્ ખરેનંઘ્વઉહન્તેમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, રશ્નુમ રજિશ્તેમ્ યજમઇદે, અર્શ્તાતેમચ ફ્રાદત્-ગએથાંમ્ વરેદત્-ગએથાંમ્ યજમઇદે એરેજ્રૂખ્ધેમ વાચીમ યત્ ફ્રાદત્-ગએથેમ્ યજમઇદે; અષઓનાંમ્ વંઘ્વઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ ફરવરદીન રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્વઉહતો અમેષનાંમ્ સ્પેન્તનાંમ્ અષઓનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ ઉગ્રનાંમ્ અઇવિથ્રૂનાંમ્ પઓઇર્યો-ત્કએષનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્, નબાનજ્દિશ્તનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ રએવન્તેમ્ ખરેનંઘ્વઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે.

અષઓનાંમ્ વંઘ્વઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઓમિ જઓયેમિ ઉફ્યેમિ.

આ બાજ હરરોજ પાંચે ગેહમાં ધરવામાં આવે છે. તેમ વળી ન્હાની ખુબ માટે, પણ એ બાજનો અમલ થઇ શકે છે.

બાજ બહેરામ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્‌હુઉહતો, અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અમહે હુતાશ્તહે હુરઓધહે વેરેથ્રઘ્નહે અહુરધાતહે વનઇન્ત્યાઓસ્ચ ઉપરતાતો અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન,

અહુરેમ મજ્દાંમ્ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્‌હુઉહન્તેમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્‌હો યજમઇદે, અમેમ્ હુતાશ્તેમ હુરઓધેમ યજમઇદે, વેરેથ્રઘ્નેમ્ચ અહુરધાતેમ યજમઇદે, વનઇન્તીમ્ચ ઉપરતાતેમ યજમઇદે, અપઓનાંમ વંઘ્‌હુઉહીશ સુરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ રામ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્‌હુઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ રામનો ખાસ્ત્રહે, વયઓશ્ ઉપરો-કઇર્યેહે, તરધાતો અન્યાઇશ્ દામાંન, અએતત્ તે વયો, યત્ તે અસ્તિ, સ્પેન્તહે મઇન્યઓમ્, થ્વાષહે ખધાતહે, જ્રવાનહે અકરનહે, જ્રવાનહે દરેઘો-ખધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ્ રએવન્તેમ્ ખરેનંઘ્‌હુઉહન્તેમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્‌હો યજમઇદે. રામ ખાસ્ત્રેમ્ યજમઇદે, વએમ્ અષવનેમ્ યજમઇદે, વએમ ઉપરો કઇરીમ્ યજમઇદે, તરધાતેમ્ અન્યાઇશ્ દામાંન, અએતત્ તે વયો યજમઇદે, યત્ તે અસ્તિ, સ્પેન્તોમઇન્યઓમ, થ્વાષેમ્ ખધાતેમ યજમઇદે, જ્રવાનેમ અકરનેમ્ યજમઇદે, જરવાનેમ દરેઘો-ખધાતેમ યજમઇદે, અંષઓનાંમ વંઘ્‌હુઉહીશ સુરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ ગોવાદ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ્ વાતહે હુધાઆઁઘ્નહો અપરહે ઉપરહે ક્રતરહે, પસ્ચાંહઇથ્યેહે, નઇરયાઓ હાંમ્ વરેતાઇશ અઓાખ્તો નામનો યજતહે.

વઠી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ્ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્ઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઆઁઘ્નહો યજમઇદે, વાતેમ્ સ્પેન્તેમ હુધાઆઁઘ્નહેમ યજમઇદે, અધરેમ યજમઇદે, ઉપરેમ યજમઇદે, ક્રતરેમ યજમઇદે, પસ્ચાંઇથીમ્ યજમઇદે, નઇરયામ હાંમ વરેતીમ્ યજમઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્ઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ દેપદીન રોજની.

જેમ દેપાદર અને દેપમહેર રોજની બાજ ધરવા લખી છે, તેમ દેપદીન રોજની ચાદ ધરે સહી.

બાજ દીન રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ. રજિશતાઓ ચિસ્તયાઓ, મજ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ દએન્યાઓ વંઘ્નહુયાઓ માજ્દયસ્નોઇશ અઓાખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેંમ મજદાંમ રએવન્તંમ ખરેનંઘ્રઉહન્તંમ યજમઇદે, અમેંષા સ્પેંન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે. રજિસ્તાંમ ચિસ્તનાંમ મજદધાતાંમ અષઓંનીશ યજમઇદે, દએનાંમ વંઘ્રુહુઇમ માજદયસ્નીમ યજમઇદે, અષઓંનાંમ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ અરેશેશંઘ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેંષનાંમ સ્પેંન્તનાંમ અષોઇશ વંઘ્રહુયાઓ, ચિસ્તોઇશ વંઘ્રહુયાઓ એરેથે વંઘ્રહુયાઓ, રસાંસ્તાતો વંઘ્રહુયાઓ, ખરેનંઘ્રહો સવંઘ્રહો મજદધાતહે, પારેન્દયાઓ રઓરથ્યાઓ અઇરયનાંમ ખરેનો મજદધાતનાંમ, કાવયેહેચ ખરેનંઘ્રહો મજદધાતહે, અખરેતહેચ ખરેનંઘ્રહો મજદધાતહે, જરથુ-સ્ત્રહેચ-ખરેનંઘ્રહો મજદધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેંમ મજદાંમ રએવન્તંમ ખરેનંઘ્રઉહન્તંમ યજમઇદે, અમેંષા સ્પેંન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, અષીમ વંઘ્રહુહીમ યજમઇદે, ક્ષોઇથનીમ બેરેજઇતીમ અમવઇતીમ હુરઓધાંમ ખાપરાંમ ખરેનો મજદધાતેંમ યજમઇદે; સવો મજદધાતેંમ યજમઇદે, પારેન્દીમ રઓર-થાંમ યજમઇદે, અઇરયનેંમ ખરેનો મજદધાતેંમ યજમઇદે, ઉગ્રેંમ કવ-એમ ખરેનો મજદધાતેંમ યજમઇદે, ઉગ્રેમ અખરેતેંમ ખરેનો મજદધા-તેંમ યજમઇદે, જરથુસ્ત્રેંમ ખરેનો મજદધાતેંમ યજમઇદે, અષઓંનામ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પેંન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ આસ્તાદ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો, અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અર્શતાતો ફ્રાદત-ગએથહે ગરોઇશ્ ઉષિદરેનહે મજ્દધાતહે અષ-ખ્રાથ્રહે અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ્ મજ્દાંમ્ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્ઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, અર્શતાતેમ ફ્રાદત ગએથેમ્ યજમઇદે, ગઇરીમ્ ઉષિદરેનેમ્ મજ્દધાતેમ અષ-ખ્રાથ્રેમ યજતેમ્ યજમઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્ઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ આસમાન રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્ઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ્ અષનો અરેજતો સ્રહે વહિશ્તહે અંઘ્હેઉશ અષઓનાંમ રઓચંઘ્હો વીસ્પો-ખ્રાથ્રો અઓખ્તો નામનો યજત૽.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ્ મજ્દાંમ રએવન્તેમ્ ખરેનંઘ્ઉહન્તેમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, અસ્મનેમ્ ખ્નવન્તેમ યજમઇદે, વહિશ્તેમ્ અહૂમ અષઓનાંમ્ યજમઇદે, રઓચંઘ્હેમ વીસ્પો ખ્રાથ્રેમ; અષઓનાંમ્ વંઘ્ઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ જમ્યાત યજદની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો, અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ્ જમો હુધાઓંઘ્રહો યજતહે ઇમાઓ અષાઓ, ઇમાઓ ષોઇથ્રાઓ, ગરોઇશ્ ઉષિ-દરેનહે મજ઼દધાતહે અપ-ખાથ્રહે વીસ્પએષાં-મચ ગઇરિનાંમ અષ-ખાથ્રનાંમ પોઉરૂ-ખાથ્રનાંમ મજ઼દધાતનાંમ, કાવયેહેચ ખરેનંઘ્રહો મજ઼દધાતહે, અખરેતહેચ ખરેનંઘ્રહો મજ઼દધા-તહે અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ઼દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ યજ઼મઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજ઼મઇદે, જાંમ હુધાઓંઘ્રહેમ્ યજ઼તેમ યજ઼મઇદે, ઇમાઓ અષાઓ ઇમાઓ ષોઇથ્રાઓ યજ઼મઇદે, ગઇરિમ ઉષિ-દરેનેમ્ મજ઼દધાતેમ અષખાથ્રેમ યજ઼તેમ યજ઼મઇદે, વીસ્પાઓ. ગરયો અષ-ખાથ્રાઓ મજ઼દધાતાઓ અષવન અષહે રતવો યજ઼મઇદે, ઉગ્રેમ, કવએમ ખરેનો મજ઼દધાતેમ્ યજ઼મઇદે, ઉગ્રેમ અખરેતેમ્ ખરેનો મજ઼દધાતેમ્ યજ઼મઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્રઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ મારેસ્પન્દ રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ્ માંથ્રહે સ્પેન્તહે અષઓનો વેરેજયંઘ્રહે, દાતહે વીદએવહે દાતહે જરથુશ્ત્રોઇશ્ દરેઘયાઓ ઉપન્યાઓ દએન્યાઓ વંઘ્રહુયાઓ માજ઼દયસ્નોઇશ્ જરજ઼દાતોઇશ્ માંથ્રહે સ્પેન્તહે ઉષિ-દરેથ્રેમ્, દએન્યાઓ માજ઼દયસ્નોઇશ્, વએધીમ માંથ્રહે સ્પેન્તહે; આસ્નહે ખ્રથ્વો મજ઼દ-ધાતહે, ગઓષો-સ્રૂતહે ખ્રથ્વો મજ઼દધાતહે. અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્વઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, માંથ્રેમ સ્પેન્તેમ અશ્ ખરેનંઘ્હેમ યજમઇદે, દાતેમ વીદાએવુમ યજમઇદે, દાતેમ જરથુશ્ત્રિ યજમઇદે, દરેઘાંમ ઉપયનાંમ યજમઇદે, દએનાંમ વંઘ્વઉહીમ માજદયસ્નીમ યજમઇદે, જરજ્દાદ્તીમ માંથ્રેમ સ્પેન્તેમ યજમઇદે, ઉષિ-દરેથ્રેમ દએનાંમ માજદયસ્નીમ યજમઇદે, વએધીમ માંથ્રેમ સ્પેન્તેમ યજમઇદે, આસ્નેમ ખ્રતૂમ મજ્દધાતેમ યજમઇદે, ગઓષોસ્રૂતેમ ખ્રતૂમ મજ્દધાતેમ યજમઇદે, અપઓનાંમ વંઘ્વઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ અનેરાન રોજની.

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્વઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અનઘ્રનાંમ રઓચંઘ્હાંમ ખધાતનાંમ, રઓક્ષ્નહે ગરો-નમાનહે, મિસ્વાનહે ગાત્વહે ખધાતહે, ચિન્વત્-પેરેતૂમ મજ્દધાતાંમ; અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્વઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, અનઘ્રરઓચાઓ ખધાતાઓ યજમઇદે, રઓક્ષ્નેમ ગરો-નમાનેમ યજમઇદે, મિસ્વાનેમ ગાતૂમ ખધાતેમ યજમઇદે, ચિન્વત્-પેરેતૂમ મજ્દધાતેમ અપઓનીમ યજમઇદે, અપઓનાંમ વંઘ્હુઇશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

ત્રીશે રોજની બાજમાં યાદ.

રોજનું નામ					બાજમાં યાદ	
૧	અહુરમજદ	બક્ષ્નુદીએ વાજે	દરૂન	યશ્ત	અહુરમજદ—ખુદાય બેરસાદ	
૨	બહમન	,,	,,	,, ,,	બહમન અમેષાસ્પંદ	,,
૩	અર્દીબેહસ્ત	,,	,,	,, ,,	અર્દીબેહશ્ત અમેષાસ્પંદ	,,
૪	શેહરીવર	,,	,,	,, ,,	શેહરીવર અમેષાસ્પંદ	,,
૫	સ્પંદાર્મદ	,,	,,	,, ,,	સ્પંદાર્મદ અમેષાસ્પંદ	,,
૬	ખુર્દાદ	,,	,,	,, ,,	ખુર્દાદ અમેષાસ્પંદ	,,
૭	અમર્દાદ	,,	,,	,, ,,	અમર્દાદ અમેષાસ્પંદ	,,
૮	દએ પ આદર	,,	,,	,, ,,	દએ પ આદર દાદાર	,,
૯	આદર	,,	,,	,, ,,	આદર યજદ	,,
૧૦	આવાં	,,	,,	,, ,,	આવાં અરદ્વી સૂર બાનુ	,,
૧૧	ખુર્શેદ	,,	,,	,, ,,	ખુર્શેદ યજદ	,,
૧૨	મોહોર	,,	,,	,, ,,	મોહોર યજદ	,,
૧૩	તીર	,,	,,	,, ,,	તીર યજદ	,,
૧૪	ગોશ	,,	,,	,, ,,	ગોશ યજદ	,,
૧૫	દએ પ મેહેર	,,	,,	,, ,,	દએ પ મેહેર દાદાર	,,
૧૬	મેહેર	,,	,,	,, ,,	મેહેર યજદ	,,
૧૭	સરોશ	,,	,,	,, ,,	સરોશ યજદ	,,
૧૮	રશ્ને	,,	,,	,, ,,	રશ્ને રાસ્ત યજદ	,,
૧૯	ફરવર્દીન	,,	,,	,, ,,	ફરરોખ ફરવર્દીન યજદ	,,
૨૦	બેહરામ	,,	,,	,, ,,	બેહરામ યજદ	,,
૨૧	રામ	,,	,,	,, ,,	મીનો રામ યજદ	,,
૨૨	ગોવાદ	,,	,,	,, ,,	ગોવાદ યજદ	,,
૨૩	દએ પ દીન	,,	,,	,, ,,	દએ પ દીન દાદાર	,,
૨૪	દીન	,,	,,	,, ,,	દીન યજદ	,,
૨૫	અશિશ્વંઘ	,,	,,	,, ,,	મીનો અશિશ્વંઘ યજદ	,,
૨૬	આસ્તાદ	,,	,,	,, ,,	આસ્તાદ યજદ	,,
૨૭	આસમાન	,,	,,	,, ,,	મીનો આસમાન યજદ	,,
૨૮	જમ્યાદ	,,	,,	,, ,,	જમ્યાદ યજદ	,,
૨૯	મારેસ્પંદ	,,	,,	,, ,,	મીનો મારેસ્પંદ યજદ	,,
૩૦	અનેરાન	,,	,,	,, ,,	મીનો અનેરાન યજદ	,,

બાજ બોર્જ યજ્દની.

(બાજમાં વાજે દરૂન્ યશત બોર્જ યજદ.)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ્ બેરેજતો અહુરહે નફેધ્રો અપાંમ અપસ્ચ મજ્દધાતયાઓ અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વહી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ્ મજ્દાંમ રએવન્તેમ્ ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે. બેરેજન્તેમ અહુરેમ ક્ષથ્રેમ ક્ષએતેમ્ અપાંમ્ નપાંતેમ્ અઉર્વંત્ અસ્પેમ યજમઇદે, અપેમચ મજ્દધાતાંમ્ અષઓનીમ્ યજમઇદે, અષઓનાંમ્ વંઘ્રઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

આ બાજ દરરોજ ધરી શકાયે અને તે હાવન, રપિથ્વિન અને ઉજયેરીન ગેહમાં ધરી શકાય, રાત્રે નહીં ધરાય. (જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧૪મો.)

બાજ હોમ યજ્દની.

(બાજમાં યાદ કરે—વાજે દરૂન યશત-હોમ યજદ.)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનામ્ હઓમહે અષવજ્ઘ્રહો; અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વહી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ્ મજ્દાંમ રએવન્તેમ્ ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ્ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, હઓમેમ્ ઝાઇરીમ બેરેજન્તેમ યજમઇદે, હઓમેમ્ ફ્રાષમીમ્ ફ્રાદત્-ગએથેમ યજમઇદે, હઓમેમ્

દુરઑર્ષમ્ યજમઇદે, અપેઓનાંમ્ વંગ્રહુઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ક્રવપયો યજમઇદે.

આ બાજ દરરોજ ધરી શકાય અને તે હાવન, રપિથ્વિન અને ઉજયેરીન ગેહમાં ધરી શકાય, રાત્રે નહીં ધરાય. (જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયત જવાબ ૧૪ મો.)

બાજ દહ્મ યજ઼દની.

(બાજમાં યાદ કરેઃ—વાજે દરૂન-યશ્તે દહ્મ યજદ વીસ્પેષા અર્દા ક્રષવ)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્રઉહતો અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્ દહ્મયાઓ વંઘ્રહુયાઓ આફ્રીતોઇશ ઉગ્રા દામોઇશ ઉપમનાઇ વીસ્પએષાંમ્ યજતનાંમ્ અષઓનાંમ્ મઇન્યવનાંમ્ ગએથ્યનાંમ્ અષઓ-નાંમ્ ક્રવષિનાંમ્ ઉગ્રનાંમ્ અઇવિથ્રૂનાંમ્, પઓઇર્યો ત્કએષનાંમ્ ક્રવષિ-નાંમ્ નબાનજ઼દિશ્તનાંમ્ ક્રવષિનાંમ્ અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વઠી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ મજ઼દાંમ રએવન્તૅમ ખરૅનંઘ્રઉહન્તૅમ યજમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, દહ્મામ વંઘ્રઉહીમ આફ્રીતીમ યજમઇદે, નરૅમ્ અષવનૅમ્ યજમઇદે. ઉગ્રૅમ્ તખ્મૅમ્ દામોઇશ ઉપમનૅમ યજ઼તૅમ્ યજ઼મઇદે, વીસ્પૅમચ અષવનૅમ્ મઇન્યઓમ્ યજતૅમ યજ-મઇદે, વીસ્પૅમચ અષવનૅમ ગએથીમ્ યજતૅમ્ યજમઇદે, અષઓનાંમ્ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ક્રવપયો યજમઇદે.

આ બાજ દરરોજ ધરી શકાય, અને તે હાવન, રપિથ્વિન અને ઉજયેરીન ગેહમાં ધરી શકાય, રાત્રે નહિ ધરાય. (જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયત જવાબ ૧૪ મો.)

બાજ પંથ યજદની.

(બાજમાં યાદ કરે—વાજે દરૂન યશત પંથ ખાસ્તાઇતે જરેનો મંત સુરહે વીસ્પેષા અર્દા-ફ્રષવ)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરૅનંઘઉહતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ અમહે હુતાશ્તહે હુરઓધહે વૅરૅથ્રઘ્નહે અહુરધાતહે વનઇન્ત-યાઓસ્ચ ઉપરતાતો પંથાઇતયાઓ ખાસ્તાતયાઓ જરૅનો મન્તહે સૂરહે સઓકન્તહે ગરોઇશ મજદધાતહે વીસ્પએષાંમ યજતનાંમ અષઓનાંમ મઇન્યવનાંમ ગએથ્યનાંમ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ ઉગ્રનાંમ અઇવિથૂરનાંમ પઓઇર્યો ત્કએષનાંમ ફ્રવષિનાંમ નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ અઓ-ખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ મજદાંમ રએવન્તૅમ ખરૅનંઘઉહન્તૅમ યજમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘહો યજમઇદે, અમૅમ હુતાશ્તૅમ હુરઓધૅમ યજમઇદે, વૅરૅથ્રઘ્નૅમ અહુરધાતૅમ યજમઇદે, વનઇન્તીમચ ઉપરતાતૅમ યજમઇદે, પન્થાંમ ખાસ્તાઇતીમ યજમઇદે, જરનોમન્તૅમ સૂરૅમ યજ-મઇદે, સઓકન્તૅમ ગઇરીમ મજદધાતૅમ યજમઇદે, વીસ્પૅમચ અષવ-નૅમ મઇન્યઓમ યજતૅમ યજમઇદે; વીસ્પૅમ અષવનૅમ ગએથીમ યજતૅમ યજમઇદે, અષઓનાંમ વંઘઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઓમિ જબયેમિ.

આ બાજ જે કોઇ જરતોશ્તી મુસાફરી કરવા ચાહે તેને તે આગ-મજ (પંથ યજદની) આરાધણા કરી મુસાફરી કરે તો તે મુસાફરી આસાન નિવડે. આ બાજ હરરોજ ધરી શકાય છે.

બાજ નૈર્યોસંઘ યજદની.

(બાજમાં ચાદ કરે—બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન યશત નૈર્યોસંઘ યજત.)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ, ક્ષથ્રો-નફેઘ્રો નૈર્યોસંઘહે યજતહે અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્રઉહુન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, ક્ષથ્રેમ નફેધ્રેમ નૈર્યોસંઘહેમ યજતેમ યજમઇદે.

અષઓનાંમ વંઘુહુઇશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ હપતોઇરિંગ[1] યજદની.

(બાજમાં ચાદ કરે—બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન યશત અવેસ્તારો હપ્તોઇરિંગ યજત)

અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અવએસ્તારો યોઇ હપતોઇરિંગ મજદધાતહે ખરેનંઘ્રઉહન્ત બએષજય અઓખ્નો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ મજદાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્રઉહુન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, અવેસ્તરેઉશ યજમઇદે, યોઇ હપ્તોઇરિંગ મજદધાતહે ખરેનંઘ્રહેચ બએષજય પઇતિશ્તાતએ યાથ્વાંમ

1. આ હપતોઇરિંગ યજદ પૃથ્વિની ચેહારો દિશાના પાસ્બાન યજદોમાંનો એક છે. પૃથ્વિને ચેહારો દિશા ઉપર યજદો નીચે પ્રમાણે પાસ્બાની કરવાને નિશ્ચય થયા છે:—

પઇરિકનાંમ્ચ અષઓનાંમ વંઘ્વહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે. (આ બાજ તીર રોજે ધરી શકાય છે.)

તેશ્તર (બુધ) તીર સાથે.

પૂર્વ દિશા.

હપતોઇરંગ (મંગળ) બેહરામ સાથે.

ઉત્તર દિશા.

દક્ષિણ દિશા.

વનંત (બરજીસ) અહુર સાથે.

પશ્ચિમ દીશા.

સતવસ (શુક્ર) અનાહિત સાથે.

ઉપલા ચિત્રમાં દોરેલા ચોહારો દિશામાં પાસબાન યજદોમાં પ્રથમ તિશ્ત્રય અને તેના મદદગાર યજદોનું વર્ણન આ છે, કે તીર યજદની હુકુમતમાં તેના મદદગાર ફરેસ્તા સતવએસ, વનંત અને હપતોરંગ છે, આમાં તિશ્ત્રય પુર્વ દિશા તરફ પાસબાન થયો છે, "તિશ્ત્રય ય૦ ૮-૧ એ એક સેતારાનું અને એક યજદનું નામ છે. એ તિશ્ત્રય તે Sirius સેતારો છે. જે Canis Major નાં નક્ષેત્રમાં આવ્યો છે. અસલી ઇરાનીઓ એ સેતારા તરફ ઘણા માનની નજરથી જોતા હતા કારણ કે મધ્ય ઉન્હાળામાં તે પહેલે નજરે પડતો હતો, અને જેમ તે આકાશ ઉપર વધુ વખત રહેતો તેમ ગરમી જલદી ખલાસ થઇ પાનખર ઋતુનો વર્ષાદ જલદી બેસવાની નિશાની મલતી. ઉન્હાળાનાં પહેલા મહિના (તા૦ ૨૧ મી જુલાઇ) ઉપર તે મવક્કલ હતો એજ કારણને લીધે તેશ્તર વર્ષાદ ઉપર મવક્કલ છે. એનો એ કામમાં મદદનીશ "સતવસ" સેતારો છે કે જે ડા૦ ગાઇગર Lyrae ના નક્ષેત્રમાં Vega નામનો સેતારો ગણે છે." (અ૦ વિ૦ ફ૦ પૃ૦ ૯૬.)

વનંત દક્ષિણ દિશા તરફનો સેતારો ગણે છે. "વનન્ત્ ય૦ ૨૦-૧ એ તિશ્ત્રયનો સાથી છે, જેમ તીર યજદ એક યજદ તેમ સેતારાનું નામ છે, તેમ વનન્ત્ એક સેતારાનું તેમ યજદનું નામ છે (બુનદેહસ્ને બાબ ૨-૭) એને ઉન્હાળાની સેવટે દક્ષિણનો સેતારો ગણેલો છે, તે ઉપરથી ડો૦ વેસ્ટ એને (Formalhaut) ધારે છે. મીનોખેરદ પ્રમાણે એ અલબુર્જ પર્વતના માર્ગ પર નેગાહ રાખે છે કે દેવદ્રુજો સૂર્ય-ચંદ્ર વિગેરે આકાશી ગોલાઓના માર્ગમાં અડચણ નહિ કરે. એક યજદ તરીકે એને વરસાદની ઉપરના મવક્કલ તીશત્રય સાથ સંબંધ દીસે છે કે તેનું કામ વરસાદને પાંથરી નાંખવાનું છે." (અ૦ વિ૦ ફ૦ પૃ. ૧૬૫).

બાજ વનંત[1] યજદની.

(બાજમાં યાદ કરે—બક્ષ્નુઈાએ વાજે દરૂન યશત વનંત સતર યજદ)

ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્ઉહતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ વનંતો સ્તારો મજ્દધાતહે અઓખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ મજ્દાંમ રએવનતૅમ ખરૅનંઘ્ઉહન્તૅમ યજમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, વનંતૅમ સ્તારૅમ મજ્દધાતૅમ યજમઇદે, અષઓનાંમ વંઘ્ઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

પશ્ચિમ દિશાનો પાસબાન સેતારો તે સતવએસ છે, "સતવએસ ય૦ ૮–૯, ૩૨, ૬૨, ૧૩–૪૩,૪૪. એ એક તારાનું નામ છે, તેનું નામ તિસ્ત્રયની સાથે આવે છે, એના બીજા સાથીઓ તરીકે, 'વનંત' અને 'હપતોરંગ' નામ આવે છે.... આ સતવસ સેતારાના નક્ષત્રમાં અનાહિત (શુક્ર) સેતારાને જણાવ્યો છે (બુનદેહસ્ન બા૦ ૫–૧ પા૦ ૧૨–૨૦) સતવસ નામનાં દર્યા ઉપર એ સેતારાની અસર જણાવી છે (બા. ૧૩–૧૨). એ સેતારાનું નક્ષત્ર હુકઇર્ય પહાડને માથે જણાવ્યું છે (બા૦ ૨૪–૧૭) ઝાદસ્પરમ કેતાબમાં સતવસનાં અખાતને એ સેતારા સાથે સંબંધ દેખાડયો છે (બા૦ ૬–૧૬) પ્રોફેસર ગાઇગર એ સેતારાને Vega ધારે છે." (અ૦ વિ૦ ફ૦ પૃ. ૧૮૭)

ઉત્તર તરફનો પાસબાન સેતારો હપ્તોઇરિંગ.—"હપ્તોઇરિંગ, ય૦ ૮, ૧૨; ૧૨–૨૮; ૧૩–૬૦ એક સેતારાનું નામ છે, એનું નામ તિસ્ત્રયની સાથે આવે છે, એના બીજા સાથીઓ તરીકે વનંત અને સતવસ તારા છે બુનદહેશ્ને (પા. ૧૨–૧૯ બા. ૫–૧) માં એને હપતોકરીંગ કહ્યો છે. ગૃહ–'વહરામ' જે મંગળનો ગૃહ છે તેનો એ સેતારા સાથે સંબંધ દેખાડયો છે. એ સેતારાને આકાશમાં ઉત્તર તરફનો સરદાર કહ્યો છે. (પા૦ ૭–૭ બા. ૨–૭) ડા૦ વેસ્ટ એ સેતારાને ursa Major ધારે છે. ઉત્તર તરફના દર્યાઓ ઉપર એની અસર થતી જણાવી છે (બા૦ ૧૩–૧૨) મીનો ખેરદ જણાવે છે કે એ સેતારો ૯૯૯૯૯ ફરોહરો સાથે દોઝખનો દરવાજો તપાસે છે, કે તેમાંથી ૯૯૯૯૯ દેવોને તે બાહેર આવતા અટકાવે છે, કે તેઓ તેમ બાહેર આવી સઘળા ભલાઓને નુકસાન નહિ પુગાડે, સઘળાં ૧૨) નક્ષત્રો એની મદદથી ગતિ લીએ છે (૪૯–૧૫ થી ૨૧) એ સેતારાને મળતુ હિન્દુ નામ જે પાનીની વાપડે છે, તે सप्तारषयह છે (અ૦ વિ૦ ફ૦ પૃ૦ ૨૦૭).

[1] વનંત સેતારાની આરાધના વિષે બે વિદ્વાન ગૃહસ્થોનો એક લેખ જામે જમશેદમાં પ્રગટ થયો છે તે અત્રે સદાબરો ઉતાર્યે છીયે.

એ પ્રમાણે સંપુર્ણ બાજ ઇજીને ચાશની નીચે પ્રમાણે કરવી.

૧) દરૂન ગોશોદ્દોની ચાશણી કરવી.

૨) ફ્સસ્ત ગોશોદ્દો ચાશણી કરવી.

---

[1]વનંત સેતારાની આરાધના આપણા પારસીઓમાં ઘણો મોટો ભાગ ભજવે છે. આ સેતારાની આરાધના બાબે તીર યસ્તના ૧૨ માં ફકરામાં, રશને યસ્તના ૨૬ માં ફકરામાં, ખુરશેદ નયાએશના ૮ માં ફકરામાં, અને ન્હાના તેમજ મોટા સીરોજાના ૧૩ માં ફકરામાં પ્રસારો આવે છે. આ ઉપરાંત વનંત યસ્ત ખાસ તેની આરાધના અને તારીફ માટે લખાઇ છે.

પહેલવી સાહીતયમાં બુનદહેશનનાં બીજા પ્રકરણનાં ૭ માં ફકરામાં, પાંચમાં પ્રકરણના પહેલા ફકરામાંથી, મીનોખેરદનાં ૪૯ માં પ્રકરણનાં ૧૨ માં ફકરામાંથી, અને શાયસ્ત લા શાયસ્તનાં ૧૧ માં પ્રકણનાં ૪ થા ફકરામાંથી વનત સેતારાં બાબે ઇસારો મલે છે.

હવે આ સેતારાની આરાધનાનાં ખાસ દીવસો યા દીવસ વીશે આપણને અવરતા પહેલવી સાહીતયમાંથી કોઇ પણ શેહાદત મળતી નથી. પણ મહુંમ એરવદ માણેકજી રૂસ્તમજી ઉનવાલાએ પ્રગટ કરેલી દારાબ હોરમજદયારની ફારસી રેવાયતનાં પહેલાં વાલમને ૩૬૪–૩૬૫ મે પાને વનંત યજદનું આફ્રીનગાન ફ્રવર દીન મહીનો ને હોરમજદ રોજે કરવું એવું લખાણ મળે છે, વળી ત્યાં આફ્રીનગાન રાતને વખતે અઇવીસ્રુથ્રેમ ગેહમાં કરવું એવું ખાસ ફરમાન આપવામાં આવ્યું છે. આ લખાણથી આપણા પારસીઓમાં પતેતીને દહાડે (નવાં વરસને દહાડે) વનંતની બાજ અને આફ્રીનગાન કરવાનાં લાંબા વખતથી ચાલતા આવેલા રીવાજને ટેકો મલે છે. એટલુંજ નહીં પણ નવસારીમાં અનજુમન તરફથી વનતનું જશન રાતને વખતે અઇવીસ્રુથ્રેમ ગેહ થતાંજ સરોશ બાજ ગેહ કરીને જલદી માંડી વનંત યજદનો ફક્ત એકજ કરદો કરી આફ્રીન ભણી જલદી આટોપી લેવામાં આવે છે, તે રીવાજને પણ આ રેવાયતની શેહાદતથી ટેકો મળે છે. જો કે વનંતની બાજ સહવારે હાવન ગેહમાં ઇજવામાં આવે છે અને ઘરેઘર આફ્રીનગાંન પણ સહવારેજ કરવામાં આવે છે. વનંતની બાજ ધરતી વખતે બાજ ધરનાર યોજદાથ્રેગર નવગર એટલે નવગાંઠની બાંબુની લાંબી લાકડી ભોંય ઉપર જોરમાં ઠોકે છે તેની તથા વનંત યશત ભણતી વખતે એક, બે, અને ત્રણ તાલી મારીએ છીએ તેની મતલબ કાંઇજ નહીં પણ દેવ દરૂજોને વનંત સેતારાની મદદથી મારી હાંકી કાઢવાની છે. નવગર ભોંય ઉપર ઠોકવામાં આવે છે તેને દેવનું કુટવું કહે છે. દેવ દરૂજો અને બીજા ખરફસતર યાને નુકસાનકારક એહેરેમનની ખસલતના જાનવરોને મારવામાં વનંત યજદ ઘણો મોટો ભાગ ભજવે છે, એમ મીનોખેરદ અને વનંત યશત તેમજ તેની પાજંદ નીરંગમાંથી ખુલ્લું માલમ પડે છે.

હવે સવાલ એ થાય છે કે વનંતની આરાધના વરસમાં ફક્ત એકજ વખત પતેતીને (નવાં વરસને) દહાડેજ કાંય કરવામાં આવે છે; અને વનંતનુ અનજુમનનું

આફ્રીનગાન રાતને વખતે અઇવીસ્રુથ્રેમ ગેહમાંજ કાંય ભણવામાં આવે છે? આ સવાલનો જવાબ સ્વાભાવીક રીતે એમ આપી શકાય છે કે વનંત સેતારો ફરવરદીન મહીનો અને હોરમજદ રોજે અઇવીસ્રુથ્રેમ ગેહનાં પહેલા તબક્કામાં આકાશમાં જાહેર થાય છે તે વખતે તરતજ જેમ બને તેમ જલદીથી તેની આરાધના શરૂ કરવી અને તેથીજ સરોશ બાજ ગેહ કરીને વનંત યજદનો ફક્ત એકજ કરદો કરી વનંતનું આફ્રીનગાન જલદીથી આટોપી લેવામાં આપણા આગલા દીન દસતુરો દરૂસ્ત જોતા હતા. ગુજરનારની ભોંય આગળ ત્રણ રાત સરોશનો એકલો કરદો કરવામાં આવે છે તે સીવાય કોઇ પણ બીજાં જશન યા આફ્રીનગાનની ક્રીયા વખતે અરદાફ્રવશ અથવા ફરેશતાનો એક અને દહમ અને સરોશનાં બે કરદા મળી ત્રણ કરદા કરવામાં આવે છે તે સર્વે દીન દસ્તુરો અને મોબેદ સાહેબોને રોશન છે.

હવે આ વનંત સેતારો કયો સેતારો છે તે જો આપણે નક્કી કરી શકીએ, તો ફરવરદીન મહીનો અને હોરમજદ રોજ યા નવાં વરસનો દહાડો કઇ તારીખે પડવો જોઇએ તે પણ સહેલાઇથી નક્કી થાય. બુનદહેશનનાં બીજા પ્રકરણનાં ૭ માં ફકરામાં ચારે દીશાના ચાર સેપાહપત યાને સરદાર મુકરર કીધા છે પુર્વ દીશાનો સેપાહપત તીશ્તર સેતારો, પશ્ચિમનો સતવેસ સેતારો, દક્ષીણનો વનંત સેતારો અને ઉત્તરનો હપતોઇરીંગ સેતારો છે. અવસ્તા પહેલવીના અભયાસીઓમાં વનંત સેતારો કયો સેતારો છે તે વિષે મતભેદ છે. વનંત સેતારો Fomalhaut છે, એમ પ્રોફેસર ગાઇગર અને ડાકટર વેસ્ટનું મત છે, જ્યારે મી૦ બહેરામગોર અંકલેસરીઆ અને પ્રોફેસર હાઉગ તેને Antares (L.Scornionis) ધારે છે, પ્રોફેસર બારથોલોમી અને મી૦ ખરેઘાટ તેને Vega (L.Lyrac) માને છે હવે વધારે સંભવિત છે કે વનંત Antares (L.Scorpionis) છે, કારણે કે શાયસ્ત-લા-શાયસ્તનાં ૧૧ માં પ્રકરણના ૪ થા ફકરામાં કહે છે કે "જ્યારે મેંદાની કુરબાની કરે ત્યારે તેના બુક્કા વનંતને માટે છે" આ ફતવાને મીથ્રની દંતકથા પ્રમાણે મીથ્રએ કુરબાની કીધેલા ગોધાના બુક્કા ઉપર એક વીંછુ ગલબો કરતો પત્થર પર કોતરેલી આકૃતીઓ (Basi-relief) ઉપર દર્શાવવામાં આવ્યો છે. આ પત્થર ઉપર વીંછુની આકૃતી ચીતારવામાં આવી છે, તે ઉપરથી વનંત Antares છે એમ નક્કી થાય છે. કારણ કે Antares Scorpio, યાને વૃશ્ચક રાશીમાં છે. આકાશમાંવૃશ્ચક રાશીની શીકલ વીંછુનાં જેવી છે (Antares-વૃશ્ચક, વીંછુ) જ્યોતીષ વિદ્યામાં વૃશ્ચક રાશી મૃત્યુગૃહ સ્થાન (House of death, મોતનું ઘર) કહેવાય છે. આ વૃશ્ચક રાશીનો સ્વામી યાને માલેક મંગળ બહેરામ (વૅરૅથઘ્નન) છે. જેમ વૅરૅથઘ્નન-બહેરામ દુશ્મનોને મારનાર કહેવાય છે તેમ વનંત દેવ દરૂજોને ખરફસ્તરોને મારનાર કહેવાય છે તેથી વનંત અને બહેરામને પરસ્પર ઘણો નીકટ સંબંધ છે, વનંત વૃશ્ચક રાશીમાં હોવાથી મૃત્યુ સ્થાનનો

૪) વળી તેજ કસરત ગોશોહ્દો ઉવૈર આપે રાથે આરણું કરવી.

તારો કહેવાય છે અને તેમાં મંગળ (બેહેરામ) નું રાતનું ઘર છે અને મંગળ તેમા ઉંચનો છે. આ Antares સેતારો તા૦ ૨૧ મી માર્ચે આઠ વાગાના સુમારે ઉગે છે અને પૂર્વેથી દીસવા માંડે છે. જો વનંત Antares છે એમ કબુલ રાખીએ તો વનંતની આરાધના નવાં વરસને દહાડે ફરવરદીન મહીનો ને હોરમજદ રોજે અહ્વીસુર્થ્રેમ ગેહમાં કરવામાં આવે છે તેનું એક વાસ્તવીક કારણ મળે છે. એટલુંજ નહીં પણ જરથોશ્તી નવું વરસ તા૦ ૨૧ મી માર્ચથી શરૂ થવું જોઇએ એમ પણ સાબ્ધ થાય છે. વનંત સેતારાની આરાધણા નવાં વરસને દહાડે કરવામાં આવે છે, તેનું બીજું વાસ્તવીક કારણ એ હોવું જોઇએ કે વનંત મૃત્યુ-સ્થાન યાને મોતનાં ઘેરનો સેતારો હોવાથી તે નવાં બેસ્તા વરસમાં આપણને દેવદરૂજોનાં હુમલા તેમજ કવખતના મોતથી બચાવે એમ આપણને દુવા ગુજારીએ છીએ, અને આપણા બાનુંઓ વનંતની બાજના દરૂન ઘણાં ભક્તિભાવથી કરે છે અને તેને સારા સગનની નંશાની તરીકે ગણે છે, તેનું કારણ કંઇજ નહિં પણ આ હોવું જોઇએ કે નવાં વરસને દહાડે તેઓ એવી દુવા ગુજારે છે કે આખા સાલ દરમ્યાન પોતાનાં કુટુંબનાં વહાલાંઓને વનંત યજદ કવખતનાં મોતથી બચાવી તેઓનું રક્ષણ કરે. વળી વનંતની આરાધના કરવાની દંતકથા મુજબ એક બીજી શેહાદત નવસારીની દસ્તુર મેહેરજીરાણા લાયબ્રેરીમાં નવસારીનાં આગલા મહુર્મ નાયબ દસ્તુરજી એદલજી નવરોજી મહેરજીરાણાના હાથનો એક હસ્તલેખ છે તેની ઉપરથી મળે છે, ત્યાં એ મહુર્મ દસ્તુરજી લખે છે કે "નવાં વરસને દહાડે વનંત સેતારાને નામે દરૂન રજવાનું કારણ એ છે કે વનંત યજદને દાદાર હોરમજદે દોજખના સર ઉપર સરદાર મુકરર કર્યો છે અને દોજખી રવાંનો ઉપર નવાં વરસને દહાડે દેવદરૂજો વધારે જુલમ નહીં કરે તેની તે સંભાળ લે છે"

તા૦ ૨૧ મી માર્ચે જરથોશ્તી નવું વરસ શરૂ થવું જોઇએ તેની બીજી એ આડકત્રી સહાદત મળે છે. મુંબઇમાં યજદેજરદી સને ૧૨૩૮ મા પ્રગટ થયલી **"રહેબરે દીને જરતોશ્તી"** નામની કેતાબનાં ૧૭૩ મે પાને તેનાં કરતાં દસ્તુર એરચજી સોરાબજી મહેરજીરાણા નીચે મુજબ લખે છે. "જમશેદી નોરોજ, આફ્તાબ એક વરસમાં બારે બુરજોમાં ફરે છે અને ફરવરદીન મહીનો ને હોરમજદ રોજે પાછો પહેલા મેશ રાશીના બુરજમાં દાખલ થાય છે.. ..." વળી પ્રોફેસર ગાઇગર (Ostiranische kultur un Alterthum Erlangen 1882 p. 309, માં) કહે છે કે "અવસ્તા પંચાગમાં તીશત્રીયને ચોથો મહીનો (તીર, ઉપલીજ કેતાબનું પાનું ૩૧૬) અર્પણ કર્યો છે. જે જુન અને જુલાઇની અર્ધ વચ્ચે પડે છે. એટલે બરાબર જે વખતે તીશતર સેતારો (Siriusin Chanis Majoris) સુર્ય સાથે એકજ વખતે ઉગે છે, આ બાબત ધ્યાનમાં લેતાં (ખોરદાદ અને અમરદાદ મહીનાઓની) વચમાં તીર મહીનો ઘુસાડવામાં આવ્યો છે તે કાંઇ

૫) છેલ્લે ઉર્વર ગોશોહો આપે સાથે ચાશ્ણી કરવી.

ભૂલચુકથી કરવામાં આવ્યું નથી." આ ઉપરથી ફરવરદીન મહીનો માર્ચ અને એપ્રીલ મહીનાની અધવચ્ચે પડવો જોઇએ.

લા૦ **દીનશાહજી રૂસ્તમજી દસ્તુર મહેરજી રાણા,** અને

જમશેદજી માણેકજી ઉનવાલા

જામે જમશેદ, તા૦ ૨૯-૧૧-૨૭

અત્રે આપણને જાણવું જોઇએ કે જરતોસ્તી દીની સાલ, અને મેહસુલી નક્ષેત્રિ સાલ એક બીજાથી જુદાં છે તેને એક બીજા સાથે આમેઝ કરવાની કશી જરૂર નથી.

અત્યારસુધી જરતોસ્તી દીની સાલ, નક્ષેત્રિ હોવાનું સાબેત થયું નથી, અને થાય તેમ હેજ નહિ.

વળી નક્ષેત્રિ મહિનાં ૩૦ દિવસની એક સરખી ગણત્રીનાં નથી જેમકે

૧ લો મહિનો આફતાબી મેષ રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,
૨ જો મહિનો વર્ખ રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,
૩ જો મહિનો મેથુન રાસીનો ૩૨ દહાડાનો છે,
૪ થો મહિનો કર્ક રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,
૫ મો મહિનો સિંહ રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,
૬ ઠો મહિનો કન્યા રાસીનો ૩૧ દહાડાનો છે,
૭ મો મહિનો તુલા રાસીનો ૩૦ દહાડાનો છે,
૮ મો મહિનો વૃશ્ચિક રાસીનો ૩૦ દહાડાનો છે,
૯ મો મહિનો ધન રાસીનો ૨૯ દહાડાનો છે,
૧૦ મો મહિનો મકર રાસીનો ૨૯ દહાડાનો છે,
૧૧ મો મહિનો કુંભ રાસીનો ૩૦ દહાડાનો છે,
૧૨ મો મહિનો મીન રાસીનો ૩૦ દહાડાનો છે,

આ પ્રમાણે આફતાબી રાસીના ૧૨ મહિના એક સરખી ૩૦ દિવસની ગણત્રીના નથી, પણ વધુ ઓછી હેરફેર ગણત્રીના છે. વળી દરેક રાસીનો મહિનો પુરો થતાં છેલ્લા દિવસ ઉપર થોડી ઘણી મિનીટની વધઘટ આવે છે, અગરજો આપણું જરતોસ્તી દીની સાલ નક્ષેત્રિ હતે તો જ્યારે જ્યારે જે જે રાસીનો સુર્ય થાય તે પ્રમાણે અને તે વખતે જરતોસ્તી સાલના મહિનાઓ મુકરર કરવામાં આવ્યા હતે; પણ તેમ આપણામાં અત્યાર સુધી ચાલુ નથી. જરતોસ્તી દીન આઇનના મહિનાઓ ૧૨, જે ૧૨ ફરેસ્તાઓને સંબંધે રાખેલા છે, અને દરેક મહિનો ૩૦ દહાડાનો, ૩૦ ફરેસ્તાઓને સંબંધે છે, અને પાંચ ગાથાઓના દિવસ ૫ ફરેસ્તાઓને સંબંધે મુકરર કરેલા છે.

આથી જરતોસ્તી દીન આઇનના મહિનાઓ રાસીઓની મુકાબેલ કદી પણ નહિ આવતાં હેરફેર આવે છે. જેથી જરતોસ્તી સાલના ફરવરદીન મહિનોને

બાજ હરત અમેષાસ્પંદની.

(બાજમાં યાદ કરે—અક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન યશત હપ્ત અમેષા-સ્પંદ વીસ્પેષા અર્હાક્રુવષ.)

આ બાજ દેપાદર, દેપમહેર, દેપદીન, મહેર, સરોશ, ફ્રવરદીન રોજે નહિ ઇંજે, અને બેહરામ રોજને દીને ઇંજે અને રામ રોજને દહાડે નહિ ઇંજાએ બાકીનાં સઘળા દહાડા ઇંજાય.

અહુરમજદ રોજે "વનંત સેતારો" દક્ષિણુ આયનનો થતો નથી, કારણ કે જરતોસ્તી સાલ ૩૬૫ દહાડાનું એકસર અને સંપુર્ણ ગણેલું છે, જે યજશ્નેનાં પુસ્તકમાં આવેલાં વર્ષનાં પંચાંગને અનુસરતું છે, જયારે આફતાબ તા૦ ૧૩ મી એપ્રીલે મેષ રાસીનો થાય તેની મુકાબલે વનંત સેતારો પહેલો આ કામમાં જહુર થતો હોય તો તે હિગામ જરતોસ્તી રોજ માહની ચાલુ ગણુત્રી પ્રમાણે આવાં મહિનાની મુકાબલે આવવો જોઇએ, આથી ત્યારે ફ્રવરદીન મહિનોને અહુરમજદ રોજે વનંત સેતારાની ખાસ આરાધણા કરવાનો હિંગામ ન હોવાથી એ દિવસે તેની પાવ મહેલને લગતી ક્રિયાની આરાધના કરવામાં આવેતો તેમ કરનારનું નહાન અવાવ થાય છે, અને ક્રિયા રદ જાય છે.

આપણામાં ગ્રહોની ચાલનાં જશનો કરવાનો રિવાજ હાલે મુદ્દલ નથી. માત્ર, એક જમશેદી "નવરોઝ" (આફતાબી નવરોઝ) કે જે સુલતાની મેહસુલી અને રાજ્ય પ્રકર્ણ સાથે સંબંધ ધરાવનાર હોવાથી તે આગળી ઇરાની શહેનશાહાતની યાદગીરીનું જશન હાલે નજદીક ૬૦–૭૦ વર્ષ થયાં હિન્દમાં ચાલુ થયું છે, પણ તે દીનઆઇન સાથે સંબંધ ધરાવતું નથી, અને જો આપણું આફતાબી નક્ષેત્રિ વર્ષ દીનઆઇનને લગતું હોય તો આપણને કબીસો કરવાની ખાસ જરૂર પડે કારણ કે તે ૩૬૫ ની મુદતથી વધુ વખતનું છે, પણ દીનઆઇનના કામમાં ચેહાર વર્ષે ૧ દિવસનો અથવા ૧૨૦ વર્ષે ૧ મહિનાનો કબીસો કર્યે તો સઘળાં દીનનાં આઇનના હિંગામો તેની મૂળ જગ્યાઓથી ખસી જાય છે અને તેથી તે ના રવા ઠડે છે; જેમકે હાવનના હિંગામમાં રપીથ્વીન ભણો, અને રપીથ્વીનનાં હિંગામ ઉપર હાવન ગેહ ભણો, તેમ તે નારવા ઠડે છે, તેટલુંજ કબીસો કરવાથી ઠડે છે અને તેથી દીનકર્દના ત્રીજા વોલ્યુમમાં દીન આઇનના કામમાં કબીસો કરવાની મનાઇ કીધી છે, કારણ કે આપણું હુશમોદીં વર્ષ ૩૬૫ દહાડાની અમુક ગણુત્રીનુ વર્ષ ઉલટાઇ જાય છે (જોકે દર ૧૪૬૧ વર્ષે આપણું હુશમોદીં વર્ષ આફતાબી નવરોઝને મુકાબલે આવે છે.)

આથી ફ્રવરદીન મહિનાને અહુરમજદ રોજે વનંત સેતારાની ખાસ આરાધના કરવાનો પ્રચાર કદમી પંથમાં નથી તે વાસ્તવિક છે. તે આ તર્કે અમો

આ દરૂન હાવન, રપિથ્વીન અને ઉજીરન ગેહમાં ધરી શકાય. (જુવો ૭૮ સવાલની રેવાયતનો જવાબ ૧૪ મો.)

ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ, વંઘ્રહવે મનંઘ્રહે આક્ષ્તોઇશ હાંમવઇનત્યાઓ તરધાતો અન્યાઇશ્ દામાંન્, આસ્નહે ખ્રથ્વો મજ્દધાતહે, ગઓષો સ્રૂતહે ખ્રથ્વો મજ્દધાતહે, અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે, અઇર્યમનો ઇષ્યેહે સુરહે મજ્દધાતહે સઓકયાઓ વંઘ્રહુયાઓ વોઉરૂ-દોઇથ્રાઓ મજ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ, ક્ષથ્રહે વઇરયેહે અયોક્ષુસ્તહે મરેજ્દિકાઇ થ્રાયો-દ્રિગઓવે, સ્પેન્તયાઓ વંઘ્રહુયાઓ આર્મતોઇશ્, રાતયાઓ વંઘ્રહુયાઓ વોઉરૂ-દોઇથ્રયાઓ મજ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ, હઉર્વતાતો રથ્વો યાઇર્યાઓ હુષિતોઇશ, સરેધએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો, અમેરેતાતો રથ્વો ફ્ષઓનિબ્ય વાંથ્વાબ્ય, અરિપનિબ્ય યઓનિબ્ય, ગઓકેરેનહે સુરહે મજ્દધાતહે.

(હાવન ગેહ હોય તો, "**મિથ્રહે વોઉરૂ ગઓયઓતોઇશ્ રામનસ્ચ ખાસ્ત્રહે.**"

(પછી જે રોજે બાજ ધરે તે રોજની ક્ષ્નુમન પઢે અને પછી) **અમહેચ હુતાશ્તહે હુરઓધહે, વેરેથ્રઘ્નહેચ અહુરધાતહે, વનઇનતયાઓસ્ચ ઉપરતાતો, અનઘ્રનાંમ રઓચંઘ્રહામ ખધાતનાંમ્, રઓક્ષ્ને ગરોન્માનહે, મિસ્વાન્હે ગાત્વહે ખધાતહે ચિન્વત્ પેરેતૂમ્ મજ્દધાતાંમ્, બેરેજતો અહુરહે નફેધ્રો અપાંમ્ અપસ્ચ મજ્દધાતયાઓ, હઓમહે**

ધ્યાન ખેંચ્યે છીયે, પણ અમોએ અત્રે વનંત યજદની બાજની ક્ષ્નુમન આપી છે તે સાધારણ નિયમ પ્રમાણે વનંત યજદની આરાધણા કરવામાં આવે છે, તે માટે છે, જેમકે વનંત યજદ તેશ્તરનો હમકાર છે અને તેશ્તરયજદની ક્ષ્નુમનમાં વનંતયજદની આરાધના આવે છે, આથી તીર રોજે વનંતયજદની આરાધના કરે તો તે અનુકુળ થઇ પડે એમ બાઇ દીનબાઇ એનજીનયરનાં ખુર્દેહ અવસ્તાના પુસ્તકમાં ક્રિયાકાંડના બાબમાં તુલોતવીલ વિગત આપી છે, તેપરથી જોઇ શકાય છે. આથી ફરવરદીન મહિનો ને અહુરમજદ રોજે વનંત સેતારાની પાવમહેલને લગતી ક્રિયાઓ નિર્થંક થઇ પડે છે, જેથીજ ઉપલા બંને વિદ્વાન મહરથો ઉંધાડું લખી જાય છે કે એ દિવસે વનંત સેતારાની આરાધણા કરવાનું અવસ્તા કે પહેલવી સાહિત્યમાંથી શેહાદત મળતી નથી, પણ માત્ર રેવાજ છે.

અષવજંઘ્રહો, દહ્મયાઓ વંઘ્રહુયાઓ આફ્રિતોઇશ, ઉશ્રાઇ દામોઇશ ઉપમનાઇ, વીસ્પએષાંમ્ યજતનાંમ્ (જાવત) (વાર ૨ પઢે) આયેસે યેશ્તિ અવંઘ્રહાઓ ફ્રવષયો.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ્ મજદ્દાંમ્ રએવન્તૅમ્ ખરેનંઘ્રઉહન્તૅમ્ યજમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, વોહુમને અમૅષૅમ્ સ્પૅન્તૅમ્ યજમઇદે, આક્ષ્તીમ્ હામ-વઇનતીમ્ યજમઇદે, તરધાતૅમ્ અન્યાઇશ દામાંન્ આસ્નૅમ ખ્રતૂમ મજદ્દધાતૅમ્ યજમઇદે, ગઓષો સ્રૂતૅમ ખ્રતૂમ્ મજદ્દધાતૅમ યજમઇદે, અષૅમ વહિશ્તૅમ સ્રએશતૅમ અમૅષૅમ્ સ્પૅન્તૅમ યજમઇદે, અઇર્યમનૅમ ઇષીમ્ યજમઇદે, સૂરૅમ મજદ્દધાતૅમ્ યજમઇદે, સઓકાંમ્ વંઘ્રઉહીમ્ વૅાઉરૂ-દોઇથ્રાંમ્ મજદ્દધાતાંમ અષઓનીમ્ યજમઇદે, ક્ષથ્રૅમ વઇરીમ અમૅષૅમ સ્પૅન્તૅમ યજમઇદે, અયોક્ષુસ્તૅમ યજમઇદે, મરેજ્દિકૅમ થ્રાયોદ્રિગૂમ યજમઇદે, સ્પૅન્તાંમ વંઘ્રઉહીમ આર્મઇતિમ્ યજમઇદે, રાતાંમ વંઘ્રઉહીમ વૅાઉરૂ-દોઇથ્રાંમ મજદ્દધાતાંમ અષઓનીમ યજમઇદે, હઉર્વતાતૅમ અમૅષૅમ સ્પૅન્તૅમ યજમઇદે, યાઇર્યાંમ હુષિતીમ યજમઇદે, સરેધ અપવન આપહે રતવો યજમઇદે, અમૅરેતાતૅમ અમૅષૅમ સ્પૅન્તૅમ યજમઇદે, ફ્ષઓનીમ વાંથ્વાંમ યજમઇદે, અસ્પિનાચ યેવીનો યજમઇદે, ગઓકેરેનૅમ સૂરૅમ મજદ્દધાતૅમ્ યજમઇદે.

(હાવન ગેહ હોય તો, "મિથ્રૅમ્ વૅાઉરૂ-ગઓયઓઇતીમ્ યજમઇદે. રામ્ ખાસ્ત્રૅમ્ યજમઇદે.")

(અત્રે જે રોજ હોય તેની ક્ષ્નુમન પઢવી....)

અમૅમચ હુતાશ્તૅમ હુરઓધૅમ યજમઇદે, વૅરેથ્રઘ્નૅમચ અહુરધાતૅમ યજમઇદે, વનઇન્તીમચ ઉપરતાતૅમ યજમઇદે, અનઘ્ર રઓચાઓ ખ્વધાતાઓ યજમઇદે, રઓક્ષ્નૅમ ગરો-ન્માનૅમ યજમઇદે, મિસ્વાનૅમ ગાતૂમ ખ્વધાતૅમ યજમઇદે, ચિન્વત પૅરેતુમ મજદ્દધાતાંમ યજમઇદે, બૅરેજન્તૅમ અહુરૅમ ક્ષથ્રૅમ ક્ષએતૅમ અપાંમ નપાતૅમ, અઉર્વત અસ્પૅમ યજમઇદે, અપૅમચ મજદ્દધાતાંમ અષઓનીમ યજમઇદે;

હ્વઑમૅમ જાદરીમ બૅરૅજન્તૅમ યજમઇદે, હ્વઑમૅમ ફ્રાષમીમ ફ્રાદત્‌-ગએથૅમ યજમઇદે, હ્વઑમૅમ દુરઓષૅમ યજમઇદે, દહ્માંમ વંઘ્ઉહીમ આફ્રીતીમ યજમઇદે, ઉઘ્રૅમ તખ્મૅમ દામોઇશ ઉપમનૅમ યજતૅમ યજમઇદે, વીસ્પૅમચ અષવનૅમ મઇન્યઑમ યજતૅમ યજમઇદે, વીસ્પૅમચ અષવનૅમ ગએથીમ યજતૅમ યજમઇદે, અષઑનાંમ વંઘ્ઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઑમિ જ્બયેમિ ઉફ્યેમિ.

બાજ રવાનના ચેહારૂમની પાછલી રાતની.

રૂવાનના ચેહારૂમની બાજ ૪) પાછલી રાત્રે નીચે પ્રમાણે ધરવામાં આવે છે.

૧ લી રશ્ને આસ્તાદની ક્ષ્નુમનથી
૨ જી મીનોઇ રામ યજદની "
૩ જી સરોશ યજદની "
૪ થી અદ્રીફ્રવષની "

બાજ ૧ લી રશ્ને આસ્તાદની નૈયતે.

(બાજમાં યાદ કરે—બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન યશ્ત રશ્ને અર્ષતાત)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્ઉહતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ, રશ્નઓશ રઝિશ્તહે, અર્શ્તાતસચ ફ્રાદત્‌-ગએથયાઓ વરૅદત્‌-ગએથયાઓ અૅરૅજ઼ુખ્ધહે વચંઘ્રહે યત્‌ ફ્રાદત્‌-ગએથહે.

અર્શ્તાતો ફ્રાદત્‌-ગએથહે, ગરોઇશ્ ઉષિ-દરૅનહે મજ઼્દધાતહે અપ-આશ્રહે અઑખ્તો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન

અહુરૅમ મજ઼દાંમ રએવન્તૅમ ખરૅનંઘ્ઉહન્તૅમ યજમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, રશ્નૂમ રઝિશ્તૅમ યજમઇદે,

અશ્‌તાતॅમચ ફ્રાદત-ગએથાંમ વરેદત-ગએથાંમ યજમઇદે ઍરૅજ્રાખ્ખॅમ વાચિમ યત ફ્રાદત-ગએથૅમ યજમઇદે.

અર્શ્તાતૅમ ફ્રાદત-ગએથૅમ યજમઇદે, ગઇરીમ ઉષિદરૅનॅમ મજદધાતૅમ અષ-ખાથ્રૅમ યજતૅમ યજમઇદે, અષઑનાંમ વંઘ્‌ઉહીશ સૂરાઑ સ્પૅન્તાઑ ફ્રવષયો યજમઇદે.

બાજ ૨ જી મીનો રામ યજદની.

(બાજમાં યાદ કરે—બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન યશત મીનો રામ યજત.)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરॅનંઘ્‌ઉહતો અમॅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ વયઓઇ ઉપરો કઇર્યેહે, તરધાતો અન્યાઇશ દામાંન અએતત તે વયો યત તે અસ્તિ સ્પૅન્તહે મઇન્યઑમ અઑખ્તો નામનો યજતહે.

વઢી ક્ષ્નુમન.

અહુરॅમ મજદાંમ રએવન્તॅમ ખરॅનંઘ્‌ઉહન્તॅમ યજમઇદે, અમॅષા સ્પॅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્‌હો યજમઇદે, વએમ અષવનॅમ યજમઇદે, વએમ ઉપરો-કઇરિમ યજમઇદે, તરધાતॅમ અન્યાઇશ દામાંન, અએતત તે વયો યજમઇદે, યત તે અસ્તિ, સ્પૅન્તોમઇન્યઑમ અષઑનાંમ વંઘ્‌ઉહીશ સૂરાઑ સ્પૅન્તાઑ ફ્રવષયો યજમઇદે.

(બાજ ૩ જી) સરોશ યજદની ક્ષ્નુમનથી ધરે.

(બાજ ૪ થી) અરદાફ્રવષની ક્ષ્નુમનથી ધરે, ત્યારે સીઆવ ફ્રુટ મેવો ફુલ ઇત્યાદી લે.

ચેહારૂમની બામદાદની ચેહાર બાજ ઉપર પ્રમાણે ધરવા જણાવી છે. પણ બીજા પહેલવી પુસ્તકોમાં ત્રણ બાજે ધરવા જણાવે છે. એ ત્રણ બાજ રશ્ને-આસ્તાદ, મીનો રામ, અને સરોશની (દાદેસ્તાની દીની પુરશેશ ૨૯ માં) જણાવી છે. જયારે બીજે ઠેકાણે ત્રણ બાજના રશ્ને આસ્તાદ મીનો

રામ, અને અર્દાફ્રવષની બાજ ધરવા જણાવી છે. (વંદી૦ પર૦ ૮, ફ૦ ૨૨ ની સરેહ) હવે આ બે રૂહીમાં આપણને રશ્ને આસ્તાદ, મીનો રામ અને સરોશ યજદની વધુ અનુકુળ લાગે છે કેમકે ઉષહીન ગેહની ક્ષ્નુમનમાં કેહવામાં આવે છે કે:—

અઑષહે અષ્યેહે અષિવતો વૅરૅથ્રાજ્નો ફ્રાદત્ ગએથહે રષનઑશ રજિશ્તહે, અર્શ્તાતસ્ચ ફ્રાદત્-ગઍથયાઓ વરેદત્ ગઍથયાઓ.

અર્થ—(દાદાર અહુરમજદને) ખુશહાલ કરવાને માટે પાક અશોઇવાળા ફ્રત્તેહમંદ તથા દુન્યાની વૃદ્ધિ કરનાર સરોશ (યજદની) સૌથી સાચ્ચા રશ્ને (યજદની) તથા દુન્યાની વૃદ્ધિ કરનાર અને દુન્યાની આબાદી કરનાર આશ્તાદ (યજદ)ની...

અહિંઆં ત્રણે ફરેસ્તા, રશ્ને આસ્તાદ અને સરોશ યજદ જે ઉષહિન ગેહના હીંગામ ઉપર મવક્કલ છે, તેથી તેની આરાધણા જરૂરની છે, અને વાય-વેહ જે ચેહારૂમની બામદાદે દક્ષિણ દિશા તરફની સુગંધમય-પવન ફુંકી રવાનને સાહયે થાય છે, તેથી તેની આરાધણા પણ વાસ્તવિક થઇ પડે છે.

પણ અરદા ફ્રવષની આરાધણા તો ચેહારૂમની સહવારે શુરૂ થવી જોઇએ. તે સબબે દાદેસ્તાની દીનીમાં અરદાફ્રવષની બાજ ધરવા લખી નથી.

અગર જીન્દહે રવાનની નયતે બાજ ધરવી હોય તો, સદરહુ ૪) બાજ ધરવી, પણ મીનો રામની બાજમાં સંપુર્ણ ક્ષ્નુમન પઢવી.

બાજ જશનોની[1].

રોજ ૧૯ માહા ૧ લો ફ્રવરદીને અર્દાફ્રવષની ક્ષ્નુમનથી બાજ ધરવી.

રોજ ૩ માહા ૨ જો, અર્દિબેહસ્ત મહિના જશનની બાજ અર્દિ-બેહસ્ત રોજની ક્ષ્નુમનથી ધરવી.

રોજ ૬ ઠો માહા ૩ જો ખોરદાદ મહિનાના જશનની બાજ ખોરદાદ રોજની ધરવી.

રોજ ૧૩ માહા ૪ થો, તીર મહિનાના જશ્નની બાજ તીર રોજની ધરવી.

રોજ ૭ માહા ૫ મો, અમરદાદ મહિનાના જશનની બાજ અમ-રદાદ રોજની ધરવી.

રોજ ૪ થો માહા ૬ ઠો, શેહેરેવર મહિનાના જશનની બાજ શેહરેવર રોજની ધરવી.

રોજ ૧૬ માહા ૭ મો, મેહરગાંનની બાજ મેહર રોજની ધરવી.

રોજ ૧૦ માહા ૮ મો, આવાંગાનની બાજ આવાં રોજની ધરવી.

રોજ ૯ માહા ૯ મો, આદરગાનની બાજ આદર યજદની ધરવી.

રોજ ૨ માહા ૧૧ મો, બહમનગાનની બાજ બેહમન રોજની ધરવી.

રોજ ૫ માહા ૧૨ મો અસ્પન્દાર્મદ મહિનાના જશનની બાજ અસ્પન્દાદ રોજની ધરે.

આ સર્વે બાજની ક્ષ્નુમન આગલા સફા ઉપર તેત્રીશે ફરેસ્તાઓની બાજની ક્ષ્નુમન લખી છે તે તપાસીને પઢવી.

---

૧ જશન—અવસ્તા 'યશ્ન' ધાતુ "યજ" સ્તુતિ કરવી;

અહુરમજદ, અમેષાસ્પંદો, યજદો કે ફરોહરોની સ્તુતિ કરવાના ખાસ હિંગામો તે જશનોના નામે ઓળખાય છે, જરતોસ્તીઓમાં પોતાના ધર્મનો જે મહિનો અને રોજ સાથે આવે, તે દિવસને જશનનો દિવસ ગણ્યો છે. આરાધ-ણાની ક્રિયા થયા પછી, આસાયશ, ખુશી, રાહત, લેવાની મતલબ જશનોમાં સમાયલી છે. જશનોના મેળાવડાની મીત્રાચારી ને ભાઇબંધી, સંસારી ભાઇચારો વધે છે.

બાજ઼-દીન-બેહ મીનો મારેસ્પંદ યજ઼દની

(આ બાજ રોજ ૨૯-માહ ૧૨ મો ઉજયેરીંન ગેહમાં ધરે.)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ઼દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો, અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ રજિશ્તયાઓ. ચિસ્તયાઓ મજ઼દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ દએનયાઓ વંઘુહુયાઓ માજ઼દયસ્નોઇશ.

માંથ્રહે સ્પેન્તહે અષઓનો વેરેજ઼યંઘ્રહે, દાતહે વીદએવહે, દાતહે જરથુશ્ત્રોઇશ; દરેઘયાઓ ઉપનયાઓ દએનયાઓ, વંઘુહુયાઓ માજ઼દયસ્નોઇશ જ઼રજ઼દાતોઇશ, માંથ્રહે સ્પેંતહે ઉષિ-દરેથ્રેમ, દએનયાઓ માજ઼દયસ્નોઇશ, વએધીમ માંથ્રહે સ્પેન્તહે; આસ્નહે ખ્રથ્વો મજ઼દ-ધાતહે, ગઓષો-સ્રૂતહે ખ્રથ્વો મજ઼દધાતહે, અઓખ્તો નામનો યજ઼તહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેમ્ મજ઼દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘ્રઉહન્તેમ યજ઼મઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજ઼મઇદે, રજિશ્તાંમ ચિસ્તાંમ મજ઼દધાતેમ અષઓનીમ યજ઼મઇદે, દએનાંમ વંઘુઈમ માજ઼દયસ્નીમ યજ઼મઇદે.

માંથ્રેમ સ્પેંતેમ અશ઼-ખરેનંઘ્રહેમ યજ઼મઇદે, દાતેમ વીદાયુમ યજ઼મઇદે, દાતેમ જરથુશ્ત્રિ યજ઼મઇદે, દરેઘાંમ ઉપયનાંમ યજ઼મઇદે, દએનાંમ વંઘુહીમ માજ઼દયસ્નીમ યજ઼મઇદે, જ઼રજ઼દાઇતીમ માંથ્રેમ સ્પેન્તેમ યજ઼મઇદે, ઉષિ-દરેથ્રેમ દએનાંમ માજ઼દયસ્નીમ યજ઼મઇદે, વએ-ધીમ માંથ્રેમ સ્પેન્તેમ યજ઼મઇદે, આસ્નેમ ખ્રતૂમ મજ઼દધાતેમ યજ઼મઇદે, ગઓષો-સ્રૂતેમ ખ્રતૂમ મજ઼દધાતેમ યજ઼મઇદે, અષઓનાંમ વંઘુહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજ઼મઇદે.

બાજ ખોરદાદ સાલની.[1]

આ બાજ રોજ ૬ માહ ૧ લાને દીને ધરે.

(બાજમાં યાદ કરે—બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન યશત ખોરદાદ સાલ ખોદાય બાહુા વીસ્પેષા અર્દા ફ્રવષ.)

ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્હુઉહતો, અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ (હાવન ગેહ હોય તો) **મિથ્રહે વૌઉરૂ ગયઓઇતોઇશ રામન-સ્ચ ખાસ્ત્રહે.**

હુઉર્વતાતો સ્થ્વો યાઇર્યાઓ હુષિતોઇશ સર્ધએધબ્યો અષહે રતુબ્યો. અયરનાંમચ અસન્યનાંમચ માહ્યનાંમચ યાઇર્યનાંમચ સર્ધ-નાંમચ વીસ્પએષાંમ યજતનાંમ્ (જાવત) **નબાનજ્દિશ્તનાંમ ફ્રવષિ-નાંમ્ અર્ઓાબ્તો નામનો યજતહે આયેસે યેશ્તિ અવંઘ્હુાઓ ફ્રવષયો.**

---

૧ ખોરદાદ સાલની બાજ હાવન રપીથવીન અને ઉજ્યેરીન ગેહમાં ધરાયે (જુવો જંદ બાજ ધરણું કૃત–મુબદ રસીદ શેહરયાર ઇરાણી.) ખોરદાદ સાલનાં દરૂન બાજ સદરહુ ક્ષ્નુમનથી હાવન ગેહ સિવાય બીજી ગેહોમાં નહી ધરાય—એમ નીરંગસ્તાનની પેહલવી કેતાબનો લખનાર તથા દારાબ હોરમજદયારની રેવાયતમાં મળતું ફરમાન સુચવે છે. તેનો ખુલાસો નીચે મુજબ અમોને કરવાની ફરજ એટલા માટે પડે છે કે કદમી સિવાય અન્ય પંથના મોબેદો હરેક જગ્યાએ યાને સુરત મુંબાઇ વિગેરે એ ખોરદાદ સાલની ક્ષ્નુમન પાછલી રાત્રે પણ પઢે છે તે નાવાજેબ છે, અને તેની ખોટી નકલ કદમીઓ નહી કરે.

નીરંગસ્તાન કેતાબનો લખનાર ખોરદાદ સાલની ક્ષ્નુમનનો ટુંક ઇસારો અવસ્તા પઢે કરી જણાવે છે એ ખોરદાદ સાલની ક્ષ્નુમનની આગળ ગેહ પઢે જેમકે (હાવન ગેહમાં મિથ્રહે વોઉરૂ ગયઓઇતીશ રામનસ્ચ ખાસ્ત્રહે) ને પછી ક્ષ્નુમન પઢે અને એ ઉશહીન ગેહ અને બીજી ગેહોમાં દરૂન નહી ધરે, માત્ર હાવન ગેહમાં એ ક્ષ્નુમન પઢે એમ આબાદ નામનો પુરૂષ કહી જાય છે આ વાતને દારાબ હોરમજદયારની રેવાયત ટેકો આપે છે. ત્યાં ફારસી ઝુબાનમાં જણાવે છે કે:—

"માહ ફ્રવરદીન રૂઝ ખુરદાદ નોરોઝે ખોરદાદી ગુયન્દ, દરૂન યઝન્દ ક્ષ્નુમની હીરબદાનરા માલુમ અરત-જામેનુ વબર ઉ શીર વ ગુલ વ શીરીની વ નાવેહ અસ્પરમ નેહાદન, વ મીવેહા પીશ દરૂન નેહાદન, વ ગાહે હાવન દરૂન યશ્તન વ

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરૅમ મઝ્દાંમ્ રએવન્તૅમ્ ખરૅનંઘ્હઉહુન્તૅમ્ યજમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે.

(હાવન ગેહમાં હોય તો) મિથ્રૅમ્ વૉઉરૂ-ગઓયઑઇતીમ યજમઇદે, રાંમ ખાસ્ત્રેમ્ યજમઇદે.

હઉર્વતાતૅમ્ અમૅષૅમ્ સ્પૅન્તૅમ્ યજમઇદે, યાઇર્‌યામ્ હુષિતીમ યજમઇદે, સરૅધ અષવનો અષહે રતવો યજમઇદે.

અયર અષહે રતવો રતુક્રિતીશ્ યજમઇદે,
અસન્ય અષહે રતવો રતુક્રિતીશ્ યજમઇદે,
માહ્ય અષહે રતવો રતુક્રિતીશ્ યજમઇદે,
સરૅત્ર અષહે રતવો રતુક્રિતીશ્ યજમઇદે.
વીસ્પૅમચ અષવનૅમ મઇનયઓમ્ યજતેમ યજમઇદે,

વીસ્પૅમ્ અષવનૅમ ગએથીમ્ યજતેમ્ યજમઇદે.

અષઓનાંમ્ વંઘ્હઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો. સ્તઓમિ જ્બ્યેમિ ઉફ્યેમિ....

ક્ષ્નુમને યજશ્ને અકુનંદ નખુરતીન યજશ્ન અયજંદ વ શાદી વ જશન વ મેહ-માની કુનંદ."

યાને ફરવરદીન મહીનો ને ખોરદાદ રોજના નોરોજને "નોરોજે ખોરદાદી" કેહચ એ દહાડે દરૂન, ઈજે અને એ દહાડાની ક્ષ્નુમન હેરબદોને માલુમ છે તે પઢે અને નવા કપડાંની આગળ દુધ તથા ફુલ તથા મીઠાઇ અને નાવેર અને અસ્પરમ મુકે (અસ્પરમ ફુલને કહે છે અને નાવેર જે વાસણુમાં ફુલ ખોશવામાં આવે છે તેને કહે છે તે દરૂનની આગળ સાથે મુકે) અને હાવન ગેહમાં દરૂન ઈજે અને એ ક્ષ્નુમનની યજશ્ને કરે, પ્રથમ યજશ્ને કરે એ દહાડે ખુશહાલી અને જશન અને મેહમાની કરે (અરીઝેક દીની પૃ૦ ૫૮૮).

અવરદાદ સાલ ગાહની ક્ષ્નુમન અને તેની તવારિખ[૧]

અવરદાદ સાલગાહની ક્ષ્નુમન.

ક્ષ્નુમઈને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ્ હુઉર્વતાતો રથ્વો, યાઇર્યાઓ હુષિતોઇશ સરેધએઇબ્યો અપહે રતૂબ્યો.

---

૧. અવરદાદ સાલની ક્ષ્નુમન તે કબીસાનાં ભણુતરની નથી, અને કબીસો જરતોસ્તી દીનમાં જાયઝ નથી, તેની ટુંક વિગતઃ—

રોજ ૬ ઠો ખુરદાદ માહા ૧૨ મો અસ્પંદાદનો રોજે **"નોરોજે જાવલી"** યા દર્યા નોરોઝના ભણુતરની ક્ષ્નુમનને કબીસાવાદીઓ અવરદાદ સાલગાહ યાને કબીસાની ક્ષ્નુમન હોવાની ખોટી કલ્પના કરી જયારથી કદમી શેહનશાહી રોજ માહના ફરકની ખરી જુસ્તેજોઇ કરવામાં આવી, ત્યારથી માનવા અને મનાવા લાગ્યા. પણ વાસ્તવીક રીતે તો એ એક ખોટી કલ્પનાજ અત્યાર સુધી સાબેત થઇ છે તે આપણે નીચલી હકીકતપરથી જાણીશું.

પ્રથમ દીનકર્દના ત્રીજા વોલ્યુમમાં આફતાબી વર્ષ ૨) પ્રકારનાં જણાવ્યાં છે તેમાં ૧) ૩૬૫) દહાડાનું "હુશમોરદી" (ગણીતનું) જે દીન આઇનના કામો માટેનું, અને ૨) જું ૩૬૫¼) દહાડાનું ફસલી દુન્યાઇ વ્યવારનું. જે આફતાબની કસરોથી ૧૪૬૦ વર્ષ પછી થાય છે તેની વિગત નીચે પ્રમાણે છેઃ—

(૧) આફતાબી વર્ષ બે જાતનાં (છે) (એક) વર્ષ રોજ ઉમેરવાનું વર્ષ તે (છે) જે બાર મહિનાનું, જે હર મહિનાના ૩૦ રોજ, અને પાંચ જે આફતાબના રાસીઓમાં બાર મહિને ફરવાના વધારાથી થાય છે. જુમલે (૩૬૫) રોજ.

(૨) (આ) પાંચ રોજ જે વરસના (બાર) મહિનામાંથી (નહિ ગણી શકાયલા) કલાકોથી ભેગા થાય છે, અને વર્ષનો છેલ્લો મહિનો રાખ્યો છે, તેથી (એ વર્ષનું નામ) વર્ષમાં રોજ ઉમેરવાનું છે, (અને) આમ લોકોની ગણત્રી માટે રાખ્યું છે, તેથી "હુશમોરદી" પણ કહેવાય છે.

(૩) અને વર્ષોમાનાં કલાકો ઉમેરવાનું વર્ષ તે છે (૭) કલાકો અને કલાકના અપુર્ણાંકને લીધે જેનો સરવાલો દર વર્ષે ૩૬૫) દિવસને છેડે આવે છે.

(૪) એ ૭ કલાકો અને કલાકોના અપુર્ણાંક એકઠા થવાને લીધે આસરે ૪ વર્ષે એક રોજ, ૪૦ વર્ષે ૧૦ રોજ અને ૧૨૦ વર્ષે ૧ માહ, ૬૦૦ વર્ષે

અયરનાંમ્ચ, અસ્નયનાંમ, માહ્યનાંમ્ચ, યાઇર્યનાંમ્ચ, સર્ધનાંમ્ચ ગાથાબ્યો સ્પેંન્તાબ્યો રતુક્ષથ્રાબ્યો, અષઑનિબ્ય અહુનવઇત્યાઑ ગાથયાઓ, ઉશ્તવઇત્યાઑ ગાથયાઑ, સ્પેંન્તામઇન્યુશ ગાથયાઑ વોહુ-ક્ષથ્રયાઑ ગાથયાઑ વહિશ્તોઇશ્ત ગાથયાઑ.

અષઑનાંમ ફ્રવષિનાંમ...નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ, અષ્ઑ-ઘ્નો નામનો યજતહે.. (૨ વાર પઢે.)

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેંમ્ મજ્દાંમ રએવન્તેંમ્ ખરેંનંઘ્વઉહન્તેંમ યજમઇદે, અમેંષા સ્પેંન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્હો યજમઇદે,

હઉર્વતાતેમ્ સ્પેંન્તેંમ્ યજમઇદે, યાઇર્યામ્ હુષેતીમ્ યજમઇદે, સરેધ અષવન અષહે રતવો યજમઇદે.

અયર અષહે રથ્વો રતુક્રિતીશ યજમઇદે,
અસ્નય અષહે રથ્વો રતુક્રિતીશ યજમઇદે.
માહ્ય અષહે રથ્વો રતુક્રિતીશ યજમઇદે,
યાઇર્ય અષહે રથ્વો રતુક્રિતીશ યજમઇદે,
સરેધ અષહે રથ્વો રતુક્રિતીશ યજમઇદે,

ગાથાઓ સ્પેંન્તાઓ રતુક્ષથ્રાઓ અષઑનીશ યજમઇદે, અહુનવઇતીમ ગાથાંમ્ અષઑનીમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે, ઉશ્તવઇતીમ ગાથાંમ અષઑનીમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, સ્પેંન્તા મઇન્યૂમ ગાથાંમ અષઑનીમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, વોહુ-ક્ષથ્રાંમ ગાથાંમ અષઑનીમ રતૂમ યજમઇદે, વહિશ્તોયશ્તીમ્ ગાથાંમ્ અષઑનીમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે.

અષઑનાંમ્ વંઘ્વહુઇશ સૂરાઑ સ્પેંન્તાઑ ફ્રવષયો યજમઇદે.

---

૫ મહિના અને ૧૪૪૦ વર્ષે (ખરી રીતે ૧૪૬૦ વર્ષ પછી) એક વર્ષ થાય.

(૬) તેનું વર્ષોમાંથી કલાકો ઉમેરવાનું વળી આ છે કે વર્ષના રોજની આખેરીએ ૭ કલાકો અને એક અપુર્ણાંક કલાકને લીધે વર્ષોથી ઘણો જુમલો થાય છે.

(૭) અને દિવસો ઉમેરવાનું (વર્ષ) જે ખુદ "હુશમોરદી" વર્ષ છે (તેના) મહિમાં અને ઉપ્યોગ નોરોજ મહેરંગાન અને બીજા પુરાણા જશ્નો માટે છે, જે

... .

પેદાયશની શરૂઆતથી (છે) જે પેહલા રોજનું નવું હોવું કયાનીઓએ મુકરર કર્યું છે. નોરોઝ ઉપર સઘળા લોકને (કામથી) અલગ રેહવાની ટેવ પાડવામાં આવે છે, તેથી તેનું ખુરેહ આગળ પુરાણા કાયદાથી તમામ કેશવરો ઉપર પંથરાતું (છે), અને તેને લીધે લોકો રાહત પામે છે, અને રામસ્ની મેળવે છે, અને તે જશનોમાં રાહત (મેળવવાની) ઉમેદમાં કામમાં રંજ ખેંચે છે.

(૮) અને જો તે હંગામથી નોરોજ ખીસી જાય તો તેનો પીશદાદી (જમાના)થી જે મહિમા (છે) (તે) નબળો પડે, આમ લોકોનું (કામથી) અલગ રહેવું હરકત પામે, લોકોની રાહત અને ખુશહાલી અને તેઓનું કામમા જે કુવ્વત છે તે ઓછું થાય. અસલમાં મુકરર કરેલાં તેનાં જોર સાથે તેને પાછો ગોઠવવામાં નહિ આવે તો આ જશનો સાથે જોડાએલી રાજ્ય અને આમ લોકોનાં ફાયદાની ઘણી બાબદો નબળી પડી જાય (અને) કામકાજમાં દુન્યાની ખેતીવાડી અને આબાદાનીમાં રંજ (લેતાં) માણુસો સુસ્તી તરફ જાય.

(૧૦) અને જો હુશમોરદી વરસ (માણુસોમાં) જગ્યાએથી ખસેડવામાં આવે તો ઘણો કારોબાર બિગડે છે.

(૧૧) અને વરસોમાંથી ખસી ગયલા કલાકો જે ઘણે વરસે જુમલો થાય તે કલાકો ઉમેરવાના વરસોના મહિમા અને મ્હોટું કામ વરસના આ હંગામો સાથે બંધન ધરાવતી બાબદ છે.

(૧૨) વરસનો પેહલો હંગામ બહાર જ્યારે આફતાબ મેશ રાસીમાંના પહેલા નક્ષેત્ર જે ફરસીપર (અશ્વીની) છે તે તરફ પુગે છે તેના ત્રણ માહ આફતાબ ખુદ મેષ વરખ અને (વળી) મીથુન રાસીમાં જાય છે.

(૧૩) તેનો બીજો હીંગામ હામીન યાને ઉનાળો જ્યારે આફતાબ કરક રાસીનાં પેહલા નક્ષેત્ર જે "રાસુન" (યાને પુનરવસુ) છે તે તરફ જાય છે. તેના ત્રણ માહ જ્યારે આફતાબ કરક સિંહ અને કન્યા, રાસીમાં પહોંચે છે.

(૧૪) તેનો ત્રીજો હીગામ પાદીજ (પાનખર રૂતુ) જ્યારે આફતાબ તુલા રાસીના પેહલા નક્ષેત્ર જે સ્તર (ચિત્રા) તે તરફ તેના ત્રણ માહ જ્યારે આફતાબ ખુદ તુલા વૃશ્ચક અને ધનુષ્ય રાસીમાં આવે છે.

(૧૫) અને ચોથો (છેહલો) હંગામ જમેસ્તાન (શિયાળો) જ્યારે આફતાબ મકર રાસીના પહેલા નક્ષેત્ર જેને દીતાએ, (યાને ઉત્તરાષાઢા) કેહે છે તે તરફ પોંહચે છે તેના ત્રણ માહ જ્યારે આફતાબ ખુદ મકર–કુંભ અને મીન રાસીમાં જાય છે.

આ રીતે આફતાબી ૨, રવેશની તફસીર જણાવી છે જેમાં ૧ લું હુશમોર્દી વર્ષ જે ૩૬૫ દિવસની ગણત્રીનુ., જે સાથે નોરોઝ–મેહરંગાન–અને બીજાં જશનો અને દીન આર્મનનાં કાંમો જોડાંયલાં છે માટે તેને તેની જગ્યાએથી કદી ખસેડવું નહીં.

... ...

જ્યારે બીજું નક્ષેત્રિ અને ફસલી સાલ ૩૬૫ા દિવસનું છે, કે જે વર્ષની ૪, ફસલો સાથે નિશ્ચય કીધું છે, કે જે માટે ખાસ ૧૧) મા ફકરામાં કેહવામાં આવે છે તેમ તેની કસર કે જેનું ગણિત ૫, માં ફકરામાં આપવામાં આવ્યું છે તેમ કરી તેમાં ઘટતે વખતે કસર ઉમેરવાને સુચવવામાં આવ્યું છે.

"ત્યારે ઉપલા ખુલાસાંથી પ્રકાશિત થાય છે કે, હુશમોર્દી ૩૬૫ દિવસનું વર્ષ દીન આઇનનું છે, જેમાં કસર ઉમેરવા કેહતા નથી,

અને બીજું નક્ષેત્રિ ફસલી જે દુન્યવી વ્યહવારનું ૩૬૫ા, દિવસનું વર્ષ છે તેમાં 'કસર' ઉમેરવા ફરમાવે છે.

એ કસર કયારે ઉમેરવી તે માટે ૧૭ ના ફકરામાં કહેવામાં આવે છે કે, "રૂઝ વહીજ તા માહ એ બુનદ બહોત ને કર્દન એજ પંજ માહ ફરેહે નેસીપુખ્તન વહેદીન અન્દરજ,"

યાને "દિવસ ઉમેરવાનું કામ, જયાંસુધી મહિનો પુરો થાય ત્યાંસુધી કરવું નહિ અને પાંચ મહિનાથી વધુવાર થોભવું નહિ. એ ભલી દીનની આજ્ઞા છે."

"ત્યારે દીન આઇનનું ૩૬૫ દિવસનું (હુશમોર્દી) વર્ષ છે તે પેશદાદીઆનનાં જમાનાથી યા ચાલુ દોરના જમાનાથી ચાલતું આવ્યું અને જે કયાનીઓએ મુકરર કીધેલું તે હમણા સુધી કદીમી જરતોશ્તીઓમાં ચાલુ છે તેમાં કબીસો ઉમેરવાની વાત નથી, પણ તે વર્ષ તેની જગ્યાએથી ખસેડવું નહિ એવી સાફ મનાઇ હુકમ આપવામાં આવે છે, ત્યારે દીની સાલમાં કબીસો કરવાનો હોય, એ વાત અસંભવિત લાગે છે, અત્રે જો કબીસો કરવાનો હોય તો આફતાબી ૨, પ્રકારના વર્ષની તફસીલ આપવાની જરૂર શું હોય ?

વળી નક્ષેત્રિ ફસલી સાલમાં જ્યાં સુધી કસરના દિવસોનો ૧ મહિનો પુરો નહિ થાય, ત્યાં સુધી કબીસો કરવા ના પાડે છે યાને ૧૨૦ વર્ષે કબીસો કરવા કહે છે, જયારે વધુમાં વધુ ૫ મહિના થોભવા કહે છે યાને ૬૦૦ વર્ષે ૫ મહિનાનો કબીસો કરવા કહે છે. ત્યારે દર ચાર વર્ષે ૧ દિવસનો કબીસો કરતા હતા એ અનુમાન મુદ્દલ ટકી શકતું નથી, તેમ વળી ૧૨૦ વર્ષે ૧ મહિનાનો કબીસો કર્યે તો દીની નોરોઝ અને બીજા દીન આઇનના જશનો તેની જગ્યાએથી ખસી જાય, અને તેવી રૂઢી અખત્યાર કર્યે તો સર્વે ક્રિયા કામ વ્યર્થ જાય છે, જેમ કે હાવન ગેહમાં એક યોઝદાથ્રેગર મોબેદ બાજ ધરવા બેસે, અને તે વખતે ભુલમાં રપિથવીન ગેહ ભણી બાજ ધરે તો તે ક્રિયા અને તેનું બરેષનુમ રદ થાય છે તેમ. આથી દીની સાલમાં કબીસો કરવો નાંરવા ઠડે છે.

વળી અલબીરૂની જેવો જાણીતો આરબ તવારિખ નવેશ કબીસો કરવાની રૂઢીની તફશીર આ પ્રમાણે જણાવે છે કે, સાસાન્યાન જમાનામાં ૧૨૦ વર્ષે કબીસો કરવામાં આવતો હતો, અને જો સેતારેશનાશો એવી આગાહી કરતા હતા કે, આવતા ભવિષ્યના ૧૨૦ વર્ષ પર આફત સમાની યા હાદેસાઓનો

... ...

હિંગામ છે તે વખતે કબીસો કરવાનો યોગ આવી શકશે નહિ તો આગમજથી બે સામટા કબીસો કરતા હતા.

આ રીતે કબીસાની બાબદમાં એવી આધાધુંધી જેવી રૂઢી હોય તો તે દીનઆઇનના કામને લાગુ પડી શકે નહિ, તેમ વળી સાસાન્યાન જમાનામાં અનુ-ક્રમવાર કબીસો થયલાની શાહાદત મળી શકતી નથી, ત્યારે દીનઆઇનના કામમાં કબીસો કરવાની કેટલી જરૂર ધારી શકાય?

વળી કબીસાવાદીઓ "બહારેઉલ અફ્ઝાયલ" નામની ફાર્સી ફરહંગમાં કબીસો કરવાની રૂઢી દર્શાવી છે, તેની શેહાદત આપતાં કહે છે કે ઇરાનીઓ દર ચાર વર્ષે ૧ દિવસનો કબીસો કરતા હતા, અને છેલ્લે આવાં મહિનાની પછવાડે ગાથા મુકવામાં આવતા હતા. આ "બાહરેઉલ ફઝાયલ"ની વર્ણવેલી રૂઢી અધુરી અને ખોટી સાબેત થાય છે, કારણ કે જ્યારે દર ચાર વર્ષે ૧) દિવસનો કબીસો કરતા હોય તો ગાથાના દિવસો ખસેડવાની અને આવાં મહિનાની પછવાડે ગોઠવવાની જરૂર રહેતી નથી, પણ એ આવાં મહિનાની પછવાડે ગાથાના ૫) દિવસો છેલ્લા ગોઠવીઆ છે, તે પરથી માલુમ પડે છે કે, દર ૪ વર્ષની ૧ દિવસની કસર લેખે ૧૨૦ વર્ષે ૧ મહિનો કબીસો કરી મહિનાઓના અનુક્રમે તેની પછવાડે ગાથા મુકતા હોય તે અનુક્રમે આવાં મહિનાની પછવાડે ગાથા આવ્યા હોય. પણ આ કબીસાની રૂઢી દીન આઇનના કામો સાથે અનુકુળ આવતી નથી. તેમ જો આપણે માન્ય રાખ્યે તો દીન આઇનના કામો ઉલટાઇ જાય, અને આફ્રીને ગાહામબારનું લખાણ રદ કરવું પડે, કારણ કે તેમાં વર્ણવ્યા પ્રમાણે તે દિવસો પર ગાહામબાર આવી શકે નહિ, વળી ફરવરદીન યસ્તના ૧૩ માં કરદામાં અસ્પન્દાદ મહિનાની પછવાડે જે હમસ્પથમેદેમ ગાહામબારનો હિંગામ વર્ણવ્યો છે તે ખોટો થડે. વળી બુન-દહેશ્ને તેમ બીજી કેતાબોમાં આપેલા વરસના બારે મહિનાના અનુક્રમમાં ફરક પડે, તે કેતાબો રદ કરવી પડે, ત્યારે દીનમાં કબીસો જાયઝ કાયમ થતો નથી.

જ્યારે કબીસો દીની સાલમાં સાબેત થતો નથી, ત્યારે કબીસાની ક્ષ્નુમન જે અવરદાદ સાલગાહની ક્ષ્નુમનને નામે જણાવવામાં આવે છે તે આવી કયાંથી? ખરેખર તે કલ્પિત છે. અત્રે તે ગઇ સદીમાં કબીસો કરવાની તકરારમાં કબીસા વાદી દસ્તુર એદલજી દારાબજી સંજાણાએ કબીસાની સાબેતીમાં "ખોરહે વહીઝક" કેતાબ બનાવી તેના પહેલવી નિરંગસ્તાનની શહાદત સાથે ઠેસવી, અને તેની હાલના કબીસા વાદીઓ ખોટી નકલ કરે છે, કારણ કે તે કલ્પિત છે. નીરંગસ્તા-નની કેતાબમાં કબીસા જેવી ક્ષ્નુમનનું લખાણ છે જ નહિ, તેમાં તો રોજ ૬, માહ ૧ લાની ખોરદાદ સાલના જશનની ક્ષ્નુમન છે, તેને અવરદાદ સાલગાહ કરી ગોઠવી દીધી છે.

હવે રોજ ૬ માહ ૧૨ મે દીને પઢાતી ક્ષ્નુમનને કબીસાની ક્ષ્નુમન તરીકે ગોઠવી દેવામાં અવે છે, પણ ખરી રીતે તેમ નથી એ ક્ષ્નુમન વિષે જે દારાબ

... ...

હોરમઝદયારની રેવાયતમાં ખુલાસો આપે છે કેઃ—

અઝ રવાયત–કામદીન–શાપુર અન્દર દીન પેદાઅસ્ત યાને કામદીન શાપુરની રેવાયતથી દીનમાં જાહેર છે કે:—

"અઝ કેતાબે, અવસ્તાઓ ઝંદ. રસમહા બેહદીનાંન ઇન અસ્ત કે માહ અસ્પન્દારમઝ રોજ ખોરદાદ સાલગાહરાં નોરોઝે જાવલી વ દરયાઇ નીઝ ગુયંદ."

યાને ભલી દીનવાલાઓની રસ્મો આ છે કે જે ઝંદ અવસ્તાની કેતાબથી લખી છે કે અસ્પન્દાદ મહીનો ને ખોરદાદ રોજને ખોરદાદ સાલગાહ નોરોઝ જાવલી કહે છે અને દરયાઇ નોરોઝ પણ કહે છે.

દારાબ હોરમઝદયાર કહે છે કે હિન્દુસ્તાનની જંદ અવસ્તાની કેતાબ મધ્યે રોજ ૬ ઠો માહ ૧૨ માની ક્ષ્નુમન છે તે ભલી દીનવાલાઓની રસમ યાને રિવાજ છે. નહિ કે દીનનું ફરમાન છે.

આથી સાબેત થાય છે કે આ ક્ષ્નુમન કબીસાની નથી, જો એ ક્ષ્નુમન કબીસાની હતે તો, રોજ ૬ માહ ૧૨ ને દીને પઢવા ફરમાવતે નહિ. કારણ ૪ વર્ષ પુરા થવે વહિશ્તોયસ્ત ગાથાની પછવાડે કબીસાની કસર ઉમેરવામાં આવે, નહિ કે કસરનો વખત પુરો થવા આગમજ.

વળી આ વાતને વિદ્વાન ડૉ૦ જમશેદ મા. ઉનવાલા ટેકો આપતાં તા૦ ૩૦ અકટોબર ૧૯૨૬ ના જામેમાં લખે છે કેઃ—

"દારાબ હોરમઝદયારની રેવાયતમાં રોજ ૬ માહ ૧૨ ની ક્ષ્નુમનને નોરોઝે જાવલી યાને દર્યાઇ નોરોઝની જણાવી છે." પણ એ બાબદ માટે વધુ લખતાં એઓ સાહેબ કબીસાવાદી હોવાથી એ જાવેલી નોરોઝ ને જાવલી શબ્દને જાઇલી લખી તે નવા શબ્દની નવી વ્યુત્પતિ કરી કબીસાની ક્ષ્નુમન હોય એમ એઓ અનુમાન કરે છે પણ તેની સાબેતીની દલીલ દરશાવતા નથી.

અવરદાદ સાલગાહની વધુ તકરારી તવારિખનું વિગતે વર્ણન "ખોરહે વહીઝક" જે કબીસાની સાબેતીમાં રચવામાં આવેલી કેતાબનાં ૨૬ જવાબમાં દસ્તુરજી સાહેબ દસ્તુર મુલ્લાં ફિરોઝ બીન દસ્તુર મુલ્લાં કાઉશે 'અવીઝેહ દીની'માં ખોરહે-વહીઝક કેતાબ કબુલ કરનારા અને તેની ઉપર સહી કરનારા દસ્તુર મોબેદોના જ્ઞાનની લાયકાતની પિછાણ કરતાં આપ્યું છે.

હવે આપણે દીન આઇનનાં કામમાં કબીસો કર્યે તો નવેસરથી નવા બરેષનુમો લઇ તમામ આતશ બેહરામો અને આદરાનો અને દરેમહેરોના તમામ આલાત નવા બરપા કરવા પડે એમ નવસારીવાલા વડા દસ્તુરજી કેકોબાદજી, મુંબાઇની કદમી અનજુમનના વડા દસ્તુરજી સાહેબ દીનશાજી જીવણજી ગરડા, તથા જાણીતા ધર્મઅભ્યાસી અને પક્કા યોઝદાથ્રેગર મોબેદ.એરવદ એરચજી બરજોરજી બજાંએ પોતાના અભિપ્રાયો અત્યાર આગમજ જાહેર કીધા છે. તેમ વળી અત્રેનાં બીજા દસ્તુરો સમશુલ ઓલમાં દસ્તુર દારાબજી પેશોતનજી સંજાણા અને અનજુમનના

... ...

આતશબેહરામના વડા દસ્તુર મીનોચેરજી કેખશરૂ જામાસ્પ આશાના તથા એરવદ મેહરજીભાઇ પાલનજી માદન પણ એકમત નીચલા કારણથી થતા જણાય છે, તે એ કે, "કદમી મુકતાદમાં શહેનશાહીના મોબેદો પોતાનો રોજ માહ બદલીને ભણતર કરે તો તેઓનું બરેશનુમ સાબેત નહિ રહે" એવો મેનીફેસ્ટો બાહેર પાડી જાહેર કીધું હતું, આ ફતવો વાસ્તવિક છે. એજ રીતે કબીસો કરવાથી દીની જુના આલાતો રદ કરી નવાં બનાવવાં પડે.

ઉપલા ત્રણ વિદ્વાન સાહેબોના મત આધારે કબીસો કરે તો દીનના આલાતો તબદીલ કરી નવેસરથી બરપા કરવા પડે.

વળી કબીસો કરવાથી ફકત કબીસાને દિવસેજ વખતસરનું ભણતર ક્રિયા-કામ રવા રેહે તે સિવાય કસરના દિવસોમાં કબીસાવાદીઓના મત મુજબ નારવા ગણાય તેમ વળી માજી ગુજરનાર જરતોશ્તીઓ કે જેઓના સાલની યાદી નહિ હોય તેઓના રોજગાર રાહમાલ જાય વિગેરે અનેક વાંધાઓ ઉભા થવા પામે.

વળી આ અવરદાદ સાલગાહની ક્નુમન ખોરદાદ રોજની ગાહામબારની અને ગાથાના ભણતરની મિશ્ર બનેલી છે, તે ઉપરથી પણ સાબેત થાય છે કે, રોજ ૬ માહા ૧૨ માને દીને સદરહુ ક્નુમનથી બાજ ધરે તો તેનું બરેપનૂમ ખતા થાય કારણ કે ગાથાની ક્નુમન ગાથાના હંગામમાં ગાહામબારની ક્નુમન ગાહામબારના હીંગામમાંજ ભણાય છે.

એથી એજ ક્નુમન કબીસાની છેજ નહિ એમ સાબેત થાય છે. વળી અહિંઆં યાદ રાખવાનું કે જયારે કબીસો કર્યે તો દીની આલાત સર્વે નવેસરથી બરપા કરવા પડે અને તેમ જો કરવામાં આવે, અને કબીસો દર ૪) વર્ષે કર્યે તો દર ચાર વર્ષે આપણને દીનીઆલાતો વારંવાર બરપા કરવા પડે. આથી આપણામાં કબીસો જાયજ હોય તો આલાતો ફેરફાર કરવાની રૂઢી પણ હોવી જોઇએ. તેની કાંઇ સર્વ સાબેતીની દલીલો કબીસાવાદીઓ આપી શકતા નથી.

ચેરાગે-હિંદ, તા૦ ૨-૨-૧૯૨૭.

બાજ નવા નાવરની.

(બાજમાં યાદ કરે:—**બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન–યશ્ત મીનો–નાવર વીસ્પેષા અર્દા ક્રપવ.**)

આ મીનો નાવરની બાજ હાવન અને ઉજયેરીન ગેહમાંજ ધરવામાં આવે છે) નાવરને ૧) લે દિવસે નીચે મુજબ બાજ ધરાવે.

પ્રથમ ઉર્વિસગાહમાં બાજનો સાજ તૈયાર કરે, **જેમકે આતશ,** દરૂન, અએસ્મ બોયે ઇત્યાદિ.

જેણે ગેવરાની ખુબ હોય તેને પ્રથમ ખજૂરીની પાતરીની **અઇવ્યા-** અંઘ્નહેનથી ૭) તાએની 'બરેસ્મ' બાંધવી, અને નાવરયાનો ડાબો હાથ પાવ કરાવી અને તેમ કરતાં **ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મઝ્દાઓ અષેમ** વોહૂ (૧) પઢાવી, પછી બાજમાં યાદ કરી રહ્યા બાદ પ્રગટ પઢે.

"**ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે** મઝ્દાઓ **અષેમ વોહૂ** (૩) **બરેસ્મન દથુષો અહુરહે મઝ્દાઓ** (જાવત)

આયેસે યેશ્તિ અસ્ન્યએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો (ઉજયેરીન ગેહ હોય તો) **ઉજયેરીનાઇ અષઓને રથ્વે, આયેસે યેશ્તિ ફ્રાદત વીરાઇ દખ્યૂમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે, આયેસે યેશ્તિ બેરેજતો અહુરહે નફ્ધ્રો અપાંમ અપસ્ચ મઝ્દધાતયાઓ.**

આયેસે યેશ્તિ (હાવન–પછી રપીથ્વીન–અઇવિસ્રુથ્રેમ તથા ઉશહીન ગેહની આખી યાદ કરે) **આયેસે યેશ્તિ.**

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે) **તવ આથ્રો અહુરહે મઝ્દાઓ** પુથ્ર......**વીસ્પનાંમચ સ્પેન્ટહે મઇન્યેઉશ દામનાંમ અષઓનાંમ અષઓનિનાંમચ અષહે રથ્વાંમ આયેસે યેશ્તિ.**

☞ બરેથ્રેમ સ્યજ્હેમ હઉર્વત અમેરતાત ગાઉશ હુધાઓ **આપે ઉર્વર અએસ્મ બઓઇધિ.**

ફ્રેનુમઇને અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘુઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ (ઉજયેરીન ગેહ હોય તો) બેરેજતો અહુરહે નફ્ઢ્રો અપાંમ અપસ્ય મજદધાતયાઓ.

હવરે ક્ષએતહે અમેષહે રએવહે અઉર્વત્‌-અસ્પહે. વયઓશ્‌ ઉપરો કઇર્યેહે તરધાતો અન્યાઇશ્‌ દામાંન્‌ અએતત્‌ તે વયો યત્‌ તે અસ્તિ સ્પેન્તો મઇન્યઓમ.

રજિશ્તયાઓ ચિસ્તયાઓ મજદધાતયાઓ અષઓન્યાઓ, દએનયાઓ વંઘુહુયાઓ માજદયસ્નોઇશ.

માંથ્રહે સ્પેન્તહે, અષઓનો વેરેજયંઘહે, દાતહે વીદએવહે, દાતહે જરથુશ્ત્રોઇશ દરેઘયાઓ ઉપયનયાઓ દએનયાઓ વંઘુહુયાઓ માજદયસ્નોઇશ, જરજદાતોઇશ માંથ્રહે સ્પેન્તહે ઉષિદરેથ્રેમ દએનયાઓ માજદયસ્નોઇશ વએધીમ માંથ્રહે સ્પેન્તહે, આસ્નહે ખ્રથ્વો મજદધાતહે ગઓષો સ્રૂતહે ખ્રથ્વો મજદધાતહે, આથ્રો અહુરહે મજદાઓ પુથ્ર, તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજદાઓ મત્‌ વીસ્પએઇબ્યો આતરેબ્યો ગરોઇશ્‌ ઉષિદરેનહે મજદધાતહે અષ-ખાથ્રહે વીસ્પએષાંમ્‌ યજતનાંમ્‌...

નબાનજદિશ્તનાંમ્‌ ફ્રવષિનાંમ, અઓખ્તો નામનો યજતહે (૨ વાર પઢે) આયેસે યેશ્તિ અવંઘહાઓ ફ્રવશયો...

ઇમ્‌ હુમતાચ (જાવત) ઇથા આત યજમઇદે, (જાવત) દધ્વાઓંઘ્‌હેમ અહુરેમ્‌ મજદાંમ્‌ રએવન્તેમ ખરેનંઘુઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે (જાવત) હુઉર્વત અમેરેતાત્‌ યજમઇદે, ગાઉશ્‌ હુધાઓ યજમઇદે, અપેમચ-ઉર્વરામચ યજમઇદે, અએરમાંસ્ચ બઓઇધિમચ યજમઇદે.

અહુરેમ્‌ મજદાંમ્‌ રએવન્તેમ ખરેનંઘુઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો યજમઇદે, (ઉજયેરીન ગેહ હોય તો) બેરેજન્તેમ અહુરેમ ક્ષથ્રેમ ક્ષએતેમ્‌ અપાંમ નપાતેમ્‌ અઉર્વત અસ્પેમ યજમઇદે, અપેમચ મજદધાતાંમ્‌ અષઓનીમ્‌ યજમઇદે, હવરે ક્ષએતેમ અમેષેમ્‌ રએમ અઉર્વત્‌ અસ્પેમ્‌ યજમઇદે.

વએમ અષવનૅમ યજમઇદે, વએમ ઉપરો-કઇરીમ યજમઇદે, તરધાતૅમ અન્યાઇશ હામાંન્ અએતત્ તે વચો યજમઇદે યત્ તે અસ્તિ સ્પેન્તો મઇન્યઑમ;

રજિશ્તાંમ ચિસ્તાંમ મજદધાતાંમ અષ્ઑનીમ યજમઇદે, દએનાંમ વંઘુહીમ માજ્દયસ્નીમ યજમઇદે.

માંથ્રૅમ સ્પેન્તૅમ્ અશ-ખરૅનંઘુહૅમ યજમઇદે, દાતૅમ વીદએવુમ યજમઇદે, દાતૅમ જરથુશ્ત્રિ યજમઇદે, દરેઘાંમ ઉપયનાંમ્ યજમઇદે, દએનાંમ્ વંઘુહીમ માજ્દયસ્નીમ યજમઇદે, જરજદાતૅમ માંથ્રૅમ સ્પેન્તૅમ યજમઇદે, ઉષિ-દરૅથ્રૅમ દએનાંમ માજ્દયસ્નીમ યજમઇદે, વએધીમ માથ્રૅમ સ્પેન્તૅમ યજમઇદે, આસ્નૅમ ખ્રતૂમ મજ્દધાતૅમ યજમઇદે, ગઑષો સ્રૂતૅમ ખ્રતૂમ મજ્દધાતૅમ યજમઇદે, આત્રૅમ અહુરહે મજ્દાઑ પુથ્રૅમ યજમઇદે, થ્વાંમ્ આત્રૅમ અહુરહે મજ્દાઑ પુથ્રૅમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યજમઇદે, વીસ્પે આથ્રો યજમઇદે, ગઇરીમ ઉષિદરેનૅમ મજ્દધાતૅમ અષ-ખાથ્રૅમ યજતેમ યજમઇદે.

વીસ્પૅમચ અષવનૅમ મઇન્યઑમ યજતૅમ યજમઇદે, વીસ્પૅમચ અષવનૅમ ગએથીમ યજતૅમ યજમઇદે, અષઑનાંમ વંઘુહીશ સૂરાઑ સ્પેન્તાઑ ફ્રવષયો સ્તઑમિ જ્બયેમિ (જાવત) આ-સઑષ્યન્તાત્ વૅરેથ્રઘ્નત. (બાજમાં યાદ કરે.)

વીસ્પાઑ ફ્રવષયો અષઑનાંમ યજમઇદે, (જાવત) તાઑસચા યજમઇદે.

(રાશ્વી, બીજી બાહેરની પાવીમાં ઉભો રહી મગટ પઢે.)

ફ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષૅમ વોહૂ (૧) યજદાંન્ વેહાંન્ અમૅષા સ્પેન્તા હુમત વ હુખ્ત વ હુવર્શ્ત કે ફ્રારૂન-મનશ્ને, ફ્રારૂન-ગવશ્ને, ફ્રારૂન-કુનશ્નેઠ કે મનશ્ને વ ગવશ્ને વ કુનશ્ને, બેરસાદ વ બેપજીરાદ બેન્યુશાદ બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહુરમજદ રાયોમન્દ ખરોહ-મન્દ, બક્ષ્નુદીએ દાને પાક અહુરમજદ બક્ષ્નુદીએ શ્વાને અશોયશ્તે જરતોશ્તે સ્પિતમાંન્, બક્ષ્નુદીએ શ્વાને આદરબાદ મારેસ્પન્દ,

બક્ષ્નુદીએ અવા હુમા અમૅષાસ્પંદાને ફીરોઝગર બક્ષ્નુદીએ રોજ (ફલાંન), વ માહ (ફલાંન), વ ગાહે (ફલાંન) બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન યશ્ત મીનો નાવર વીસ્પેષા અર્દા ક્રવષ. એટલું પઢીને

પાવીમાં દાખલ થઇ પઢે (રાસ્વી) યથા અહૂ વઇર્યો યો ઝઓતા. ફ્રા મે મ્રૂતે.

(ઝોતી) અથા રતૂશ્‌ અષાત્‌-ચિત્‌ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ. (બંને જણા તમામ પઢે.)

"અષય દધાંમિ ખરૅથ્રૅમ સ્યઝ્દૅમ (જાવત) અમ્રન્યએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો ઉઝયેરીનાઇ અષઓને અષહે રથ્વે, અષય દધાંમિ (જાવત).

(હાવન, રપિથ્વિન, અઇવિસ્રૂથ્રૅમ્‌ અને ઉષહીન ગેહ પઢે).

(જે રોજ માહ હોય તે પઢે) અષય-દધાંમિ તવ આથ્રો અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્ર મત વીસ્પએઇબ્યો આતૅરૅબ્યો. (જાવત) વીસ્પનાંમ્‌ચ સ્પૅન્તહે મઇન્યેઉશ્‌ દામાંન્‌ અષઓનાંમ્‌ અષઓનિનાંમ્‌ચ અષહે રથ્વાંમ્‌.

અષય દધાંમિ ખરૅથ્રૅમ સ્યઝ્દૅમ હઉર્વતાત્‌ અમૅરૅતાત્‌ (જાવત) ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મઝ્દાઓ રએવતો ખરૅનંઘ્‌ઉહતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્ત-નાંમ્‌-બૅરૅઝ્તો (જાવત) (આગળ આપેલી આખી ક્ષ્નુમન બે વાર પઢે.) અષયનો પઇતિ જસ્યાત (જાવત) વીસ્પાઇ યવે (બાજમાં યાદ કરે) યથા અહૂ વઇર્યો (૨) ની બ્યઓથનનાંમ પઢતાં ૨) અએસ્મ બોય આતશમાં મેળવે.)

અહુનૅમ વઇરીમ યઝમઇદે (જાવત) તાઓસ્‌ચા યઝમઇદે. (રાસ્વી) યથા અહૂ વઇર્યો યો ઝઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે. (ઝોતી) અથા રતૂશ્‌ અષાત્‌-ચિત્‌ હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

અષૅમ વૉહૂ (૩) અષય દધાંમિ (જાવત) ખરૅથૅમ્‌ સ્યઝ્દૅમ હઉ-ર્વત્‌ અમૅરૅતાત્‌ ગાઉશ્‌ હુધાઓ, આપે, ઉર્વરૅ અએસ્મ-બોઇધી (૩ જી અએસ્મ-બોય આતશમાં મેળવે) ફ્રસસ્ત અહુરહે મઝ્દાઓ (જાવત) અષયનો પઇતી જસ્યાત્‌ (રાસ્વી પઢે) બરૅતનરો અએતમ્‌ સ્યઝ્દૅમ (જાવત) યાતુ મનહે જસઇતિ અષૅમ્‌ વૉહૂ (૩) પઢે બરૅસ્મ બ સ્મદાનમાં મુકે

અને નાવરચાને દરૂનની ચાશ્ણી કરાવે, તેને જમાડી અને મુખ સાફ કરાવે અને જે ક્ષનુમનથી બાજ ધરાવી તેજ ક્ષનુમનથી પાછી બાજ મુકાવી કુશ્તી કરાવીને

"**આફ્રરગાને નોજુદાન**" જોતી રાથ્વી સાથે કરે.

---

૨) જે દિવસે સાત તાકની બરેસ્મ પાતરીથી બાંધી, સરોશ યજદની ક્ષનુમનથી બાજ ધરાવે, ગેહ-ઉજયેરીન માત્ર ૧) ગેહ પઢાવે. ગેવરાનો ધણી સાથે બાજ લીએ "ખરેતનરો" પઢે. બાજ પુરી કરી ચાશણી કરાવી જમાડી બાજ મુકી કુશ્તી કરાવે, અને

"**આફ્રીન્ગાને સરોશ કર્દેહસેગાને**" કરાવે.

---

૩) જે દિવસે સાત તાએની બરેસ્મ અઇવ્યાઆંઘ્નહનથી બાંધે અને બાજનો સાજ તૈયાર કરી સીરોજાની ક્ષનુમનથી બાજ ધરાવે ગેહ ઉજયેરીન ૧) પઢાવે ગેવરાનો ધણી સાથે બાજ લીએ અને "ખરેતનરો" પઢે. બાજ પુરી કરે જમાડી મુખ સાફ કરી બાજ મુકાવે, કુશ્તી કરાવે અને

"**આફ્રીન્ગાને યક કર્દેહ દહ્મ**" કરાવે.

---

૪) થે દિવસે હાવન ગેહમાં સાત તાએની બરેસ્મ અઇવ્યા-આંઘ્નહનથી બાંધે. બાજનો સાજ તૈયાર કરી બાજ દાદાર અહુરમજદની ક્ષનુમનથી ધરાવે ગેહ હાવન માત્ર ૧) જ પઢાવે. ગેવરાનો ધણી સાથે બાજ લીએ. "ખરેતનરો" પઢે. બાજ પુરી કરી ચાશણી કરી બાજ મુકાવે, કુશ્તી કરાવે અને

"**આફ્રીન્ગાને યક કર્દેહ દહ્મ**" કરાવે.

બાજ ગાહમ્બારની.[1]

(બાજમાં યાદ કરે) બક્ષ્નુદીએ વાજે દરૂન-યશ્ત ગાહામ્બારે (ફલાંન.)

ક્ષ્નુમઇને રથ્વો બેરેજતો યો અષહે રથ્વાંમ્ અયરનાંમ્‌ચ અસ્નય-નાંમ્‌ચ માહ્યનાંમ્‌ચ યાઇર્યનાંમ્‌ચ સરેધનાંમ્‌ચ રથ્વાંમ્ વીસ્પે મજિશ્ત-નાંમ્ યોઇ હેન્તિ રથ્વો હાવનીમ્ પઇતિ રતૂમ મઇધ્યો જરમયેહે રથ્વો (અગર જે ગાહમ્બાર હોય તે પઢે) અય્આખ્તો નામનો યજતહે, (૨ વાર પઢે.)

વડી ક્ષ્નુમન.

રતવો વીસ્પે મજિશ્ત યજમઇદે, અયર-અસ્નય-માહ્ય-યાઇર્ય-નેરેઘ. હાવનીમ અષવનેમ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે, મઇધ્યો જરેમેમ અષવનેમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે (યા જે ગાહમ્બાર હોય તેને યાદ કરે) અષઓનાંમ વંઘુહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે.

---

[1] ગાહામ્બાર એ ફારસી સંયુકત શબ્દ છે. જેમકે ગાહ=વખત, અંબાર= અંબારન ધાતુ ઉપરથી, સંગ્રહ કરવો, એકત્ર કરવું, ઉપરથી વખતનો યા હીંગામનો સંગ્રહ, થાય છે. ગાહામ્બારની આફ્રીન મુજબ શુરૂઆતમાં દુન્યાની આબાદીમાં ૬) પેદાયશો જેવી આસ્માન, પાણી, જમીન, ઝાડપાન, જાનવરો અને માણુસો વિગેરે પેદા કીધાં તેની દાદાર અહુરમજદની અહેસાનની શુક્રગુજારીના હીંગામો છે.

મિનોખેરદમાં ગાહામ્બાર કરવાનો મ્હોટો સવાબ જણાવ્યો છે, ગાહામ્બારનાં આફ્રીનગાનમાં કહે છે કે એક જરતોશ્તીએ ગાહામ્બારમાં ભાગ લેવા કાંઇ ચીજો મોકલવી અથવા કાંઇ પૈસા આપવા, અને જેઓથી તેમ ન બને તો પોતે ત્યાં હાજર થઇ તે દાદર અહુરમજદની યાદ કરી મ્યજદની ચાશ્ની કરવી.

હાદોખ્ત નૂસ્કમાં કહે છે કે ગાહામ્બાર ઇજવામાં કોઇબી રીતે સામેલ થવામાં મ્હોટું સવાબ છે.

બાજ ગાથાની.[1]

(બાજમાં યાદ કરે) બક્ષ્નુર્દાએ વાજે દરૂન–ચશ્ત ગેહ્ ગાથાબ્યો ગેહ્ અહુનવદ, ગેહ્ ગાથાબ્યો ગેહ્ ઉશ્તવદ, ગેહ્ ગાથાબ્યો ગેહ્ સ્પેન્તોમદ, ગેહ્ વોહૂ–ક્ષથ્ર, ગેહ્ ગાથાબ્યો ગેહ્ વહિશ્તોઇશ્ત ગેહ્, અર્દાફ્રવષ બેરસાદ્.

ઇન ક્ષ્નુમઇને અહુરહે મઝ્દાઓ રએવતો ખરેનંધ્રુહતો અમેષનાંમ્ સ્પેન્તનાંમ્ ગાથાબ્યો, સ્પેન્તાબ્યો રતૂક્ષથ્રાબ્યો અષઓનિબ્યો, અહુનવઇત્યાઓ ગાથયાઓ, ઉશ્તવઇત્યાઓ ગાથયાઓ, સ્પેન્તા–મઇન્યેઉશ્ ગાથયાઓ, વોહૂ–ક્ષથ્રયાઓ ગાથયાઓ, વહિશ્તોઇશ્તોઇશ્ ગાથયાઓ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ (જાવત) નબાનઝ્દિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ્ અઓખ્તો નામનો યઝતહે. ૨) વાર પઢે. આયેસે યેશ્તિ અવંધ્રહાઓ ફ્રવષયો.

વડી ક્ષ્નુમન.

અહુરેંમ્ મઝ્દાંમ રએવન્તેંમ ખરેનંધ્રુહન્તેંમ યઝમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંધ્રહો યઝમઇદે, ગાથાઓ સ્પેન્તાઓ રતુક્ષથ્રાઓ અષઓનિશ યઝમઇદે, અહુનવઇતીમ્ ગાથાંમ્ અષઓનીમ્ અષહે રતૂમ યઝમઇદે, ઉશ્તવઇતીમ ગાથાંમ્ અષઓનીમ અષહે રતૂમ્ યઝમઇદે, સ્પેન્તા–મઇન્યૂમ્ ગાથાંમ્ અષઓનીમ્ અષહે રતૂમ યઝમઇદે, વોહૂક્ષથ્રાંમ્ ગાથાંમ્ અષઓનીમ્ અષહે રતૂમ્ યઝમઇદે, વહિશ્તોઇશ્તીમ ગાથાંમ અષઓનીમ્ અષહે રતૂમ્ યઝમઇદે, અષઓનાંમ વંધ્રુહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઓમિ જ્બયેમિ.

[1] આ ગાથાની બાજ મુકતાદમાં પંજમેહે યાને ગાથાના ૫) ગુજ્જેગર દિવસમાં કોહબી ગાહમાં ધરવામાં આવે છે.

બાજ રપીથ્વીનની.[1]

(બાજમાં યાદ કરે) બક્ષનુદીએ વાજે દરૂન-યશત અહિબેહસ્ત અમેષાસ્પન્દ વીસ્પેષા અષૌક્રવષ બેરસાદ.

ક્ષનુમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘુઉહતો અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અષહે વહિશ્તહે આથ્રસચ અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર, વીસ્પેષાંમ યજતનાંમ અષઓનાંમ મઇન્યવનાંમ ગએથ્યનાંમ અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ ઉગ્રનાંમ અઇવિથુનાંમ પઓઇર્યો તકએષનાંમ ફ્રવષિનાંમ નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ અઓખ્તો નામનો યજતહે (ર વાર પઢે).

વડી ક્ષનુમન.

અહુરેમ મજ્દાંમ રએવન્તેમ ખરેનંઘુઉહન્તેમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યજમઇદે, અષેમ વહિશ્તેમ આથ્રેમચ અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્રેમ યજમઇદે, વીસ્પેમચ અષવનેમ મઇન્યઓમ યજતેમ યજમઇદે, વીસ્પેમચ અષવનેમ ગએથીમ યજતેમ યજમઇદે, અષાઓનાંમ વંઘ્રુહીશ્ચ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઓમિ જઓયેમિ (જાવત.)

---

૧ આ બાજ રપીથ્વીનનું જશન રોજ ૩, માહા ૧ લાને દિવસે પડે છે ત્યારે રપીથ્વીનની યજશ્ને કીધા પછી ખજુરીની અઇવ્યાઓંઘ્રહનથી સાત તાએની બરેસમ બાંધી ધરે.

બાજ સીરોજાની.[1]

આ બાજ હાવન, રપીથ્વિન અને ઉજીરન ગેહમાં ધરાય, આ બાજ સાત તાએની બરેસ્મ બાંધી ધરવામાં આવે છે.

(બાજમાં યાદ કરે) બક્નુદીએ વાજે દરૂન યશ્ત સીરોજા અમેંષા-સ્પેન્દાંન વીસ્પેંષા અર્દા ફ્રવષ બેરસાદ.

ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘુહતો અમેંષનાંમ સ્પેન્તનાંમ. (૨) વંઘુહવે મનંઘહે આક્તોઇશ હાંમવઇનન્યાઓ તરધાતો અન્યાઇશ દામાંન, આસ્નહે ખ્રથ્વો મજ્દધાતહે, ગઓષો સ્રુતહે ખ્રથ્વો મજ્દધાતહે. (૩) અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે, અઇર્યમનો ઇષ્યેહે સુરહે મજ્દધાતહે સઓકયાઓ વંઘુહુયાઓ વૉઉરૂ-દોઇથ્રયાઓ મજ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ. (૪) ક્ષથ્રહે વઇર્યેહે અયોક્ષુસ્તહે મરેજ્દિકાઇ થ્રાયોન્દ્રિગ-ઓવે. (૫) સ્પેન્તયાઓ વંઘુહુયાઓ આર્મતોઇશ, રાતયાઓ વંઘુહુયાઓ વૉઉરૂ-દોઇથ્રયાઓ મજ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ. (૬) હઉર્વતાતો રથ્વો યાઇર્યાઓ હુષિતોઇશ, સરેધએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો. (૭) અમેરેતાતો રથ્વો ફ્ષઓનિબ્ય વાંથ્વાબ્ય, અસ્પિનિબ્ય યઓનિબ્ય, ગઓકેરેનહે સુરહે મજ્દધાતહે.

(હાવન ગેહ તેમજ બીજી હાવનમાં નીચે મુજબ.)

મિથ્રહે વૉઉરૂ ગઓયઓઇતોઇશ, રામનસ્ચ ખાસ્ત્રહે.

---

[1] સીરોજા એ ફારસી સંયુકત શબ્દ છે જેમ સી=ત્રીશ, અને રોજા=દહાડા યાને ત્રીશ દહાડા અથવા એક માસ, ગુજર પામેલા રવાનોના ખાસ અવસરો આપણા પાજંદ ભણતરમાં ૪) ચેહાર નીચે પ્રમાણે જણાવેલા છે, ૧. ચેહારૂમ, ૨. દહુમ=દસ્મુ, ૩. સીરોજ=માસિસો, ૪. સાલ રોજ=વર્ષી, ત્યારે ૩ જો અવસર સીરોજા યાને માસીસાને દહાડે ૩૩) ફરેસ્તાઓની આરાધણાની વજશ્ને કરી બાજ ધરવામાં આવે છે, જેમાં બાજ ૧) સીરોજાની, બાજ ૧) સરોશની, અને તે ફરેસ્તાના માનમાં ૩૩) મીઠા દરૂન વધારાના કરવાનું રેવાયત ફરમાન આપે છે, તેમ વળી ૩૩) ઇંડા-કેરાં પણ મુકવામાં આવે છે.

(જો રપીથ્વિન ગેહ હોય તો)

અષહે વહિશ્તહે આથ્રસ્ચ અહુરહે મજ્દાઓ.

(જો ઉજ્યેરીન ગેહ હોય તો)

બૅરેજતો અહુરહે નફ્ધ્રો અપાંમ્ અપસ્ચ મજ્દધાતયાઓ.

(૮) દથુષો અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ્ (૯) આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર, ખરેનંઘ્રહો સવંઘ્રહો મજ્દધાતહે, અઇર્યનાંમ્ ખરેનો મજ્દધાતનાંમ્ કાવયેહેચ ખરેનંઘ્રહો મજ્દધાતહે, આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર. કવોઇશ્ હુઑસ્રવંઘ્રહહે, વરોઇશ હુઑસ્રવંઘ્રહહે, અસ્નવન્તહે ગરોઇશ મજ્દધાતહે, ચએચિસ્તહે વરોઇશ મજ્દધાતહે, કાવયેહેચ ખરેનંઘ્રહો મજ્દધાતહે. આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર. રએવન્તહે ગરોઇશ મજ્દધાતહે, કાવયેહેચ ખરેનંઘ્રહો મજ્દધાતહે, આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર. આતર્શ સ્પૅન્ત રથએશ્તાર, યજત પૉઉરૂ-ખરેનંઘ્રહ, યજત-પૉઉરૂ-બએષજ. આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર, મત્ વીસ્પએઇબ્યો આતૅરેબ્યો, ક્ષથ્રો-નફ્ધ્રો નઇર્યોસંઘ્રહહે યજતહે.

(૧૦) અપાંમ્ વંઘ્રઉહિનાંમ્ મજ્દધાતનાંમ્, અરેદુયાઓ આપો અનાહિતયાઓ અષઑન્યાઓ, વીસ્પનાંમ્ચ અપાંમ્ મજ્દધાતનાંમ્ વીસ્પનાંમ્ચ ઉર્વરનાંમ્ મજ્દધાતનાંમ્ (૧૧) હ્વરે-ક્ષએતહે અમૅષહે રએ-વહે અઉર્વત્-અસ્પહે. (૧૨) માઓંઘ્રહહે ગઑચિથ્રહે, ગેઉશ્ચ અએવો દાતયાઓ, ગેઉશ્ચ પૉઉરૂ-સરેધયાઓ. (૧૩) તિશ્ત્ર્યેહે સ્તારો રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો સતવએસહે ક્રાપહે સૂરહે મજ્દધાતહે; સ્તારાંમ્ અફ્શ-ચિથ્રનાંમ જેમસ-ચિથ્રનાંમ્ ઉર્વરો-ચિથ્રનાંમ્ મજ્દધાતનાંમ્ વનન્તો સ્તારો મજ્દધાતહે, અવે સ્તારો યોઇ હપ્તોઇરિંગ મજ્દધાતહે ખરેનંઘ્ર-ઉહન્ત બએષજય. (૧૪) ગેઉશ્ તશ્ને ગેઉશ્ ઉરૂને દ્રવાસ્પયાઓ સૂરયાઓ મજ્દધાતયાઓ અષઑન્યાઓ. (૧૫) દથુષો અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્રઉહતો અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્. (૧૬) મિથ્રહે વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતોઇશ્ હજંઘ્રો-ગઑષહે બએવરે-ચશ્મનો અઑખ્તો નામનો યજતહે, રામનો ખાસ્ત્રહે. (૧૮) ફ્નઑશ્ રજિશ્તહે અર્શ્તા-

તસ્‍ચ ફ્રાદત્‌-ગએથયાઓ વરેદત્‌-ગએથયાઓ, ઍરેજ્વ્‌ખ્‍યહે વચંઘ્‍હો યત્‌ ફ્રાદત્‌ ગએથહે. (૨૦) અમહે હુતાશતહે હુરઓધહે વરેથ્રઘ્નહે અહુરધાતહે વનઇન્ત્યાઓસ્‍ચ ઉપરતાતો. (૨૧) રામનો ખાસ્ત્રહે, વયઓશ્‌ ઉપરો-કઇર્યેહે, તરધાતો અન્યાઇશ્‌ દામાંન્‌, અએતત્‌ તે વયો, યત્‌ તે અસ્તિ, સ્પેન્તો-મઇન્યઓમ્‌, થ્વાષહે ખધાતહે, જરવાનહે અકરનહે, જરવાનહે દરેઘો-ખધાતહે. (૨૨) વાતહે હુધાઓંઘ્‍હો અધરહે ઉપરહે ફ્રતરહે, પસ્‍ચાંઘ્‍ઇરયેહે, નઇર્યાઓ હામ-વરેતોઇશ્‌. (૨૩) દથુષો અહુરહે મઝ્દાઓ રએવતો ખરેનંઘ્‍ઉહતો, અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ. (૨૪) રઝિશ્તાઓ ચિસ્તયાઓ, મઝ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ દએનયાઓ વંઘ્‍હુયાઓ માઝ્દયસ્નોઇશ્‌. (૨૫) અષોઇશ્‌ વંઘ્‍હુયાઓ, ચિસ્તોઇશ્‌ વંઘ્‍હુયાઓ એરેથે વંઘ્‍હુયાઓ, રસાંસ્તાતો વંઘ્‍હુયાઓ, ખરેનંઘ્‍હો સવંઘ્‍હો મઝ્દધાતહે, પારેન્દયાઓ રઓરથ્યાઓ અઇર્યનાંમ ખરેનો મઝ્દધાતનાંમ, કાવયેહેચ ખરેનંઘ્‍હો મઝ્દધાતહે, અખરેતહેચ ખરેનંઘ્‍હો મઝ્દધાતહે, જરથુશ્ત્રહેચ-ખરેનંઘ્‍હો મઝ્દધાતહે. (૨૬) અરેશ્તાતો ફ્રાદત્‌-ગએથહે ગરોઇશ્‌ ઉષિદરેનહે મઝ્દધાતહે અષ-ખાથ્રહે. (૨૭) અપ્નો બેરેજતો સૂરહે વહિશ્તહે અંઘ્‍હેઉશ્‌ અષઓનાંમ્‌ રઓચંઘ્‍હો વીસ્પો-ખાથ્રો. (૨૮) જેમો હુધાઓંઘ્‍હો યઝતહે; ઇમાઓ અસાઓ, ઇમાઓ ષોઇથ્રાઓ, ગરોઇશ્‌ ઉષિ-દરેનહે મઝ્દધાતહે અષ-ખાથ્રહે વીસ્પએષાંમ્‌ચ ગઇરિનાંમ્‌ અષ-ખાથ્રનાંમ પોઉરૂ-ખાથ્રનાંમ મઝ્દધાતનાંમ્‌, કાવયેહેચ ખરેનંઘ્‍હો મઝ્દધાતહે, અખરેતહેચ ખરેનંઘ્‍હો મઝ્દધાતહે. (૨૯) માંથ્રહે સ્પેન્તહે અષઓનો વેરેજ્યંઘ્‍હહે, દાતહે વીદએવહે; દાતહે જરથુશ્ત્રોઇશ્‌; દરેઘયાઓ ઉપનયાઓ, દએનયાઓ વંઘ્‍હુયાઓ માઝ્દયસ્નોઇશ્‌ જરઝ્દાતોઇશ્‌, માંથ્રહે સ્પેન્તહે ઉષિ-દરેથ્રેમ, દએનયાઓ માઝ્દયસ્નોઇશ્‌, વએધીમ્‌ માંથ્રહે સ્પેન્તહે; આસ્નહે ખ્રથ્વો મઝ્દધાતહે, ગઓષો-સ્રૂતહે ખ્રથ્વો મઝ્દધાતહે. (૩૦) અનઘ્રનાંમ્‌ રઓચંઘ્‍હાંમ્‌ ખધાતનાંમ, રઓખ્શ્નહે ગરો-નમાનહે, મિસ્વાનહે ગાત્વહે ખધાતહે, ચિન્વત્‌-પેરેતૂમ મઝ્દધાતાંમ. (૩૧) બેરેજતો અહુરહે નફેધ્રો અપાંમ્‌ અપસ્‍ચ મઝ્દધાતયાઓ, (૩૨) હુઓમહે અષવજંઘ્‍હો. (૩૩) દહ્માઓ વંઘ્‍હુયાઓ આફ્રિતોઇશ્‌, ઉગ્રાઇ

હામોઇશ ઉપમનાઇ. વીસ્પએષાંમ્ યજતનાંમ અષઓનાંમ મઇન્યવનાંમ ગએથ્યનાંમ. અષઓનાંમ ફ્રવષિનાંમ ઉગ્રનાંમ અઇવિશ્તૂનાંમ પઓઇર્યો-ત્કએષનાંમ ફ્રવષિનાંમ નબાનજદિશ્તનાંમ ફ્રવષિનાંમ અઓઘ્નો નામનો યજતહે.

વડી ક્ષ્નુમન.

(૧) અહુરેંમ મઝ્દાંમ રએવન્તેંમ ખ્વરેનંઘ્વઉહન્તેંમ યઝમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્રહો યઝમઇદે. (૨) વોહુમનો અમેષેંમ-સ્પેન્તેંમ યઝમઇદે; આક્સ્તીમ્ હામવઇન્તીમ યઝમઇદે, તરધાતેંમ અન્યાઇશ દામાંન્ આસ્નેંમ ખ્રતૂમ મઝ્દધાતેંમ યઝમઇદે, ગઓષો સ્રૂતેંમ ખ્રતૂમ્ મઝ્દધાતેંમ યઝમઇદે, (૩) અષેંમ વહિશ્તેંમ સ્રએશ્તેંમ અમેષેંમ્ સ્પેન્તેંમ યઝમઇદે, અઇર્યમનેંમ ઇષીમ યઝમઇદે, સૂરેંમ મઝ્દધાતેંમ યઝમઇદે, સઓકાંમ વંઘ્વઉહીમ્ વોઉરૂ-દોઇથ્રાંમ મઝ્દધાતાંમ અષઓનીમ યઝમઇદે, (૪) ક્ષથ્રેંમ વઇરીમ અમેષેંમ સ્પેન્તેંમ યઝમઇદે, અયોક્ષુસ્તેંમ યઝમઇદે, મરેઝ્દિકેંમ થ્રાયો-દ્રિગૂમ યઝમઇદે, (૫) સ્પેન્તાંમ વંઘ્વઉહીમ આર્મઇતિમ યઝમઇદે, રાતાંમ વંઘ્વઉહીમ વોઉરૂ-દોઇથ્રાંમ મઝ્દધાતાંમ અષઓનીમ યઝમઇદે, (૬) હઉર્વતાતેંમ અમેષેંમ સ્પેન્તેંમ યઝમઇદે, યાઇર્યાંમ હુષિતીમ યઝમઇદે. સરેધ અષવન અષહે રતવો યઝમઇદે, (૭) અમેરેતતાતેંમ અમેષેંમ સ્પેન્તેંમ યઝમઇદે, ફ્રષઓનીમ વાંથ્વાંમ યઝમઇદે. અસ્પિનાંચ યેવીનો યઝમઇદે, ગઓકેરેનેંમ સૂરેંમ મઝ્દધાતેંમ યઝમઇદે.

(હાવન અને બીજી હાવન ગેહ હોય તો)

મિથ્રેંમ વોઉરૂ-ગઓયઓઇતીમ યઝમઇદે, રાંમ ખાસ્ત્રેંમ યઝમઇદે.

(જો રપિથ્વિન ગેહ હોય તો)

અષેંમ વહિશ્તેંમ આતરેંમચ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રેંમ યઝમઇદે.

(જો ઉજ્યેરીન ગેહ હોય તો)

બેરેજન્તેંમ અહુરેંમ ક્ષથ્રેંમ ક્ષએતેંમ અપાંમ નપાતેંમ અઉર્વત્ અસ્પેંમ યઝમઇદે, અપેંમચ મઝ્દધાતાંમ અષઓનીમ યઝમઇદે.

(૮) હધવાઑઁઘ્નહૅમ અહુરૅમ મઝ્દાંમ રએવન્તેમ ખરૅનંઘ્નઉહન્તૅમ
યજમઇદે, અમૅષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑઁઘ્નહો યજમઇદે, (૯) આત-
રૅમ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રૅમ યજમઇદે, ખરૅનો મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે,
સવો મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે, અઇર્યનાંમ ખરૅનો મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે,
ઉગ્રૅમ કવએમ ખરૅનો મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે, આતરૅમ અહુરહે મઝ્-
દાઓ પુથ્રૅમ યજમઇદે, કવએમ હુઓસ્રવંઘ્નહૅમ યજમઇદે, વઇરીમ
હુઓસ્રવંઘ્નહૅમ યજમઇદે, અસ્નવન્તૅમ ગઇરીમ મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે,
ચએચિસ્તૅમ વઇરીમ મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે, ઉગ્રૅમ-કવએમ ખરૅનો
મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે, આતરૅમ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રૅમ યજમઇદે,
રએવન્તૅમ ગઇરીમ મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે, ઉગ્રૅમ કવએમ ખરૅનો
મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે, આતરૅમ અહુરહે મઝ્દાઓ પુથ્રૅમ યજમઇદે,
આતર્શ સ્પૅન્ત રથએશતાર યજમઇદે, યજત પોઉરૂ-ખરૅનંઘ્નહ યજ-
મઇદે, યજત પોઉરૂ-બએષજ યજમઇદે, આતરૅમ અહુરહે મઝ્દાઓ
પુથ્રૅમ યજમઇદે, વીસ્પે આતરો યજમઇદે, ક્ષથ્રૅમ નફ્ધૅમ નઇર્યોસંઘ્ન-
હૅમ યજતૅમ યજમઇદે, (૧૦) આપો વંઘ્નઉહીશ મઝ્દધાતાઓ અષ-
ઓનીશ યજમઇદે, અરૅદ્વિમ સૂરાંમ અનાહિતાંમ અષઓનીમ યજ-
મઇદે, વીસ્પાઓ આપો મઝ્દધાતાઓ અષઓનીશ યજમઇદે,
વીસ્પાઓ ઉર્વરાઓ મઝ્દધાતયાઓ અષઓનીશ યજમઇદે. (૧૧)
હુવરૅ ક્ષએતૅમ અમૅષૅમ રએમ અઉર્વત્-અસ્પૅમ યજમઇદે. (૧૨)
માઓઁઘ્નહૅમ ગઓચિથ્રૅમ યજમઇદે, ગઓમ અએવો-દાતહે ઉરૂનો
ફ્રવષીમ યજમઇદે, ગઓમ પૅઉરૂ સરૅધહે ઉરૂનો ફ્રવષીમ યજમઇદે.
(૧૩) તિશ્ત્રીમ સ્તારૅમ રએવન્તૅમ ખરૅનંઘ્નહન્તૅમ યજમઇદે; સતવએ-
સૅમ ફ્રાપૅમ સૂરૅમ મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે, વીસ્પે સ્તારો અફ્શ-ચિથ્ર યજ-
મઇદે, વીસ્પે સ્તારો જેમસ્ચિથ્ર યજમઇદે, વીસ્પે સ્તારો ઉરૂ-
વરો-ચિથ્ર યજમઇદે, વનન્તૅમ સ્તારૅમ મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે, અવે
સ્ત્રેઉશ યજમઇદે, યોઇ હપ્ત હપ્તોઇરિંગ મઝ્દધાત ખરૅનંઘ્નહન્ત
બએષજ્ય, પઇતિશ્તાતેએ યાથ્વાંમ પઇરિકનાંમચ. (૧૪) ગેઉશ હુધા-
ઓઁઘ્નહો ઉર્વાનૅમ યજમઇદે, દ્રવાસ્પાંમ સૂરાંમ મઝ્દધાતનાંમ અષઓ-
નીમ યજમઇદે.

(૧૫) દધ્વાઑંઘ્નહેંમ અહુરેંમ મજ઼દાંમ રએવન્તેંમ ખરેંનંઘ્નઉહન્તેંમ યજ઼મઇદે, અમેંષા સ્પેંન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્નહો યજ઼મઇદે, (૧૬) મિથ્રેંમ વૅઉરૂ-ગઑયઑઇતીમ હજંઘ્રર-ગઑષેંમ બએવરેં-ચષ્મનેંમ અઑખ્તો નામનેંમ યજતેંમ યજ઼મઇદે, રામ ખાસ્ત્રેંમ યજ઼મઇદે. (૧૮) રષ્નૂમ રજિશ્તેંમ યજ઼મઇદે, અરશ્તાતેંમચ ફ્રાદત્‌-ગએથાંમ વરેંદત્‌-ગએથાંમ યજમઇદે એરેંજ્રૂખ્ધેંમ વાચિમ યત્‌ ફ્રાદત્‌-ગએથેંમ યજ઼મઇદે. (૨૦) અમેંમ હુતાશ્તેંમ હુરઑધેંમ યજ઼મઇદે, વૅરેંથ્રઘ્નેંમ અહુરધાતેંમ યજ઼મઇદે, વનઇન્તીમચ ઉપરતાતેંમ યજ઼મઇદે, (૨૧) રામ ખાસ્ત્રેંમ યજ઼મઇદે, વએમ અષવનેંમ યજ઼મઇદે, વએમ ઉપરો-કઇરીમ યજ઼મઇદે, તરધાતેંમ અન્યાઇશ દામાંન્, અએતત્‌ તે વયો યજ઼મઇદે, યત્‌ તે અસ્તિ સ્પેંન્તો-મઇન્યએોમ, થ્વાષેંમ ખધાતેંમ યજ઼મઇદે, જ઼રૂવાનેંમ અકરનેંમ યજ઼મઇદે, જ઼રૂવાનેંમ દરેંઘો ખધાતેંમ યજ઼મઇદે, (૨૨) વાતેંમ સ્પેંન્તેંમ હુધાઑંઘ્નહેંમ યજ઼મઇદે, અધરેંમ યજ઼મઇદે, ઉપરેંમ યજ઼મઇદે; ફ્રતરેંમ યજ઼મઇદે, પસ્ચાંઇથીમ યજ઼મઇદે, નઇર્યાંમ હાંમવરેંતીમ યજ઼મઇદે, (૨૩) દધ્વાઑંઘ્નહેંમ અહુરેંમ મજ઼દાંમ રએવન્તેંમ ખરેંનંઘ્નઉહન્તેંમ યજ઼મઇદે, અમેંષા સ્પેંન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્નહો યજ઼મઇદે, (૨૪) રજ઼િશ્તાંમ ચિસ્તાંમ મજ઼દધાતાંમ અષઑનીમ યજ઼મઇદે; દએનાંમ વંઘ્નઉહીમ માજ઼દયસ્નીમ યજ઼મઇદે. (૨૫) અષીમ વંઘ્નઉહીમ યજ઼મઇદે, ક્ષોઇથ્નીમ બેરેંજઇતીમ અમવઇતીમ હુરઑધાંમ ખ઼ાપરાંમ; ખરેંનો મજ઼દધાતેંમ યજ઼મઇદે, સવો મજ઼દધાતેંમ યજ઼મઇદે. પારેંન્દીમ રઑરથાંમ યજ઼મઇદે અઇર્યનેંમ ખ઼રેંનો મજ઼દધાતેંમ યજ઼મઇદે. ઉગ્રેંમ કવએમ ખ઼રેંનો મજ઼દધાતેંમ યજ઼મઇદે, ઉગ્રેંમ અખ઼રેંતેંમ ખ઼રેંનો મજ઼દધાતેંમ યજ઼મઇદે; જ઼રથુશ્ત્રહે ખ઼રેંનો મજ઼દધાતેંમ યજ઼મઇદે. (૨૬) અરૂશ્તાતમ ફ્રાદત-ગએથેંમ યજ઼મઇદે, ગઇરીમ ઉષિદરનેંમ મજ઼દધાતેંમ અષ-ખાથ્રેંમ યજતેંમ યજ઼મઇદે. (૨૭) અસ્મનેંમ ખ઼ન્વન્તેંમ યજ઼મઇદે, વહિશ્તેંમ અહૂમ અષઑનાંમ યજ઼મઇદે, રઑચંઘ્નહેંમ વીસ્પો-ખ઼ાથ્રેંમ. (૨૮) જાંમ હુધાઑંઘ્નહેંમ યજતેંમ યજ઼મઇદે, ઇમાઑ અસાઑ ઇમાઑ ષોઇથ્રાઑ યજ઼મઇદે, ગઇરીમ ઉષિ-દરેનેંમ મજ઼દધાતેંમ અષ-ખ઼ાથ્રેંમ યજતેંમ યજ઼મઇદે; વીસ્પાઑ ગસ્યો અષ ખ઼ાથ્રાઑ પૅઉરૂ-ખ઼ાથ્રાઑ મજ઼દધાત અષવન અષહે રતવો યજ઼મઇદે; ઉગ્રેંમ કવએમ ખ઼રેંનો

મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼મઇદે, ઉઘ્રૅમ અખ્રૅતૅમ ખ્રૅનો મજ઼્દધાતૅમ યજ઼મઇદે. (૨૯) માંથ્રૅમ સ્પૅન્તૅમ અશ્‌-ખરૅનંઘ્રહૅમ યજ઼મઇદે, દાતૅમ વીદાઇવુમ યજ઼મઇદે, દાતૅમ જરથુશ્ત્ર યજ઼મઇદે, દરૅઘાંમ ઉપયનાંમ યજ઼મઇદે, દએનાંમ વંઘ્રઉહીમ્ માજ઼્દયસ્નીમ યજ઼મઇદે, જરજ઼્દાઇતીમ્ માંથ્રૅમ સ્પૅન્તૅમ્ યજ઼મઇદે, ઉષિ-દરૅથ્રૅમ દએનાંમ્ માજ઼્દયસ્નીમ યજ઼મઇદે, વએ-ધીમ્ માંથ્રૅમ સ્પૅન્તૅમ્ યજ઼મઇદે, આસ્નૅમ્ ખ્રતૂમ મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼મઇદે, ગઓષો-સ્રૂતૅમ્ ખ્રતૂમ મજ઼્દધાતૅમ્ યજ઼મઇદે, (૩૦) અનઘ્ર રઓચાઓ ખ્વધાતાઓ યજ઼મઇદે, રઓક્ષ્નૅમ ગરો-ન્માનૅમ્ યજ઼મઇદે, મિસ્વાનૅમ ગાતૂમ ખ્વધાતૅમ યજ઼મઇદે, ચિન્વત્ પૅરૅતુમ મજ઼્દધાતાંમ યજ઼મઇદે. (૩૧) બૅરૅજન્તૅમ અહુરૅમ ક્ષથ્રૅમ ક્ષએતૅમ અપાંમ્ નપાતૅમ્, અઉર્વત્ અસ્પૅમ્ યજ઼મઇદે, અપૅમચ મજ઼્દધાતાંમ્ અષઓાનીમ યજ઼મઇદે, (૩૨) હુઓમૅમ જાઇરીમ બૅરૅજન્તૅમ્ યજ઼મઇદે, હુઓમૅમ્ ફ્રાષમીમ્ ફ્રાદત્ ગએથૅમ્ યજ઼મઇદે, હુઓમૅમ્ દૂરઓષૅમ્ યજ઼મઇદે, (૩૩) દહ્માંમ્ વંઘ્રઉ-હીમ્ આફ્રિતીમ્ યજ઼મઇદે, ઉઘ્રૅમ તખ્મૅમ દામોઇશ ઉપમનૅમ્ યજતૅમ યજ઼મઇદે, વીસ્પૅમચ અષવનૅમ્ મઇન્યઓમ યજતૅમ યજ઼મઇદે, વીસ્પૅ-મચ અષવનૅમ્ ગએથીમ્ યજતૅમ્ યજ઼મઇદે,

અષઓનાંમ્ વંઘ્રઉહીશ્ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો સ્તઓમિ જ઼બયેમિ ઉફ્યેમિ યજ઼મઇદે.

ગુજરનાર જરતોશ્તીના મરણના સોગની વિસારે પડેલી ક્રિયાનું સ્મરણ.

—◇*◇—

(લખનારઃ—મેહ્‌ આબાદ.)

હાલે આપણા જરતોશ્તી ટોળામાં, એક ગુજરનાર જરતોશ્તી માટે, કેટલાકોની એવી માન્યતા છે કે, તેના પેહલાં ૩) દિવસ, અને પછીનાં ગાથાના ૫) દિવસ, ગુજરનારના રવાનને કોઇ પ્રકારે, ઉપલા વખતો ઉપર, આ દુન્યામાં તેઓની હાજરી હોવાથી, તેને આ દુન્યાનું ભાન વિસારે પાડવામાં આવતું હોવાથી પતેત ભણવાની કશી અસર હોતી નથી. માટે એ દિવસો ઉપર તેને માટે 'પતેત' કરવી સજાવાર નથી.

જ્યારે બીજા કેટલાક જરતોશ્તીઓની, માન્યતા એવી છે કે, રવાનની પતેત, પેહેલા ૩) દિવસ કરવી સજાવાર છે, કારણ કે તે હંગામ ઉપર તેને અસરકારક થઇ પડે છે; પણ ચેહારૂમની બામદાદે એક રવાને પોતાની કરણીનો હિસાબ આપ્યાથી અને તેનો બદલો મેળવ્યા પછી, અગરચે તે પોતાની હયાતીમાં, પતેત ભણવાની વસીઅત કીધા વગર ગુજર પામે, અને બીજાઓ તેને માટે પતેત કરે, તો તે અસરકારક થઇ પડતી નથી. આ બે માન્યતામાં 'મત ભેદ' છે. આ બે માન્યતામાં કેઇ વાજબી છે, અને કેઇ નહિ? તેનું તોલ કરવા માટે વંદીદાદની ૧૨ મી પરગરેદ આપણું કાંઇક ધ્યાન ખેંચે છે. ત્યાં કેહવામાં આવે છે કે, એક ગુજરનાર જરતોશ્તી માટે તેના નજદિકના ખેશીઓને, અમુક અમુક વખત થોભવા જણાવે છે. તે શા માટે જણાવે છે, તેની એબારત ખુલ્લી માલુમ નહિ પડવાથી, કેટલાક અભ્યાસીઓ એવા અનુમાન ઉપર આવે છે કે, ગુજરનાર જરતોશ્તીની "સોગ"ની ગમ–ગોસારી યાને પ્રાયશ્ચિત કરી તેનાં રવાનને તરક્કી કરવા, અને આઝાબમાંથી છુટો કરી રાહત આપવા માટે થોભવા જણાવે છે, અને જો એમ હોય તો ગુજરનાર જરતોશ્તી, પોતાની હયાતીમાં તેને માટે પતેત કરવાની વસીઅત નહિ પણ કીધી હોય, છતાં તેને માટે તેના નજદિકનાં ખેશીઓને માથે પતેત કરવાની સ્વભાવિક ફર્જ અને દીનનું ફરમાન હુકમ આપે છે. આ હુકમ કેટલા વખતનો, તે મરનારના સંગપણની પંક્તિ ઉપર નિયમ બાંધ્યો છે અગરચે મરનાર "દહમ" યાને અથોરનાંન વર્ગનો (ભલો) હોય તો થોડો વખત અને મરનાર "તનુ પેરેથ" યાને હાવેસ્ત યાને બેહદીન વર્ગનો હોય

તો દબલ વખત. કારણ કે એક બેહદીન કરતાં એક અથારનાનની Conduct અને Character સ્વભાવિક રીતે વધુ ખાલેસ હોવી જોઇએ, અને એજ અનુક્રમે જરતોશ્ત પેગામબર સાહેબની અશો અહુરમજદ સાથની પુરસેશ–પાસોખમાં નીચે મુજબ આજ્ઞા આપવામાં આવે છે.

આઅત્ યત્ પિત્ પર-ઇરિથ્યેઇતિ, માત વા પરઇરિથ્યેઇતિ, ચવત્ અએષાંમ્ ઉપ–માન્યાન.

પુથ્ર હચ પિતૃમ્, દુગ્ધ હચ માતૃમ્?
ચવત્ દથ્નનાંમ્? ચવત્ તનુ–પૅરૅથનાંમ્?

અર્થ–જ્યારે એક પિતા અથવા માતા મરણ પામે, ત્યારે તેમને માટે, છોકરાએ બાપને માટે, અને છોકરીએ માતા માટે (પતેત કરવા) ક્યાં સુધી થોભવું જોઇએ? અશોને માટે કેટલું? અને ગુનેહગારને માટે કેટલું?

આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઓ, થ્રિશતૅમ્ દથ્નનાંમ્ ક્ષ્વશ્તીમ્ તનુ–પૅરૅથનાંમ્ (વ૦ ૫૦ ૧૨, ફ૦ ૧૦.)

અહુરમજદે જવાબ દીધો, અશોને માટે ૩૦) દિવસ, અને ગુનેહ-ગારને માટે ૬૦) દિવસ, (વં૦ ૫૦ ૧૨, ફ૦ ૧૦).

આ ફર્માનથી આપણે એટલું જોઇ શકયે છીએ કે, એક મરનાર જરતોશ્તી પોતાની હયાતીમાં અગર પતેત કરવા વસીઅત નહિ પણ કીધી હોય. તેથી તેની પછવાડે કીધેલી પતેત નિર્થક થઇ પડતી નથી.

વળી એક ગુજર પામનાર જરતોશ્તી માટે તેનાં પેહલાં ત્રણ દિવસ રાત યજશ્ને વંદીદાદ, અને ૫) વકતની ફર્જયાત ખાસ ગુજારવામાં આવે છે, તેમ ગાથાઓના દિવસ પર પણ યજશ્ને કરવામાં આવે છે. હવે આ યજશ્ને વંદીદાદની ક્રિયાની શરૂઆતમાં અને ૧૧ મા હા, માં "ફ્રૅસ્તુયે હુમતોઇબ્યસ્ચા" ની બંદગી આવે છે. આ બંદગી એક ન્હાની પતેત યાને પ્રાયશ્ચિતનામું છે.

વળી યજશ્નેમાં કેહવામાં આવે છે કે "વિચાર, વચન અને કાર્યથી ખુશી યા નાખુશીથી અગરજો તુને (અય અહુરમજદ) મેં અપમાન આપ્યું હોએ તો તેને માટે અથવા તારી યજશ્નેમાં અથવા આરાધણામાં કાંઇ ખાંમી કીધી હોય તો તેની તોજેશ તરીકે, હું તારી કીર્તિ ગાઉં છું તથા તુંને ઇજન કરૂં છું. (ય૦ હા૦ ૧, ફ૦ ૨૧).

આ રીતે યજશ્ને, વંદીદાદમાં પણ પ્રાયશ્ચિતની બંદગી આપી છે. અને પ્રાયશ્ચિત માટે અહુરમજ્દ-અમેષાસ્પન્દોની ખુશ્નુદી મેળવવા માટે તેઓની આરાધણા કરવામાં આવે છે, અને રવાનની વૃદ્ધિ માટે યજશ્ને અને વંદીદાદની પેહલા ત્રણ દિવસની ખાસ જરૂરત છે. કારણ કે આત્મ-શુદ્ધિ માટે પ્રથમ પ્રાયશ્ચિતની જરૂરત છે, તો પેહલ્લા ત્રણ અને ગાથાના ૫) દિવસ પર પતેત કરવાથી તે નિર્થક જતી હોય એમ માનવાને જરૂરત રહેતી નથી·

હવે આ પતેત કરવા માટેનો સગપણની પંક્તિ ઉપર અનુક્રમ રચ્યો છે તે નીચે પ્રમાણે છે.

એશાવન્દો.	**દહ્મ.**	**યા તનુ-પૅરથ.**
૧ જો બાપ અથવા માએ મરી જાય તો છોકરા બાપ માટે, ને છોકરી માય માટે. ...	૩૦ દિવસ	૬૦ દિવસ
૨ જો છોકરો યા છોકરી મરી જાય તો, બાપે છોકરાને માટે, અને માએ છોકરી માટે ...	૩૦ ,,	૬૦ ,,
૩ ભાઇ બેહેન એકમેકને માટે...	૩૦ ,,	૬૦ ,,
૪ જો મ્હોટા બાવા અથવા મોટાં માએ મરી જાય તો પૌત્ર મ્હોટા બાવા માટે, અને પૌત્રી મ્હોટા માયને માટે	૨૫ ,,	૫૦ ,,
૫ જો પૌત્ર અથવા પૌત્રી મરી જાય તો પૌત્ર માટે મ્હોટા બાવાએ અને પૌત્રી માટે મ્હોટાં માએ	૨૫ ,,	૫૦ ,,
૬ કાકો, મામો અથવા કાકા માસી, ફુઇ ફુવો મરી જાય તો.	૧૫ ,,	૩૦ ,,
૭ જો ભત્રીજો, ભત્રીજી અથવા ભાણજો ભાણજી મરી જાય તો.	૨૦ ,,	૪૦ ,,
૮ કાકા મામાનો છોકરો અથવા છોકરી મરી જાય તો. કાકા, મામાના છોકરાનો છોકરો અથવા છોકરીની છોકરી મરી જાય તો.	૧૦ ,,	૨૦ ,,
૯ ઘરધણી અથવા ઘરધણીઆણી ગુજરે તો.	૬ મહિના	૧ વર્ષ.

આ અનુક્રમમાં વધારે સંખ્યા ઘરધણી અને ઘરધણીઆણી માટે જણાવી છે. કારણ કે તેઓ એક કુટુંબનાં વડાં અને આખા કુટુંબના પાલનહાર હોય છે.

હવે વંદીદાદમાં પતેત કરવાની રીત ત્રણ પ્રકારે જણાવી છે, કે જે પઇતીતૅમ્‌મનો, પઇતીતૅમ્‌વચો, અને પઇતીતૅમ્‌શ્યઓથ્નૅમ્‌ નામથી ઓળખાય છે.

૧) પઇતીતૅમ્‌મનો એટલે ભલી ધ્યાનતદારી અને ખરાં અંતઃકરણથી દાદાર અહુરમજ્દની હજુરમાં પસ્તાવો, અને ફરી ગુનાહ નહિ કરવાનો નિશ્ચય જાહેર કરવો અને માફી ચાહવી; કારણ કે ખોદા મહેરબાંન અને દયાસાગર છે જેથી અંજાણપણાના ગુનાહની ચાહેલી માફી બક્ષી શકે. જેથી આફ્રીને રપીથ્વીનમાંથી આપણને એ બાબે ટેકો મળે છે, ત્યાં કહે છે કે:—

"અહુરમજ્દ આમોરજીનીદાર; ઓશ-આમોરજીનીદાર, ઇન્‌ કે હરકે અન્દર દાદાર અહુરમજ્દ પ-પતેત બીદ. ઓશ તનેપસીન રીસ્તઓ-અવાજ વીરાયંદ."

અર્થ—"અહુરમજ્દ ગુનાહોની માફી બક્ષનાર છે. અને તે કોણને માફી બક્ષે છે, કે જે શખ્સ દાદાર અહુરમજ્દની નજદીક પોતાનાં ખરા યકીનથી પતેત કરી તોબાહ કરે છે, અને તેવા શખ્સના ગુનાહોની માફી બક્ષીને, કેયામતમાં તેનાં રવાનને છુટકારો આપે છે."

૨) "પઇતિતૅમ્‌ વચો એટલે વચન અથવા મોઢેથી આપણો થયલો ગુનાહ, આપણા સરદાર યાને 'દસ્તુર' આગળ જાહેર કરી દીલગીરી ચાહવી તે, એ બાબે પતેત પશેમાનીમાં ઇશારો છે કારણ ત્યાં કહે છે કે :—

"અઓખદા વેરૅજ્યાત પીશે રદે દસ્તુરે દીની આવાયશ્ત ગરજીદન-ઓએમ નગરજીદ"

અર્થ—"તાબેદારી ભરી વર્તણુંકથી દીનના સરદાર યા દસ્તુર આગળ (જે ગુનાહો) ગમગીનીથી જાહેર કરવા જોઇતા હતા તે નહિં જાહેર કીધા."

૩. "પઇતિતૅમ્‌શ્યઓથનૅમ્‌ યાને કાર્યોથી પસ્તાવો કરવાની રૂઢી. એ કાર્યોથી પસ્તાવો કરવાને ઇશારો આપણ 'કેર્ફે-મોજ્દ'ની બંદગીમાં જોઇએ છીયે. ત્યાં ભણયે છીએ કે :—

"કેર્ફે-મોજ્દ ગુનેહ્‌-ગુજારેશ્નેરા કુનેમ"
"સવાબનાં કામ ગુનાહની તોજેશને માટે કરૂં"

આ ગુનાહોની પ્રાયશ્ચિત કરવાની ત્રણ સામાન્ય રૂઢીમાંથી એક ગૂજરનારની નૈયતે પ્રાયશ્ચિત કરવી તે એ કે તેમનાં માનમાં દાદાર અહુર-મજ્દ અને યજ્દ અમેષાસ્પંદોની આરાધણા કરાવવી, જેવી કે યજશને, વંદીદાદ, વીસ્પરદ, ઇત્યાદિ અને બીજું આ કે પરોપકારનાં ભલાં કાર્યો તે જે સખાવત છે, કે જેમ ગરીબોને તેની હાજતથી મોકલા કરી શકાય છે, તે કે અન્ન, વસ્ત્ર, જ્ઞાન આપવું, મદ્દરેસા, કેતાબખાને, દવાખાના ધર્મશાળા વિગેરેનાં મરહુમમાં માન સ્થાપિત કરવાં કે જેથી તેનાં રવાનની તરક્કી થાય.

હવે ખાસ સોગની ભણતર ક્રિયા શું છે? તે આગળ ઇરાનમાં કેમ ભણવામાં આવતી હતી, તે હાલે વિસારે પડેલી હોવાથી તેની યાદ અત્રે આપણે તાજી કરીશું.

જે ઘરમાં જરતોશ્તી ગુજર પામ્યો હોય ત્યાં, એક એલાહેદી જગ્યા પાકીઝેહ અને આરાસ્તા કરીને સેતરંજી ચાદર બિછાવી આતશ રોશન કરી સુખડલોબાન અને ખુશ્બો બાળી એક ખુમચાંમાં ફુલ તાજાં પાણીનો કળશ્યો મુકે અને ૫) ફુલની હાર ગોઠવે નીચે પ્રમાણે અઇવિસ્રુથ્રેમ ગેહમાં એક પરહેઝગાર શખસે પાદિઆવ કુશ્તી કરી ખુદાના ૧૦૧ નામનું સ્મરણ કરી 'અઇવિસ્રુથ્રેમ ગેહ' પછી શરોશ 'યસ્તે શબ,' પછી "પતેત ઇરાની રવાનની", નામે યજદ વાજીમ મનશ્ને ખુબદારીમ......થી, **યથા અહુ વઇર્યો** (૨) **યસ્નેંમચ વહ્મેંમચ અઓજસચ** જવરેચ **આફ્રિનામિ સઓ-પહે અષ્યેહે, તખ્મહે, તનુ-માંથ્રહે, દર્શિ-દ્રઓશ, આહૂઇર્યેહે અષેંમ વોહૂ** (૩).

ફ્રવરાને...અઇવિસ્રુથ્રમાઇ.......ફ્રસસ્તયએચ. સઓષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ.......યથા અહુ વઇર્યો જઓતા... ..વિદ્વાઓ પ્રઓતૂ.

સઓષેંમ અષીમ હુરઓધેંમ વેરેથ્રાજનેંમ ફ્રાદત-ગએથેંમ અષવ-નેંમ અષહે રતુમ યજમઇદે. "યો વનનો કયધેહે..." અહે રય ખરેનંઘહચ (કર્દો પુરો ભણવો) **અષેંમ વોહૂ** (૩).

અહિયા ૧) ફુલ ઉંચકે અને જેમ આફ્રીનગાનમાં ક્રિયા કરી ફુલો ઉંચકે છે તે પ્રમાણે કરવું. **આફ્રિનામિ ક્ષથ્રયાન** દંઘ્રહુ **પઇતિ.... અથ** જમ્યાત **યથ આફ્રિનામિ હુમતનામ** (૨) વાર પઢી **યથા અહુ વઇર્યો** (૧) **અષેંમ વોહૂ** (૧) પઢી બાજ મુકવી. **યથા અહુ વઇર્યો** (૨) **યસ્નેંમચ, હજંઘ્રેંમ, જસ મે અવંઘ્રહે** મજ્દ **અષેંમ વોહૂ** (૧).

બેરસાદ કે મીનોઇ એ દ્દન પતેત આસ્માન, જીવા જમીન પેહના, કોહે બાલા, દીવાર હુમાંના, અન્દરે અવનદર, દર દોઝખ અવીર વ સખ્ત સહી બે બન્દાદ તા રવાંને ઉ અવા હુમા રવાનાંને ફ્રહવશને અશો, બસરે સીરાત ચેનવદ પુલ બુઝર્ગ વ સુબક વખાર-વ-આસાન બે વદીરાદ, ઉ આને પશુમ અખાન અપવાન શેશન ગરેથમાંન વ હુમા ખારેહ અવર રસાદ.

"હુમા વનાહે વજારશની વ કેર્ફેહ અફ્ઝાયશની પાકી અષોઇ રવાને (ફ્લાંન બેન ફ્લાંન)" (૩ વાર પઢે.)

"વનાહુ ખુરૂક વ નીસ્ત નફ્રાર બાદ કેર્ફેવીશ વ વેહ વ સબઝ બુલંદ વ અર્જોમનદ બાદ" (૩ વાર પઢે.)

કાહેશની વનાહ વ અફ્ઝાયેશની કેર્ફેહ (૩ વાર પઢે.)

"વનાહ ખુરક વ કેર્ફે સબઝ્ બાદ.

બસ્તને રાહે દોઝખ વ ગોશાદને રાહે બેહશ્ત" (૩ વાર પઢે)

પાકી અશોઇએ રવાન (ફ્લાંન), બેહસ્ત બેહરે બાદ. કે યઝદાન વ અમેષાસ્પંદાને કામે બાદ, અએદુન બાદ, અએદુન તરજ બાદ, અષઓને અર્ષમ વોહી (૧). (ચેરાગે હિન્દ, તા૦ ૧૬-૧-૧૯૨૭).

બાળકને સુદરેહ પહેરાવવાની વીગત.

માજદયસ્ની ધર્મના એતેકાદ મુજબ એક જરતોશ્તી બાલક ૭ થી ૧૫ વર્ષનું થાય, તેને સુદરેહ કુશ્તી પહેરાવવાને માટે ફર્જયાત બંદગી અવસ્તાઓ શીખવી, તેની નવજોત કરે, ત્યારે ગાહે હાવનમાં એક યોજદાથ્રેગર મોબેદ ખુબનો ધણી હોય તેને ૨) ફુલીઆ, ૧) પાણીનું કાહારણું, ૧ પાણીનો કળશીઓ પાવ' કરવાં અને ફુલ્યાં ખુશ્ક કરી તે એકમાં પાવાનો ભસ્મવાલો નીરંગદીન, અને બીજામાં (દસ્ત-શુ) શરીરે ચોપડવાનો નીરંગ અંદાજસર કાઢે, અને નીરંગદીન વખતે ઇજેશ્નુ

પાવ પાણીના કતરા પાવ કીધેલા પાણીના કાહારણામાં કાંઇક રેડે અને આલાત પાછા હરોબસ્ત કરે.

એ પછી નવજોતી યાને સુદરેહ પેહરનારને પ્રથમ હાથ મ્હોડું ધોવારી સરોષ બાજથી તમામ અવસ્તા "હમાજોર બીમ" સુધી કુશ્તીના અવસ્તા પઢાવવા, પછી તેને હમામખાનાંમાં બેસાડી ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષઁમ્ વૉહી (૧) ભણાવી શરીર ઉપરના કપડાં ઉતારી ડાહબો હાથ માથા ઉપર મુકાવવો અને જમણા હાથમાં પીવાને "ગઓમીજ" આપવો પછી બાજ ધરાવવી.

બનાંમે યજદ બક્ષાયન્દેહ બક્ષાયશ્ગર મેહરબાંન ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષઁમ વૉહી (૧).

અહુરમજ્દ ખુદાએ ક્યા **અાત યજમાઇદે, અહુરેંમ મજ્દાંમ યે ગાંમચા અષીમચા** દાદ **અપસચા** દાદ, **ઉર્વરાઑસચા વંઘ્હુઉહીશ રઑચાઑસચા** દાદ **બૂમીમચા વીસ્પાચા વૉહી અષઁમ વૉહી (૩), (બાજમાં પઢાવે.)**

ઇન ખુરમ, ઇન પાકીએતન, યઓઝ્દાથ્રેઇએ રવાનશ, હુમત હુખ્ત હુવર્શ્ત, હુમનશ્ને હુગવશ્ને હુકુનશ્ને. ઇન ક્ષ્નૂમને તન-મન પાક. ૧) કતરો નીરંગ પાએ. (એ પ્રમાણે ત્રણ મરતબે ઇન ખુરમનો વાકય બોલાવી ત્રણ મરતબે નીરંગ પાએ), પછી બાજ મુકાવે **અષઁમ વૉહી (૪), યથા અહૂ વઇર્યો (૨). અષઁમ વૉહી (૧) અહ્માઇ રએશ્ચ, હજંઘ્રેંમ, જસ મે અવંઘ્હે મજ્દ, અષઁમ વૉહી (૧).**

પછી બન્ને હાથ માથા ઉપર મુકાવી, નવજોતીને **"અષઁમ વૉહી (૩), ફ્રવરાને......કેમ ના મજ્દા...ગએથાઑ અસ્તવઇતીશ અષહે"** સુધી પઢાવે, પછી ત્રણ મરતબે આખા શરીરે વીધી પ્રમાણે નીરંગ ચોપડાવે, અને ત્રણ મરતબે રેતી ચોપડાવે, અને ત્રણ મરતબે આવ ચોપડાવે, પછી આંગ ધોવારી ગોસલ કરાવે, અને આંગ નુછી સુકકું કરી કપડાં પેહરાવે. ટાપી, પાયજામો, સુદરેહ, સપાટ અને ખાંધ ઉપર કુશ્તી નાંખે. ત્યાંજ ઉભો રાખી પૂર્વ ભણી મ્હોડું કરી બાજ મુકાવે. **નૅમસ્ચા યા આર્મઇતિશ-ઇજાચા** (ત્રણ વાર), **યથા અહૂ વઇર્યો (૨) યસ્નૅમચ અહ્માઇ રએશચ, હજંઘ્રેંમ, જસ મે અવંઘ્હે મજ્દ, અષઁમ વૉહી (૧.) જદન નસોશ જદાર દીવો દુજ પાકીતન અષોઇ રવાને ખીશ**

(ત્રણ વાર ભણાવે) અર્ષેમ વૉહી (૧) પછી સુદરેહ પહેરાવનાર દસ્તુર હાથમાં નવજોતીનું પએવન્દ કરી ''બ નાંમે યજદ બક્ષાયન્દેહ, બક્ષાયશ્ગર મેહરબાન.

હુમત હીખ્ત હ્વર્શ્તનું નીરંગ કુશ્તીનું નવજોતી સાથે ભણતર પઢે અને કુશ્તી બાંધે. મજદયસ્નો અહ્મિ. હમાજોરબીમ અર્ષેમ વૉહી (૧) પઢે પઢાવે.

ફીરોઝગર બાદ્ ખોરૂહે અવીઝેહ્ વેહ્ દીન માઝદયસ્નાંન્ (ત્રણ મરતબે પઢાવે), અર્ષેમ વૉહી (૧) પછી અરસપરસ હમાજોર કરે.

પછી દીવાનખાનામાં જ્યાં નવજોતની મીજલસ આરાસ્તેહ કીધી હોય ત્યાં, નવજોતીને લઇ જઇને તરતીબ મુજબ બેસાડે, અને ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અને અર્ષેમ વૉહી (૩) થી સરોશ બાજ શરૂ કરી કુશ્તી કરાવી હમાજોરબીમ સુધી ભણાવી, પછી પતેતે કેહ (જે પતેત નીચે મુજબ ઘટતી પ્રાયશ્ચીત સાથે દીનનું એકરારનામું છે તે) પઢાવે.

નામે યજદ વાજીમ મનશ્ને ખૂબ-દારીમ, પતેતી વેબરીમ અઝ એહરે વનાહ જારશ્ની, કેર્ફેહ અફ્જાયસ્ની, બસ્તને રાહે દોઝખ, ગોશાદને રાહે બેહશ્ત, ઉમીદ કે મદને ઉ આંને પશૂમ્ અખાંન અશ્વાન રોશન ગ્રોથમાન હમા ખારેહ.

નામે યજદ યથા અહૂ વઇર્યો પન્જ અર્ષેમ વૉહી સે. ગાહે (ફલાંન) વાઝે સ્રઑષ દુશારમીએ રવાંને ખીશ્ કેહર જસ્તહે વનાહ વ ફરોમાંનદી કે બુદ અજ બુન વ શુદ આયન્દેહ બ કેર્ફેહ કર્દન તોક્ષાતર બીમ, અઝ્ વનાહ વીશ્ પેહરીઝમ હુમત હુખ્ત વ હ્વર્શ્ત.

નાંમે યજદ યથા અહૂ વઇર્યો (૫) અર્ષેમ વૉહી (૩) ફ્રવરાને... ફ્રસસ્તયએચ. સ્રઑષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથ્રહે દ્રષિ-દ્રઑષ આહૂઇર્યેહે, ક્ષ્નઑથ્ર ય૦ વ૦ ક્ષ૦ ફ્ર૦ યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતૂશ્ અષાત્ ચીત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઑ મ્રઑતૂ. યથા અહૂ વઇર્યો (૧).

ફરાજ સેતાયમ બ-હુવિસ્પ હુમત વ હીખ્ત વ હ્વર્શ્ત, વ મનશ્ને વ ગવશ્ને વ કુનશ્ને. અવાજ સેતાયેમ બ-હુવિસ્પ દુશ્મત

વ દુઝહીખ્ત દુઝવર્શ્ત; અજ મનશ્ને વ ગવશ્ને વ કુનશ્ને. બ અવર ગીરશ્ને અવર ગીરમ, હર્વિસ્પ હુમત વ હીખ્ત વ હ્વર્શ્ત કો કેર્ફેહ કુનમ. વ બેહલશ્ની બેહલમ બ હર્વિસ્પ દુશ્મત વ દુઝ-હીખ્ત વ દુઝવર્શ્ત, કુ વનાહ ન-કુનમ.

કે શાસ્તી યસ્તમ, કે ફ્રાફ્ને યસ્તમ, કે ખરોહે અર્વિઝહે વેહ્દીન માઝદયસ્નાંન યસ્તમ, કે ઇન દીન ઇસ્તમ કે અહુરમઝ્દ ખુદાએ, વ અમેષાસ્પંદાંન ઓએ યશ્ત ફ્રોહરે જરતોશ્ત સ્પિતમાંન ચાશીદ; જરતોશ્ત ઓએ વિશ્તાસ્પ ચાશીદ, વિશ્તાસ્પ ઓએ ફ્રષોશ્તર વ જામાસ્પ વ અસ્પન્દયાર ચાશીદ, ઇશાંન બ વેહાને ગેતીઆંન ચાશી-દન્દ, કે પદવન્દ અષાએ આરાસ્તાર આદરબાદ મારેસ્પન્દાંન કે આમદ વ પદશ પ સાખ્ત વ ઓખ્ત અવર ઇસ્તાદ; મનજ બ ઇન દીન યસ્તમ, અજશ બ ન-વરદમ ન-વેહ જીવશ્નેરા, ન-વીશ જીવ-શ્નેરા, ન ખુદાય ખાસ્તહે અષાએ દુશારમરા.

અગરમ પરગસ્તે તન અજ બેહરે રવાંન બ આવાયદ દાદન બખુરસન્દીહા બેંદહમ. અજ ઇન દીન બનવરદમ, ગેર્ફતમ હર્વિસ્પ હુમત વ હીખ્ત વ હ્વર્શ્ત. દાદ વેહ હરફ્રાફ્ને; હેશ્તમ હર્વિસ્પ દુશ્મત વ દુઝહીખ્ત, વ દુઝવર્શ્ત, દાદ વતરે હર અવાફ્ને; ઇન કે દાનેશનીહા ઓસ્તવાનહમ, કે ઇન દીને અહુરમઝ્દ વ જરતોશ્ત ગુતર અવીગુમાનતર.

અવીગુમાનહમ કે હસ્તીએ દીન વેહ માઝદયસ્નાંન વ ખુદને રસ્તાખીઝ તને પસીન, વદારદન કે ચિન્વત પુલ વ શુમાર, કે સેદાસ કેર્ફેહ મોઝદ, વનાહે પાદફરાહે, હસ્તીએ બેહસ્તો દોઝખ; વ નીસ્તીએ અહેરીમન દીવાન, વ ફરજામ ફીરોઝગરે યઝદ સ્પેના-મીનો; અફ્શાયસ્ને ગુનાહમીનો અવા હમા દીવાન વ તમતુમગાન.

હરચમ આવાયશ્ત મનીદ, ઓમ ન-મનીદ, હરચમ આવાયસ્ત ગુફ્ત, ઓમ ન-ગુફ્ત, હરચમ આવાયશ્ત કર્દ ઓમ ન-કર્દ.

હરચમ આવાયશ્ત ફર્મૂદ ઓમ ન-ફર્મૂદ, હરચમ ન-આવાયશ્ત મનીદ ઓમ મનીદ, હરચમ ન-આવાયશ્ત ગુફ્ત ઓમ ગુફ્ત, હરચમ

ન-આવાયરશત કર્દ, ઓમ કર્દ, હરચમ ન-આવાયરશત ફર્મુદ ઓમ ફર્મુદ.

મનશ્ની વ ગવશ્ની, વ કુનશ્ની તની વ રવાની ગેતી વ મીનો અજ્શ હમે-ગુનેહ વનાહી અવાક્ષ પશેમાન્ ફે પતેત હોમ (ત્રણ વાર પઢે.)

યથા અહી વઈર્યો (૨) ય૦ અ૦ હુ૦ ૭૦ અશેમ વોહી (૧).

એ પતેત કેહનું ભણુતર પુરૂં કીધા પછી નવજોતીને પુર્વ દિશા ભણી ઉભો રાખી, કલમે-દીન ભણાવે.

દીનનો કલમો-બ નાંમે યજદ બક્ષાયન્દેહ બક્ષાયશગર મેહરબાન્ રજિશતયાઓ ચિસ્તિયાઓ મજદધાતયાઓ અષઓન્યાઓ દએનયાઓ વંધ્રહુયાઓ માજદયસ્નોઇશ, દીન-એહ રાસ્ત વ દોરોસ્ત, કે ખુદાય બર ખલક ફરેસ્તાદેહ, ઇન હસ્ત કે અશો જરતોશત પએગમબર આવોર્દેહ હસ્ત, દીને દીને અહુરમજદ, દાદેહ જરતોશત. અષોને અષેમ વોહી (૧).

દીન દાદારી દાદેહ જરથુશ્ત્રી, દીને અહુરમજદી દાદેહ જરતોસ્તી (ત્રણ વાર પઢાવે) અશેમ વોહી (૧).

એ પછી નવજોતીને બેસાડી ફરેલ છાંટતા તંદરોસ્તી પઢે.

યજશ્નેમાં આવેલા ૩૩ રતુઓનું અનુક્રમ; અથવા જરતોશ્તી દીની સાલનું પંચાંગ.

જરતોશ્તી દીની સાલનાં પંચાંગનો કાંઇક ઝાંખો ખ્યાલ યજશ્નેનાં ૧-૨-૩-૪-૬-૭-૧૭-૨૨-૨૪ અને ૬૬ માં હા, ઉપરથી આપણને મળી શકે છે, તે આ છેઃ—

નિવએધએમિ હંકારયેમિ રતવો ઍરૅજતો યો અષહે રતવાંમ્ અયર-નાંમ્ચ અસન્યનાંમ્ચ માહ્યનાંમ્ચ યાઇર્યનાંમ્ચ સરૅધનાંમ્ચ યોઇ હૅન્તિ અષહે રતવો હાવનૉઇશ રતવો.

અર્થ—અશોઇના બુલંદ સરદાર ગેહ, દહાડાના, પખવાડીઆ, (મહીના) ગાહામ્બાર, અને વરસોનો સરદારો, જેઓ હાવન ગેહના અશોઇના

સરદારો છે, (તેઓને) હું ઇજન કરૂં છું (તથા) મિજલસમાં આદરમાન આપું છુ, (યo હા ૧ લો, ફ૦ ૧૭ મો, કા. એ. કાગા કૃત.)

સદરહુ યજશ્નેના ૧૭ માં ફકરામાં વખતોના સરદાર જણાવવામાં આવ્યા છે, જે પાંચ વિભાગના જણાવ્યા છે જેમકે ૧–અયર, ૨–અસન્ય ૩–માહ્ય, ૪–યાઇર્યં અને ૫–સરેધ. વર્ષના એ પાંચ વિભાગનાં સરદારો જરથોશ્તી દીની સાલનું આખા વખતોનું પંચાંગ દર્શાવે છે. તે વખત ઉપર મુવક્કલ ફરેસ્તાઓનું પંચાંગ=પાંચ–અંગ જે આપણે ઉપર દર્શાવ્યું તેમ અયર, અસન્ય, માહ્ય, યાઇર્યં અને સરેધના હિંગામોનું છે.

કે જેણે યજશ્નેના ૧ લાં હાના, ૧૦ મા ફકરામાં જે હવે પછી તેનો આપણે ખુલાસાવાર લખી ઉપયોગ કરીશું તેમાં એ સરદારોને ૩૩ રતુઓની સંખ્યામાં જણાવવામાં આવ્યાં છે.

હવે એ પંચાંગમાં ૧ લો અયર એટલે દિવસને લગતા, (સરદારો) જે દિવસ સૂર્યોદય થઇ ૨૪ કલાક પસાર કરી પાછો સૂર્યોદય થાય ત્યાં સુધીના વખતને દિવસ કહે છે, તેની પાંચ ગેહો હાવન, રપિથ્વીન, ઉજ્યેરીન્, અઇવિસ્રૂથ્રેમ્ અને ઉષહેન ગેહના છે.

૨ જો અસન્ય રત્વો ગેહોને લગતા સરદારો, ગેહો ૫) છે જેમાં ૧) લી 'હાવન ગેહ' લગતા સાવંધિ, વીસ્ય, મિથ્ર, અને રામ ખાસ્ત્ર.

૨ જી 'રપિથ્વીન' ગેહને લગતા—ફાદ્દત ફ્રૂષવ; જન્તુમ્ અષહે વહિશ્તહે અને આદર.

૩ જી 'ઉજ્યેરીન ગેહ'ને લગતા—ફાદ્દતવીર, દખ્યૂ, નફ્દ્રો અને આવા.

૪ થી 'અઇવિસ્રુથ્રેમ ગેહ'ને લગતા—ફાદ્દત વીસ્પામ હુજયાઇતિ, જરથ્રુશ્ત્રોતેમ, ફ્રવષયો–અમ્ વૅરેથ્રધ્રહે અને વન્નની ઉપરતાત.

૫ મી 'ઉષહેન ગેહ'ને લગતા–બૅરૅજય નમાન્ય, સ્રઑષ, રષ્નેે, અર્ષતાત્.

૩ જો માહ્ય રત્વો એટલે મહિનાને લગતા સરદારો જે "અન્તરે-માહ" એટલે સુદ પડવાથી સુદ પાંચેમ સુધી, "પેરેનો માહ" એટલે સુદ ૬ થી સુદ ૧૦ સુધી.

વીષપત્થમાહ એટલે સુદ ૧૧ થી સુદ પુનેમ સુધીના ત્રણ પંજે યાને ચંદ્રની ત્રણ હાલતના જે પંચદસ–માઓ ઉક્ષેઇતિ ૧૫ દિવસ સુદ

બીજથી સુદ પુનેમના ચંદ્રની વૃદ્ધિ પામતી કળાને (સરહારને) આરાધવામાં આવ્યા છે. પણ હું આ ચંદ્રની ત્રણ હાલત, નીચલી દલીલ આધારે ધારૂં છું, તે આ કે, 'અન્તરે-માહ' એટલે સુદ બીજના ચંદ્ર, 'પેરેનો માહ' એટલે સુદ પુર્ણિમાના ચંદ્ર, અને 'વીષપતથ માહ' એટલે બે સાતવાડીઆ (યાને અમવાસ)ના ચંદ્ર. આ ચંદ્રની ત્રણ હાલત દરશાવનારી દલીલ એક રિવાયત આ પ્રમાણે આપે છે કેઃ—

કેર્ફ્-માહ ન્યાયશ ચુનીન અસ્ત કે હરતનીરા વાજેબ અસ્ત. કે બહરમાહ સે નવબત માહ ન્યાયશ બખ્વાનદ, નોબતે અવ્વલ ચુ માહ નો શવદ, નોબતે દુવ્વેમ કે દર શબે ચેહારદેહુમ કે માહ કોરસ શવદ, નોબતે સેવ્વોમ ચુન માહ આખેર રસીદ.

અગર માહ ન્યાયશ કરી નદાનદ શેસ્તોપંજ યથા અહી વઇર્યો, વ પંજ અર્ષમ્ વૉહી બખુઆનંદ, કે દર અવઝે માહ ન્યાયશ કબુલ અસ્ત. વ બાયદ બદાનદ હીચ અમેશાસ્પંદ ચુન માહ યજદ બહ્યારોમન્હીએ તનો રવાન, નમીરસદ, વ હર્ માહ, માહ યજદ્ બદીન ગેતી મી આયદ, વ ફ્રેઝે નીકીઓ રાહતો ખુશીઓ રાહત બદીન જેહાન મી આવોર્દ, વ બેહદીનાનને હપ્તકેશ્વર જમીનરા બક્ષ વ કેસ્મત મીકુનંદ, વ દર આખેર માહ્ કેર્ફ્ હ્ હપ્તકેશ્વર જમીનરા બહમ જમા મીકુનદ, વ મીબોર્દ પુલેસીરાત વ બદસ્ત મેહર યજદ વ રશ્ને રાસ્ત મીસેપુરદ,

યાને ચંદ્ર (ની આરાધના)નું પુણ્ય-સવાબ આએ પ્રમાણે છે કે, હરેક માજદયસ્નાંન જરતોશ્તીઓને ઘટિત છે કે દર મહિને ત્રણ વાર માહ ન્યાશ પઢે, (જેમાં) પહેલી મરતબે જ્યારે ચંદ્ર નવા (પ્રકાશિત) થાય, બીજી મરતબે જ્યારે ચંદ્ર ચૌદમી રાત્રી (પુનેમે) એ ગોળાકાર (પુર્ણ પ્રકાશિત) થાય, અને ત્રીજી મરતબે જ્યારે ચંદ્ર પુરો અમવાસને દહાડે (અદ્રશ્યમાન) થાય ત્યારે માહ ન્યાયશ પઢવી. અગર જે કોઇ માહ ન્યાયશ ભણી નહિ શકતો હોય, (તેને) ૬૫ યથા અહી વઇર્યો અને ૫) અર્ષમ વૉહી પઢવી કે જે માહ યજદની ન્યાયશ ભણવાને બદલ કબુલ (રાખવામાં આવે) છે.

અને જાણવું જોઇએ કે, માહ યજદ સમાન કોઇ બીજો અમેષાસ્પન્દ શારિરીક અને માનસિક રક્ષણને પહોંચતો નથી, અને જ્યારે માહ યજદ આએ દુન્યામાં આવે છે (ત્યારે) ભલાઇ અને સુખશાન્તિ ખુશી આનંદની બક્ષેસો લઇ આવે છે, અને (હપ્તકેશ્વર) પૃથ્વિના સાતે ખંડોના બેહદીનોને (તે) વેંહચી આપે છે, અને મહિનાની છેવટે સાતે ખંડોનો (બેહદીનોના) પુણ્યનો પણ સંગ્રહ કરી લઇ ચિન્વત ઉપર મેહર યજદ

અને રશ્ને રાસ્ત યજદના હાથમાં સ્વાધીન કરે છે. (જુઓ પએવન્દનામે ઇરાની જરતોશ્તી) અને (દાદેસ્તાને દીની પુરશેસ ૭૦ મી અને તેની શરેહ, એરવદો તે૦ દી૦ અંકલેશરીઆ અને શે૦ દા૦ ભરૂચા કૃત.)

ત્યારે આ ઉપરથી માલમ થાય છે કે 'અન્તરે માહ' સુદ બીજને, 'પેરેનો માહ' પુર્ણિમાને અને 'વીસ્પત્થ માહ' એટલે અમવાસને દહાડે માહ યજદની ન્યાયશ ભણવા ફર્જ નાખે છે ત્યારે તેજ વકતને અને તેના સરદારને આરાધવાને (યજશ્નેમાં) ફરમાવે છે. એ પછી

૪ થો યાઇર્ય–રતવો, ગાહાંમ્બારને લગતા સરદારો; જેમકે મઇદ્યો-જરેમ' મઇદયોષેહેમ, પઇતિષહેમ, અયાથ્રેમ, મઇદયારેમ્ અને હમસ્પથ-મએદેમ્ છે.

હવે અત્રે જાણવું એ કે પ્રથમ આપણા યાઇર્ય વર્ષ યાને ગાહાંમ્બારી વર્ષને લગતાં ગેહ દિવસ મહિનાના સરદારોનું વર્ણન કીધા પછી ગાહા-મ્બાર જે વર્ષ ૧) ના ૬) જે દાદારે વર્ષ ૧) ની અંદર પ્રથમ (છ) પેદાયશો પેદા કીધી તેનાં માનમાં આરાધનાના છે. આ છ ગાહમ્બારનાં ગણીતથી ૩૬૫) દિવસનું સંપુર્ણ જરતોશ્તી દીની વર્ષ કહેવાય છે તે નીચે પ્રમાણે છે.

૪૫) "પન્ચાચ ચત્વરેસતેમચ મઇદયોઝ્રેમ્યેહે અષહે વહિશ્તહે દથુષો."

૬૦) "ક્ષ્વશ્તીમ્ મઇદયોષેમહે ત્રિસ્ત્રહે દથુશો."

૭૫) "પંચાચ હપ્તાઇતીમ્ પઇતિશ્હ્યેહે ક્ષથ્રહે વઇર્યેહે અનધ્રનાંમ."

૩૦) 'થ્રિસ્તેમ્ અયાથ્રેમહે મિથ્રહે અનગ્રનાંમ."

૮૦) "અસ્તાઇતીમ્ મઇદ્યારેહે દથુષો વેરેથ્રધ્નહે."

૭૫) "પન્ચાચ હપ્તાઇતીમ્ હમસ્પથમએદયેહે વહિશ્તોઇશ ગાથ-યાઓ." યાને ઉપલા ૬) ગાહાંમ્બારનું.

---

૩૬૫ દહાડા નું ૧) વર્ષ.

યાને પ્રથમ ૪૫ દિવસે અરદીબેહસ્ત મહિનો ને દેપમેહર રોજ સુધી મઇદયોઝ્રેમ ગાહાંમ્બાર. (ખુરશેદ રોજથી શરૂ) તે પછી

૬૦ દિવસે તીર મહિનો ને દેપમેહર રોજ સુધી (ખુરશેદ રોજથી ચાલુ) મઇદ્યોષેહમ. ગાહાંમ્બાર તે પછી

૭૫ હિવસે મેહર મહીનો ને અનેરાન રોજ સુધી (આશતાદ રોજથી ચાલુ) પએતીષેહમ ગાહામ્બાર. તે પછી

૩૦ હિવસે અયાથ્રેમ ગાહામ્બાર મેહર મહિનાના અનેરાન રોજ સુધી, (જે આસ્તાદ રોજથી શરૂ થાય છે.) તે પછી

૮૦ હિવસે મઇદયારેમ ગાહામ્બાર. દેહ મહિનો બેહરામ રોજ સુધી (જે મેહર રોજથી શરૂ થાય છે.) તે પછી

૭૫ હિવસે હમસ્પથમએધેમ ગાહામ્બાર માટે વહિસ્તોયશ્ત ગાથા સુધી. (જે ૧ લા ગાથાથી શરૂ થાય છે.) આ ૬) ગાહમ્બાર ૧) વર્ષ યાને ૩૬૫) હિવસની દરમ્યાનગીરીમાં પેદા કીધા જે માટે બુનદેહશમાં કહે છે કે:—

"On matters of religion it says in Revelation thus":—"The creatures of the world were created by me in three hundred and sixty five days, that is the six periods of the Gahambars which are completed in a year". (The sacred Books of the East, VOL. V, Translated By E.W. West, P. 91.)

યાને દુન્યાની સઘળી પેદાયશ મેં (અહુરમજદે) ત્રણુસોને પાંસઠ દહાડાના ૬) ગાહામ્બારોનાં અઇયામમાં એક વર્ષમાં પુરી કીધી, (બુનદેહશ પ્રકરણ ૨૫ ફ૦ ૧ લો ડા૦ વેસ્ટનો તરજુમો.) (જુવો જરતોશ્તી દીની સાલની ચર્ચા, ચો. પૃ. ૫૦, કૃત મરહુમ ન. મ. મોબેદજીના.)

બુનદેહશનાં ઉપલાં ઉતારાપરથી ત્રણ બાબદો ખુલ્લી થાય છે પહેલી એ કે દીની વરસ અસલથીજ ૩૬૫) દહાડાનું કહેલું છે; બીજી એ કે છ ગાહામ્બારનો સંબંધ છ અવ્વલ પેદાયશો સાથે છે રૂતુઓ સાથે તેઓને કશી નીસબત નથી; ત્રીજુ એ કે છ ગાહામ્બારોની મુદત ૩૬૫) પુરા દહાડાની કદીમ વખતથી નકી થયલી છે.

આપણી દીન આઇનના કામો કૂસલ સાથે સંબંધ ધરાવતા નથી, એ કામો સાથે કૂસલને નિષેધ કીધી છે. એ માટે દીનકર્દમાં ખુલ્લું લખે છે કે: —

વ દીનીક અદુદને કાર પવન અનકામાંન પરહીઝવાનીની દેહ મીન હુશમોરની; અમરકાન દાશ્તેહ જાનુનીદ ઝક પવન્ દહુપત પરમાન હમકારાન રખાર અનકામાન ચાર અવરઇસ્તાદ્ રખાર ઓ રસશ્ને ઉર્વરામ ઓ મર્દુમાન જદમન દાહી અન્દાખ્તન જુમ વહીઝવદ બીનાઇ બન્દ

જાનુનીદ લા કર્દન મીન પન્જ પરાજ લા સેપુખ્તન વદા દીન અન્દરજ કેમન દીન દરેહ મદમ રોજાન વ બીનાનાંન શુતાંન નેશાનીનીદેહ (અવીજેહ દીન પૃ૦ ૧૨૩–૨૪).

અર્થ—અને દીન આઇનના કામ ફસલો સાથે ગણવાથી મના કીધેલી છે, અને પાદશાહના ફરમાનથી (તે) કામના મલતીઆતો ફસલોની ગણત્રી રાખતા હતા, વળી તેઓ આદમીઓના બખ્ત આપવાને ઉરવ-રોના પહોંચવા આડ ફલો લેખવાના વખત નાખતા અને ભલી દીનમો નોરોઝને દહાડો, અગર વધારાથી એક મહિનો પુરો થાય તો નહિ કરવો, અને પાંચ મહિનાબી દાખલ નહીં કરવા. આ બાબમાં રોજે, મહિનાઓ તથા વર્ષોથી યાદદાસ્ત બેસાડેલી છે. (અવીઝેહ દીન પૃ. ૧૨૩–૨૪.)

યાને ઉપલી એબારતનો ખુલાસો આ છે કે દીનઆઇનના કામો ફસલો કે રૂતુ સાથે મુદ્દલ સંબંધ નથી ધરાવતાં, તેથી તે સાથે ભેલ-સેલ કરવી નહિ, અને પાદશાહના ફરમાનથી ફસલોના ગણીતશાસ્ત્રીઓ તેનું ગણીત રાખતા હતા, અને તે મેહસુલના કામમાં ફસલોની ગણત્રી ઉપર ઉસ્તવાર રેહતા અને લોકોને ફસલ આવવાના હીંગામ ઉપર તે કામ સોંપતા હતા અને અગર આફતાબી ફસલી સાલના કસરનો ૧૨૦) વર્ષે ૧) મહિનો થાય તે અથવા ૬૦૦) વર્ષે ૫) મહિના થાય તે દીનના નોરોઝમાં પ્રવેશ નહિ કરવા ફરમાવે છે.

ત્યારે અત્રે સાબેત થાય છે કે "યાઇર્ય" એટલે ગાહામ્બારી દીન-આઇનું ૩૬૫) દહાડાનુ સંપુર્ણ વર્ષ કહેવાય છે. નહિ કે નાકેશ.

આ બાબદને આપણા અવસ્તા અને પેહલવી ભાષાના જાણીતા સ્કોલર અને વિદ્વાન સમશુલ ઓલમા દસ્તુર પેશોતનજી બેહરામજી સંજાણા એમ. એ., પી. એચ. ડી. જેવણ વિદ્વાન કબીસેવાદી દસ્તુર એદલજી દારાબજી સંજાણાના કે જેઓ કબીસામાં માનનારા અને દોરવનારા અને તેની સાબેતીમાં બોરહે વેહીઝક કેતાબ રચનારના નબીરા અને જાયનશીન થાય, અને જેઓએ પેહલવી દીનકર્દ કેતાબોનો તર્જુમો કર્યો છે. તેમજ કબીસાની ચળવળના હીંગામ પરવરશ થયલા અને તેમાં ભાગ લેનાર અનુભવી વિદ્વાન જેઓ પોતે રચેલી એક કેતાબમાં જરતોશ્તી સાલ ૩૬૫) દિવસનું પુરૂં જણાવે છે કેઃ—

"સર્વે જરતોશ્તીઓને સારી તરેહથી રોશન છે કે આપણી દરરો-જની બંદગી જેવી કે ન્યાયશ, યશ્ત, યજશ્ને અને વંદીદાદ પઢવામાં જે

રોજે, મહિને અને વખતે તે બંદગી ખોદાની હુજુરમાં આપણુ કર્યે છીયે તે વેળા, તે દિવસ, મહિનો અને વખત આપણી તે એ બાબદમાં આપણુ હંમેશ પઢીએ છીએ. પણુ ગાથાનાં પાંચ દિવસોમાં તેમ કરતા નથી. તે દહાડાઓમાં મહિના વગર, રોજ અને ગેહ ભણ્યે છીએ અને તેનો સબબ એ છે કે "આપણી બરહક દીનના ફરમાન પ્રમાણે જરતોશ્તીઓનું ચાલુ વર્ષ ૩૬૫) દહાડાનું છે, તે વર્ષ એકના, મહિના ૧૨, દર ૩૦ દિવસના છે, અને તે દરેક મહિના તથા દહાડાને એક એક યજદ અમેષાસ્પંદનું નામ આપીને તે યજદ અમેષાસ્પંદોનો તાલુકો તે મહિના અને દહાડાઓ ઉપર આપેલો છે; અને ગાથાના પાંચ દિવસો ૩૦) દહાડા લેખેના વર્ષના ૧૨) મહિના પુરા થયા પછી આફતાબની બારે બુરજોની ચાલના વધારાથી બનેલો છે, તેહને પાંચ અલાહેદાં નામ આપીને સ્પન્દાર મહિનાની પછી અલાહેદાં રાખેલા છે."

આ ઉપલા નિયમ પ્રમાણે શું ઇરાન કે હિન્દુસ્તાન ખાતેના વસનારા સર્વે જરતોશ્તીઓ આજ સુધી ચાલતા આવ્યા છે, અને આવે છે. (તફસીરે ગાહ ગાસાની પૃ૦ ૯.)

ઉપલા કોટેશનમાં દર્શાવેલા વિચાર પ્રમાણે આપણું જરતોશ્તી દીની સાલ ૩૬૫) દિવસનું પુરૂ છે. અગર જો તે નાકેશ હતે તો અત્રે દસ્તુરજી લખતે કે આપણું જરતોશ્તી સાલ ૩૬૫। દિવસનું ફસલી છે અને તેમાં ૧૨ મહિના, તે દરેક મહિનો ૩૦ દહાડાનો અને પાંચ દહાડા સ્પન્દાદ મહિનાની પાછળ આફતાબની બુરજોની કસરના બાકી બચેલા ગાથાના ૫) જુદા જુદા ફરેસ્તાઓને તાલુકે છે. ૦। દિવસની કસરનો ચાર વરસે ૧) દિવસ કબીસાનો છે, તે ફલાના ફરેશ્તાને તાલુકે છે, પણ તેમ નહિ હોવાથી ૦। દિવસની કસર કબીસાના ૪) વર્ષનો દિવસ જણાવ્યો નથી, પણ અત્રે વાંચનાર કેહશે કે આપણામાં ૪) વરસની ૦। દિવસ હીસાબે કસરના ૧) દિવસનો કબીસાની "અવરદાદ સાલગાહની ક્ષ્નુમન" મોજુદ છેજ, તો તે માટે અમો જણાવીશું કે તે ક્ષ્નુમન કબીસાની નથી, દરયાઇ નવરોજ યા નવરોઝે જાવલીની છે તેની મોતેબર શેહાદત મોજુદ છે. (જુવો આ પુસ્તકને પાને ૧૮૦-૧૮૬).

વળી દીનકર્દના ત્રીજા વોલ્યુમમાં જ્યાં આફતાબી વર્ષ ૨) પ્રકારના જણાવ્યાં કે તેમાં ૧) દીનઆઇનનાં કામમાં હુશમોરદી (યાને ૩૬૫) દહાડાની અમુક ગણત્રીનું) સંપુર્ણ જણાવ્યું છે, તે તેની જગ્યાએથી ખસેડવાની મનાઇ કરી છે, તેમ વળી ફસલોથી તેને નિરાળું રાખવા ફરમાવ્યું છે. આપણે સદરહુ ૪) થા વર્ગના યાઇર્ય-રદવોની વિગતમાં જોઇ ગયાં. હવે આપણે,

સરેધ-રથ્વો યાને વર્ષનાં સરદારોની બાબદ ઉપર આવીશું, આપણે ઉપર જોઇ ગયા તેમ ગેહ, દહાડા, મહીના, ગાહમ્બારો, વિગેરેના વિભાગો ૩૬૫) દહાડામાં જણાવ્યા છે, યા તે ૩૬૫) દહાડાનાં ૧) ચક્રાવાં પછી શરૂનાં દિવસે નવરોઝ યા નવું સાલ કરી (ફરવરદીન મહીનો ને અહુરમઝદ રોજને) કહેવામાં આવે છે, અને યજશ્નેમાં તેને સરેધ-રથ્વો તરીકે જણાવ્યો છે.

તેને અવસ્તા સરેધ યાને વર્ષને લગતા સરદારની આરાધણા આપવામાં આવી છે, તે સરેધ કાંઇ ૩૬૫ા દહાડાનાં ફસલી વર્ષને કેહવામાં આવતું નથી. તેમ એ સરેધ-સાલનું કોઇબી ઠેકાણે ગણીત આવ્યું નથી, કેમકે આપણે (બુનદેહશ્ને અને આફ્રીને ગાહામ્બારની શેહાદત ઉપરથી) જોઇ ગયા છીએ કે ૩૬૫) દહાડાનાં એક વર્ષમાં દાદાર અહુરમજ્દે દુન્યાની છ પેદાયશ પેદા કરી તેની યાદનાં ગાહામ્બારોના અવસરો જરતોશ્તી દીની સાલે સંબંધે રાખ્યા છે, અને ૬) ગાહામ્બારો ૩૬૫) દહાડામાં ગોઠવ્યા છે, તે ગાહામ્બાર થયા પછી નોરોઝ અથવા નવું સાલ શરૂ થાય તેને કેહવામાં આવે છે. ત્યારે ઉપલી શેહાદતો પરથી એવું અનુમાન નીકળે છે. એ રીતે આપણે આપણા ૩૩ રતુઓ અથવા જરતોશ્તી દીની સાલનું પંચાંગ તપાસવાનો અલ્પ પ્રયાસ કર્યો છે તે યજશ્નેના ૧) લા હામાં ૩) જા ફકરાથી ૯) માં ફકરા સુધી વર્ણવામાં આવ્યા છે. તેને પાછા ૧૦) માં ફકરામાં ૩૩ની પુરી સંખ્યામાં જણાવવામાં આવ્યાં છે તેની એકત્ર આરાધણા કરવામાં આવે છે કે:—

આએ બધા સરદારો જેઓ હાવન ગેહની આસપાસ સઉથી નજદીકનાં અશોઇનાં ૩૩ રતુઓ છે તેઓને હું ઇજન કરૂં છું (તથા) મિજલસમાં આદરમાન આપું છું: જે રતુઓ સઉથી સરસ અશોઇનાં છે, (તથા) જેને વિષે (દાદાર) અહુરમજ્દે (પેગામબર) જરતોશ્તને શીખવ્યું, અને (હજરત) જરતોશ્તે (લોકોમાં) જાહેર કીધું છે. (ય૦ બા૦ માએની કૃત એ૦ કા૦ એ૦ કાંગા.)

"નિરંગ–સ્તાન."

નિરંગ–સ્તાન એટલે નિરંગો અને નિરંગ, એ શબ્દ ફારસી છે તેનો અર્થ મંત્ર થાય છે, તેને સંસ્કૃતમાં "मन्त्र" અને અવસ્તામાં "માંથ્ર" કહે છે. તેનો અર્થ ઉચ્ચારણ અથવા બોલવું થાય છે. (સાધારણ રીતે આઠ પ્રકારનાં મંત્રો જણાવ્યા છે. ૧ વશીકરણ (વશ કરી લેવું), ૨ આકર્ષણ, ૩ મોહન (મોહ પમાડવું), ૪ સ્થંભન, ૫ વિદ્વેષન (દ્વેશ ઉત્તપન્ન કરવો), ૬ મારણ, ૭ ઉચ્છાદન (નાશ કરવો), ૮ આપ્યાયન (શાંત પાડવું) (ગુપ્ત જ્ઞાન સહિતા પૃ૦ ૧૭૦). આપણે અહિંઆં જે બોલ્યે છૈયે તે "માંથ્ર સ્પેન્ત" માટે, 'માંથ્ર સ્પેન્ત' એટલે વૃદ્ધિ કરનાર માંથ્ર અથવા મંત્ર, તે જે ભેહી અને અસરકારક હોવાથી તેને માટે કહેવામાં આવે છે કે– "માંથ્રો સ્પેન્તો મઇન્યવીમ્ દ્રુજેમ્ નિજ્બઇરિશ્તો" યાને માંથ્ર સ્પેન્ત અથવા પવિત્ર મંત્ર મીનોઇ દ્રુજને ઘણોજ બહાર કાઢી નાખનાર છે; (સરોશ હાદોખ્ત ય૦ ક૦ ૧ લો). યાને કોઇ માનવીનાં મનમાં દ્રુજ પેવસ થયો હોય, યાને માનવીના મનની બેકરારી અને દીલની પરીશાની થઇ હોય તો તે માંથ્ર ભણવાથી દફે થાય છે. માથ્ર સ્પેન્ત, ગોયા દીલમાંની ભૂત, દાકણ, પરી, જાદુ ઇત્યાદિનો વિચાર કાઢી નાખવાનું એક સારૂ હથ્યાર છે.

માંથ્રના શબ્દોનો ચોક્કસ સ્વર પ્રમાણે ઉચ્ચાર કર્યાથી આકાશમાં એક જાતની ધ્રુજણી ફેલાય છે અને આ ધ્રુજણી જે ચોક્કસ તત્વ કે તેને લગતા ફરેસ્તાઓ ઉપર કરવી હોય છે તે ઉપર જઇ પડે છે અને આથી ઇચ્છીત પરિણામ નિપજે છે.

આવા માંથ્રના અમલદારને અવસ્તામાં "માંથ્રો–બએષજો" કહે છે, જે અર્દિબેહસ્ત યશ્તમાં પાંચ વૈદો જણાવ્યા છે, જેમકે:—

૧) અષો–બએષજો=અષોઇથી સાજુ કરનાર;

૨) દાતો–બએષજો=ન્યાયથી સાજુ કરનાર.

૩) કરેતો–બએષજો=શસ્ત્ર વૈદ્ય વઢાડકાપથી સાજુ કરનાર.

૪) ઉર્વરો–બએષજો=ઔષધ યાને ઝાડપાલાથી સાજુ કરનાર.

૫) માંથ્રો–બએષજો=માંથ્રવાણી ભણી સાજુ કરનાર.

આમાં ૫) માને છેલ્લા વૈદ્ય માટે કહેવામાં આવે છે, કે "બએષજનાંમ બએષજયો તેમો યત્ માથ્રૅમ્ સ્પૅન્તૅમ્ બએષજયો".

અર્થ—"પવિત્ર માંથ્રવાણી ભણીને સાજુ કરનાર (બધા) વૈદ્યોમાં ઘણોજ તન્દોરોસ્તી આપનાર છે.' (અ૦ યશ્ત ફ૦ ૬) ખુદ અર્દિબહેશ્ત યશ્ત એક એવી જોરાવર અને એજમતી નિરંગ છે કે જેમાં હરેક પ્રકારની બીમારી, જાદુઈ, ખરાબ નજર લાગી હોય તે દફે કરનારી છે. અને એવી નિરંગો આપણા અવસ્તામાં જાબજા મહાયલી છે, ત્યારે એક પવિત્ર પુરૂષ પરહેઝગારીના અમલથી ઘટતી વખતે અગરચે નિરંગ ઉપયોગ કરે તો તેનું સારૂં પારણામ લાવી શકે, આથી આ નિરંગ-સ્તાનમાં લગભગ (૪૨) નિરંગોનો સમાવેશ થયો છે. અને તે નિરંગો જ્યાં ઘટે ત્યાં અર્દિબેહેશ્ત અમેષાસ્પંદ યા બહેરામ યજદ, યા સરોશની યા હોમ યજદ યા વનંત યજદની ક્ષ્નૂમનથી ભણવી, કેમકે આ યજદ અમેષાસ્પંદો દ્રુજ શક્તિની અને તેની સર્વ પ્રકારની નાપાકી અને હલાકીને તોડનાર છે. આ ૪૧ નિરંગોમા નં ૧-૨-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૪-૩૫-૩૬-૩૭-૪૧ વાલી શેઠ આમુર જેનદા એબને શીરમર્દની ફારસી ખુર્દેહ અવસ્તાવાલી કેતાબ ઉપરથી લીધી છેજી; અને ૪-૫-૬-૭-૮-૯-૧૦-૧૧-૧૨-૧૩-૧૪-૧૫-૧૬-૧૭-૧૮-૨૦-૨૧-૨૨-૨૩-૨૪-૨૫-૩૦-૩૧-૩૨-૩૩-૩૮ અને ૩૯ના નંબરવાળી સુરતવાલા કદમી પંથના દસ્તુરજી જમશેદજી શોહુરાબજી કુમાનાની માલેકીની જંદ અવસ્તાની યશ્તો ન્યાયશની ૧૬૪) વર્ષ પર સંવત ૧૮૨૩ માં જંદ હરૂફમાં લખાયલી મોબેદ નવરોજ ગુ૦ પેશોતને બહેરામે તેહમુલે ખુરશેદ નરસંગે મુબેદ જેશંગના દસ્તખતની છે તે પરથી લીધી છે. અને નં૦ ૧૯-૪૨ વાલી નિરંગ બાઇ દીનબાઇ શો. એનજીનીઅરની ખુર્દેહ અવસ્તાની કેતાબ પરથી લખી છેજી.

લા૦ મો૦ મે. ખુ. બે. કા. દસ્તુરના

"નિરંગ–સ્તાન."

૧

અફસુને શાહ ફરીદુન.

આ નિરંગ જે કોઇ બીમાર પડયું હોય, અથવા નજર લાગી હોય, અને જાદુ લાગુ પડયું હોય, અથવા બોખારની બીમારી લાગી હોય તો તે સાથે હુમપએવન્દ કરી આ નિરંગ પઢે.

મસ્ વ વેહ્ વ ફીરોઝ્ગર્ બાદ્ મીનોએ અર્દિબેહશ્તે બુલંદ વ આદર વ સરોષ વ વરહેરામ યજદ અષોઇએ વર્જાવન્દ્ હુમાવન્દ્ ફીરોઝ્ગર્.

ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહુ (૩) ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ વી-દએવો અહુર તકએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ.

અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે, અઇર્યમનો ઇષ્યેહે સૂરહે મજ્દધાતહે સઑકયાઓ વંઘુહુયાઓ વૉઉરૂ-દોઇથ્રાઓ મજ્દધાતયાઓ અષઑન્યાઓ, ક્ષનઑથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષનઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ. યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઓ મ્રઑતૂ.

ફેરગીર બેફ્રાગીર બેરો ચુનાંનકે અબ્ર અજ આસ્માંન બેરફ્તુ, ગોબારૂ વ બાદ્ અજ સરો-ચશ્મ (ફલાંન બેન ફલાંન). "ફે નામે યજદ બ ફર્માને યજદ બ-નામે નીકુ ફરીદૂન" (ત્રણ વાર પઢે.)

યા જબ્બારૂ યા સત્તારૂ યા સુદ્દ-રાહ અમાનતદારૂ, બીગમ તુ કુની, દરહાલ ઇન ગમ જ દેલશ્ બરદારૂ, બહક ખાજેહ અફતખરૂ બ હક નૂરીકે દર ગુમ્બદે અર્ષ તુ મીતાબદ્ ગોબારૂ વ બાદ્ અજ સરો ચશ્મ (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરવદ્.

"બન્દેહ નૂર-ચશ્મ મીતલબદ્ બદા બેદહે કે દરપીશે તુ આસાન અસ્ત, ચુનાનકે આબ અજ જુય બેરવદ્, ગોબાર વ બાદ્ અજ સરો ચશ્મે (ફ્લાંન બેન ફ્લાંન) બેરવદ્."

"કે નામે યજદ્ બ ફરમાને યજદ્ બ-નાંમે નીક ફરીહન ગાવ-હાયે" (ત્રણ વાર પઢે.)

"આબલેહ્ વ ઝલઝલેહ્ દીદેહ્ બર દીદેહ મીલરઝદ્ વ જાય તુ દર પોશત ખરગર અસ્ત, વ દર બ્યાબાંન લૂત મીગદર્દ વ બ કોહે દેમા-વન્દ્ વ બસર ચશ્મેહા વેહ્ બૂત કે વેહ્તર બુત."

"કે નામે યજદ્ બ ફૂર્માને યજદ્ બનામે નીક ફરીહન ગાવ હાયે." (ત્રણ વાર પઢે.)

"બાદ્ આમદ્ બારાંન આમદ્ સર-બસર દર્દહા બેરવ, સર્દ-બાદ્ બેરવ, ગર્મ-બાદ્ બેરવ, સોર્ખ-બાદ્ બેરવ, સુફેદ-બાદ્ બેરવ. વ શેલ-બાદ્ બેરવ, કોરબાદ્ બેરવ, પલશ્ત-બાદ્ બેરવ, પલીદ્-બાદ્ બેરવ, માશુલે-બાદ્ બેરવ ઝેશ્ત-બાદ્ બેરવ, સ્યાહ્-બાદ્ બેરવ, હમા-દોદારંગ બાદ્ બેરવ, બાદે ખારાંન વ બાદે રવાંન વ ઝહરે રવાંન પરીવાન મકુન, અગર અજ રાસ્ત દરઆમદી અજ ચપ બેરવ, અગર અજ ચપ દર-આમદી અજ રાસ્ત બેરવ, બીશ અઝીન ગઝન્દ મકુન, અફ્સુને શાહે ફરીદૂન સુદમન્દી દારદ્, વ બરોમન્દી દારદ્, ચુન આબ બ-તીશનેગાંન, ચુન નાંન બ-ગોરસનેગાંન, ચુન કાહ બઝેલ વ ગેલ બ-દીવાર, ચુન કુદક બ પસ્તાને માદર, વ ચુન રૂય બ-ચમને ગુલેસ્તાંન.

"બસ્તમ સ્યાહ્-ચશ્મ, બસ્તમ સુફેદ-ચશ્મ, બસ્તમ સોર્ખ-ચશ્મ, બસ્તમ સબઝ-ચશ્મ, બસ્તમ કોજ-ચશ્મ, બસ્તમ જનાન-ચશ્મ, બસ્તમ મર્દાન-ચશ્મ, બસ્તમ ચશ્મે ઝખ્મ ઝીર જમીન, બસ્તમ ચશ્મે ઝખ્મ બાલાએ જમીન, બસ્તમ ચશ્મે ઝખ્મ અજ તનોજાન" (ફ્લાંન બેન ફ્લાંન.)

"કે નામે યજદ્ બફર્માને યજદ બનામે નીક ફરીહૂન ગાવ-હાયે. (ત્રણ વાર પઢે.)

બનામે ખુદાતાલા આન ચશ્મે ઝખ્મ બ-આબ બસતર, બસ-ફન્દ સબ્ઝ સુજાન્ બસ્તર, કદ્ વ બકોહે દરો દશ્ત બયાબાન દરરેગ બીશુમાર ગુઝાર વ પેનહાન્ દાર.”

“અફ્સુન્ મન નકર્દમ, જમશીદ્ જમ કર્દ, કાઉશ ગોર્દ કર્દ, ફરીદૂન ગાવદાયે કર્દ. ગુશ વ હલકે ઓસ્વારીદ્ મન અઝુ ખરીદમ, વ ગોફ્તમ અય બાદ્ બેરવ, બજાય ખુદ્ વ બતર્સ અજ્ ખુદાય-ખુદ, અગર ન-રવી મઝ્લૂમ વ ગુનેહકાર બાશી, દરપીશે ખુદાયે ખુદ્ વેહ બૂત કે વેહતર બૂત.”

“ફે નામે યજદ્ બફ્ર્માને યઝદ્ બનામે નીક્ ફરીદુન ગાવદાયે” (ત્રણ વાર પઢે.)

“અફ્સુનેમા ચુન શીર માદરાંન્, ચુન્ ખાબૂ દોખતરાંન્ ચુન શીર બર પનીર, ચુન માગે બર ખમીર, સુર્ખ-બાદ્ બેરવ, સુફેદ-બાદ્ બેરવ, સર્દ-બાદ્ બેરવ, ગર્મ-બાદ્ બેરવ, શલ-બાદ્ બેરવ, કોર-બાદ્ બેરવ, પલશ્ત-બાદ્ બેરવ, પલીદ્-બાદ્ બેરવ, ઝેશ્ત-બાદ્ બેરવ, સ્યાહ-બાદ્ બેરવ, હમાદો દો-રંગ-બાદ્ બેરવ, અજ સર-તા-પાયશ, તા-બ-ગર્દનશ, તા-બ-કદશ, તા-બ-રૂયશ, તા-બ-હોશશ, તા-બ-સીને-અશ, તા-બ-પોશ્તશ, તા-બ-કમરશ, તા-બ-સીસદો સેશ્તોશશ રગશ, તા બ-ચેહાર સદો ચેહલો ચેહાર પારેહે ઓસ્તખાનશ, તા-બ-હમ અએઝાએ તનશ બેરવ, કે ઇનજા જાય તુ નીસ્ત અજ્ તનો જાન (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરવ.

અગર નરવી બજાયખુદ મઝ્લૂમ વ ગુનેહકાર બાશી, દરપીશ ખુદાય ખુદ વેહ બુત્ કે વેહતર બૂત.”

“ફેનામે યજદ્ બ ફ્ર્માને યઝદ્ બનામે નીક-ફરીદુન ગાવદાયે.” (ત્રણ વાર પઢે.)

સવારી દર આમદ્, રૂયશ સુર્ખ, વ મુયશ-સુર્ખ, કદશ સુર્ખ, વ લબશ-સુર્ખ, વ દન્દાનશ સુર્ખ, વ કબાયશ સુર્ખ, વ અસબશ-સુર્ખ, વ-નીઝેહ-અશ સુર્ખ, ગુફ્તમ ચેરા ચુનીન મર્દ-સુર્ખ, બર સુખી

ગુફ્તં સુર્ખ-બાદમ, સુફેદ-બાદમ, ગુર્ગ-બાદમ, શેર-બાદમ, પલન્ગ બાદમ, બાદે-ખુદ દરતન મર્દુમ કુનમ, વ ગુશ્ત-શા-ખુરમ, વ ઓસ્તખાનશ બાશમ.

ગુફ્તમ અય બાદ બેરવ બજાયખુદ વ બ-તર્સ અજ ખુદાય ખુદ અગર નરવી બજાય ખુદ, મઝલૂમ વ ગુનેહગાર બાશી દરપીશે ખોદાયે ખુદ વેહ બુત કે વેહતર બુત.

"કે નામે યજદ બ ફર્માને યજદ બનામે નીક ફરીદૂન."

ફ્રાહા, ફ્રાહા, ફ્રા વીસ્પા જાનસ્પા, સચા ફ્રાચા, ફ્રા વીસ્પા, સચા જાનસ્પા, સચા બસ્તમ, સીજ બસ્તમ, દુજ બસ્તમ, હમા જે વ જાદુ વ પરી બસ્તમ, નજર ઝીર જમીન બસ્તમ, આંન બાલાએ જમીન બસ્તમ આંન માદર ચ જાદુયગાન કે ઝાદ વને-ઝાદ, દીવાર ઓએ દીવાર આને શાહેર ન-તવાંન આમદન. પદ બે-દાદાર અહુરમજદ, વ પસ કે આદર બીરો જને બાદ અજ તન કયાંન (ફલાંન બીન ફલાંન) કેશ પદ શાહેદ બન્દેહ.

"કે નામે યજદ બ ફર્માને યજદ બનામે નીક ફરીદુન ગાવદાયે બનામે ઓશાંન સેતારેગાન હફ્તોરંગ, બનામે વનન્ત સેતારેગાંન સેતારહે અહુરમજદ દાદ."

બસ્તમ કે બસ્તેહ-બાદ, બસ્તમ સુર્ખ-બાદ, બસ્તમ સુફેદ બાદ, બસ્તમ સર્દ-બાદ, બસ્તમ ગર્મ-બાદ, બસ્તમ પલશ્ત-બાદ, બસ્તમ પલીદ-બાદ, બસ્તમ નઝર-બાદ, બસ્તમ ખુફ-બાદ બસ્તમ માશુલે બાદ, બસ્તમ ઝેશ્ત-બાદ, બસ્તમ સહેમ-બાદ, બસ્તમ સુરહે-બાદ, બસ્તમ દદેહ બાદ, બસ્તમ સ્યાહ-બાદ. બસ્તમ હમા દર્દો રંજ અજતન કયાન (ફલાંન બેન ફલાંન) ઝાદમાદરશ* (ફલાંન.)

કેશ પદ શાહેદ બન્દેહ.

"કે નામે યજદ બ ફર્માને યજદ બનામે નીક ફરીદુન."

યથા અહી વઈર્યો (૨) યસ્નૅમચ વહ્મૅમચ અઑજસ્ચ જવરૅચ આફ્રીનામિ. અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે, અઇરયમનો ઇશ્યેહે સુરહે

* જેની નૈયતે પઢે તેની માતાનું નામ અત્રે દીએ.

મજ્દયાતહે સઓકયાઓ વંઘુહુયાઓ વૉઉરૂ-હોઇથ્રાઓ મજ્દયાતયાઓ અષઓન્યાઓ અષેમ વૉહી (૧).

અહ્માઇ રએશ્ચ, હુજંઘ્રૅમ, જસ-મે અવંઘ્રહે મજ્દ અષેમ વૉહી (૧).

"ફીરોજ બાદ ખરોહે અવિજેહ્ વેહ્દીન માજ્દયસ્નાંન."
(૩ વાર પઢે) અષેમ વૉહી (૧).

બેરસાદ બેપજીરાત બેન્ચુશાહ બક્ષ્નુદીએ દાદાર અહુરમજદ રાયોમન્દ ખરોહેમન્દ, બક્ષ્નુદીએ અવા હુમા અમેષાસ્પંદાને ફીરોજગર, બક્ષ્નુદીએ દીને પાક યજ્દાંન, બક્ષ્નુદીએ અશો રવાંને જરથુશ્ત્ર અસ્પન્તમાંન. અનોષેહ્ રવાંન, બક્ષ્નુદીએ અહુરમજ્દ અવા ગાહે સે દએ વીસ્પેષાંમ, બક્ષ્નુદીએ બેહમનો માહો ગોશો રામ, બક્ષ્નુદીએ અર્દિબહેશ્તે બુલંદ વ આદરો સરોષો વર્જ વરહેરામ, બક્ષ્નુદીએ શહેરીવરો ખુરો મેહરો આસ્માનો અનારામ અનગ્ર-રોશન ગાહે ખુદા, બક્ષ્નુદીએ અસ્પંદારમદ વ આબાંનો દીનો અર્દ મારેસ્પંદ, બક્ષ્નુદીએ ખુર્દાદો તિશ્તરો બાદો ફ્રવરદીન, બક્ષ્નુદીએ અમરદાદો રશ્નો આસ્તાદો જમ્યાત, બક્ષ્નુદીએ રોજ (ફલાંન) માહે (ફલાંન) ગાહે (ફલાંન) અફ્સુને શાહે ફ્રીદુન અજ દુશારમે રવાંને (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ.

પજીરફ્તેહ્ અહુરમજ્દ વ અમેષાસ્પંદાંન બાદ, હયારેહ્ વેહાંન રસાદ અષઓને અષેમ વૉહી (૧).

२

"અફસુન બીમારી દૂર કરવાની."

જે કોઇ બીમાર પડયું હોય તેનાં જમણા હાથનો અંગુઠો પકડી આ નિરંગ ૩) વાર પઢવી.

મસ્ વ વેહ્ વ ફીરોજ્ગર્ બાદ્ કે મીનોઇએ અર્દિબેહશ્તે બુલંદ વ આદર વ સરોષ વ વરજ વરહેરામ યજદ્ અષોએ વરજાવન્દ હુમાવન્દ ફીરોજ્ગર્; ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષૅમ વૉહી (૩). ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશત્રિશ વીદએવો અહુર-તકએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે). અપહે વહિશ્તહે સ્રએશતહે, અઇરયમનો ઇશ્યેહે સૂરહે મજ્દધાતહે, સઑકયાઑ વંઘહુયાઑ વૉઉરૂ-દોઇથ્રાઑ મજ્દધાતયાઑ અષઑન્યાઑ, ક્ષનઑથ્ર યરનાઇર્ચ વહ્માઇચ ક્ષનઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ. યથા અહૂ વઇર્યો જ્ઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ અષાત ચિત હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઑ મ્રઑતુ.

બહારેહ દાદાર્ અહુરમજ્દ, બહારેહ વેહુમન્ અમેષાસ્પંદ, બહારેહ અર્દિબેહસ્ત અમેષાસ્પન્દ, બહારેહ શાહેરીવર્ અમેષાસ્પંદ, બહારેહ સ્પંદારમદ અમેષાસ્પંદ, બહારેહ ખુર્દાદ અમેષાસ્પંદ, બહારેહ અમરદાદ અમેષાસ્પંદ, બહારેહ દએ બ આદર્, બહારેહ આદર્ યજદ્ બહારેહ આવાં અર્દીસુર, બહારેહ ખુર્શેદ અમર્ગ, બહારેહ માહ્ બોખ્તાર્, બહારેહ તિશ્તર્ રાદ વેહ્, બહારેહ ગોશરંગ, બહારેહ દએ બ મેહર્ યજદ, બહારેહ મેહર્ યજદ, બહારેહ સરોષ-અષો, બહારેહ રશ્ને રાસ્ત, બહારેહ અપવાન-ફ્રવહર્, બહારેહ વેહરામ-યજદ, બહારેહ રામશ્ને ખારાંમ, બહારેહ બાદ-વેહ, બહારેહ દએ બ દીન, બહારેહ દીન માજ્દયસ્નાંન, બહારેહ અર્શવાંગ વેહ અફ્જુની, બહારેહ આશતાદ ફ્રરાખ-દાદ, બહારેહ આસ્માને બુલંદ, બહારેહ જામ્યાત, બહારેહ માંથ્રસ્પંદ અશો-ગાહ, બહારેહ અનારાંમ અનઘ રોશન ગાહે-ખોદા, બસ્તમ્ બહારેહ અહુરમજદ અવા ગાહ સે દએ વીસ્પેષાંમ, બસ્તમ બહારેહ વેહુમનો માહો ગુશો રામ, બસ્તમ બહારેહ અર્દિબેહશ્તે બુલંદ વ આદર વ સરોષ વ વર૪ વરહેરામ,

બસ્તમ બહારેહ શેહરીવરો ખુરો મેહરો આસ્માનો અનારામ અનઘ્ર રોશન્ ગાહે ખોદા. બસ્તમ્ બહારેહ્ સ્પન્દારમદ વ આબાનો દીનો અર્દ વ માંથ્રસ્પન્દ, બસ્તમ્ બહારેહ્ ખુર્દાદા તિશ્તરો બાદા ફ્રવરદીન્, બસ્તમ બહારેહ્ અમરદાદા રશ્નો આશ્તાદા જમ્યાત.

બસ્તમ્ બહારેહ્ ગાહે હાવન્ વ રપિથ્વીન્, વ ઉજયેરીન્ વ અઇવિસ્રૂથ્રૅમ વ ઉષહિન્ ગાહ્.

બસ્તમ્ બહારેહ્ ગાહે ગાહાન્બારે મઇધ્યોજરૅમ ગાહ્ મઇધ્યો-શેહૅમ ગાહ્ પઇતિશહૅમ ગાહ્ અયાથ્રૅમ ગાહ્ મઇધ્યારૅમ ગાહ્ હમસ્પ-થમએદમ ગાહ્.

બસ્તમ્ બાહારેહ્ ગાહે ફ્રવરદેગાંન્ પન્જ વેહ્ અહુન્વત્ વ ઉશ્તવત્ વ સ્પૅન્તોમત્ વ વૅાહીક્ષથ્ર, વ વહિશ્તોઇશ્ત ગાહ્.

બસ્તમ બહારેહ્ કર્પવરે અરઝહ્ વ સવહ્ ફ્રદદફ્શ વીદદફ્શ વૅાઉરૂ બરશ્ત વ વૅાઉરૂ જરશ્ત ઇન્ કેષવર્ ખ્વનિરથ વેહ્ બુમી બાદ.

બસ્તમ્ આદર-ખોરહે વ આદર્ ગુશાસ્પ્ આદર્ બુરજીન્ મેહર્ અવારી હુમા આદરાંન્ વ આતષાંન્ કેશાંન્ બ વરહેરામે બ યઑાજ-દાથ્રૅહ્ બ અવી દાદગાહ્ નેશાસ્ત્ યસ્તન્દ બન્દ;

બસ્તમ્ બહારેહ્ આતશ્ વરહેરામ.

બસ્તમ બહારેહ્ કન્દીજ પેષાતન્ વેહ્ બુમી.

બસ્તમ્ વેહ્ ૫ ગેતી અષોઇ ૫ મીનો.

બસ્તમ્ બહારેહ્ અન્દર્ માહ્ વ પુર્-માહ્ વ વિષપ્તથ-માહ્.

બસ્તમ્ બહારેહ્ ફ્રવહરે જરતોશ્ત્ર સ્પિતમાન્.

બસ્તમ્ બહારેહ્ ને સદા નવદા ને હજાર્ રવાનાંને ફ્રવહરાને અશવાંન્ હસ્તાંન્ વ બીદાંન્.

બસ્તમ્ સચ, બસ્તમ્ દ્રુજ, બસ્તમ્ હુમા જાદુયાંન્.

બસ્તમ હુમા ગુનાહ્ મીનો દીવાંન્ વ પરીઆંન્.

બસ્તમ બહારેહ્ અર્દિબેહશ્ત અમેષાસ્પન્દ.

બસ્તમ બહ્યારેહ હપ્તોરિંગ્ સેતારેહ કે નાંમ વનંત્ સેતારેહ દાદ્ ધ્વારપાંમ કે બન્દ કુરીદુન.

બસ્તમ કે બસ્તેહ–બાદ્ અજ તનો (ફલાંન બેન ફલાંન) કેશ પદ્ શાહેદ્ બન્દે કે નામે દાદ્ કુરીદુન.

યથા અહૂ વઇર્યો (૨). યસ્નેમચ વહ્મેમચ અઓજસ્ચ જવરેચ આફ્રીનામિ, અપહે વહિશ્તહે સઓશ્તહે, અહ્રમનો છઓર્હે સૂરહે મજ્દધાતહે, સઓકયાઓ વંઘ્હુયાઓ વૌઉરૂ–દોઇથ્રાઓ મજ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ અષેમ વોહૂ (૧).

અહ્માઇ રએશ્ચ; હજંઘ્રેમ; જસ-મે અવંઘ્હે મજ્દ. અષેમ વોહૂ (૧).

ફીરોજગર બાદ્ ખરેહ અવિઝેહ વેહ દીન્ માજ્દયસ્નાંન. (ત્રણ વાર પઢે) અષેમ વોહૂ (૧).

બેરસાદ્ બેપજીરાદ્ બેન્ચુશાદ્ બક્ષનુદીએ દાદાર્ અહુરમજ્દ રાયોમન્દ્ ખરેહમન્દ; બક્ષનુદીએ અવા હમા અમેષાસ્પન્દાન્ ફીરોજ-ગર્ બક્ષનુદીએ દીને પાક્ યજ્દાંન.

બક્ષનુદીએ અષો રવાંને જરથુશ્ત્ર સ્પિતમાન્;

બક્ષનુદીએ અહુરમજ્દ અવા ગાહે સે દએ વીસ્પેષાંમ બક્ષનુદીએ બેહમનો માહો ગોષો રામ;

બક્ષનુદીએ અર્દિબેહશ્તો બુલન્દ વ આદરો સરોષો વરજ વરહેરાંમ;

બક્ષનુદીએ શેહરીવરો ખુરો મેહરો આસ્માનો અનારાંમ અનઘ્ રોશન ગાહે ખુદા.

બક્ષનુદીએ અસ્પન્દાદ્મદ આબાનો દીનો અર્દ વ મારેસ્પન્દ

બક્ષનુદીએ ખુર્દાદો તેશ્તરો બાદો અશો ફ્રવરદીન;

બક્ષનુદીએ અમરદાદો રશ્નો આશ્તાદો જમ્યાદ;

બક્ષનુદીએ રોજ (ફલાંન) માહે (ફલાંન) ગાહે (ફલાંન) ઇન્–અફ્સુન અજ દુશારમે રવાંન્ (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ્. પજીરફ્તેહ અહૂરમજ્દ વ અમેષાસ્પન્દાંન્ બાદ્ હ્યારેહ વેહાંન્ રસાદ્, અષઓને અષેમ વોહૂ (૧).

૩

"નીરંગે અખ્યાચા ખએતુશ્"

યાને બીમારી અને જાદુઇ દૂર કરવાની.

મસ્ વ વેહ્ વ ફીરોજગર્ બાદ્ મીનોઇએ અહિબેહસ્તે બુલંદ્ આદરો સરોશો વરજ વરહેરાંમ.

ફ્નઓથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહૂ (૩).

ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ્ વીદએવો અહુર-ત્કએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ. અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે, અઇર્યમનો ઇષ્યેહે સૂરહે મજ્દધાતહે, સઓકયાઓ વંઘહુયાઓ વોઉરૂ-દોઇથ્રાઓ મજ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ, ફ્નઓથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ફ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ. યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વિદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

અષેમ વહિશ્તેમ સ્રએશ્તેમ અમેષેમ સ્પેન્તેમ યજમઇદે, અઇર્યમનેમ ઇષેમ યજમઇદે, સૂરેમ મજ્દધાતેમ યજમઇદે, સઓકાંમ વંઘૂહીમ વોઉરૂ-દોઇથ્રાંમ મજ્દધાતેમ અષઓનીમ યજમઇદે.

૧ અખ્યાચા ખએતુશ્ યાસત્ અહ્યા વેરેજેનેમ મત્ અઇર્યમ્ના, અહ્યા દએવા; મહ્મી મનોઇ અહુરહ્યા.

ઉર્વાજેમાં મજ્દાઓ; થ્વોઇ દૂતાઓંઘહો આઓંઘહામાં; તેંગ દાર્યો યોઇ વાઓ દઇબિષેન્તી.

૨ અએઇબ્યો મજ્દાઓ અહુરો સારેમ્નો વોહૂ-મનંઘહા ખ્ષથ્રાત્ હચા પઇતિ-મ્રઓત્ અષા હુશ-હખા ખ્વેન્વાતા; સ્પેન્તાંમ વે આર્મઇતીમ વંઘૂહીમ વરેમઇદી; હા-ને અંઘહત્.

૩ અત્ યુશ, દએવા, વીસ્પાઓ અકાત્ મનંઘહો સ્તા ચિથ્રેમ; યસ્ચા વાઓ મશ્ યજઇતે દ્રુજસ્ચાં પઇરિમતોઇશ્ચા; શ્યઓથ્નાંમ અઇપી દઇબિતાના યાઇશ્ અસ્રૂધૂમ બૂમ્યાઓ હપ્તઇથે.

૪ યાત્ યૂશ્ચા ફ્રમી મથા, યાઅ્બ્યા અચિશ્તા દન્તો, વખ્ષેંન્તે દએવો-જુશ્તા, વંઘ્હેઉશ્ સીજ્દ્યમ્ના મનંઘ્હો; મજ઼્દાઓ અહુરહ્યા ખ્રતેઉશ્ નસ્યન્તો અષાઅત્ચા.

૫ તાદ્દેબેનઓતા મષીમ હુજ્યાતોઇશ્ અમેરેતાતસ્ચા હ્યત્ વાઓ અકા મનંઘ્હા યેંગ્ દએવેંગ અકસ્ચા મઇન્યુશ્ અકા શ્યઓથનેમ વચંઘ્હા યા ફ્રચિનસ્ દ્રેગવન્તેમ ખ્ષયો.

૬ પોઉરૂ-અએનાઓ એનાક્ષ્તા યાઇશ્ સ્રાવયઇતે યેજી તાઇશ્ અથા હાતા-મરાને અહુરા વહિશ્તા વોઇદ્દ્રેતા મનંઘ્હા થ્વહ્મી વી મજ઼્દા ખ્ષથ્રોઇ અષાઇચા સેંગ્હો વીદાંમ.

૭ અએષાંમ અએનંઘ્હાંમ નએચીત્ વીદ્વાઓ અઓજોઇ હાદ્રોયા યા જ્વા સેંગહઇતે યાઇશ્ સ્રાવી ખ્એના અયંઘ્હા અએષાંમ ત્ અહુરા ઇરિખ્તેમ મજ઼્દા વએદિશ્તો અહી.

૮ અએષાંમ્ અએનંઘ્હાંમ્ વીવંઘ્હુષો સ્રાવી યિમસ્ચીત્ યે મશ્યેંગ્ ચિખ્શ્નુષો અહ્માકેંગ્ ગઉશ્ બગા ખ્વારેમ્નો અએષાંમ્-ચીત્ આ અહ્મી થ્વહ્મી મજ઼્દા વીચિથોઇ અઇપી.

૯ દુશ્-સસ્તિશ્ સ્રવાઓ મોરેંન્દત્, હ્વો જ્યાતેઉશ્ સેંગ્હનાઇશ્ ખ્રતૂમ; અપોમા ઇશ્તીમ અપયન્તા બેરેખ્ધાંમ હાઇતીમ્ વંઘ્હેઉશ્ મનંઘ્હો, તા ઉખ્દા મઇન્યેઉશ્ મહ્યા મજ઼્દા અષાઇચા યૂશ્મઇબ્યા ગેરેજે.

૧૦ હ્વો મા-ના સ્રવાઓ મોરેન્દત્, યે અચિશ્તેમ વએનંઘ્હે અઓગેદા ગાંમ્ અષિબ્યા હ્વરેચા, યસ્ચા દાથેંગ દ્રેગવતો દદાત્, યસ્ચા વાસ્ત્રા વીવાપત્ યસ્ચા વદરે વોઇજ્દત્ અષાઉને.

૧૧ તએચીત્ મા મોરેંન્દેન્ જ્યોતૂમ્, યોઇ દ્રેગ્વતો મજ઼િબીશ્ ચિકોઇતેરેશ્, અંઘ્હઉહીશ્ચા અંઘ્હવસ્ચા અપયેઇતી રએખેનંઘ્હો વએદેમ્ યોઇ વહિતાત્ અષાઉનો મજ઼્દા રારેષ્યાંન્ મનંઘ્હો.

૧૨ યા રાઓંઘ્હયેંન્ સ્રવંઘ્હા વહિશ્તાત્ શ્યઓથનાત્ મરેતાનો અએઇબ્યો મજ઼્દાઓ અકા મ્રઓત્, યોઇ ગેઉશ્ મોરેંન્દેન્ ઉર્વાખ્ષ-

ઉખ્તી જયોતૂમ; યાઇશ ગૅરૅહ્મા અષાત્ વરતા કરપા ખ્શથ્રૅમ્ચા ઇષનાંમ્ દુજૅમ.

૧૩ યા ખ્શથ્રા ગૅરૅહ્મો હીષસત અચિશ્તહ્યા દૅમાને મનંઘ્હો, અંઘ્હેઉશ મરૅખ્તારો અહ્યા, યએચા મઝ્દા જી ગૅરૅજત કામે, થ્વહ્યા માંથ્રાનો દૂતૅમ્ યે ઇશ પાત્ દરૅસાત્ અષહ્યા.

૧૪ અહ્યા ગૅરેહ્મો આ-હોઇથોઇ ની કાવયસ્ચીત્ ખ્રતૂશ ની દદત્ વરૅચાઇ હીચા ફ્રઇદિવા હ્યત્ વીસેન્તા દ્રેગ્વન્તૅમ અવો હ્યત્ચા ગાઉશ જઇદ્યાઇ મ્રઓઇ યે દૂરઓષૅમ સઓચયત્ અવો.

૧૫ અનાઇશ આ વી-નેનાસા યા કરપોતાઓસ્ચા કૅવીતાઓસ્ચા અવાઇશ અઇબી યેંગ્ દઇન્તી નોઇત્ જ્યાતેઉશ ખ્શયમ્નેંગ્ વસો તોઇ આભ્યા બઇરયાઓન્તે વંઘ્હેઉશ આ-દેમાને મનંઘ્હો.

૧૬ હુમેમ્ તત્ વહિશ્તાચીત્ યે ઉષુરૂયે સ્યસ્ચીત્ દહ્માયા ખ્શયાંસ્ મઝ્દા અહુરા યેહ્યામા આઇથિશ્ચીત્ દ્વએથા હ્યત્ અએનંઘ્હે દ્રેગવતો એઅૅઆનુ ઇષ્યેંગ અંઘ્હુયા.

૧૭ "અહ્યા યાસા નૅમંઘ્હા ઉસ્તાનઝસ્તો રફ્રેધહ્યા મન્યેઉશ મઝ્દાઓ પઓઉર્વીમ્ સ્પૅન્તહ્યા અષા વીસ્પેંગ્ શ્યઓથના વંઘ્હેઉશ ખ્રતૂમ્ મનંઘ્હો યા ખ્શ્નેવીષા ગેઉશ્ચા ઉર્વાનૅમ." (૨ વાર પઢે.)

યથા અહૂ વઇર્યો (૪) અષૅમ વોહૂ (૩). ખ્શ્એતૂમઇથ્યૅમ હાઇતીમ્ યઝમઇદે યેંઘ્હે હાતાંમ આઅત્ યેસ્ને પઇતી વંઘ્હો, મઝ્દાઓ અહુરો વએથા અષાત્ હચા, યાઓંઘ્હાંમ્ચા તાંસ્ચા તાઓસ્ચા યઝમઇદે.

યથા અહૂ વઇર્યો (૨), યસ્નૅમચ વહ્મૅમચ અઓજસ્ચ ઝવરૅચ આફ્રીનામિ, અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે અઇરયમનો ઇષ્યેહે સૂરહે મઝ્દધાતહે, સઓકયાઓ વંઘ્હુયાઓ વોઉરૂ-દોઇથ્રયાઓ મઝ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ અષૅમ વોહૂ (૧).

અહ્માઇ રએશ્ચ; હજંઘ્રૅમ; જસ-મે અવંઘ્હે મઝ્દ અષૅમ વોહૂ (૧).

ફીરોઝ્ગર બાદ્ ખરોહ્ અવિઝેહ વેહ દીન્ માઝ્દયસ્નાંન્ (ત્રણ વાર પઢે) અષૅમ વોહૂ (૧).

ઓરસાદ ઓપજીરાદ ઓન્યુશાદ બક્તુદીએ દાદાર્ અહુરમજ્દ રાયો-મન્દ્ ખરોહેમન્દ્; બક્તુદીએ અવા હમા અમેષાસ્પન્દાંન ફિરોજગર્, બક્તુદાએ દીને પાક્ યજદાં, બક્તુદાએ અષો રવાંને જરથુશ્ત્ર સ્પિતમાન અષો ફ્રવહર;

બક્તુદીએ અહુરમજ્દ અવા ગાહે સે દએ વીસ્પેષાંમ,

બક્તુદીએ બેહ્મનો માહો ગોશો રામ;

બક્તુદીએ અર્દિબેહશ્તે બુલંદ આદરો સરોષો વરજ વરહેરાંમ.

બક્તુદીએ શેહરીવરો ખુરો મેહરો આસ્માનો અનારાંમ અનઘ્ર રોશન ગાહે બોદા.

બક્તુદીએ અસ્પન્દારમદ આબાનો દીનો અર્દવ મારેસ્પન્દ;

બક્તુદીએ ખુર્દાદો તિશતરો બાદ વ ફ્રવહરદીન;

બક્તુદીએ અમરદાદો રશ્નો આશતાદો જમ્યાત્.

બક્તુદીએ રોજ (ફલાંન) વ માહે (ફલાંન) વ ગાહે (ફલાન) કર્દેહ અખ્યાચા અજ દુશારમે રવાન્ (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ

પજીરફ્તેહ્ અહુરમજ્દ વ અમેષાસ્પદાંન્ બાદ્ હારેહ વેહાંન રસાદ, અપઓંને અષૅમ વૉહી (૧). [1]

૪

"નીરંગે યા દાદારી."

યાને દાદાર અહુરમજદની પોશટ પનાહીમાં અહેરીમનની હલાકી ચાહવામાં પઢવાની.

યા દાદાર્ અહુરમજદ, અહેરેમન્ મરોચીનીદાર્ નેગુનમ્ દીવાન્, બર્ બુદને રસ્તા-ખીજ્ તને-પસીન્ અવિ-ગુમાનમ્ અષૅમ વૉહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે.)

---

૧ આ નીરંગ સુરતવાલા એમ. જે. પોષ્ટવાલાની કદીમી ખુર્દેહ અવસ્તાની ચોપડી પરથી લીધી છે ફ્રત ધ૦ ન૦ નાહનાદારના.

(૫)

નીરંગ જાદુ તોડવાની.

દાદારે જેહાંદારૂ તવાનાં઼ ઓ દાના, વ પરૂવરતાર વ આફ્રીદેગારૂ વ કેર્ફેહગરૂ વ અવક્ષીદારૂ.

એહેરીમન હીચ, નાદાંન, વ નતવાંનદ્ બ હોચ ચીજ ન-શાહેદ. અહુરમજદ દાદારી, એહેરોમન મરોચીનીદારી. દાદારૂ પાક.

એહેરીમન નાપાક, અહેરેમન ખાક શવદ્, અહેરેમન દૂર શવદ્, અહેરેમન દફે શવદ્, અહેરેમન શેકસ્તહે શવદ્, અહેરેમન હલાક શવદ્, અવવઝ દીન જરથુશ્તી પાક; અહુરમજદ બુલંદ, કવી, બેહ અવજૂની અષઓને અષેમ વોહી (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

(૬)

નીરંગ જાદુ તોડવાની.

કુલ બલા દફે શવદ્, દીવ વ દ્રુજ વ પરી વ કફતારૂ વ સેહરાંન, વ બાદ્ અખતહેદ્ અખી દર્દે શેકમ હમ અન્દાંમ, ખલલે શઇતાંન વ ખાતરૂ પરીશાંન બાદ્; વ ખલલે દેમાઘે શઇતાંન ખાતરૂ પરીશાંન બાદ્; વ દરૂ નઝરે બરવીજન તા દીદને નવશત વ માનન્દ્ હમ-ચુનીન બલા દફે શવદ્. અષઓને અષેમ વોહી (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

(૭)

નીરંગ જાદુ તોડવાની અથવા દરેક બલા દફે કરવા માટે.

શેકશ્ત વ ઝદ વ ઝદેહ અહેરીમન્ ગજસ્તેહ્ અવા જુમા દીવાન્, વ દ્રુજાંન્ વ દીન્ દુશ્મનાંન્ કશ્ કુનમ્ વ વાએનુમ્, નેજારે કુનમ્ અજ઼ કાલબુદે શુમા દીવાન્, વ દ્રુજાંન્, વ જાદુયાંન્, વ પરીઆંન્, વ દીન દુશમનાંન્ પ હુ઼ુમ્ વ બરસ્મ, દીન્ અહુરમજ઼્દ રાસ્તી મન ચાશીદ ઇસ્તાયમ્ અષેંમ વોહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે.)

(૮)

નીરંગ આબેજ઼ર યાને ખાબથી ઉઠયા પછી કુશ્તી કરી ગઓમેજ લઈ પઢવાની.

શેકસ્તેહ્ શેકસ્તેહ્ શય્તાંન્, અહેરેમન્ ગજ઼સ્તેહ્ કારો કેર્દાર્, નરસદ્ ગજ઼સ્તેહ્ કારો કેર્દાર્; પ-ખોરેહ્ સીઓસે અમેષાસ્પન્દાંન દાદાર્ અહુરમજ઼્દ ફીરોજગર્ પાક; અષ્ઓાને અષેંમ વોહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે.)

(૯)

નીરંગ દર શેકમે કસે ચીજે ઇલત માન્દેહ બાશદ્ યાને પેતમાં દર્દ થયું હોય તો પઢવાની.

મસ્ વ વેહ્ વ ફીરોઝ્ગર્ બાદ્, કે મીનાઇએ અર્દિબેહેસ્તે બુલંદ્ વ આદર્ વ સરોષ્ વ વર્જ-વરહેરામ યજદ્ ફીરોજગર્.

ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ, અષૅમ્ વોહૂ (૩) ફ્રવરાને....ફ્રસસ્તય-એચ. અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે, અઇર્યમનો ઇષ્યેહે સૂરહે મજ્દધા-તહે, સઑકયાઓ વંઘુહુયાઓ વૉઉરૂ-દોઇથ્રાઓ અષઑન્યાઓ.

ક્ષનઑથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષનઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ, યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે અથા રતુશ અષાત્ ચીત્ હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઓ મ્રઑત્.

અષૅમ્ વહિશ્તૅમ્ સ્રએશ્તૅમ્ અમૅષૅમ્ સ્પૅન્તૅમ યજમઇદે; અઇર્યમ-નૅમ્ ઇષીમ્ યજમઇદે, સૂરૅમ્ મજ્દધાતૅમ્ યજમઇદે; સઑકાંમ વંઘુ-હીમ વૉઉરૂ-દોઇથ્રામ્ મજ્દધાતાંમ્ અષઑનીમ્ યજમઇદે.

અઇર્યમન્તૅમ તે ઇષીમ્ મજિશ્તૅમ્ મ્રઑમી સ્પિતમ વીસ્પનાંમ્ ઑૅરૅજવો સ્રવંઘહાંમ્, તૅમ જી વીસ્પનાંમ્ સ્રવંઘહાંમ્, ઉપરો કઇરીમ્ ફ્દથામ્ ઇમ અઇર્યમનૅમ્ અષીમ, તૅમ આરાઇતિ સઑસ્યન્તો અહે ફ્રમ્રઑમી સ્પિતમ ક્ષ્યને હુવનાંમ, દાંમનાંમ, અજૅમ યો અહુરો મજ્-દાઓ નએચીશ્ ક્ષયાઓ દુજ્દએનો અંઘ્રોમઇન્યુશ જરથુશ્ત્ર, ખાઇશ્ દામોહુ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, જેમરૅ ગુજો બુવાઓ અંઘ્રોમઇન્યુશ્, જેમરે ગુજો બુઆઓ અંઘ્રોમઇન્યુશ્ દએવ ઉસ્રેસ્ત, પઇતિ તનુશ્ અસ્તવાઓ ગઇસ્યો દાસ્નાઓન્તે અષૅમ વોહૂ (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

યથા અહૂ વઇર્યો (૨) યસ્નેમચ વહ્મેમચ અઓજસચ જવરેચ આફ્રીનામિ. અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે અઇર્યમનો ઇષ્યેહે સૂરહે મઝ્દધાતહે, સઓકયાઓ વંઘુહુયાઓ વોઉરૂ-દોઇથ્રાઓ મઝ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ અષેમ વોહૂ (૧) અહ્માઇ રએશ્ચ, હુર્જંઘ્રેમ, જસ-મે અવંઘહે મઝ્દ અષેમ વોહૂ (૧).

(૧૦)

નીરંગ તાવીજની જે અર્દિબેહસ્ત અમેષાસ્પંદની બાજ લઇ જંદ હરૂફે લખી દાબા હાથની બાજુ પર બાંધવાથી કોઈની ખરાબ નજર નહી લાગે.

[illegible]

નામે યજત્ નામે નીવ્ ખરેહ ફ્રીહૂન, ફ્રીહૂન્ આથવ્યાંન્ બસ્ત-હોમ ઇન તવ વ અવરે હુમા અનાઇ એજ ગુનાહમીનો વ દેવાંન વ દ્રુજાંન્ વ કીકાંન્ વ કર્ફીન વ સાસ્તારાંન્ વ વનાહકારાંન્ વ અર્ષમોગાંન્ વ જાદુયાંન્ વ પરયાંન્ આદર ચેહેર વ આદર-ચેહેર પ જોર વ નીરોઇ ખરેહ ફ્રીહૂન, ફ્રીદુન આથવ્યાન્ પ હુમા ચશ્મી બસ્ત હોમ, પ જોર્ નીરોઇ ખરેહ-ફ્રીદુન, ફ્રેદુન્ આથવ્યાંન્, પ જોર્ અખતરાંન્ વ અવાખતરાંન્ તનદરોસ્ત બાદ્, અએદૂન્ બાદ્, હુજેહરને હુનેશાંન્ બાદ્, ખૂબ્-બાદ્, અએદૂન્ બાદ્.

(૧૧)

નીરંગ દેવ દ્રુજોનો જુલમ દૂર કરવાની.

અહિઁબેહરત અમેષાસ્પન્દની બાજ લઇ પઢે.

નામે યજત્ નામે નીવ ખરેહ ફ્રીહૂન, ફ્રેદૂને આથવ્યાન્ બસ્તે-હોમ ઇન્ અનાઇ અજ ગુનાહમીનો વ દેવાંન્ વ દ્રુજાંન્ વ કીકાંન્ વ કરફાન્ વ સાસ્તારાંન્ વ વનાહકારાંન્ વ અર્ષમોઘાંન્ વ જાદુયાંન વ પરયાંન્ વ અવરે પસ જનશ્ને દ્રુજ, આદર ચેહર્ વ આદર્-ચેહેર્ પ જોર્ નીરોઇ ખરેહ્ ફ્રેદુન, ફ્રેદુન આથવ્યાંન્ પ જોર્ અખતરાંન્ અવાખતરાંન તન્દોરોસ્ત બાદ્, અએદૂન્ બાદ્, હુજેહરને હુનેશાંન બાદ્, ખુબ્-બાદ્, અએદૂન બાદ્.

(અહિયાં સુધી ભણી બાજ મુકવી.)

(૧૨)

નીરંગ આંખનું દર્દ દફે કરવાની.

જે બેહરામ યજદની પ્રથમ બાજ લઇ પછી ડાબી બાજુએ બાંધવી.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

નાંમે યજાન્ નાંમે નીવ્ ખરહે ફ્રેદૂન. ફ્રેદૂન્ આથવ્યાંન્, ખુર્શેદ્ અઉર્વંત્ અસ્પ યજદાંન્ હવરૅ ક્ષએતૅમ અમૅષૅમ રએમ અઉર્વંત્ અસ્પૅમ યજમઇદે. તિશ્ત્રીમ્ દ્વો ચશ્મનૅમ્ યજમઇદે; આદર ચેહર વ આદર-ચેહર પ-જોર વ નીરોઇ ખરેહ ફ્રેદૂન, ફ્રેદુન આથવ્યાંન. પ જોર અખતરાંન વ અવાખતરાંન તન દરૂસ્ત બાદ્, અએદૂન બાદ્, હુજેહરને હુનેશાંન્ બાદ્, ખૂબ-બાદ્, અએદૂન બાદ્.

(અહિયાં સુધી બાણી બાજ મુકવી.)

(૧૩)

નીરંગ માથાનું દર્દ દફે કરવાની.

અહિંબેહસ્ત અમેષાસ્પન્દની બાજ લઈ કાગજ પર તાવીજ તરીકે લખીને ડાહબા હાથની બાજૂ પર બાંધવી.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

નાંમે યજત નાંમે નીવ ખરહે ફરેદુન, ફરેદૂન આથવ્યાંન અમહે હુતાશ્તહે હુરઑધહે વૅરૅથ્રમ્રહે અહુરધાતહે વનનતયાઑસ્ચા ઉપરતાતો તનદુરૂસ્ત બાદ, અએદૂન બાદ, હુજેહશ્ને હુનેશાંન બાદ, ખૂબ–બાદ, અએદૂન બાદ.

(અહિયાં સુધી ભણી બાજ મુકવી.)

(૧૪)

આ નીરંગ તાવીજ લખીને ડાહબા હાથની બાજુ પર બાંધવાથી ભલી અક્કલવાળા થાય.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

નાંમે યજત નાંમે નીવ ખરહે ફરેહૂન, ફરેહુન આથવ્યાંન ઇન તાવીજ આદર ચેહર વ આદર ચેહર તએચીન મામોરેન્દાંન મનંઘ્રહો, તનદુરૂસ્ત બાદ, અએહૂન બાદ, હુજેહરને હુનેશાન બાદ, ખુબ-બાદ, અએહૂન બાદ.

(૧૫)

નીરંગ તાવીજ લખીને સાથે રાખવાથી ધણીધણીઆણી વચ્ચે દોસ્તીનો સંબંધ થાય.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

નાંમે યજત નાંમે નીવ્ ખરહે ફરેદુન, ફરેદુન આથવ્યાંન ઇન-તાવીજ વ નાઇરિફ (ફલાંન) (ફલાંન) મર્દ, સુદ આન્યાંન સુદ હુ-મેહેર બાદ, સુહવર બાદ પ-જોર નીરોઇ ખરહે ફરેદૂન, ફરેદૂને આથવ્યાંન પ હમા ચરમી ચે બસ્તહોમ પ જોર વ નીરોઇ ખરહે ફરેદૂન, ફરેદૂન આથવ્યાંન પ-જોર અખતરાંન વ અવાખતરાંન તનદુરસ્ત બાદ, શુદ આંન્યાન સુયે હુ-મેહેર બાદ, અએદૂન બાદ, હુજેહેરને હુનેરાંન બાદ. અએદૂન બાદ, ખુબ્-બાદ, અએદૂન બાદ.

(૧૬)

નીરંગ કોઢીઓ દીઠા પછી પઢવાની.

નીરંગ બ દીહને પેસ્તી ખાનદનૂ.

હુશ-હુખ્મનો હુવર્જ્રનાઓ દરેઘ્એઇબ્યો હખ્એઇબ્યો; ઉપ ષિતેએ વહિશ્તાઓ અનાઝર્તાઓ અએઇબ્યો નરેબ્યો; વંઘ્ઉહીશ, યોઇ વો વંઘહુશ; ગુફ્રાઓ દૂરએ સૂકાઓ બએષઝ્યાઓ ફ્રસ્રૂતાઓ; વનત્-પેષનાઓ નોઇત્ પઉર્વાઓ આજાસ્યેન્તે.

અષઓનાંમ વંઘ્ઉહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે. અષેમ વોહૂ (૧).

(૧૭)

નીરંગ કીડી મારતાં પઢવામાં આવે છે તે.

મઓરૅમચ વિમ ક્રઓનૅમ કૅરપરૅમ રિપતમ જરથુશ્ત્ર.

(૧૮)

"નીરંગ શીરીની યશતન."

મસ વ વેહ વ ફીરોજગર બાદ મીનોઇગો વર્જ વરહેરાંમ યજદ અપોઇ વર્જાવન્દ હુમાવન્દ ફિરોજગર.

ક્ષ્નઓથ્રં અહુરહે મજદાઓ અષૅમ વોહૂ (૩). ફ્રવરાને મજદયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ વીદએવો અહુર-તકએશો (જે ગેહ હોય તે પઢે) અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘુહતો અમેશનાંમ સ્પેન્તનાંમ અમહે હુતાશતહે હુરઓધહે વેરેથ્રઘ્રહે અહુરધાતહે વનઇન્તયાઓસચ ઉપરતાતો, ક્ષ્નઓથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ, યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા-મે મ્રૂતે અથા રતૂશ અષાત ચીત હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઓ મ્રઓત.

અહુરેમ મજદામ રએવન્તૅમ ખરેનંઘુહન્તૅમ યજમઇદે, અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘહો યજમઇદે, અમૅમ હુતાશતાતૅમ હુરઓધૅમ યજમઇદે, વેરેથ્રઘ્નૅમ અહુરધાતૅમ યજમઇદે, વનઇન્તીમચ ઉપરતાતૅમ યજમઇદે.

યથા અહૂ વઇર્યો (૨) યસ્નૅમચ વહ્મૅમચ અઓજસ્ચ જવરૅચ આફ્રીનામિ અહુરહે મજદાઓ રએવતો ખરેનંઘુહતો અમૅષનાંમ સ્પેન્તનાંમ અમહે હુતાશતહે હુરઓધહે વેરેથ્રઘ્રહે અહુરધાતહે વનઇન્તયાઓસચ ઉપરતાતો અષૅમ વોહૂ (૧). અહ્માઇ રએશ્ચ, હજંઘરૅમ, જસ-મે અવંઘહે મજદ અષૅમ વોહૂ (૧).

(૧૯)

નીરંગ તાવ દફે કરવાની—તાવનો દોરો બાંધયા પછી પઢવાની.

નાંમે યજત્ નાંમે નીવ ખરેહ ફરેદૂન્, ફરેદૂન્ આથવ્યાંન્ ઇન્ તવ-સર્દ્, વ તવ્ ગર્મ્ તવ્ યક્રોજ, દો રોજ, સે રોજ, ચેહાર રોજ, આફરો વીદરો અન્-ઍગુચ્યો વીમનો જરથુશ્ત્ર, એહ અવજુની અષઑને અર્ષમ વૉહી (૧). (સાત વાર પઢે).

પ્રથમ અર્દિબેહેશ્ત અમેશાસ્પન્દની બાજ લઇ સાત તારનો દોરો લઇ, ઉપલી નીરંગ સાત વાર પઢતાં દોરાને સાત ગાંઠ એકકે વેળા નીરંગ પઢતાં બાંધે પછી નીચલી ર) નીરંગો સાત વાર પઢે, અને પઢતાં પીંછી કરે.

" કુલ બલા દફે શવદ્, દેવ વ દ્રુજ, વ પરી વ કફતાર્, વ સેહ-રાન્ વ બાદ્ અખતેહદ્ અબી દર્દ-શેકમ્, હમેહ્ દર્દ હમ-અન્દાંમ્ ખલલે શઇતાંન્, હમા હરકતે શઇતાન્, ખલલે દેમાગ્ શઇતાન્, ખાતર પરીશાંન્ બાદ્, તા દર્ નજર્ બરવીજન્ તા-દીદને નવશ્ત્, માનંદ્ હમચનીન્ બલા દફે શવદ્, હમે બલા દફે શવદ્, હમેહ્ કારે અહુરીમન્ નાબુદ્-શવદ્, અએ દાના દાદાર્ બનામે યારીએ તુ હમેહ્-દર્દ, વ આજાર વ બેમારે (ફલાંન બેન ફલાંન) દફે કુનમ.

કુ શેકનમ્ વ વાએનૂમ્ વ નેજારે કુનમ્ અજ ફાલસુદે શોમા દીવાંન્ વ દ્રુજાંન્ વ જાદુયાંન્ વ પરીઆંન્ પ હોમ્ વ બરસમ્ વ દીને રાસ્ત્ વ દોરૂસ્ત્ વેહ કે દાદાર્ અહુરમજ્દ્ પીરોજગર્ પાક્ ખુદાવન્દ્ મન્ યારીદ્, હોમ યજદ્ ફુલા બલા દફે કુન્, હમે બલા દફે કુન્, અએ યજદ્ ઉઇ મુઝાહુમે હમે દર્દ દર્દ (ફલાંન બેન ફલાંન) દફે કુન, હમા બલા દફે શવદ૦" અષૅમ વોહૂ (૧).

(દીનબાઇ શેઠ એનજીનીયરની ખુર્દેહ અવસ્તા પૃ. ૭૦૩-૪)

(૨૦)

નીરંગ કોઇ સ્ત્રી પ્રસવ વખતે કસ્તાએ ત્યારે નીચલી તરતીબથી પઢવી.

જ્યારે કોઇ સ્ત્રી ફરઝન્દ જણતાં કસતાય ત્યારે નીરંગના પઢનારે પાદિઆવ કુશ્તી કરી પદાન બાંધી હુમેલદાર સ્ત્રીના હાથ ઉંચા કરાવી અદિં બહેશ્ત અમેષાસ્પન્દની બાજ ધરી પછી નીચલી નીરંગના પદ સાત વખત ભણી તાવીજ લખવું, તાવીજ લખીઆ પછી બાજ મૂકવી.

નીરંગ.

"અરૅમ પેહરૅમ બરૅમ બસાજા (વાર સાત પઢે) પછી આ તાવીજ લખે.

હુજાવૅતૅમ.

હુજાવૅતૅમ				હુજાવૅતૅમ
	٢	٩	٤	
	٧	٦	٣	
	٥	١	٨	

હુજાવૅતૅમ.

∴ [illegible]

આ તાવીજ લખ્યા પછી બાજ મૂકે અને ફરઝન્દ જન્મયા પછી ૪) દરૂન મ્હોટા કરાવી તે અદિંબેહશ્ત અમેષાસ્પંદની નેયતે બજાવે.

(૨૧)

નીરંગ ન્યાયશ તથા યશત પઢયા પછી પઢવાની.

દએનયાઓ વંઘ્હુયાઓ માજદયસ્નોઇશ દીન્ બેહ રાસ્ત વ દોરોસ્ત્ કે ખોદાય બર ખલ્ક ફરેસ્તાદેહ ઇન્ હસ્ત્ કે અશો જરથુ-શ્ત્ પેગામબર આવોર્દેહ હસ્ત દીને દીને અહુરમજદ દાદેહ જરતો-શ્ત અષઓને અર્ષમ વોહી (૧).

દાદાર્ યક્ દીન્-બેહ્-યક પેગમ્બર બરહક્ અષોઇ પાક્ રાહે જરતોશ્ત્ મેહર્ અસ્પંતમાન્ અનુશેહ રવાંન્ બીશક બીગુમાન્ બરાસ્તે વ દોરોસ્તેહ દીન્ પાક્ યજદાંન્. અષઓને અર્ષમ વોહી (૧).

સેપાસે યજદાંન્ બ દરગાહે તુ હજારાંન હજાર્. બએવર્ હજારાંન્ હજાર્ સેપાસ્ મીકુનમ. કે દર્ દીને જરતોશ્ત મરા પૈદા બેકર્દ. તા એજ્ બરક્તે દીને ઓએ મન્ દર્ ગરોથમાંન્ યકીન્ ખાહમ શુદ. યકીન્ ખાહમ જુમલેહ બસ્તે કુશ્તીઆંને હસ-કેશ્વર્ જમીન્ નીકો કેર્દારાંન્ બા મા હમાજોર્ બાદ. યક્ એજ મા સમદન હજાર્ બાર્.

બેત.

કબુલત બાદ યકસર્ પુજશે મા,
બ દરગાહત રસાદ આમોજેશે મા.
ગુનાહ ગૂજારશ્ને વ કેર્ફે અફ્જાયશ્ને.
અર્ષમ વોહી (૧).

(૨૨)

નીરંગ ન્યાયશ તથા યશ્ત પઢયા પછી પઢવાની.

સેપાસ દારૂમ અજ તુ દાદાર અહુરમજદ વેહ અવજુની હુર્વસ્પ-આગાહ તવાના વ દાના ખતા બક્ષ-મેહરબાન. પજફાંને સરે હરમોઇ હરદમ સદ હજારાન હજાર બએવર સમદન સમદન સમદન સેપાસ બ દરગાહે તુ૦

બહુમત હુખ્ત હુવરશ્ત હુમનશને હુગવશને હુકુનશને અપ-ઑાને અષૅમ વૅાહી (૧).

(૨૩)

નીરંગ ન્યાયશ તથા યશ્ત પઢયા પછી પઢવાની.

દીન મન ગોયમ બર્ઝ્નુમ શુયમ શવીક વ કુશ્તી બર મ્યાંને બંદ દાશતમ, નસા વ દસ્તાંન પરહેઝ કદમ અપઑાને અષૅમ વૅાહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે).

(૨૪)

નીરંગ યશ્ત પઢયા પછી પઢે.

ગરદ ગરવાંન હસાવરહ સાર હસ્ત. ઝીલી રાસ્ત ચેહાર યશ્ત હસ્ત રોએ યજદાંન પાક હસ્ત. નાંમે યજદાંન નાંમે ખુદાય હમ રેહનુમાય હમા દસ્તગીર હસ્ત. અષઑાને અષૅમ વૅાહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે).

(૨૫)

નીરંગ કુશ્તી કાપવાની.

કોઇપણ હેરબદ કુસ્તી પાદયાબ કરી સરોશ બાજ અષહે સુધી પઢીને આ નીરંગ પઢે.

વૉહુ-મનંઘ્રહ હુચીમનો અષાચ યા વહિશ્ત ક્ષથ્રચ યા વઇર્યં ક્રા સ્તઑતમ્ વચો યેસ્નીમ અજરમય વચ ક્રમુયાઓ નૅરૅબ્યસ્ચ નાઇરિબ્યસ્ચ અષઑને જરથુશ્ત્રહે મ્રુઇધિ વચો જરથુશ્ત્ર. અહ્માકૅમ યસ્નાઇચ વહ્માઇચ યત અમેષનાંમ સ્પેન્તનાંમ્ યથ તે અંઘ્રહેન. યશ્તાઓ આપો, યશ્તાઓ ઉર્વરાઓ, યશ્તાઓ-અષઑનાંમ્ ફ્રવષયો યશ્તાઓ મઇન્યવચ યજત યએચ ગએઇથચ. ફ્ધ્વરશ્તહે વંઘ્રહજ-દાઓ. અષવનો અષૅમ્ વૉહી (૧).

યથા અહૂ વઇર્યો-ની પ્યઑથનનાંમ્ પઢતાં કુશ્તી કાપે અને અહુનવર તમામ કરે. **યથા અહૂ વઇર્યો (૨)-ય૦ અ૦ હુ૦ જ૦ અષૅમ્ વૉહી (૧).**

(૨૬)

નીરંગ નસાસાલારો નસો દુખ્મામાં મૂકયા પછી સરોશ બાજ મૂકીને પઢે છે તે.

યા સરોશ અષોઇ ફીરોજગર (ફલાંન બેન ફલાંન) રા બ બૂમ અસ્પન્દારમદઅશ બરગીરફતમ, વ બ અયોક્ષશતશ રસાનીદમ, યા સરોશ યજદ મા પોષત અજ વયે કરદીમ તુ. રોય બ ઉ કુન, મા દસ્ત અજોવય બરદાશતીમ, તુ દસ્તશ બેગોર. (ફલાંન) કસ મતર્સ વ મલરજ, કે જાય હજારાંન્ સાલ અસ્ત, વ જાય પદરાંન્ વ માદરાંન્ ન્યાગાંન્ અસ્ત, યા સરોશ યજદ યા મેહર યજદ યા

રશ્ને યજદ રાસ્ત, મા દસ્ત અજ વય અરદાશતમ શોમા દસ્તશ એગીરેદ વ બજાય ન્યાગાંન વ નેકાંન વ પાકાંન અશ બરીદ કે યજદાંન વ અમેષાસ્પન્દાંન કાંમે બાદ, અએહુન બાદ, અએહૂન તરજ બાદ. અષેમ વોહી (૧). બેરસાદ બેપજીરાદ (જાવત) રોજ (ફલાંન) માહે (ફલાંન) વ ગાહે (ફલાંન) બાજ સરોશ અજ બેહશ્ત રવાંને (ફલાંન બેન ફલાંન) બેરસાદ.

ઓદાયશ બેઆમોરજાદ આમોરજીન્દેહ બાદ અષઓને અષેમ વોહી (૧).

(૨૭)

નીરંગ અતશે કર્દન યાને છીંક આવ્યા પછી પઢવાની.

યથા અહી વઇર્યો (૧) અષેમ વોહી (૧) સેતાયશ બાદ યજદ મેહર વ અમેષાસ્પનદાંન ફીરોજગર હર ગાહ વ હર જમાંન વ રાદી વ રાસ્તી પાકે પાદયાવે કુજ અજ તને મા આંન હરકસ કે બાશદ "શેકસ્તેહ અહીરીમન" (ત્રણ વાર પઢે) "અહુરમજદ બુલંદ અફ્જુન બાદ" (ત્રણ વાર પઢે) શાદ બીમ વેહ અશો બીમ. હેર ગાહ બમાની બાકી બાશી, તા ઇન કુજ અજ તને મા શેકસ્તેહ દારી અષેમ વોહી (૧) (ત્રણ વાર પઢે).

(૨૮)

નીરંગ સ્વપ્ન જોવાનો.

ચીન શ્વા અપસ્યા ચીન ફ્રેરો અષેમ વીસ્પેતે પઓઇરીમ કે અપરેમ અષેમ પઓઇરીમ કુક્ષ અપરે વીસ્પ હુમત, વીસ્પ હુખ્ત,

વીસ્પ હુવર્શ્તં વહિશ્ત વંઘ્વુઉહીમ્ અષાઇતે. વીસ્પનાંમ્ચ હુમતનાં-મચ્ચ હુખ્તનાંમ્ચ હુવર્શ્તનાંમ્ચ વહિશ્ત અંઘ્હુછ; આઅત્ હચ ચિથ્રેમ્ બઓધીા અષ વેહ્ ગાથા અષહે ફ્રાદધતિચ વરેધતિચ યથા અહી વઇર્યો (૧) અષેમ્ વોહી (૧).

આબથી ફારગ થયા પછી પઢવાની.

ઇન્ આબ કે મા દીહમ અગર્ નેક્ બુવદ્ એઓએ મા રસદ્ વ ખાન્માન્ મા રસદ્ વ જન્ ફ્રૂઝન્દે મા રસદ્; અગર્ બદ્ બુવદ્ દૂર બાશદ્ અજ્-મા, વ અજ્ ખાન્માને મા વ જન્ ફ્રૂઝન્દે મા, એઓએ આબે દર્યા રસદ્ એઓએ રીગે બ્યાબાન્ રસદ્, એઓએ કોહેહા રસદ્ હમશાહે ઇન્ કલુસ્ બ-આબ્ રવદ્. અષેમ્ વોહી (૧).

(૨૯)

નીરંગ નાખોન ચીદન યાને નીરંગ નખ પરહેજવાની.

પ્રથમ જમીનમાં એક ચેહાર આંગળના પ્રમાણનો ન્હાનો ખાડો ખોદવો.

પ્રથમ ૧ લુ નખ, અનામિકા યાને બીજી આંગળીનું ઉતારવું.

૨ જુ નખ, તર્જની યાને અંગુઠાની પાસેની આંગળીનું ઉતારવું.

૩ જુ નખ, કનિષ્ટિકા યાને છેલ્લી આંગળીનું ઉતારવું.

૪ થુ નખ, અંગુષ્ટાનું ઉતારવું.

૫ મુ નખ, મધ્યમા યાને વચેલી આંગળીનું ઉતારવું.

હરેક નખ કાપી તેને યથા અહીં વઇર્યો ભણતાં બ્યઓષનનાંમ કલામ આવે ત્યાં બે ટુકડા કરવા અને જુના કાગજમાં લપેટીને ખાંડામાં મૂકે. પછી નીચે પ્રમાણે બાજ લીએ.

ક્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ અષેમ વોહૂ (૩) ફ્રવશાને મજ્દય-સ્નો જરથુશ્ત્રિશ વી-દએવો અહુર-તકએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) સ્રઓષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથ્રહે દ્રષિ-દ્રઓષ. આહુઇર્યેહે, ક્નઑથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્નઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ.

યથા અહૂ વઇર્યો જ્ઓતા ફ્રા-મે મ્રૂતે અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

યથા અહૂ વઇર્યો (૩) ભણુતા ખીલાએ કરીને (૩) 'કષ' ખાડાની આસપાસ ખેંચવા પછી નીચલી નીરંગ પઢવી.

પઇતિ તે મરેઘ-અષો જુશ્ત ઇમાઓ સ્રવાઓ વએધયેમી ઇમાઓ સ્રવાઓ આવએધમહિ ઇમાઓ-સે તે સ્રવાઓ મરેઘો અષો-જુશ્ત હ્વારે અરશ્તયસ્ચ કરેતયસ્ચ થનવરેચ ઇષવસ્ચ એરેજીફ્યો-પરેન્ અસનચ ફ્રદક્ષન્ય પઇતિ દએવો માજઇન્યાંન અષા વોહુમનંઘ્રહ યા સ્રુયે પરે મઘઓનોઠ (ખાડો પુરી નાખી-અત્રે બાજ મૂકે). યથા અહૂ વઇર્યો (૨) યસ્નેમચ વહ્મેમચ અઓજસ્ચ જવરેચ આફ્રીનામિ સ્રઓષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથ્રહે દરષિ-દ્રઓષ આહુઇર્યેહે અષેમ વોહૂ (૧).

અહ્માઇ રએશ્ચ; હ્જંઘ્રેમ; જસ-મે અવંઘ્રહે મજ્દ અષેમ વોહૂ (૧).

અગર આવ રસી શીર વ શકર પી, અગર આતશ રસી અર્ઝેરમ-બુ !', અગરચે વ જાદુ રસી તીર તરાસીદહ પી, જદેલશ ન રશી જ પોસ્ટશ બરશી. અષેમ વોહૂ (૧).

(૩૦)

નીરંગ બાલ પરહેઝવાની.

પ્રથમ જ્યાં સુકી અને એકાંત જમીન હોય ત્યાં ૪) આંગળ ઉંડો ખાડો ખોદી તેમાં કાપેલા બાલ મૂકી નીચે પ્રમાણે બાજ લીએ,

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મઝ્દાઓ અષેમ્ વોહૂ (૩). ફ્રવરાને મઝ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ વી-દએવો અહુર ત્કએષો. (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ. સ્રઓષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથ્રહે દરૂષિ-દ્રઓષ આહુઇર્યેહે ક્ષ્નઑથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ. યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા-મે મ્રૂતે અથા રતુશ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઓ મ્રઓતૂ.

યથા અહૂ વઇર્યો (૩) પઢતાં ખાડાની આસપાસ (૩) 'કષ' ખેંચે અને પઢે.

"**અત્ અખ્યાઇ અષા મઝ્દાઓ ઉર્વરાઓ વક્ષત્**० (ખાડો પુરીને બાજ મૂકે). **યથા અહૂ વઇર્યો** (૨) **યસ્નેમચ વહ્મેમચ અઓજસ્ચ જવરેચ આફ્રીનામિ સ્રઓષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથ્રહે દ્રષિ-દ્રઓષ આહુઇર્યેહે. અષેમ વોહૂ** (૧).

અહ્માઇ રએશ્ચ; હજંઘ્રેમ; જસ-મે અવંઘ્રહે મઝ્દ. અષેમ વોહૂ (૧).

(૩૧)

બાજ ખવાબ કરવાની.

બક્ષ્નદેહ બારે ખુદાઇ (ત્રણ વાર પઢે) પછી

યથા અહૂ વઇર્યો (૧) **અષેમ વોહૂ** (૧) **હર-ગુનાહ ઓએમ જસ્ત, ઓએમ ગુફ્ત ઓએમ કર્દ ઓએમ મનીદ અવાક્ષ પશેમાન પતેત હોમ.**

નામે યજદ નામે અહુરમજદ ખુદાય અવજુની એજ્યાર એજી ગુશદારૂ કસને પઇત્યાર મહેરૂ સરોશ, યાર-સરોશ ગોશ્દારૂ કસને પઇત્યારૂ અહુરૅમ મજદાંમ અહુરમજદ અમેષાસ્પન્દાંન મેહેરૂ સરોશ્ રશ્ને નામે યજદ નામે અહુરમજદ ખુદાય અવજૂની અષૅમ વૉહી (૧).

(૩૨)

નીરંગ ખાબથી ઉઠયા પછી પઢવાની.

અષૅમ વૉહી (૧) હુમત હુખ્ત હ્વર્શ્ત સેપાસદાર હોમ. અજ ગુ દાદાર અહુરમજદ બેહ અવજૂની પ પતિત્ હોમ અજ ગુનાહ અવીગુમાનમ હરૂવીસ્તીન યજદાંન્ દીન્ રવાન્ બેહ્સ્તો દોજખ આમારૂ પદશ્ બુદને રસ્તાખીઝ તન્ પસીન્ અવસીનશ્ને અહેરેમન દેવાન અષૅમ વૉહી (૧).

(૩૩)

નીરંગ રસ્તામાં ડર યા ધાસ્તી હોય ત્યારે પઢ ાની.

જરવાચ્યૉ જમ્તો જરદીમનો જરનંધ્રહો અવાક્ષયો અષૅમ વૉહી (૧) (ત્રણ વાર પઢે.)

(૩૪)

નીરંગ બુશાસ્પ શુદ્ન યાને સેતાન બાજી પરહેઝવાની.

મસ્ વ વેહ્ વ ફીરોજ્ગર્ બાદ્ મીનોઇ સ્પેન્દારમદ્, વ આ બાનો દીનો અર્દ મારેસ્પન્દ.

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ અષેમ વોહૂ (૩) ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ્ વીદએવો અહુર-ત્કએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) સ્પેન્તયાઑ વંઘુહુયાઑ આર્મતોઇશ્ રાતયાઑ વંઘુહુયાઑ વૉઉરૂ-દોઇથ્રાઑ મજ્દધાતયાઑ અષઑન્યાઑ૦ ક્ષ્નઑથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ, યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા મે મ્રૂતે, અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઑ મ્રઑતૂ. અષેમ વોહૂ (૩).

હુમતનાંમ (ત્રણ વાર પઢે.) હુક્ષથ્રો મેમાઇ (ત્રણ વાર પઢે.) યથા અહૂ વઇર્યો (૪) પઢે. અહુનેમ વઇરીમ્ યજમઇદે, અષેમ વહિશ્તેમ સ્રએશ્તેમ અમેષેમ સ્પેન્તેમ યજમઇદે. યેંઘ્હે હાતાંમ.....તાઑસ્ચા યજમઇદે.

આઅત્ અઑષે-તે સ્પેન્તયાઇ આર્મઇતેએ, સ્પેન્ત આર્મઇતે, ઇમેમ તે નરેમ નિસ્રીનઑમી, ઇમેમ તે નરેમ નિસ્રીનુયાઑ, ઉપ સુરાંમ ફ્ષોકેરેતીમ વીદુશ્-ગાથાંમ વીદુશ-યસ્નેમ પઇતિ પરશ્તો સ્રવંઘ્હેમ માજદરેમ હુધ હુનરેમ તનુ-માંથ્રેમ. આઅત્ હે નાંમ ફ્રદઇથયાઑ, આતરે-દાતેમ વા, આતરે ચિથ્રેમ વા, આતરે-જન્તૂમ વા, આતરે દખ્યૂમ વા કાંમચીત્ વા આતરે દાતહે નાંમે. યથા અહૂ વઇર્યો (૨).

યસ્નેમચ વહ્મેમચ અઓજસ્ચ જવરેચ આફ્રીનામિ. સ્પેન્તયાઑ વંઘુહુયાઑ આર્મતોઇશ રાતયાઑ વંઘુહુયાઑ વૉઉરૂ-દોઇથ્રાઑ મજ્દધાતયાઑ અષઑન્યાઑ અષેમ્ વોહૂ (૧).

અહ્માઇ રએશ્ચ; હજંઘ્રેમ જસ-મે અવંઘ્હે મજ્દ અષેમ વોહૂ (૧).

(૩૫)

નીરંગ બીમારી દૂર કરવાની.

યાઙ્ સુરતા ફ્રહી મથા, યા મષ્યા અચિશ્તા હન્તો વક્ષૅન્તે દએવો-જુશ્તા, વંઘ્હેઉશ સીઝ્દ્યશ્ના મનંઘ્હો; મઝ્દાઓ અહુરહ્યા ખ્રતેઉશ નસ્યન્તો અષાઅત્ચા.

(૩૬)

નીરંગ હાજત માંગવાની.

અખ્યાચા ખએતુશ યાસત્ અહ્યા વૅરૅઝૅનૅમ મત્ અઇર્યમ્ના અહ્યા દએવા; મહી મનોઇ અહુરહ્યા, ઉર્વાઝેમા મઝ્દા થ્વોઇ દુત્તાઓંઘ્હો આઓંઘ્હામા; તેંગ્ દારયો યોઇ વાઓ દઇબિષૅન્તિ.

(૩૭)

નીરંગ સુખ અને આબાદી માટે.

અત્ યુશ દએવા વીસ્પાઓંઘ્હો અકાત્ મનંઘ્હો સ્તા ચિથ્રૅમ યસ્ચા વાઓ. મશ યઝઇતે દુજસ્ચા પઇરિમતોઇશ્ચા; શ્યઓમાંમ અઇપિ દઇબિતાના યાઇશ અસ્રૂદુમ બૂમ્યાઓ હપ્તઇથે.

(૩૮)

નીરંગ રેતી ઇજવાની.

રોજ અસ્પન્દારમદ અને માહે અસ્પન્દારને દીને ઘરમાં છાંટે છે.

મસ્ વ વેહ્ વ ફીરોજગર બાદ્ મીનોઇએ સ્પન્દારમદા આબાનો દીનો અર્દા માર્રેસ્પન્દ.

ક્ષ્નઑથ્ર અહુરહે મજદાઑ અષેમ વોહૂ (૩) ફ્રવરાને મજદયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ્ વીદએવો અહુર-ત્કએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે) ફ્રસસ્તયએચ, સ્પેન્તયાઑ વંઘુહુયાઑ-આર્મતોઇશ્ રાતયાઑ વંઘુહુયાઑ વૉઉરૂ-દોઇથ્રાઑ મજદધાતયાઑ અષઑન્યાઑ, ક્ષ્નઑથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ.

યથા અહૂ વઇર્યો જઑતા ફ્રા-મે મ્રૂતે અથા રતુશ્ અષાત્ ચિત્ હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઑ મ્રઑતૂ.

સ્પેન્તનાંમ્ વંઘ્વઉહીમ્ આર્મઇતીમ્ યજમઇદે, રાતાંમ્ વંઘ્વઉહીમ્ વૉઉરૂ-દોઇથ્રાંમ્ મજદધાતાંમ્ અષઑનીમ્ યજમઇદે (અહિંઆથી બાજમાં પઢે),

"માહે અસ્પન્દારૂમદ્, રોજે અસ્પન્દારૂમદ્, રોજ અસ્પન્દારૂમદ્ માહે અસ્પન્દારૂમદ્, સ્પન્દારૂમદ્ માહે, સ્પન્દારૂમદ્ રોજ, બસ્તમ્ જહેર વશ જફરે હમા ખ્રફસ્તરાંન્ પનામે નીરોએ તગ ફ્રહૂન્ યારેશે વનંત્ સતર્ અહુરમજદદાદ્ ગોઆફરગાંન્ રવા બાદ્. અએદૂન્ બાદ્. અષેમ્ બએષજ બાદ્, જનેમ્ અવજનેમ્ ગુનાહ્ ગુજારશ્ને, કેર્ફે રવાને દુશાર મરા (પ્રગટ પઢે) યથા અહૂ વઇર્યો (૧) પઢતાં બ્યઑથનનાંમનું પદ પઢતાં છુરીથી રેતી તલે ઉપર કરે.

બાજ મૂકે યથા અહૂ વઇર્યો (૨). યસ્નેમચ વહ્મેમચ અઓજસચ જવરેચ આફ્રીનામિ સ્પેન્તયાઑ વંઘુહુયાઑ આર્મતોઇશ્ રાત-

યાઓ વંઘ્હુયાઓ વૉઉરૂ-દ્વાઇથ્રાઓ મજદધાતયાઓ અષઓન્યાઓ અષેમ્ વૉહી (૧)

અહ્માઇ રએશ્ચ; હજંઘ્રેમ્; જસ-મે અવંઘ્હે મજદ અષેમ વૉહી (૧).

(૩૯)

નીરંગ પહેલવીની.

રોજ ૫ મો માહા ૧૨ મો ને દીને લખી દરવાજે વલગાડે છે તે.

મસ્ વ વેહ્ વ ફીરોજગરૂ બાદ્ મીનોઇએ અહિંબેહસ્તે ખુલંદ વ આદરૂ વ સરોશ વ વર્જ વરહેરાંમ યઝદ ફીરોજગરૂ.

ક્ષનઑથ્ર અહુરહે મજદાઓ અષેમ વૉહી (૩) ફ્રવરાને મજદયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ વી-દએવો અહુર-ત્કએષો (જે ગેહ હોય તે પઢે.) ફ્રસસ્તયએચ. અષહે વહિશ્તહે સ્રએશ્તહે, અઇર્યમનો ઇશ્યેહે સૂરહે યજદધાતહે સઑકયાઓ વંઘ્હુયાઓ વૉઉરૂ-દ્વાઇથ્રાઓ મજદધાતયાઓ અષઑન્યાઓ ક્ષનઑથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષનઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ યથા અહી વઇર્યો જઑતા ફ્રા-મે મ્રૂતે અથા રતુશ અષાત્ ચિત હચ ફ્રા અષવ વીદ્વાઓ મ્રઑતૂ.

અષેમ વહિશ્તેમ સ્રએશ્તેમ્ અમેષેમ સ્પેન્તેમ્ યજમઇદે, અઇર્યમનેમ્ ઇષીમ્ યજમઇદે, સૂરેમ મજદધાતેમ્ યજમઇદે. સઑકાંમ્ વંઘ્હુહીમ્ વૉઉરૂ-દાઇથ્રાંમ મજદધાતાંમ અષઑનીમ્ યજમઇદે.

(આ પછી નીચલી નીરંગ મુંગે મોઢે લખે)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૧)

(૪૦)

નીરંગ જે કોઇ "ચંદ્રક" થયો હોય તેને માટે પઢવાની.

આ નીરંગ માહ બોખ્તારની બાજ લઇ પઢે-પછી બાજ મૂકે.

ફીરોઝ બાદ્ માહ ખોદા બાખ્ત્યાર્ બખ્ત્યાર્ રોશન્ રોશન્ દીદાર્, રોશન્ રોશન્ કરદાર્, ગઓસ્પન્દ્ તોખ્મે ગાવસદ્ અષોઇ ફીરોઝગર્ અર્ધમ્ વાહી (૧). (ત્રણ વાર પઢે).

દરૂન્ ચુન્ કોહી, ફ્રસસ્ત્ ચુન્ ચકાની, આનોય ચુન્ માહનોએ ગાવ-સર-જરૂરીન્, સરો-જરૂરીન્ સુમ-સીમીન, શીવ તશ્શ, લાલ વ ફીરોજા વ મોરવારીદ્ હાજત્ હાજતે માન્ રવા કોન્, કામે દાની, મોરાદ્ આખેરત, અષોઇ-રવાની મીનોએ દાદુની, હમ રાયે વ હમબુમ્ વ હમબરનેકાંન્ વ વેહાન્ બીમ, દૂર અઝ્ બદગોયાન્ વ અર્ધમોઘાંન્ બીમ, ચશ્મે હસુદાંન્ વ જબાને બદગોયાન્ વ દસ્ત્ જાલેમાંન્ અઝ્ બાલાએ સરે માન્ કોતેહ્ દારી તુ માહ યઝદ અમેષાસ્પન્દ્ ફીરોઝગર્ અર્ધમ્ વાહી (૧).

(૪૧)

નીરંગે તાવીજ—આંખમાંનું ફુલુ દુર કરવાની.

જો આંખમાં ફુલ પડયું હોય તો સરોશ યજદ્‌ની બાજ લઇ નીચલી નીરંગ કાગજ પર લખી યા ધાતુની તખ્તી પર કોતરાવી દર્હીને બાંધવામાં આવે તો આંખ સારી થાય.

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

"અનાહશ્ આ વી-નેનાસા યા કર્પીતાઑસ્ચા કૅવીતાઑસ્ચા અવાહશ્ અઇપી ચેંગ્ દધન્તી નોઇત્ જચાતેઉશ્ ક્ષયમ્નેંગ્ વસો, તોઇ આબ્યા બઇસ્યાઑન્તે વંઘ્હેઉશ્ આ-દેમાને મનંઘ્હો."
(ખુર્દેહ અવસ્તા દી. શો. એનજીનીઅર).

(૪૨)

નીરંગે તાવીજ અધુરે મહિને બચ્ચું પડે તેની.

જેને અધુરે મહિને બચ્ચું પડે તેને, સાત તારનો દોરો કરી નીચલી નીરંગ સાત વાર ભણી ગાંઠ વાલે, અને દોરો છુપી કમરે બાંધે.

પથમ બાજ અહિ્ર્‌બેહુશ્ત અમેશાસ્પન્દની ધરે.

"નિજ્બયેમિ અહુરો મજ્દાઓ અષવ હામે-દાતૅમ; નિજ્બયેમિ મિથ્રૅમ વૅાઉરૂ ગઓયઓઇતીમ્ હુજનૅમ્, ખરૅનંઘુહુસ્તૅમૅમ, જયનાંમ્ વૅરથ્રવસ્તૅમ જયનૅમ; નિજ્બયેમિ સ્રઓષૅમ અષીમ્ હુરઓધૅમ્ સ્નઇથિશ્ જસ્તયો કુજ્રેમ્નો કમેરૅધે પઇતિ દએવનાંમ.

આ નીરંગ સાત વાર ભણ્યા પછી યથા અહુ વઇર્યો (૨) યસ્નૅમચ. અશ્ઇ રએશ્ચ; હજંઘરૅમ્ જસ-મે અવંઘહે મજ્દ અષૅમ વૅાહુ (૧) તમામ પઢે, પછી બાજ મૂકે. પછી અહિ્ર્‌બેહુશ્ત અમેશાસ્પન્દની નૈયતે દરૂન-બાજ બજાવવી.

---

* આ નીરંગ યજદેજરદી સાલ ૧૧૬૦ માં મોબેદ પાહલન બીન મોબેદ જમશેદજી બીન એરવદ મીનોચેહરજી બીન એરવદ ચાંદજી બીન એરવદ કાઉશજી બીન જરથુસ્તની નસલના પાસે, એરવદ કાવસજી ગુ૦ એરવદ હીરજી બીન મૌબેદ બેહરામ બીન શાહપુરજી બીન એરવદ કાઉશજી પંથકે સુવારીનાએ પોતાને માટે લખાવેલી કેતાબમાંથી લીધી છે. હાલે આ કેતાબ હોશંગ તે૦ અંકલેશરીઆની માલેકીની છે.

સમાપ્ત.